

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ОРГАН СУСПІЛЬНОГО НАГЛЯДУ ЗА АУДИТОРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВАДИМА
ГЕТЬМАНА, (м. Київ)
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, (м. Львів)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» (м. Житомир)
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Миколаїв)
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. Тернопіль)
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ (м. Луцьк)

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

VII Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції

«Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану»

23 березня 2023 р.

Київ 2023

З 41

УДК 657.1:336.22:33.021

Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану. Збірник тез доповідей VII Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 23 березня 2023 р.) / За заг. ред. Гуцаленко Л.В. Київ: НУБіП України, 2023., 341 с.

*Збірник підготовлено за загальною редакцією завідувача кафедри обліку та оподаткування, д.е.н., професора **Гуцаленко Л.В.***

Рекомендовано до друку кафедрою обліку та оподаткування НУБіП України
(протокол № 9 від 10 квітня 2023 р.)

Збірник містить матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану», з глибокого вивчення сучасних проблем обліку, оподаткування, контролю та аналізу й визначення пріоритетних аспектів подальшого розвитку науки.

Відповідальність за достовірність та якість
поданого матеріалу несуть учасники конференції

© Колектив авторів, 2023
© НУБіП України, 2023

Секція 1. Облік і фінансова звітність: виклики в умовах воєнного стану

Альошин В. Є., Гуцаленко Л.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	11
Блінська Д.С., Кірданов М.Г. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	14
Богуцький В.І., Сливінська О.Б. ГРОШОВІ КОШТИ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ.....	16
Бойко Д., Коваль Н.І. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	18
Бондар В.І., Гуренко Т.О. СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА У ВОЄННИЙ ЧАС.....	21
Вівчар М.Б., Гуцаленко Л. В. ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ОПТИМІЗАЦІЮ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА... 	25
Ворожбит І.Р., Слесар Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ.....	27
Гавриленко О.О., Калюга Є.В. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	29
Гаврилишин А.В., Миськів Л.П. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ.....	32
Галянт А.М., Піхняк Т.А. ДОХОДИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НИХ.....	34
Гапонюк І.І., Шевчук К.В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ІНОЗЕМНИМИ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	38
Глотова М.А., Гуцаленко Л.В. МЕТОДИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ.....	41
Горбонос В.Д., Миськів Л.П. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	44
Гордієнко В.В., Гуріна Н. В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СУДЖЕННЯ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	46
Гречко А.В., Колеснікова О.М. ОБЛІК ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР.....	49
Грицюк І.Г., Коршикова Р.С. ОБЛІК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	51
Грушковська А.В., Лежненко Л.І. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	54
Гурін Д.П., Занько Б.М. ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО 15 «ДОХІД» ТА МСФЗ (IFRS) 15	

«ДОХОДИ ЗА ДОГОВОРАМИ З КЛІЄНТАМИ».....	57
Давиденко В. О., Слесар Т.М. ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ВЕКСЕЛІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ.....	61
Деркач О.В., Правдюк Н.Л. СУТНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ.....	64
Єфімчук А.О., Куць Т.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	66
Задорожнюк О.А., Правдюк Н.Л. СУТНІСТЬ ТА МЕТА РОЗРАХУНКІВ В ОБЛІКОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	68
Заєць О.О., Мулик Т.О. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛADOVA ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	71
Зузанська В.А., Замула І.В. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	74
Іскоростенська В.О., Черненко Л.Б. ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ТА ОПЛАТА ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	77
Карасюк В.С., Ганяйло О.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОРЕНДОВАНИХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	80
Колодій В.А., Правдюк Н.Л. СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ.....	83
Конофольська А.А., Бурдик О.Ю. ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ОБЛІК І ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ.....	86
Кривокульський А.С., Стемковська І.В. ОБЛІК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	88
Куделя Я.Р., Дерев'янюк С.І. ОБЛІК ЗАПАСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Кузьменко Д.В., Дерев'янюк С.І. ОБЛІК І ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	91
Кулик Ю.О., Музиченко Т.О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ.....	97
Лавринович Д.І., Миськів Л.П. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	100
Лазаренко М.А., Шевчук К.В. УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	102
Лисіков Є.П., Мельянюк Л.В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	105

Мазур О.І., Боднар О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ.....	108
Матюх С.О., Музиченко А.О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ НИМИ.....	110
Микосянчик Ю.Ю., Кузик Н.П. ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ЄСВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	112
Мовчановська О.М., Коваль Н.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	115
Морозюк Б. О., Кузик Н.П. ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	118
Мошкун К.В., Чухліб А.В. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОГО СЕКТОРУ.....	121
Никитенко Ю. М., Гуцаленко Л. В. ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	124
Ожаровська Д.П., Правдюк Н.Л. КАЛЬКУЛЯЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ.....	127
Осіпчук Д.С. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДЕРЖАВНІ ГРАНТИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ.....	129
Патейчук Т.А., Дерев'янюк С.І. ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	132
Пащук Ю.С., Мулик Т.О. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.....	135
Петренко І.М., Прокопова О.М. ОБЛІК ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ВПЛИВ ВІЙНИ.....	138
Пилипенко В.А., Ганяйло О.М. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	141
Пляс А.М., Шара Є.Ю. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	144
Подран А.В., Новіченко Л.С. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГЕНЕРУВАННЯ ТА ПРОДАЖУ СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	147
Пятачук А.С., Лугова О.І. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	149
Рябцун С.Ю., Талько Т.В. ПЕРЕВАГИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ.....	152
Саварин І.Б., Грицай О.І. МЕТОДИ ВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ	

ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	155
Савченко Н.Л., Боярова О.А. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА ТОВАРИ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	157
Семенюк Ю.Р., Колісник О.П. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	162
Скульська А.О., Правдюк Н.Л. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ.....	165
Смецька Т.С., Шевчук К.В. ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
Соляник Д.О., Слесар Т.М. ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	170
Судак К.О., Шара Є.Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ.....	173
Тинькевич Д.М., Мельянюкова Л.В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА МІСЦЕВИМИ ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ.....	176
Тихоненко Я.Л., Ганяйло О.М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	178
Тітаренко А.В., Потриваєва Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	181
Торохтій М.А., Гуренко Т.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	184
Чорновол В.Р., Дерев'янюк С.І. ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	187
Шевчук Т.О., Матвійчук Л.А. ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	189
Щербініна С.О., Правдюк Н.Л. ОЦІНКА АКТИВІВ: СУТНІСТЬ ТА БАЗИ ОЦІНЮВАННЯ.....	192
Ярошенко А., Єремян О. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ З НАДАННЯ ПОСЛУГ В ІТ-КОМПАНІЯХ.....	194
Yatsenko K., Syrtseva S. ARRANGEMENT OF BOMB SHELTERS AT ENTERPRISES OF UKRAINE: ACCOUNTING AND TAXATION.....	197

Секція 2. Оподаткування діяльності суб'єктів господарювання в умовах реалізації інтеграційних стратегій

Безпечна Р.К., Іванова С.М. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	202
---	------------

Бондар Т. Г., Конончук О. М. ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР У 2023 РОЦІ.....	204
Гладюк Н.В., Шевчук К.В. СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	207
Колодюк О. П., Конончук О. М. ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	210
Корощенко М.Г., Кучеркова С.О. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ.....	213
Кравченко М.С., Ганяйло О.М. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ОТРИМАНИХ ЗА КОРДОНОМ.....	216
Лашук Т. Р., Піхняк Т. А. ПОРІВНЯННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	218
Назарчук В.І., Гузь М.М. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	221
Слива А.В., Лопатовський В.Г. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	223
Солярчик М.Р., Габор В.С. ОРГАНІЗАЦІЯ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	226

Секція 3. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою в контексті глобальних викликів

Герасимчук К.В., Мулик Т.О. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	229
Головань К.В., Мулик Т.О. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯМ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ.....	232
Жовта Н.А., Дубініна М.В. ОЦІНКА ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	234
Коваленко А.В., Вишневська О.М. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	236
Ковальчук К.О., Куць Т.В. АНАЛІЗ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	239
Кондаревич І.Б., Куць Т.В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	242

Кривошея В.В., Тютюнник Ю.М. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ.....	244
Кузьміна В.О., Грилицька А.В. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ.....	247
Срібна О.Г., Тютюнник Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	250
Цимбал А.І., Дроботя Я.А. РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	253
Шейко К.В., Коваль Н.І. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ.....	255

Секція 4. ІТ-модернізація бухгалтерського обліку, оподаткування, контролю і аналізу

Васьківська С.О., Прокопова О.М. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	258
Вовк В.В., Кучеренко Т.Є. НАПЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	261
Делейчук З.М., Гуцаленко Л.В. ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	264
Зубаха М. В. DIGITAL-ІННОВАЦІЇ В ПРАКТИЦІ АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ	267
Іщенко Н.В., Тітаренко А.В., Гуцаленко Л.В. СУТНІСТЬ ГУДВІЛУ НА ІТ-ПІДПРИЄМСТВІ.....	270
Москаленко Я.О., Дубініна М.В. РИЗИКИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙ З ГОТІВКОЮ ТА ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШАМИ.....	273
Недбайло І.І., Потриваєва Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ПРОГРАМИ «ДЕБЕТ ПЛЮС» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	275
Прокопів Ю.О., Бурлан С.А. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	278
Случак В.О. РОЛЬ ХМАРНИХ СХОВИЩ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДАНИХ.....	281
Татоян К.В., Гурська Л.Л. МІНІМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ АГРОСЕКТОРА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	283
Федоренко В.О., Миськів Л.П. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ	

ЕЛЕКТРОННОЇ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	286
Яременко Є.Р., Сахно Л.А. АУДИТ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ.....	288
Яроцька К. М., Кучмійова Т. С. РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ.....	292

Секція 5. Контроль діяльності суб'єктів господарювання в умовах кризових явищ

Антонюкова Л.В., Лопатовська О.О. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	295
Гарапко М.М., Грубінка І.І. АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВИМОГИ ДО НЕЇ.....	298
Герасимчук Ю.В., Лайчук С.М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	301
Гончарова Д.І., Іванова Н.А. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЗА ЕФЕКТИВНІСТЮ УПРАВЛІННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ.....	303
Грищук Г.В., Калюга Є.В. ПОРІВНЯННЯ ХАРАКТЕРИСТИК КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ	304
Драганова В.С., Чебан Ю.Ю. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ПОМИЛКАМ ТА ШАХРАЙСТВУ.....	307
Кучерук А.В., Мельянюкова Л.В. КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	310
Кучерук А.В., Піхняк Т.А. БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВА: МЕХАНІЗМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	313
Лебедько А.В. Кузик Н.П. АУДИТ ФІНАНСОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	316
Лященко Я.Ф., Грубінка І.І. ОРГАНИ ДЕРЖАВОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	320
Митрофанова Ю.В., Чебан Ю.Ю. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОЦЕДУР ЗАКУПІВЕЛЬ.....	322
Островська О.В., Лопатовська О.О. УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	325
Поліщук А.І., Сирцева С.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯК	

ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	328
Струкало А.С., Матвійчук Л. А. УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ КРИЗИ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ.....	331
Терещенко А.Ю., Боярова О.А. КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА І ЙОГО РОЛЬ В УХВАЛЕННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	334
Хоменко А.А., Дроботя Я.А. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС КРИЗИ.....	337
Ямчинська Л.В. Кузик Н.П. ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ.....	339

Секція 1. Облік і фінансова звітність: виклики в умовах воєнного стану

УДК 631.11:631.15-048.34"364"

**ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Альошин В. Є.

*здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Гуцаленко Л.В.

д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України
м. Київ*

В умовах воєнного стану провідну роль серед основоположних принципів складання фінансової звітності підприємства відіграє принцип безперервності, який забезпечує припущення, що суб'єкт господарювання продовжує свою господарську діяльність в реальному та майбутньому періоді [1].

Підприємства агробізнесу входять до однієї з ключових та найбільш важливих галузей економіки, що забезпечують продовольчу безпеку суспільства. Тому одним із важливих завдань для підприємств агробізнесу є забезпечення їх безперервності та збільшення ефективності діяльності шляхом оптимізації процесів.

Вагомий внесок у дослідження і розвиток теорії принципу безперервності діяльності та його аудиту здійснили такі вчені як Л. Гуцаленко, М. Горяєва, С. Козменкова, Т. Мултанівська, В. Краснов, Л. Юдінцева та інші.

Одним з ключових аспектів оптимізації процесів підприємств агробізнесу в умовах воєнного стану є впровадження інформаційних технологій та перехід на використання хмарних технологій в процесах обліку та складання

фінансової звітності, що дозволяють автоматизувати багато процесів, зменшуючи час, затрачений на виконання рутинних операцій. Наприклад, використання спеціалізованого програмного забезпечення для планування виробництва дозволяє оптимізувати розстановку машин та працівників на підприємстві, що зменшує час на виконання робіт та збільшує продуктивність працівників. Крім того, це суттєво знижує ризик втрати інформації внаслідок бойових дій, окупації, знищення майна, тощо.

Ще одним аспектом оптимізації процесів підприємств агробізнесу в умовах невизначеності є раціональне використання наявних ресурсів. Зокрема, енергозберігаючі технології можуть допомогти зменшити витрати на енергоносії, тоді як використання води та добрив може бути оптимізоване залежно від погодних умов та інших факторів. Зокрема, враховуючи той факт, що енергосистема України суттєво постраждала внаслідок ракетних обстрілів, відповідно перебої в електропостачанні негативно впливають на виробничі процеси підприємств агробізнесу, а інвестування в засоби генерації електроенергії може бути занадто дорогим та виходити за рамки наявних ресурсів та бюджетів.

Тому для забезпечення безперервності діяльності підприємствам в умовах воєнного стану важливо також мати резервні джерела енергії та матеріалів, що можуть бути використані в разі аварій або інших непередбачуваних ситуацій. А у разі відсутності таких – знайти шляхи оптимізації виробничих процесів за допомогою використання альтернативних відновлювальних джерел енергії.

Повномасштабне військове вторгнення росії на територію України відповідно посилило виклики та невизначеність для агропідприємств, оскільки виникло багато негативних факторів впливу, зокрема: проблеми з ліквідністю, втрата ринків збуту, різке скорочення прибутків, перебої в постачанні, вимушена зміна логістичних маршрутів, знищення або пошкодження майна, тимчасова окупація окремих філіалів та активів, простої діяльності, втрата кваліфікованих фахівців та біологічних активів, та інше, які

мають значний вплив на результати господарювання та, головне, безперервності їх діяльності [2].

Відповідно в таких складних умовах необхідно оптимізувати процеси для забезпечення безперервності діяльності підприємств агробізнесу та забезпечення належного рівня безпеки запасів.

Узагальнюючи наведене вище доходимо висновку, що забезпечення безперервності діяльності підприємств агробізнесу в умовах воєнного стану можна досягти завдяки реалізації наступних кроків:

По-перше, - це створення плану невідкладних заходів для забезпечення безперервності діяльності підприємств агробізнесу в умовах воєнного стану. Цей план повинен включати такі елементи, як забезпечення збереження життя працівників, гарантія збереження транспорту, забезпечення безпеки мережі електропостачання та забезпечення потреб зберігання продуктів.

По-друге, необхідно забезпечити належний рівень захисту від можливих кібератак та кіберзлочинності. Підприємства повинні вживати заходів для забезпечення надійності та стійкості інформаційної інфраструктури та забезпечення надійності бекапів даних, зокрема, бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

По-третє, важливим кроком є створення запасних складів продуктів та постійних запасів води, палива та, по можливості, електроенергії. Підприємства агробізнесу повинні мати достатню кількість запасів необхідних ресурсів, щоб забезпечити належний рівень безперервної діяльності в умовах негативного впливу воєнного стану.

Список використаних джерел:

1) Подання фінансової звітності : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1: веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 19.03.2023);

3) Слово і діло: аналітичний портал. Прямі збитки від війни : веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/08/02/novyna/finansy/pryami-zbytky-vijny-oczinyuyutsya-bilsh-nizh-108-mlrd-dolariv-kse> (дата звернення: 17.03.2023).

УДК 657.6

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Блінська Д.С.

*студентка 4 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік та оподаткування»*

Науковий керівник: Кірданов М.Г.

*к.е.н., доцент
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ*

Війна в Україні, що точиться з 2014 року, має серйозний вплив на економіку країни. Вона призвела до економічної нестабільності, погіршення інвестиційного клімату, скорочення зовнішньої торгівлі та інших проблем. Багато підприємств були змушені припинити свою діяльність або перебувають у складних умовах, що вплинуло на фінансовий стан підприємств та їх бухгалтерський облік.

У зв'язку з цим, війна зумовила низку викликів для бухгалтерського обліку виробничих запасів. Облік виробничих запасів в умовах воєнного стану може бути досить складним завданням, оскільки можуть виникнути непередбачувані обставини, що впливають на виробництво та постачання матеріалів.

Запаси — це активи, які утримуються для подальшого продажу, для споживання під час виробництва тощо [1, п. 4]. Однією із головних загроз є знищення або пошкодження виробничих запасів підприємства внаслідок збройної агресії російської федерації.

Списання з балансу знищених або пошкоджених виробничих запасів під час війни відбувається тільки після проведеної інвентаризації на підставі наказу керівника [2, п. 8]. Відповідно, підприємствам, які знаходяться на тимчасово окупованій території, доведеться чекати, поки з'явиться можливість доступу до активів. А доступ до активів з'явиться тільки після звільнення територій від ворога. До того часу запаси слід відображати на балансі [3, п. 12].

Зазначу, що список виробничих запасів, який було знищено або пошкоджено, повинен бути детально описаний та підтверджений документацією, щоб забезпечити відповідний обліковий запис. Також важливо звернути увагу на основні аспекти обліку виробничих запасів в умовах воєнного стану:

1. **Планування:** умови воєнного стану можуть вимагати зміни виробничого процесу. На це впливає декілька факторів, а саме: обмеження транспортування, що призводить до затримок у поставках сировини та матеріалів; обмеження використання енергії та води; підвищений попит на деякі товари та послуги, наприклад, на військове обладнання або медичні послуги. Підприємства повинні мати резервні запаси необхідних матеріалів та комплектуючих, щоб забезпечити виробництво у разі дефіциту.

2. **Контроль:** необхідно ретельно контролювати виробничі запаси, оскільки будь-який дефіцит може значно ускладнити виробництво. На випадок дефіциту підприємства повинні мати декількох постачальників, щоби диверсифікувати джерела забезпечення матеріалами та комплектуючими.

3. **Аналіз:** необхідно аналізувати потреби виробництва, також потрібно аналізувати можливості заміни матеріалів на доступніші або альтернативні. Підприємства можуть бути вимушені змінювати стратегію виробництва, режим роботи та безпеку на робочому місці, щоб адаптуватися до нових умов. Вони можуть переорієнтувати виробництво на виготовлення тих товарів та послуг, на які збільшився попит в умовах воєнного стану.

4. **Безпека:** умови воєнного стану можуть бути небезпечними для зберігання виробничих запасів, тому необхідно забезпечити складську безпеку та захист. Мається на увазі, що складські приміщення повинні бути захищені від пожежі та інших небезпечних ситуацій.

5. **Звітність:** необхідно забезпечити якісну звітність про виробничі запаси, здійснювати точний складський облік, щоб керівництво могло розуміти чи достатньо запасів на складі та вчасно ухвалювати рішення щодо необхідності їх поповнення для забезпечення потреб виробництва.

Важливо пам'ятати, що умови воєнного стану можуть змінюватися, тому кожен випадок необхідно розглядати окремо та розробляти стратегію збереження та збалансування виробничих запасів в залежності від конкретних обставин.

Отже, умови воєнного стану можуть вимагати змін у виробничому процесі та бухгалтерському обліку, і підприємства мають бути готові до адаптації та змін, щоб протистояти викликам воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#top> (дата звернення: 06.03.2023).
2. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності від 28.02.2000 № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.03.2023).
3. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 06.03.2023).

УДК 336.74: 157.1

ГРОШОВІ КОШТИ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ

Богуцький В.І.

*студент 2 курсу, групи О-21Б
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Сливінська О.Б.

*к.е.н., доцент
ВП НУБіП України
«Бережанський агротехнічний інститут»,
м. Бережани*

Функціонування підприємств у ринкових умовах передбачає безперервний рух грошових коштів, тому їх слід розглядати як важливий ресурс та результат діяльності підприємств. Грошові кошти в діяльності підприємств відіграють визначальну роль. Грошові кошти присутні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, який

включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також отримання виручки. Роль грошових коштів на підприємстві є багатогранною. Більшість операцій, що здійснюються на підприємстві, пов'язані з рухом грошових коштів, проведенням розрахунків між підприємствами. Тому одним із важливих завдань облікової системи на підприємстві є організація обліку грошових коштів.

У фінансових, економічних науках та бухгалтерському обліку вживають різні словосполучення: «грошові кошти», «грошові засоби», «грошові активи». Так, в термінологічному словнику А.Г. Загороднього, Г.Л. Вознюка та Г.О. Партина наведено наступне: «в господарській практиці назву грошей мають явища, зовні відмінні одне від одного: одиниці рахунку, в яких визначаються ціни на товари, національні грошові знаки, іноземна валюта, записи на банківських рахунках, кошти, витрачені на придбання цінних паперів, боргові зобов'язання, що використовуються для платежів, тощо».

Бухгалтерський облік грошових коштів покликаний вирішувати наступні основні задачі:

- вчасно і точно відбивати наявність і рух (надходження і вибуття) коштів у касі і на рахунках в установах банків;
- контролювати дотримання ліміту готівки в касі, схоронність і раціональне використання коштів;
- правильно відбивати розрахункові операції, забезпечити контроль за своєчасністю платежів і дотриманням установленого порядку розрахунків;
- правильно відображати отримані кредити, забезпечувати контроль за їх використанням по призначенню і за своєчасним погашенням.

Правильна побудова обліку грошових коштів дає можливість забезпечити інформацію про їхню наявність, цілеспрямоване використання і контроль за збереженням.

Основу обліку грошових коштів складає їхня класифікація:

1. По призначенню:

- засоби для обороту;
- для спеціального призначення.

2. По місцю збереження:

- засоби в банку;
- засоби в касі;
- засоби в підзвітних осіб;
- засоби в контрагентів (видані аванси);
- вкладені в цінні папери.

Таким чином, грошові кошти зв'язані з виробництвом і обсягом суспільного продукту, а також його невиробничим споживанням і є конкретним об'єктом бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Байда М. Г. Значення обліку, аудиту та аналізу грошових коштів в ринковій економіці України. *Вісник Черкаського університету*. URL: <http://s-journal.cdu.edu.ua/base/2008/v6/v6pp44-46.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).
2. Головка В. І. Економічний аналіз грошових потоків у підвищенні ефективності використання фінансових ресурсів підприємства: НБУ ім. Вернадського.: URL http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VAPSV/2010_1/St_10.pdf (дата звернення: 13.03.2023).
3. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти як об'єкти бухгалтерського обліку: НБУ ім. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_2/statti/19.htm (дата звернення: 12.03.2023).

УДК 657.1

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Бойко Д.

*студентка 5 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Коваль Н.І.,

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет,

м. Вінниця

Середовище, в якому функціонує підприємство, продукує систему розрахунків, за результатами яких може виникати заборгованість. У період дії правового режиму

воєнного стану за об'єктивними причинами зростає кількість випадків визнання заборгованості контрагентів. Ефективність функціонування кожного окремого суб'єкта господарювання значною мірою залежить від організації розрахунків.

Як правило, підприємство не одразу отримує оплату за реалізовану покупцям продукцію, надані послуги тощо. Тому протягом періоду від моменту відвантаження продукції, надання послуг, здійснення передоплати постачальнику до моменту надходження платежу чи відвантаження товару постачальником кошти підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості [2].

Вагомий внесок у дослідженні різних аспектів обліку, визначення, класифікації, аналізу та контролю дебіторської заборгованості здійснили вітчизняні учені: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Л.В. Гуцаленко, Г.Г. Кірейцев, Н.І. Коваль [2], Є.В. Мних, О.А. Подоляничук [2], В.В. Сопко, В.Г. Швець, а також зарубіжні вчені: І. Бернар, К. Друрі, К. Хітчинг.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість (далі – НП(С)БО 10)», який застосовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості, встановлених іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Відповідно п. 4 НП(С)БО 10 дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів. А дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [2].

Залишки дебіторської заборгованості у бухгалтерському балансі поділяються на дві групи – поточна і довгострокова. Різниця між ними – поріг 12 місяців, класифікацію дебіторської заборгованості відповідно до її терміну, представимо у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікацію дебіторської заборгованості відповідно до її терміну

Дебіторська заборгованість	
Поточна	Довгострокова
≤ 12 місяців	> 12 місяців
в основному це заборгованість покупців по товарам, роботам, послугам (361), виданим авансам (371) та по внутрішнім розрахункам (372)	у більшості підприємств вона відсутня, але найчастіше це <u>поворотна фінансова допомога</u> (183)
Розділ балансу II (класи рахунків 3)	Розділ балансу I (клас рахунків 1)

Джерело [2]

Термін 12 місяців рахується по строку погашення, який очікується чи очікувався по договірним умовам. Наприклад, якщо за договором строк погашення 3 місяці, але покупець не погасив заборгованість протягом року, то до складу довгострокової вона автоматично не переводиться. Для такої дії необхідно, щоб відбулося відтермінування заборгованості між покупцем і продавцем, наприклад, додатковою угодою до договору.

Також, якщо заборгованість має невизначений термін платежу або підприємство за договірними умовами має право вимагати платіж у будь-який момент часу, то така заборгованість розглядається як поточна.

У період дії в Україні правового режиму воєнного стану є і специфіка визнання заборгованості такою, що визнається безнадійною.

У бухгалтерському обліку безнадійною заборгованістю вважають поточну дебіторську заборгованість, щодо якої є впевненість у її неповерненні боржником або за якою минув строк позовної давності (п. 4 НП(С)БО 10). Упевненість у неповерненні дебіторської заборгованості ґрунтується на таких обставинах, з яких однозначно (тобто на 100 %) можна говорити про те, що її не буде погашено [4].

Найчастіше заборгованість, яка виникла у відносинах із нерезидентом, підлягає списанню внаслідок того, що стосовно неї минув строк позовної давності. Загальну позовну давність у ч. 1 ст. 257 ЦКУ встановлено тривалістю у 3 роки [3; 4].

Чітких критеріїв класифікації безнадійної заборгованості в бухгалтерському обліку немає. Тому підприємство може на власний розсуд указати в Положенні про облікову

політику, за якими саме ознаками заборгованість варто зараховувати до безнадійної.

На практиці поширеним є варіант, коли під час визначення складу безнадійної дебіторської заборгованості орієнтуються на податкові критерії визнання такої заборгованості, прописані в під пункті. 14.1.11 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [4].

Тому, варто зауважити, що у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені ст. 257 ЦКУ, продовжуються на строк його дії (п. 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» ЦКУ). Отже, наразі заборгованість, за якою терміни давності станом на 24.02.2022 року не минули, не може вважатися безнадійною за критеріями під пункту. 14.1.11 ПКУ.

Список використаних джерел:

1. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік І: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 374 с.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України № 247 від 08.10.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 12.03.2023).
3. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10624> (дата звернення: 05.03.2023).
4. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 05.03.2023).

УДК 657

СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА У ВОЄННИЙ ЧАС

Бондар В.І.

студентка 1 курсу ОС Магістр, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий курівник: Гуренко Т.О.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

В обліку як великих, середніх підприємств, так і малого підприємства відбуваються певні зміни. В 2019 році змінили назву П(С)БО 25 «Фінансовий звіт

суб'єкта малого підприємництва» на Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Тобто користувачами даного положення можуть бути не тільки малі, а й мікропідприємства.

На даний час застосовується фінансова звітність малого підприємництва, яка подається до органів статистики та податкових органів:

1. Баланс (Форма № 1-м);
2. Звіт про фінансові результати (Форма № 2-м).

У даних формах дані наводяться за аналогічний період минулого (попереднього) року. За НП(С)БО 25, малі підприємства можуть деякі активи відображувати у певній оцінці (табл. 1).

Таблиця 1

Відображення деяких активів у Балансі малого підприємства [2]

Об'єкт оцінки	Відображення в Балансі
Необоротні активи	за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості
Забезпечення наступних витрат і платежів	не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо); визнання відповідних витрат у періоді їх фактичного понесення
Поточна дебіторська заборгованість	включати до підсумку балансу за її фактичною сумою

Воєнні дії внесли відповідні корективи до відображення інформації у фінансовій звітності про активи, власний капітал, зобов'язання, доходи, витрати та прибуток. Отже:

- необхідно здійснювати правильну оцінку поточної дебіторської заборгованості, особливо в частині сумнівних боргів. Малі підприємства не ведуть облік резерву сумнівних боргів, але на нашу думку, в сучасних умовах бажано використовувати дану методику їх розрахунку та встановлювати власні критерії сумнівності (тобто, проведення аналізу контрагентів, їх

платоспроможності, місця перебування);

- проведення аналізу і контролю за пошкодженими або знищеними активами, якщо мале підприємство знаходилося на території, де проводилися воєнні дії. Таку перевірку (при можливості) можна проводити у вигляді інвентаризації з обов'язковим складанням документів як актів та протоколів інвентаризації. Для підтвердження достовірності нестач, пошкоджень, псувань потрібно вказані документи завіряти юридично. Але є нюанс. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», активами визнаються ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [3]. Тому, якщо майно пошкоджене, то відповідно його не можна відображувати у фінансовій звітності, але необхідне відповідне підтвердження, яке не завжди можливо отримати в даний час. Отже, можна зробити висновок, що підприємство може або закритися, або тимчасово припинити свою діяльність;

- здійснення перевірки стану та використання необоротних активів, особливо основних засобів, які при тимчасовому простої не використовуються на виробництві. Такі основні засоби необхідно перевести на консервацію (з урахуванням можливостей малого підприємства).

Отже, у фінансовій звітності необхідно теж здійснювати правильні записи, тобто:

відкоригувати дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
за результатами інвентаризації вилучати з Балансу активи, які втрачені та/або знищені;

підраховувати втрати підприємства та витрати від діяльності (при переведенні бізнесу на мирну територію);

реально оцінювати доходи та визначати правильність розрахунку суми прибутку у Звіті про фінансові результати.

Також, на малих підприємствах буде не зайвим створення внутрішніх

управлінських звітів для проведення аналізу діяльності суб'єкта господарювання та проведення внутрішнього контролю за фінансовими результатами. Аналіз потрібно здійснювати за даними фінансової звітності, тобто аналіз фінансового стану проводити за Формою № 1-м, аналіз фінансових результатів за Формою № 2-м, а також здійснювати аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності малого підприємства за двома вказаними формами звітності та даними внутрішніх управлінських звітів.

В основу аналізу Фінансового звіту суб'єкта малого підприємства за всіма трьома вищенаведеними напрямками покладено горизонтальний (часовий, аналіз динаміки), вертикальний (структурний) та параметричний (коефіцієнтний) види аналізу [1]. Тобто, це дасть можливість як в мирний час, так і в воєнний період оцінити стан грошових коштів, дебіторської і кредиторської заборгованості, доходності та прибутковості в аналізовані періоди, виявити переваги і недоліки у роботі підприємства

Список використаних джерел:

1. Вовк В.М., Кирдей Ю.О. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єкта малого підприємства. Серія Економічні науки. № 83, 2018. С. 39 – 49. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/ve320184/565> (дата звернення: 18.03.2023).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 25 лют. 2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 18.03.2023).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 18.03.2023).

УДК 657.1

ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ОПТИМІЗАЦІЮ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Вівчар М.Б.

магістр, 2 групи МІ

Науковий керівник: Гуцаленко Л. В.,

д.е.н., професор

Національного університету біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

Витрати виробництва – це сукупність витрат живої та уречевленої праці в засобах виробництва на всіх стадіях створення продукції. Аналіз літературних джерел свідчить про те, що існують різні підходи до трактування економічної сутності витрат виробництва, а також є відмінності у визначенні витрат, що наводиться в нормативних документах. Це зумовлено використанням різних підходів до оцінки економічних ресурсів, що використовуються у процесі господарської діяльності.

У НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» означено, що витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [1]. Відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати» витратами визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що приводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати будуть достовірно оцінені [2]

Облік витрат виробництва продукції рослинництва передбачає своєчасність відстеження всіх витрат, пов'язаних з вирощуванням та збиранням продукції рослинництва. Стрімкий розвиток ІТ-технологій дозволяє застосовувати стільникові мережі і здійснювати прямий обмін інформацією між технічними

пристроями. Прямі комунікації забезпечують оперативні та повні дані, які є цінним інформаційним ресурсом для цілей обліку та управління зокрема обліку витрат виробництва продукції рослинництва (системи GPS та інші). Своєчасна аналітична оцінка змін в структурі витрат, що приймають участь у виробництві конкретних видів продукції рослинництва, дозволяє управлінському персоналу приймати певні управлінські рішення щодо їх оптимізації.

У зв'язку із залежністю виробництва від природних умов, сільське господарство має високий рівень виробничого ризику у порівнянні з іншими галузями економіки. Це обумовлено особливістю поведінки змінних витрат при зниженні урожайності під впливом негативних природних умов. Сільськогосподарське виробництво інерційне і витрати виробництва досить важко скоригувати протягом одного виробничого циклу, що впливає на ефективність виробництва продукції.

Отже, відстеження витрат та прийняття управлінських рішень щодо їх оптимізації є ключовим фактором успіху в аграрному секторі. Використання сучасних технологій та аналізу даних дозволяє зменшити витрати та збільшити ефективність виробництва, що, у свою чергу, призведе до збільшення прибутку та конкурентоспроможності підприємства.

Для оптимізації витрат на виробництво продукції рослинництва доцільно менеджерам всіх рівнів управління необхідно ефективно здійснювати управління витратами на виробництво продукції рослинництва, а також розробити напрями зниження рівня собівартості продукції. Облік витрат виробництва продукції рослинництва, вимагає врахування галузевих особливостей діяльності.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 7 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31 грудня 1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ**Ворожбит І.Р.,***ОС Магістр 1 р.н.**спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Слесар Т.М.***к. е. н., доцент**Національний університет природокористування і**біоресурсів України,**м. Київ*

В сучасних економічних умовах для підприємств великого значення набуває організація ефективного ведення бухгалтерського обліку, особливо обліку розрахунків, зокрема безготівкових. У цих розрахунках банк виступає фінансовим посередником. Послуги які він надає своїм клієнтам-підприємствам, підприємцям і фізичним особам є важливим аспектом сучасної економічної системи. Порядок безготівкових розрахунків є регламентованим законодавством. Здійснення розрахункових операцій через банк знижує потребу в готівці, це сприяє концентрації в банку вільних грошових коштів для кредитування, забезпечує їх збереження і більш ефективного використання, це в свою чергу оптимізує й прискорює грошовий обіг держави в цілому.

Питання обліку, аналізу та аудиту операцій, пов'язаних з безготівковими розрахунками розглядалися в роботах таких вітчизняних науковців, як: Т. Батракова [1], Ф. Бутинець, А. Куліш [2], І. Любезна, А. Мазаракі, Є. Мних, В. Павлюк, М. Рибченко, В. Сопко, Л. Сук, Н. Ткаченко та інші.

У зв'язку з реформуванням національної економіки України під впливом глобальних інтересів постає необхідність постійного поглиблення вивчення питань обліку пов'язаних з безготівковими розрахунками між підприємствами за продукцію та послуги, зокрема й в іноземній валюті. За останні роки все більша кількість вітчизняних підприємств виходить на зарубіжний ринок. Через це виникає необхідність здійснювати різноманітні операції в іноземній валюті – господарські операції, вартість яких визначена в іноземній валюті або які потребують розрахунків в іноземній валюті.

З метою удосконалення організації і методики обліку безготівкових операцій на мікрорівні необхідним є:

- зміна підходів до організації бухгалтерського обліку на підприємствах, про що свідчить узагальнення теоретико-методологічних основ вивчення обліку грошових коштів в умовах ринкових перетворень;

- реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку згідно з міжнародною обліково-економічною теорією і практикою та прийняття національних стандартів бухгалтерського обліку, що підтверджує правомірність і доцільність поділу економічної інформації на фінансову й управлінську в межах єдиної бухгалтерії, паралельне функціонування якої на базових підприємствах дозволить вирішити внутрішні управлінські проблеми та задовольнити інформаційні потреби зовнішніх користувачів;

- створення фінансово-аналітичної служби, яка буде проводити оцінку фінансового стану на основі бухгалтерської звітності;

- моделювання ринкового конкурентного середовища і перспективний аналіз зміни об'єктів виробництва, що передбачає пошук стратегічних зон господарювання, привабливих з погляду найкращих умов для розвитку потенціалу підприємств, що сприятиме підвищенню їх іміджу в діловому світі.

Варто зазначити, що особливості безготівкових розрахунків проявляються в наступному: у безготівкових грошових розрахунках беруть участь троє учасників: платник, одержувач і банк, у якому здійснюються такі розрахунки у формі запису по рахунках платника й одержувача; учасники безготівкових грошових розрахунків існують в кредитних відносинах з банком; переміщення (перерахування) грошей, що належать одному учасникові розрахунків, на користь іншого проводяться шляхом записів по їхніх рахунках, у результаті чого змінюються кредитні відносини банку з учасниками таких операцій.

Список використаних джерел:

1. Батракова Т.І., Полова А.В. Сучасний стан готівкового обігу та проблеми безготівкових розрахунків [Електронний ресурс] // <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/2.pdf>
2. Куліш А.Ю. Стан та аналіз безготівкових розрахунків в Україні та особливості їх обліку на вітчизняних підприємствах. *Економічні науки*. 2016. № 2. С. 116–119

УДК 657.1

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Гавриленко О.О.

*студентка 1 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Калюга Є.В.

*д.е.н, професор
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м.Київ*

На сьогоднішній день у результаті глобалізацій процесів Україна намагається інтегруватися до світової економіки. Проте це неможливо без побудови чіткої системи бухгалтерського обліку, що дозволить оптимізувати процес обробки інформації про господарські операції суб'єкта господарювання. Неналагоджена та неефективно діюча система обліку запасів може спричинити несвоєчасне забезпечення виробництва запасами або до їх надлишкового накопичення. Таким чином, особливої актуальності набувають проблеми організації обліку виробничих запасів у зв'язку з потребою отримання оперативної і достовірної інформації для здійснення управління підприємством і процесами, які в ньому відбуваються. Це необхідно для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому.

В економічній літературі проблеми сутності, ролі та місця організації обліку виробничих запасів розглядалися багатьма науковцями, серед яких Бардаш С.В., Бутинець Ф.Ф., Вдовенко Н.М., Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Іщенко Я.П., Калюга Є.В., Кірейцев Г.Г., Коцупатрий М.М. та ін.

Інформацію про наявність і рух виробничих запасів висвітлюють на активному рахунку 20 «Виробничі запаси», який включає у себе 9 субрахунків: 201 «Сировина й матеріали», 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби», 203 «Паливо», 204 «Тара і тарні матеріали», 205 «Будівельні матеріали», 206 «Матеріали,

передані в переробку», 207 «Запасні частини», 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 209 «Інші матеріали».

За дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси» відображають надходження на підприємство відповідних запасів та в результаті дооцінки збільшення їхньої вартості. За кредитом відображаються вибуття запасів (витрати на виробництво, продаж, уцінення, відпуск у переробку) [1]. У нашій державі оцінка запасів відбувається за фактом витрат на їх придбання в момент отримання. Відповідно до вимог П(С)БО 9 «Запаси» під час вибуття запасів, незалежно від продажу чи відпуск у виробництво, їхню балансову вартість оцінюють одним із таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці продукції; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Керівництво кожного підприємства самостійно вирішують, яким методом користуватися під час оцінки виробничих запасів, адже потрібно враховувати специфіку та сферу діяльності підприємства. Індивідуальним рішенням також є введення обліку виробничих запасів та їх раціонального використання.

Проаналізувавши наукові праці дослідників і фахівців у галузі обліку [2-3], можна виокремити такі проблемні аспекти, що притаманні організації обліку виробничих запасів:

— неоднозначність визначення поняття «виробничі запаси»; — складність визначення справедливої вартості запасів;

— низький рівень оперативності інформаційного забезпечення системи обліку виробничих запасів підприємств;

— відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;

— невідповідний рівень оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів). Серед факторів, що зумовлюють

вищезазначені проблемні питання доцільно виділити такі, як: незадовільна організація складського господарства, порушення правил приймання виробничих запасів, завищення собівартості придбаних матеріалів, неповне оприбуткування запасів, нераціональне витрачання матеріалів на виробництво, порушення норм і лімітів відпуску матеріалів, порушення порядку проведення інвентаризації, присвоєння товарно-матеріальних цінностей, помилки і підробки в документах, заміна нових матеріалів старими, помилки у визначенні сум уцінок запасів і їх відображення в обліку, недостатня комп'ютеризація обробки даних з обліку виробничих запасів.

Отже, слід погодитися з О. Рибалко [4], що необхідними передумовами належної організації обліку виробничих запасів, серед іншого, є раціональна організація складського господарства, правильне групування (класифікація) запасів, розробка норм витрачання запасів. Тому, для вдосконалення організації обліку виробничими запасами на вітчизняних підприємствах пропонуємо виділити такі напрями:

1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, а саме удосконалення системи автоматизації обліку виробничих запасів, що дозволить спростити облік надходження, наявності та руху запасів, а також їх вибуття на сторону та переоцінки;

2) обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, зокрема розробка поетапної інструкції, чіткої номенклатури запасів по споріднених класифікаційних групах, а також встановлення періодичності проведення інвентаризацій відповідно до особливостей окремих класифікаційних груп;

3) обрання найприйнятнішого методу оцінки виробничих запасів, виходячи зі специфіки діяльності підприємства та з метою оптимізації витрат.

Висновок: Таким чином, на підставі викладеного матеріалу можна зробити висновок, що чітка та правильна організація обліку виробничих запасів дозволить керівництву вчасно отримувати якісну інформацію про їх наявність і рух, що

сприятиме підвищенню ефективності процесу виробництва на всіх стадіях обробки і випуску готової продукції. Реалізація перелічених напрямів удосконалення організації обліку запасів вітчизняними підприємствами призведе до підвищення результативності їхньої фінансовогосподарської діяльності, зменшення ймовірності викривлень у фінансовій звітності та вплине на формування більш ефективної обліково-управлінської моделі в цілому

Список використаних джерел :

1. Загальні вимоги до фінансової звітності: національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1: затверджено наказом Міністерства фінансів України за № 73 від 07.02.2013 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Шендригоренко М. Т. Облік виробничих запасів: актуальні питання та напрямки їх вирішення / М. Т. Шендригоренко // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. — 2013. — № 2. — С. 102–106.
3. Попович К.В. Удосконалення організації обліку виробничих запасів на підприємствах України / К.В. Попович, О.В. Шушлякова // Управління розвитком. — 2013. — № 15 (155). — С. 65–68.
4. Рибалко О. М. Вдосконалення обліку виробничих запасів / Рибалко О. М. // Держава і регіони. Серія «Економіка та підприємництво». — 2008. — № 3. — С. 210–215.

УДК 657.1

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Гаврилишин А.

*студент I курсу магістратури,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Миськів Л.П.

*к.е.н., ст. викладач
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Здійснення фінансово-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства неможлива без використання основних засобів, які є однією з найважливіших складових матеріально-технічної бази.

Згідно НП(С)БО 7 «Основні засоби», основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

У бухгалтерському обліку для віднесення активу до основних засобів необхідне одночасне виконання певних умов, а саме:

- актив матеріальний;
- це засіб праці, тобто такий об'єкт, що практично не змінює свою форму у процесі діяльності (виняток – фізичний знос);
- очікується (актив не планують продати чи списати/спожити впродовж року) довгострокове його використання більше року.

Проте, в період воєнних дій окремі суб'єкти господарювання змушені призупинити виробничу та іншу господарську діяльність з можливістю в найближчому майбутньому відновити подальше використання основних засобів. Так, згідно НП(С)БО 7 «Основні засоби», наводиться пояснення щодо законсервованих основних засобів, які перестають амортизувати з наступного місяця за місяцем його консервації, а відновлення амортизації таких основних засобів відбувається з наступного місяця за місяцем його зворотного введення в експлуатацію. Зокрема, на утримання основних засобів, які не використовуються необхідно понести додаткові витрати, які обліковуються на рахунку 977 «Інші витрати діяльності».

Варто зазначити, що непотрібно ототожнювати «консервацію» із процесом простою, оскільки ОЗ, які тимчасово простоюють, але не виведені з експлуатації, продовжують амортизувати у загальному порядку. Зокрема, норми НП(С)БО не містять причин не відображати в бухгалтерському обліку витрати на поточний ремонт і обслуговування ОЗ, які підприємство тимчасово не використовує у господарській діяльності, оскільки п. 7 НП(С)БО 16 «Витрати» визначає, що

витрати на підтримання основного засобу в робочому стані не капіталізують, а включають їх до складу поточних витрат.

На наш погляд, в наказі про облікову політику суб'єктами господарювання, якими здійснюється фінансово-господарська діяльність під час воєнних дій в окремих областях України, необхідно детально відобразити інформацію щодо періоду простою основних засобів, що значним чином вплине на використання бухгалтерських рахунків та формування проміжної фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 26 травня 2022 р. № 148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31 грудня 1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

УДК: 657.1

ДОХОДИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НИХ

Галянт А.М.,

здобувачка вищої освіти 3 курсу, 1 групи спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Піхняк Т.А.,

к.е.н, доцентка

Хмельницький університет управління та

права імені Леоніда Юзькова,

м. Хмельницький

Ефективна фінансова діяльність підприємств неможлива без раціонального та економічного обґрунтованого підходу до планування діяльності, до визначення стратегії збільшення доходів підприємства, аналізу та оцінки отриманих результатів. Однією з найважливіших складових стратегії фінансової політики

підприємства є політика максимізації прибутку. При аналізі доходів підприємства виділяють:

- 1) валовий прибуток як виручку від реалізації усієї виробленої продукції;
- 2) середній дохід як дохід на одиницю реалізованої продукції;
- 3) граничний прибуток (одна з основних категорій неокласичної економічної теорії) як приріст валового доходу від продажу додаткової одиниці продукції [1].

Так, виділяють три фактори, які мають безпосередній вплив на розмір доходу підприємства:

1. Ціна продажу (для виробничих підприємств, зазвичай, оптова ціна).
2. Обсяг реалізованої продукції.
3. Кількість засобів виробництва, витрачених на виробництво продукції. При цьому існує прямо пропорційна залежність доходів підприємства від ціни та обсягу виробництва та обернено пропорційна залежність від витрат на засоби виробництва.

Також, крім вищезазначених факторів розглянемо ще такі, за рахунок яких можливе зростання доходів сучасних підприємств:

- 1) ефективна логістика (оптимізація каналів розподілу, стимулювання збуту);
- 2) використання сучасних ІТ-технологій;
- 3) ефективна реклама, що підтримує репутацію продукції, що формує довіру до неї споживачів та допомагає завоювати ринок;
- 4) ефективна організація управління (організаційна структура, система управління, фірмова культура; престиж та імідж підприємства; комунікації, соціально-психологічний клімат) [2].

На прикладі Публічного акціонерного товариства газопостачання та газифікації «Хмельницькгаз» розглянемо доходи та основні показники, які впливають на визначення кінцевих фінансових результатів (табл. 1).

Як бачимо, чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 14,7% до 731272 тис. грн за поточний період з 637336 тис. грн у 2020 р [1].

Таблиця 1

Основні фінансові результати ПАТ «Хмельницькгаз» у 2019-2022рр.

Стаття	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	637'336	784'603	731'272
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(542'668)	(849'286)	(495'513)
Валовий прибуток	94'668	61'051	235'759
Інші операційні доходи	13'965	187'346	77'556
Адміністративні витрати	(46'581)	(48'622)	(47'144)
Інші операційні витрати	(45'389)	(19'966)	60'434
Фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток	16'663	54'075	205'737
Інші фінансові доходи	890	156	342
Фінансові витрати	(6'089)	(2'385)	(2'267)
Фінансовий результат до оподаткування, прибуток	11'464	51'846	203'812
Дохід (витрати) з податку на прибуток	(19'028)	-	-
Чистий фінансовий результат, прибуток (збиток)	(7'564)	(51'846)	(203'812)

Примітка. Розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Собівартість реалізації зросла на 56,5 % до 849286 тис. грн. за 2021 р. з 542668 тис. грн. у 2020 р.

Таке збільшення пов'язане із підвищенням: послуги балансування та вартості природного газу для власних потреб та фонду заробітної плати із нарахуваннями. Але вже у 2022 р. бачимо, що даний показник, порівняно з 2021 р. зменшився на 41,6%.

У 2022 році підприємство отримало валовий прибуток в розмірі 235759 тис. грн. в порівнянні із валовим прибутком в сумі 61051 тис. грн за попередній рік. Фінансові витрати зменшились на 4,5% до 2267 тис. грн. на поточний період від 2385 тис. грн. у попередній період. Це зниження відбулося за рахунок зменшення витрат від забезпечення виплат персоналу та фінансових витрат за довгостроковою орендою. Основними джерелами забезпечення ліквідності є заборгованість споживачів за розподіл природного газу; залишки грошових коштів на рахунках; надані поворотні позики. Але в той же час даних джерел недостатньо для

своєчасного виконання зобов'язань. Основною причиною цього є економічно необґрунтований тариф на послуги розподілу природного газу в минулі періоди, який не покриває накопичені збитки [3].

В Україні менш ніж за півроку почнеться перше промислове закачування біометану до газорозподільних мереж. Це крок до озеленення вітчизняної енергетики та зменшення її залежності від природного газу. Інтерес до виробництва біометану в Україні доволі значний навіть попри війну, стверджують у Регіональній газовій компанії, і на черзі реалізація ще декількох проектів. Такі проекти працюють на енергонезалежність України, бо зменшують потребу в природному газі. А ще – це джерела валютних надходжень в країну, адже біометан можна буде продавати за кордоном [3].

Отже, правильне визначення доходів є критично важливим для фінансових результатів компанії. Якщо доходи неправильно визначені, то це може призвести до значних помилок у фінансовому звіті, що в свою чергу може вплинути на ділову репутацію компанії та спричинити негативні наслідки для її фінансового стану та ринкової позиції.

Якщо доходи неправильно визначені, то це може призвести до недостатнього контролю над витратами компанії. Наприклад, якщо доходи завищені, то компанія може витратити більше, ніж може собі дозволити. Якщо доходи занижені, то компанія може зменшувати витрати, що може негативно вплинути на якість продукту або послуг. Правильне визначення доходів також є ключовим елементом для фінансової стійкості компанії. Якщо доходи неправильно визначені, то це може призвести до надмірного боргу компанії або недостатнього капіталу, що може призвести до фінансових проблем та банкрутства компанії.

Список використаних джерел:

1. Звіт про рух грошових коштів підприємства ПАТ «Хмельницькгаз». URL: <https://km.dsoua.com/ua/files/37104/1>.
2. Андреева Г.І. Аналіз прибутковості та рентабельності. Київ: Знання. 2018. С.194-211.
3. Фінансова звітність підприємства ПАТ «Хмельницькгаз». URL: <https://km.dsoua.com/ua/files/37103/1/>

УДК 657:339.54

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ІНОЗЕМНИМИ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гапонюк І.І.

Магістр 1 року навчання, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Шевчук К.В.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Оголошення воєнного стану Президентом України 24 лютого 2022 року зумовило бізнес та підприємців працювати по-іншому, а саме в форс-мажорних обставинах. Розрахунки в сфері зовнішньої торгівлі з початком війни значно змінилися. Зовнішньо-торговельні операції стали одним із пріоритетних і зростаючих секторів української економіки.

Розрахуватись за отримані товари, послуги, які не відносяться до «критичного імпорту» до дати завершення воєнного стану у підприємств фактично немає можливості, оскільки, відповідно до п.12, п.14 Постанови Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022 р. №18 з 24.02.2022 р. встановлено цілу низку обмежень на розрахунки у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідно до п.14 Постанови № 18, юридичні особи можуть іноземну валюту продати, обміняти, придбати. Але придбану іноземну валюту можна витратити виключно для здійснення операцій, перелічених у даній постанові, зокрема для [3]:

- імпортних операцій резидентів з купівлі товарів критичного імпорту за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, за умови, якщо поставка товарів за такими операціями здійснена/здійснюється після 23.02.2021 р.

- переказу коштів з метою виконання зобов'язань резидента перед нерезидентом за укладеним між ними договором купівлі - продажу товарів за умови, якщо такий переказ здійснюється за рахунок коштів, одержаних за кредитом (позикою) від МФО або за субкредитом від держави, для фінансування якого держава залучила кредит (позику) від МФО;

- операцій з повернення нерезиденту попередньої оплати (авансового платежу), отриманої(ого) резидентом на його поточний рахунок у банку в Україні після 23.02.2022р. за укладеним з нерезидентом договором з купівлі - продажу товару, у зв'язку з невиконанням резидентом зобов'язань за цим договором;

- розрахунків (оплати вартості товарів, робіт та послуг) за кордоном з використанням електронних платіжних засобів (за винятком розрахунків, що здійснюються з використанням коду категорії торговця - 6211) або використання за кордоном електронних платіжних засобів для отримання готівкових коштів.

Зазначимо, що перелік операцій, за які може бути проведена оплата нерезиденту під час війни дуже незначний. Борги за товари (послуги) некритичного імпорту фактично «заморожені». У зв'язку з обмеженням руху іноземної валюти учасники ЗЕД активно шукають способи зменшення боргів перед нерезидентами. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 р. № 2120-IX [1] вніс зміни до ЦКУ щодо строків давності: «У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу, продовжуються на строк його дії».

Тобто, кредиторська заборгованість може бути неоплаченою та не вважатись безнадійною (бути простроченою) ще упродовж трьох років після завершення відповідних подій. На сьогодні граничний термін розрахунків становить 120 календарних днів (Постановою від 07.06.2022 №113 НБУ збільшив строк з 90 днів). Обмеження за термінами не поширюється на імпорт товарів, послуг (включаючи

незавершені розрахунки за угодою), якщо сума операції (в еквіваленті по курсу НБУ на дату здійснення операції) менше розміру, передбаченого ст. 20 Закону №361 (тобто < 400 000 грн. в еквіваленті) крім випадків дроблення валютних операцій.

Один із головних документів у процесі співробітництва з іноземним партнером є контракт (договір ЗЕД). Після ухвалення законопроекту № 4496 «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України (про усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг)» - було дозволено укладати контракти, як у письмовій так і у електронній формі. Також банки більше не можуть вимагати переклад англomовного договору на українську. Одним із видів укладання ЗЕД також вважається виконання та оплата послуг на підставі рахунків на оплату послуг-інвойсів, що за своєю економічною суттю прирівнюються до актів наданих послуг. Отже, основними документами, які будуть потрібні для роботи з контрагентом і які вимагатиме банк для підтвердження грошових надходжень від контрагента, - це контракт, додаткові угоди про зміну умов (зміна платника, строки і умови поставки, тощо), інвойс, акти про взаємозалік заборгованості чи переуступку боргу.

Підсумовуючи вище сказане варто зауважити, що недосконалість обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками може стати причиною виникнення значного обсягу кредиторської заборгованості, яка, в свою чергу, приведе до погіршення фінансового стану підприємства. Управління зовнішньоекономічною діяльністю потребує глибоких знань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій. Критерієм оцінки управління зовнішньоекономічної діяльності підприємств є економічна ефективність, яка розраховується з даних бухгалтерського обліку і аналізу зовнішньоекономічних операцій.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 07.02.2023).
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 02.02.2023).
3. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 24.02.2022р. № 18 з 24.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 07.02.2023).

УДК: 657.471.76

МЕТОДИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ

Глотова М.А.

*студентка ІМ, І групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Гуцаленко Л.В.

*д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Виробничий потенціал підприємства будується на системі управлінських рішень, що забезпечують конкурентоспроможність та прибутковість за умов достовірного обліку витрат та аналізу собівартості продукції. Калькулювання, як економічна складова, в цьому процесі забезпечує оптимізацію виробничого процесу, його управління.

Для підприємства основною метою обліку витрат є визначення розміру витрат, які припадають на кожну окрему операцію або кожен окремий продукт, що необхідно для оцінки запасів і визначення прибутку. Так, калькулювання собівартості продукції – обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт або надання послуг за елементами витрат [1].

На виробництві процес калькулювання та процес обліку витрат об'єднують в єдиний обліковий процес, що безпосередньо пов'язаний з обліком продукції. Об'єднання двох облікових процесів досліджувалось як спрощений підхід такими науковцями: Добровський В. М, Кібіткін О. І, Лишиленко О. В. та Маргуліс А. Ш.

Методологічні засади обліку витрат та калькулювання собівартості визначаються підприємствами самостійно, а основним нормативно-правовим документом є Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Основним завданням для підприємства є побудова системи обліку витрат, до якої включаються методи калькулювання виробничої собівартості продукції.

Методи калькулювання представляють сукупність способів і прийомів, необхідних для розрахунку собівартості конкретного виду продукції калькулювання. Калькулювання – це система розрахунків, за допомогою яких визначається собівартість усієї проданої продукції та її частин, собівартість конкретних видів виробів, сума витрат окремих підрозділів підприємства на виробництво та продаж продукції [4].

У фінансовому та управлінському обліку виділяють близько десятка методів калькулювання і обліку витрат. Проте варто зазначити, що існує низка розбіжностей щодо їх використання, які означено у науковій літературі та періодичних виданнях. Розбіжність поглядів практиків свідчить про те, що спостерігається несистематизованість сутності існуючих методів, тому наведемо коротку характеристику наступним методам калькулювання собівартості продукції, які представлені на рис. 1.

Рис. 1 Характеристика методів калькулювання

Узагальнюючи вище викладене можна стверджувати, що представлені методи з практичної точки зору мають як переваги так і недоліки і направлені на специфіку виробництва підприємств. Виходячи з нормативних документів та методичних рекомендацій, підприємства самостійно обирають метод обліку витрат та калькулювання, виходячи із напряму виробництва та функціонування, означуючи їх в обліковій політиці.

Отже, в практиці виділяють низку методів обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості для підприємств. Проте не існує єдиного методу, підприємства несуть обов'язок на самостійний вибір ведення облікових результатів за витратами, не виходячи за межі НП(С)БО 16 «Витрати». Використання певного методу залежить від діяльності підприємства, що дає змогу зосередитись на особливостях виробничого процесу та формуванні інформації для прийняття управлінських рішень. Тому варто зауважити, що саме

калькулювання собівартості продукції слугує єдиним методом ефективності виробничих процесів підприємства за видами діяльності для визначення прибутковості продукції та конкурентоспроможності на ринку збуту.

Список використаних джерел:

1. Зелікман В.Д., Ізвекова І.М., Канська О.І. Управлінський облік: навч. посібник. Частина II. Облік і калькулювання витрат підприємства. Дніпропетровськ, 2014. – 41 с.
2. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.

УДК 657.1

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Горбонос В.Д.

*студент I курсу магістратури,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Миськів Л.П.

*к.е.н., ст. викладач
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Основні господарські процеси (придбання основних засобів, запасів; продаж товарів, внесення статутного капіталу, нарахування та виплата заробітної плати, отримання доходів від реалізації продукції (виконання робіт чи надання послуг), відображення адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат, сплата податків та обов'язкових платежів, інші господарські операції) на будь-якому комерційному підприємстві, бюджетній установі чи організації пов'язані з грошовими коштами.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами на підприємстві за допомогою яких здійснюється процес акумулювання чинників виробництва, що забезпечує процес кругообігу основного та оборотного капіталів. Тому, дослідження питання ведення обліку грошових коштів суб'єктом господарювання в сучасних ринкових умовах є актуальним.

Вагомий вклад у вивчення проблем бухгалтерського обліку, контролю та аналізу руху грошових коштів зробили вчені-економісти, а саме В.С. Савчук, І.О. Бланк, Ю.А. Верига, Є.В. Мних, Л.К. Сук, П.Л. Сук, Р.Ф. Бруханський, В.І. Єфіменко, Н.В. Гудзь, В.Г. Швець, І.Б. Садовська.

В умовах глобалізаційних процесів обіг готівкових грошових коштів відходить у минуле. Альтернативою готівки стають електронні розрахунки та

різноманітні їх види, які проводяться через банківські установи. Для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій призначений активний балансовий рахунок 31 «Рахунки в банках», за дебетом рахунку 31 "Рахунки в банках" відображається надходження грошових коштів (з каси підприємства (готівка); від покупців та замовників (оплата, попередня оплата, погашення векселів, оплата за претензіями); від банку (довгострокові, короткострокові кредити); від працівників (погашення заборгованості за відшкодуванням завданих збитків); від об'єктів інвестування (відсотки за борговими цінними паперами)), за кредитом - їх використання (в касу підприємства (готівка); постачальникам, підрядникам, іншим кредиторам (оплати, попередні оплати, погашення векселів); банку (погашення довгострокових та поточних кредитів, сплата відсотків по кредитах, комісії за обслуговування рахунку); (сплата податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету; органам соціального страхування (сплата ЄСВ); працівникам (виплата заробітної плати, матеріальної допомоги, суми відпускних); виплата дивідендів засновникам; об'єкту інвестування (сплата за боргові цінні папери, за частку власного капіталу) та ін.).

На нашу думку, вищезазначені операції потрібно обліковувати на окремих аналітичних субрахунках другого порядку до рахунку 311 "Поточні рахунки в національній валюті", що дозволить конкретизувати джерела надходження та шляхи витрачання коштів.

Отже, здійснення безготівкових операцій через банківські установи знизить потребу в готівці, сприятиме концентрації вільних грошових коштів для кредитування, що забезпечить їх збереження й ефективне використання, крім того, вплине на оптимізацію та прискорений грошовий обіг суб'єкта господарювання.

УДК 657.422.1 : 336.71

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СУДЖЕННЯ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Гордієнко В.В.

студентка 4 курсу,

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Гуріна Н. В.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку та консалтингу

Державний податковий університет,

м.Ірпінь

Сучасний бухгалтер працює у складних умовах економіки та формування бізнес-процесів. Вести бухгалтерський облік на підприємствах досить складно, оскільки необхідно пристосуватися до постійних змін в законодавстві, низки нерегульованих питань у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування. В таких умовах основним завданням бухгалтера є безумовне дотримання норм бухгалтерських інструкцій для забезпечення достовірності бухгалтерських документів і бухгалтерської звітності.

Питання визначення сутності формування професійного судження бухгалтера виокремлення їх спільних та відмінних сторін з огляду на адаптацію вітчизняної нормативно-правової основи бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання до законодавства ЄС та МСФЗ, а також дослідження факторів, що впливають на обґрунтованість професійного судження займалися у своїх працях Гуріна Н., Коробова Н., Мельничук І., Лопатовська О., Разборська О., Лесік Л. тощо. Проте, наразі не досліджено аспекти формування професійного судження у сфері бухгалтерського обліку та його розвиток.

Сучасний етап розвитку професійної діяльності бухгалтерів характеризується «кризою довіри» до їх професії, пов'язаних, перш за все, з порушеннями фахівцями етичних норм і зневагою професійними цінностями. Але ефективний розвиток економіки неможливий без забезпечення користувачів

достовірними даними щодо фінансово-господарської діяльності економічних суб'єктів, отже, відмовитися від обліку неможливо, а в умовах невизначеності в обліку не можна відмовитися від фахівця, здатного формувати професійне судження [1, с.160].

Професійне судження за своєю природою є вмотивованою думкою компетентного фахівця у сфері бухгалтерського обліку, що відповідає правилам і вимогам бухгалтерського обліку.

Для потреб обліку, Н.В. Гуріна та А.М. Дойонко трактують його як думку професійного бухгалтера щодо фактів господарського життя, яка ґрунтується не лише на розумових здібностях, інтуїції, знаннях чи професійному досвіді, а й на певних об'єктивних критеріях та джерелах інформації [2, с.42].

Формулювати професійне судження має не лише головний бухгалтер підприємства, а й рядові співробітники бухгалтерії. При цьому бухгалтер повинен реалізувати своє професійне судження на основі застосування професійних знань та досвіду, що на пряму впливає на стан та результати діяльності підприємства, які відображаються в бухгалтерській звітності.

Формування якісного професійного судження передбачає серйозну підготовку фахівця, яка можлива тільки при високому рівні професійної бухгалтерської освіти. З одного боку, завдання полягає у підготовці достатньої кількості фахівців, які розуміють концепції і конкретні правила формування інформації в бухгалтерському обліку і звітності та що володіють сучасними навиками ведення бухгалтерського обліку, підготовки і аудиту бухгалтерської звітності [3].

Професійне судження бухгалтера виникає в таких випадках коли:

- присутні об'єкти обліку, специфіка яких вимагає застосування додаткових знань та умінь від бухгалтера при відображенні їх в бухгалтерському обліку;
- у нормативних документах містяться суперечливі норми, тому бухгалтер одночасно, виконуючи вимоги одних документів, порушує вимоги інших;

– нормативні документи з бухгалтерського обліку, базовані на Міжнародних стандартах фінансової звітності передбачають наявність альтернативних варіантів обліку чи оцінки активів (зобов'язань);

– порядок формування та подання внутрішньої (управлінської) звітності носить рекомендаційний характер, тому бухгалтеру доводиться приймати рішення, орієнтуючись на очікувані інформаційні внутрішніх зацікавлених зовнішніх користувачів.

Проте, при виборі раціонального рішення слід, перш за все, виходити з умови забезпечення безперервності діяльності підприємства. Однак, незалежно від конкретного рішення в бухгалтерському обліку підприємства виникне невизначеність. Її поява пояснюється тим, що результати прийнятого рішення виявляться лише в майбутньому та відсутня впевненість в тому, що фактичні результати співпадуть з очікуваними. Невизначеність призводить до появи нових різновидів бухгалтерських ризиків, викликаних застосуванням професійного судження. Ці ризики необхідно враховувати при організації бухгалтерського обліку на підприємстві, формуванні його облікової політики і системи звітності.

Таким чином, процес формування професійного судження у сфері бухгалтерського обліку є досить складним, проте, в сучасних умовах це є однією з ключових потреб на підприємстві і вимагає постійного розвитку. А тому на його формування впливають ряд проблем, серед яких: відсутність ефективного користувача бухгалтерської інформації, значні обсяги господарських операцій, недосконалість законодавства тощо. Тому, для їх вирішення необхідно на підприємствах приділяти значну увагу таким важливим питанням і розробляти рекомендації щодо їх вирішення.

Список використаних джерел:

1. Разборська О.О., Лесік Л.С. Формування професійного судження у сфері бухгалтерського обліку та аудиторської практики. *Фінанси, облік, банки*. 2019. С.158-168.
2. Гуріна Н.В., Дойонко А.М. Застосування професійного судження бухгалтера в умовах ринкової економіки: вітчизняний та міжнародний досвід. *Економічний вісник. Серія «Фінанси, облік, оподаткування»*. 2019. Вип. 3. С. 40-47.
3. Коробова Н.М. Професійне судження бухгалтера та його місце в організації обліку на сільськогосподарському підприємстві. URL: <https://magazine.faaaf.org.ua/profesiyne-sudzhennya-buhgaltera-ta-yogo-misce-v-organizacii-obliku-na-silskogospodarskomu-pidpriemstvi.html>.

УДК 657.47:633.1

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Гречко А.В.

студентка 1 курсу магістратури, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Колеснікова О.М.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Рослинництво – головна галузь сільськогосподарського виробництва, найважливіше джерело продовольчих і сировинних ресурсів, основа цивілізації людства.

Формування системи управління ефективністю виробництва зерна сільськогосподарськими підприємствами, зокрема собівартість повинно враховувати відмінності їх роботи в реальних умовах. Її суть полягає в забезпеченні оперативної адаптації підприємств до змін, високої гнучкості й адаптивності усіх елементів системи, автономного й економічного функціонування підприємств та їх міжструктурних підрозділів. [2]

В економічній літературі серед науковців не існує єдиного підходу до визначення поняття «калькуляція». Більш з них вважає, що система обліку витрат та калькулювання собівартості продукції має включати організацію обліку з реєстрації, накопичення і групування витрат, калькулювання собівартості продукції відповідно до обраної методики та сукупність інструментів з управління витратами.

Проблемам обліку та калькуванню собівартості продукції в господарствах корпоративного сектору аграрної економіки приділяли значної уваги в своїх дослідженнях Ф.Ф. Бутинець, Г.Г. Кірейцев, В.Г. Линник, Ю.Я. Литвин, А.П. Михалкевич, П.Т. Саблук, І.Б. Садовська, Л.К. Сук та ін. Однак вимоги нинішнього

сьогодення вимагають перегляду деяких положень щодо обліку витрат та калькулюванні собівартості продукції рослинництва, зокрема зернових культур.

Для обліку витрат та виходу продукції рослинництва передбачено рахунок 23. По дебету відображаються фактичні витрати, а по кредиту кількість виробленої продукції та її справедлива вартість. [1]

Виробнича собівартість власної продукції потрібна для аналізу господарської діяльності і прийняття управлінських рішень та складання звітності. Це стосується продукції рослинництва так і продукції тваринництва.

Процес визначення ефективності виробничої діяльності вимагає здійснення оцінки факторів і заходів, що впливають на величину доходів і продуктивності використання ресурсного потенціалу. Одним із центральних питань у забезпеченні ефективності виробничої діяльності є пошук та реалізація заходів щодо зниження витрат на одиницю продукції. Тому з метою поліпшення інформаційного забезпечення контролю витрат, їх аналізу та управління, матеріальні витрати в зерновому виробництві, такі як витрати на добрива, у плануванні й нормуванні рекомендують розподіляти на підтримуючі та продуктивні. Наприклад, збільшення частки активної речовини добрив, внесених у ґрунт, підвищують урожайність зернових культур і, відповідно, знижується рівень витрат у розрахунку на одиницю продукції. [3]

Отже, процес калькулювання є невід'ємною частиною облікового процесу та основою для прийняття ефективних управлінських рішень. Методика здійснення калькулювання повинна враховувати організаційно-технологічні особливості галузі, оскільки це впливає на отримання об'єктивних фінансово-економічних показників. На організацію процесу калькулювання суттєво впливають обрані методи калькулювання, об'єкти обліку витрат і об'єкти калькулювання собівартості продукції, класифікація витрат та інші фактори. Тому необхідні новітні підходи до обліку витрат виробництва, що дають змогу визначати собівартість залежно від запитів менеджменту.

Підприємство повинно постійно удосконалювати облік витрат

сільськогосподарської продукції у відповідності з новими тенденціями. Щоб підприємство залишалося конкурентоспроможним, його управлінці повинні проводити періодичний аналіз господарської діяльності. Особливо у частині обліку витрат, адже саме цей елемент облікового процесу формує собівартість виготовленої сільськогосподарської продукції. А вона, як відомо, тісно пов'язана з прибутком.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджений Міністерством аграрної політики України від 18 травня 2001 року № 132: / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01/page>
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів. Житомир, 2005. 327 с.
3. Карпенко О.В. Неповна собівартість: теорія і практика обліку, аналізу, контролю: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 241 с

УДК 657.422.1

**ОБЛІК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УМОВАХ
ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ**

Грицюк І.Г.

*студентка 4 курсу, групи ОО-401
спеціальність «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Коршикова Р.С.

к.е.н., доцент

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ

Сьогодні майже кожне підприємство може обрати для себе зручний спосіб здійснення операцій з використання грошових коштів, а саме готівковий або безготівковий розрахунок. І більшість обирає другий варіант, оскільки це не тільки просто, зручно та безпечно, але є також прямою вимогою чинного законодавства.

Безготівкові розрахунки – це платежі, які передбачають здійснення переказу певної суми коштів з рахунку платника на рахунок одержувача [2]. Отже, вони можуть відбуватися лише за умови наявних рахунків, відкритих в уповноважених банківських установах. Слід зазначити, що основною перевагою безготівкових розрахунків можна вважати акумулювання грошової маси в банках, що дає можливість підприємству управляти своїми коштами та контролювати їх цільове використання.

Проте введення в лютому 2022 року на території України воєнного стану фактично стало одним із найбільших викликів банківській системі нашої держави, оскільки можливості проведення майже усіх видів безготівкових розрахунків як для громадян, так і для юридичних осіб були суттєво обмежені.

Для розв'язання цієї проблеми та забезпечення стабільного функціонування банківської системи Правління Національного банку України в лютому 2022 року екстрено видало Постанову про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану. Цей документ мав вирішити низку завдань, зокрема:

- забезпечення безперебійної роботи відділень банків;
- здійснення без обмежень безготівкових розрахунків;
- забезпечення банкоматів готівкою на постійній основі;
- створення можливості зняття готівки фізичними особами в обсязі до 100 тисяч гривень зі своїх рахунків;
- фіксування офіційного курсу та інше [3].

Також слід зазначити, що уряд та банки закликали всіх фізичних та юридичних осіб надати перевагу використанню саме безготівкових розрахунків, що серед іншого диктувалося нагальною потребою підвищення безпеки всіх громадян України.

Чинні нормативно-правові акти передбачають, що підприємства можуть використовувати різні платіжні інструменти для здійснення безготівкових

розрахунків, а саме: платіжне доручення, платіжну вимогу-доручення, чек, акредитив, платіжні картки тощо [2].

Досліджуючи кожен із форм безготівкових розрахунків, можна стверджувати, що платіжне доручення є одним із найпоширеніших та найзручніших платіжних інструментів. Він передбачає письмове доручення платника до свого обслуговуючого банку стосовно списання вказаної суми коштів зі свого рахунку та перерахування її на рахунок отримувача.

Проте, як показав аналіз економічної літератури, найбільш актуальним в умовах воєнного стану став розрахунок саме платіжними картками. Для реалізації зазначеного способу безготівкових розрахунків банківськими установами відкриваються карткові рахунки, розпорядження яким може здійснюватися за допомогою банківських й платіжних карток.

Відповідно до статистичних даних НБУ кількість операцій з використанням платіжних карток з травня по грудень 2022 року становила 5 599,2 млн штук, а їхня загальна сума – 5 058,2 млрд гривень. Це на 1,4% за кількістю та на 40,5% за сумою більше, ніж за аналогічний період 2021 року [1].

Крім того, в Україні та за кордоном з травня по грудень 2022 року було здійснено 5 194,4 млн безготівкових операцій на суму 3 443,9 млрд гривень. Це більше на 4,1% за кількістю та на 56,9% за сумою порівняно з таким самим періодом у 2021 році [1].

Також багато банків у березні 2022 року запровадили багато пільг для своїх клієнтів, як, наприклад, зменшення або навіть скасування комісії на проведення безготівкових розрахунків.

Отже, в умовах воєнного стану завдяки злагодженій роботі регулятора та банків банківська система нашої країни функціонує досить стабільно та забезпечує безперервну роботу фінансових установ, що своєю чергою дає можливість безперешкодно здійснювати безготівкові розрахунки.

Відповідно до принципів безперервності та послідовності будь-яка господарська операція підприємства повинна бути вчасно відображена у

бухгалтерському обліку. Таким чином, більшість аудиторів, бухгалтерів та спеціалістів з обліку, радять завжди, і навіть в умовах воєнного стану, за можливості здійснювати документування та відображення всіх операції в обліку. Це також стосується і безготівкових розрахунків підприємства.

Список використаних джерел:

1. Воєнний рік: безготівкові операції – у пріоритеті в українців. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/voennyi-rik-bezgotivkovi-operatsiyi--u-prioriteti-v-ukrayintsiv> (дата звернення: 15.03.2023).

2. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 №1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

3. Постанова Правління Національного банку України «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.03.2022 №18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 16.03.2023).

УДК 657.1

**РОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Грушковська А.В.

*студентка 4 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Леженко Л.І.

к.е.н., доцент

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ

Війна є складною ситуацією, яка може суттєво впливати на економіку країни. У таких умовах можуть виникати проблеми з обліком дебіторської заборгованості, що можуть призвести до серйозних фінансових труднощів для бізнесу.

Політика управління дебіторською заборгованістю є частиною загальної політики компанії з управління оборотними активами. Ця стаття балансу впливає на інші сфери діяльності компанії. На практиці основні причини виникнення боргів полягають в тому, що на етапі підписання контрактів українські компанії

часто не оцінюють своїх ризиків, не розглядають реальних можливостей і репутації контрагентів [1, с.2].

Однією з можливих проблем є неможливість отримання платежів від заборжників. Під час воєнного стану можуть бути обмежені можливості заборжників здійснювати платежі через перешкоди в транспорті та комунікаціях, обмеження на вільний обіг валют та інші фінансові обмеження. Це може призвести до зростання дебіторської заборгованості та збільшення ризику невиконання.

Іншою проблемою є зміна умов договору. Умови договору можуть бути порушені у зв'язку зі зміною ситуації в країні, наприклад, якщо війна призвела до зміни валютного курсу або до зміни законодавства щодо заборгованості. Це може призвести до того, що бізнес може втратити частину своєї заборгованості або заборгувати більше, ніж очікував.

Ризик невиконання є ще однією серйозною проблемою під час воєнного стану. Це може спричинити фінансові проблеми у компаній, що може призвести до невиконання дебіторської заборгованості. В свою чергу можуть виникнути серйозні наслідки для бізнесу, зокрема, збільшення ризику банкрутства та втрати довіри з боку клієнтів та партнерів.

Нарешті, ризик банкрутства дебіторів є ще однією проблемою, з якою можуть стикнутися бізнес. Воєнний стан може призвести до зниження економічної активності, зниження попиту на товари та послуги, а також до зниження виробництва. Це може призвести до фінансових проблем дебіторів та підвищення ризику їх банкрутства. У таких умовах бізнес може втратити свою заборгованість, що може стати причиною серйозних фінансових труднощів та навіть банкрутства [2, с. 5].

За статистичними даними. У період дії воєнного стану зростає кількість випадків визнання заборгованості безнадійною. За деякими видами ця процедура віднесення у воєнні часи має специфіку. На даний момент підприємство може на власний розсуд указати в «Положенні про облікову політику» за якими ознаками заборгованість визнається безнадійною. Під час введення воєнного стану до безнадійної були віднесено такі види, як: прострочені заборгованості через смерть

фізичних осіб; прострочена заборгованість від осіб, які вважаються бзвісти зниклими; заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха, підтверджених у порядку, передбаченому законодавством

Очевидно, що війна може мати серйозні наслідки для обліку дебіторської заборгованості. У таких умовах бізнес повинен бути дуже уважним та ретельно вести облік своїх заборгованостей. Він повинен мати достатньо фінансових резервів та гнучкість у своїх фінансових планах, щоб вижити у складних умовах війни.

Одним зі способів зменшення ризику невиклати є підписання страхових полісів на дебіторську заборгованість. Це дозволить бізнесу зменшити свій ризик у випадку невиклати, а також дозволить йому звернутися до страхової компанії за допомогою відшкодування невиклатених сум.

Крім того, бізнес повинен звернути увагу на своє кредитування та заборгованості. Він повинен ретельно перевіряти кредитоспроможність своїх дебіторів та контролювати свої заборгованості. Варто також мати план у разі невиклати заборгованості та пошуку нових джерел доходів.

У підсумку, облік дебіторської заборгованості є важливим елементом фінансової діяльності бізнесу. Умови воєнного стану можуть суттєво впливати на діяльність бізнесу, тому дуже важливо мати ретельний та уважний облік своїх заборгованостей. Таким чином, наведені обставини можуть призвести до складних фінансових умов, але якщо бізнес буде мати достатні резерви, гнучкість у плануванні та ретельний облік своїх заборгованостей, то він зможе вижити та навіть розвиватися у складних умовах [3, с.12].

Однак, бізнес не повинен сподіватися на страхові поліси та інші заходи зменшення ризику, які можуть бути недоступними під час війни. Він повинен ретельно перевіряти кредитоспроможність своїх дебіторів та контролювати свої заборгованості, а також мати готовість до швидких та рішучих дій у разі невиклати.

Наприкінці, варто зауважити, що воєнний стан викликає складні фінансові

умови, але бізнес може вижити та навіть розвиватися у таких умовах, якщо він матиме достатні резерви, гнучкість у плануванні та ретельний облік своїх заборгованостей. Однак, важливо пам'ятати, що найкращою захистом від ризику є запобігання йому, тому важливо звернути увагу на кредитоспроможність своїх дебіторів та контролювати свої заборгованості, щоб не потрапити у скрутну фінансову ситуацію під час складного часу.

Список використаних джерел:

1. Ляш, О., Трофименко, О. О., & Дмитренко, В. (2018). МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА. *Підприємництво та інновації*, (5), 40-46. вилучено із <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/65>
2. Лисенко І. В. Управління дебіторською заборгованістю підприємства в контексті її обліковоаналітичного забезпечення. *Економіка і держава*. 2020. № 4. С. 12–18. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/125.pdf
3. Гавран В. Удосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства в контексті нових ринкових викликів. *Проблеми економіки та управління*. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2020. № 1. С. 98–102. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/semi/vsi-vypusky/volume-4-number-1-2020/udoshkonalennya-upravlinnya-debitorskoyu-zaborgovanistyu>

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО 15 «ДОХІД» ТА МСФЗ (IFRS) 15 «ДОХОДИ ЗА ДОГОВОРАМИ З КЛІЄНТАМИ»

Гурін Д.П.,
студент 5 курсу, групи ОМО-22-1,
спеціальності «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: Занько Б.М.,
к.е.н., доцент,
Державний податковий університет,
м. Ірпінь

За умов реформування економіки все частіше українські компанії виходять на світові ринки з метою залучення іноземних інвесторів. Тому виникає необхідність

формувати фінансові звіти відповідно до міжнародних стандартів. Кожне підприємство має визнавати і відображати фінансові результати своєї діяльності у обліку та звітності.

Фінансовий результат кожного підприємства залежить від суми доходів, які воно отримує в процесі своєї діяльності. Фінансовий результат також залежить від того, якими саме стандартами (вітчизняними чи міжнародними) керується підприємство при веденні обліку і складанні звітності. Отже, виникає необхідність порівняння національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності.

Для формування інформації про доходи підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності в національному бухгалтерському обліку застосовують НП(С)БО 15 «Дохід», а у зарубіжному – МСФЗ (IFRS) 15 «Доходи за договорами з клієнтами». Порівнюючи основні положення цих стандартів можна сказати, що структура МСФЗ (IFRS) 15 є ширшою, ніж НП(С)БО 15 та існують також відмінності у змісті даних положень.

Порівняльна характеристика вимог НП(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ (IFRS) 15 «Доходи за договорами з клієнтами» зазначена в таблиці 1.

Визначення доходів за національним стандартом передбачає, що отримані підприємством доходи покривають понесені для їх отримання витрати та зобов'язання і в свою чергу збільшують капітал. Проте, МСФЗ (IFRS) 15 звертає увагу не тільки на надходження активів, але й на збільшення їх вартості. Тому дане визначення є більш глибоким, адже підвищення вартості активів може здійснюватися не лише під час їх оприбуткування, але і при їх переоцінці. Така відмінність у трактуванні терміну «дохід» має вплив на методику відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку.

Згідно національних та міжнародних стандартів не визнаються доходами: суми податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів; сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на

користь комітента, принципала тощо; надходження, що належать іншим особам [1, 2].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика вимог НП(С)БО 15 та МСФЗ (IFRS) 15

Ознака	НП(С)БО 15	МСФЗ (IFRS) 15
1	2	3
Визначення поняття «дохід»	Це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу	Це збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі надходження чи покращення активів, або зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з отриманням внесків від учасників власного капіталу.
Класифікація доходів	<ul style="list-style-type: none"> – дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); 	<ul style="list-style-type: none"> – дохід від продажу товарів; – дохід від надання послуг;
Оцінка доходу	Дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню.	Дохід має оцінюватися за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню
Визнання доходу	<p>Визнається за наявності таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> – покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив); – підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами); – сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена. 	<p>Загальне правило є таким: дохід визнається в момент, коли кожне зобов'язання за договором є виконаним. При цьому дохід може бути визнаний протягом певного періоду часу або миттєво.</p> <p>У МСФЗ 15 передбачено три сценарії, за якими дохід визнається у міру того, як задовольняються зобов'язання (тобто протягом певного часу), зокрема це ситуації, коли:</p> <ul style="list-style-type: none"> - клієнт одночасно отримує і споживає вигоди від результатів роботи виконавця у міру виконання робіт; - результати роботи виконавця створюють або поліпшують актив під час роботи (наприклад, будівництва), що контролюється клієнтом; - актив, що створюється у міру виконання робіт, не може бути використаний виконавцем з іншою метою, крім того, виконавець має право на оплату робіт, виконаних на поточну дату. <p>Якщо жоден з наведених сценаріїв не виконується, то підприємство визнає дохід у певний момент часу.</p>

Джерело: розроблено автором на основі матеріалу [1, 2, 3]

Суми, які не включаються до складу доходів згідно НП(С)БО 15 (наприклад, суми податку на додану вартість, які отримав продавець у складі виручки за реалізовані ним товари), не збільшують фінансовий результат діяльності у такого суб'єкта господарювання. Тому розмір фінансового результату при розрахунку за МСФЗ (IFRS) 15 та НП(С)БО буде мати різне значення. Якщо підприємство передає покупцеві суттєві ризики й вигоди від володіння певним активом, то відповідно до національних стандартів це є однією з підстав для визнання у такого продавця доходу. Якщо підприємство залишає за собою суттєвий ризик володіння активом, який продається, то згідно з МСФЗ така операція не розглядається як реалізація і дохід не визнається. Таким чином, зазначений аспект про вплив на визнання доходу у продавця факту передачі ним суттєвого ризику покупцю на сьогодні однаково тлумачиться як МСФЗ, так і НП(С)БО, хоча в національних стандартах ця ідея дещо по-іншому сформульована.

Також відмінністю є те, що МСФЗ (IFRS) 15 «Доходи за договорами з клієнтами» містить ширший перелік господарських операцій щодо яких визначається дохід. Проте, у НП(С)БО 15, на відміну від МСФЗ (IFRS) 15, при класифікації доходів ураховується вид діяльності, в результаті здійснення якого отриманий дохід.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами». URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17027?an=4087&ed=2021_01_16 (дата звернення: 10.03.2023 р.).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 року № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 10.03.2023 р.).
3. Роз'яснення до Міжнародного стандарту фінансової звітності 15 «Доходи за договорами з клієнтами» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS-15_ukr-compressed.pdf; <https://zakon.help/article/msfz-15-dohid-vid-dogovoriv-z-klientami-msfz-15-dohid> (дата звернення: 10.03.2023 р.).

УДК 657.1:336.717.6

ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ВЕКСЕЛІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Давиденко В.О.,

ОС Магістр 1 р.н.

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Слесар Т.М.

к. е. н., доцент

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

В умовах переходу до ринкової економіки виникла об'єктивна необхідність формування професійного вексельного ринку в Україні. Векселі кредитних установ, фінансових і страхових компаній, великих підприємств стають об'єктами біржових торгів. За допомогою вексельних програм здійснюються спроби розв'язання проблеми не платежів, здійснення взаємозаліків заборгованості, а також розробляються і здійснюються інші фінансові програми.

Окремі теоретичні, методичні та практичні проблеми обліку та контролю вексельних операцій досліджували українські вчені А.М.Герасимович, В.П.Завгородній, В. П. Кравченко [1; с. 133-139], В. Д. Манінчук [2; с. 937-940], В.В.Сопко, В.О.Шевчук.

Розробкою методики оцінки та аналізу цінних паперів, в тому числі й векселів, активно займаються західні вчені. Відомі праці Дж. Вільямса, М. Гордона, Г. Марковітца, Дж. Лінтнера, Дж. Тобіна, Дж. Трейнора, В. Шарпа.

Проте, низка питань теорії та практики обліку і контролю вексельних операцій потребує додаткового дослідження і удосконалення. Насамперед, це стосується питань оцінки та визнання зменшення корисності вексельних операцій, методики їх обліку та контролю з урахуванням положень міжнародних стандартів фінансової звітності, оцінки ризикованості їх здійснення.

Облік векселів передбачає систематичний запис та відстеження всіх транзакцій, пов'язаних з вексями, що включає у себе дату видання векся, назву та адресу

бенефіціара, суму векселя та термін платежу, а також іншу необхідну інформацію.

Контроль векселів являє собою процес перевірки векселів на відповідність стандартам і правилам, а також забезпечення їх вірного обліку та регулярної оплати. Контроль векселів може здійснюватися самими сторонами, банками, які видали векселі, або спеціальними агентами, які працюють на користь бенефіціара або тягарджента.

Підприємство самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, виходячи з попиту на свою продукцію, рівня конкурентоспроможності; самостійно визначає чисельність і структуру працівників, обирає форми і системи оплати праці, визначає розміри фонду оплати праці і фонду споживання; здійснює реалізацію своєї продукції (робіт, послуг) як на основі прямих угод, так і через товарні біржі, інші посередницькі організації; самостійно встановлює ціни, здійснює зовнішньоекономічну діяльність, проводить операції з цінними паперами.

Для нормальної життєдіяльності будь-якого підприємства присутність позикового капіталу не лише нагальна потреба, але й чудова можливість оптимізації своїх фінансових показників. Щодо джерел запозичення, то вони в бізнесовому середовищі дуже різноманітні: це й отримання кредитів від фінансових установ, і емісія власних боргових зобов'язань (векселів, облігацій), і майже безкорислива фінансова допомога від засновника, і навіть така звична кредиторська заборгованість. Причому з розвитком фінансових ринків варіантність таких джерел значно зростає.

Позики виникають коли одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальнику) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцю таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду і такої ж якості. Останніми роками фінансово-кредитна сфера нашої економіки розвивається надто бурхливими темпами, вітчизняному підприємству не завжди легко зорієнтуватися, у кого швидко і вигідно можна позичити грошей. Традиційним джерелом такої позики є банківський сектор [3].

В системі безготівкових розрахунків для погашення боргових зобов'язань відновилось використання підприємствами векселів. Векселі належить до цінних паперів, які підтверджують майнові права, здійснення і передача яких можлива лише при їх пред'явленні. Підприємства може проводити розрахунки і покривати свою заборгованість вексями.

Вексель представляє собою письмово оформлене боргове зобов'язання встановленого зразка, яке засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку певну суму грошей власнику векся (векселедержателю). Облік вексельних операцій є одним із найбільш суперечливих і складних питань, що зумовлено проблемою неплатежів і відносно недавнім відновленням вексельного обігу в Україні.

В умовах дефіциту грошових коштів, кредитних та інвестиційних ресурсів особливого значення набула вексельна форма розрахунків. Завдяки своїй багатофункціональності вексель є найбільш корисним: замінює банківське короткострокове кредитування комерційним, знижує рівень неплатежів та сприяє погашенню дебіторсько-кредиторської заборгованості. Вирішення проблем практики використання векселів потребує не тільки осмислення ролі цього цінного паперу, але й правильного відображення операцій з вексями в бухгалтерському обліку, що, в свою чергу, вимагає від суб'єктів господарювання формування нових підходів стосовно оновлення концепції управління підприємством.

Список використаних джерел:

1. Кравченко В. П. Вексельний обіг і перспективи його розвитку в Україні [Електронний ресурс] *Наукові записки*. 2014. Вип. 15. С. 133-139. Режим доступу: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/4540/1/33.pdf>.
2. Манінчук В. Д. Перспективи розвитку вексельного обігу в Україні [Електронний ресурс] *Молодий вчений*. 2017. № 11 (51). С. 937-940. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/227.pdf>.
3. Чайковський Я. І. Організація платіжних операцій банків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 232 с.

УДК 657.1

СУТНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Деркач О.В.

*студент 5 курсу, 5 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Правдюк Н.Л.

*д.е.н, професор
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

В умовах воєнного стану вітчизняні підприємства намагаються зберегти оптимальний рівень ефективності свого функціонування на вітчизняному та міжнародному ринках. Якість внутрішньої облікової інформації, сформована системою управлінського обліку, безпосередньо впливає на рівень управлінських рішень, на можливість оперативно вирішувати проблемні питання, які виникають на підприємстві.

Розуміння сутності терміну «управлінський облік» в економічній літературі є неоднозначним. Система управлінського обліку виходить за рамки бухгалтерського обліку і включає в себе елементи планування, контролю, аналізу, оцінки, що зумовило деякі розбіжності у визначенні його сутності та значення серед економістів [1].

Управлінський облік в практичному застосуванні в Україні включає в себе такі складові частини:

- облік витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг);
- прогнозування, планування, аналіз і контроль витрат та доходів за їх цільовим направленням;
- використання облікової інформації про витрати та доходи для прийняття управлінських рішень [1].

Виклики воєнного стану лише підтверджують, що ведення управлінського обліку є невід'ємним елементом системи управління підприємством, який формує

та закріплює змістовно внутрішню документацію підприємства та забезпечує інформацією менеджерів, які швидко можуть приймати важливі рішення. При цьому, управлінський облік має виконувати низку ключових завдань (рис.1).

Управлінський облік - це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою підприємства для здійснення планування, оцінки, контролю за господарською діяльністю всередині підприємства і прийняття обґрунтованих управлінських рішень, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів і контроль за повнотою їх обліку. Іншими словами, управлінський облік - це підсистема обліку, пов'язана із забезпеченням менеджменту підприємства інформацією для використання у плануванні, контрольних діях і в прийнятті управлінських рішень [3].

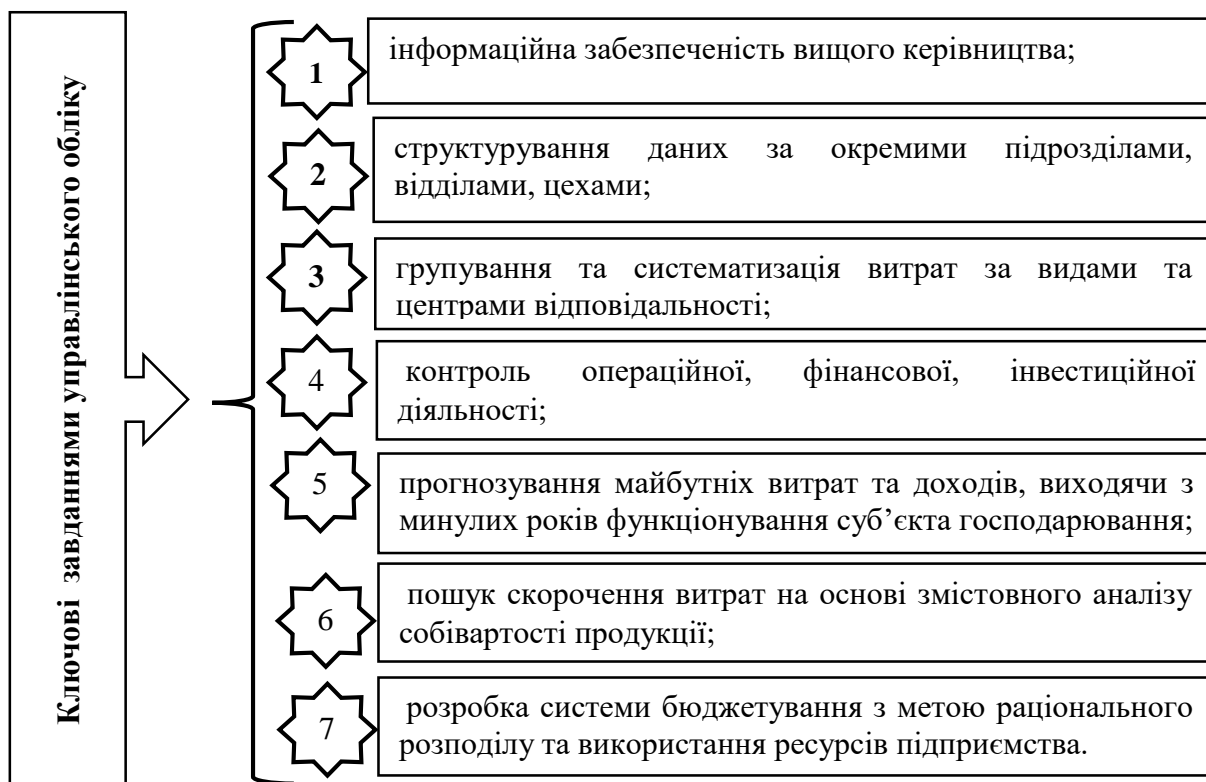

Рис.1 Ключові завдання управлінського обліку

Джерело: сформовано автором на підставі [2]

На підставі опрацьованих наукових джерел [1-3] можна зробити висновок, що незважаючи на існуючі розбіжності в трактуванні сутності управлінського обліку, його змісту, об'єктів та методів спільним для цих визначень є те, що управлінський облік варто розглядати як самостійну обліково-аналітичну інформаційну систему від документування операцій до їх узагальнення у звітних показниках, що використовуються для управління.

Список використаних джерел:

- 1.Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця. Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 448 с.
- 2.Косташ Т. В., Шелюжак І.Г. Формування системи управлінського обліку на підприємстві. [URL:www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) (дата звернення: 20.03.23)
- 3.Яворов В.В. Роль облікової інформації в управлінні підприємством. [URL:https://magazine.faaf.org.ua/ol-oblikovoi-informacii-v-upravlinni-pidpriemstvom.html](https://magazine.faaf.org.ua/ol-oblikovoi-informacii-v-upravlinni-pidpriemstvom.html) (дата звернення: 20.03.23)

УДК 657.471.12 : 331.21

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Єфімчук А.О.

студентка 1 курсу магістратури, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Куць Т.В.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

м. Київ

Заробітна плата відноситься до складних економічних категорій і є одним з найважливіших соціально-економічних явищ, тому що з одного боку, заробітна плата є основним джерелом доходів найманих працівників, відповідно основою матеріального добробуту членів їхніх сімей, а з іншого боку, для роботодавців – це суттєва частка витрат виробництва та ефективний засіб мотивації працівників.

Як відмічають Бутовська К.Ю. та Колумбет О.П., обліково-аналітична категорія «розрахунки з оплати праці» відображає зобов'язання роботодавця заплатити й надати винагороду за найману працю відповідно до чинного податкового, соціального й пенсійного законодавства. Вона включає розрахунки із заробітної плати за трудовим договором, розрахунки щодо винагороди за цивільно-правовими договорами та авторських гонорарів [1]. При цьому категорію «заробітна плата» варто аналізувати через економічний, правовий, соціальний, обліковий аспекти.

Тому питання обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з оплати праці є актуальними, оскільки включають нагальні інтереси всіх учасників трудового процесу (працівника, роботодавця, держави).

Організація обліку праці та розрахунків з її оплати на підприємстві обумовлюється наступними чинниками: структурою підприємства; чисельністю працюючих і їх якісним складом; режимом роботи підприємства; застосування форм і систем оплати праці; строків виплати заробітної плати. Організаційні засади обліку заробітної плати на підприємстві закріплюються в Наказі про облікову політику.

Бухгалтерський облік праці та її оплата передбачає своєчасне та правильне нарахування й виплату заробітної плати, повне її відображення у собівартості продукції у розрізі структурних підрозділів і підприємства в цілому, правильне формування фонду оплати праці, здійснення розрахунків з бюджетом по податках (податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування) та необов'язкових утриманнях (за рішенням судових органів, за ініціативою підприємства, за ініціативою працівника, за ініціативою професійних організацій).

Погоджуємося з думкою ряду вчених (Леонова Ю.О., Яременко Л. М., ін.), що до основних проблем обліку оплати праці на більшості вітчизняних

підприємствах слід віднести не повноцінне використання рахунків аналітичного обліку, застосування великої кількості первинних документів та ручна їх обробка [2, 3]. Для повного та своєчасного відображення розрахунків з працівниками з оплати праці пропонується використовувати широкий перелік аналітичних рахунків з обліку розрахунків з оплати праці, спрощення документообігу, за рахунок розробки графіків документування з оплати праці, використання типових міжвідомчих форм, повна автоматизація облікового, аналітичного та контрольного процесу.

Список використаних джерел:

1. Бутовська К.Ю., Колумбет О.П. Обліково-аналітичне забезпечення процесу управління формуванням і використанням витрат на оплату праці: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасних міжнародних економічних відносин: фінансово-економічні та соціальні чинники» (м. Одеса, 2 березня 2018 р.). Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2018. С. 94-97.
2. Леонова Ю.О. Методичні аспекти організації обліку оплати праці з метою виконання її функціонального призначення. 2014. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/11697/1/2.pdf> (дата звернення: 10.03.2023).
3. Яременко Л. М. Проблеми обліку та оподаткування розрахунків з оплати праці і шляхи їх вирішення. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8466> (дата звернення: 07.03.2023).

УДК 657.4

СУТНІСТЬ ТА МЕТА РОЗРАХУНКІВ В ОБЛІКОВІЙ ПРАКТИЦІ

Задорожнюк О.А.

*студентка 5 курсу, 5 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Правдюк Н.Л.

*д.е.н, професор
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

Особливі економічні умови, у яких сьогодні доводиться працювати підприємствам, що склалися під впливом військового стану, спричиняють нові

вимоги та визначають чіткі завдання щодо формування єдиних методичних основ розкриття інформації про розрахунки в обліковій діяльності.

Не втрачають своєї актуальності питання формування та упорядкування понятійного апарату; визначення складових облікової політики підприємств, які мають вплив на порядок формування інформації про розрахунки тощо.

Розрахунки між контрагентами залежно від виду діяльності та їх розміру займають вагомe місце в балансі підприємства. Циклічність розвитку економіки з періодичними спадами та кризами приводить до погіршення стану розрахунків між господарюючими суб'єктами. Неплатоспроможність підприємств викликає нарощування обсягів заборгованості. Тому сьогодні важливою є якісна організація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю, оскільки це сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних про операції з дебіторами, а також забезпечує мінімальні гарантії щодо реальності, повноти і законності наведених відомостей про розрахунки для користувачів фінансової звітності. У кризовій обстановці головним завданням бухгалтерського обліку розрахункових операцій є: дотримання встановлених правил розрахункових відносин; своєчасне документальне оформлення розрахункових операцій: своєчасне і достовірне ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків[1].

У бухгалтерському обліку розрахункові операції є об'єктом обліку, по-перше, як динамічний процес (проведення платежу до, одночасно чи після одержання товарів, робіт, послуг) і, по - друге, як статичний стан, тобто заборгованість між суб'єктами розрахунків.

У фінансах підприємства та у бухгалтерському обліку розуміння сутності розрахунків співпадає (рис.1).

За юридичного підходу, розрахунками є дії, спрямовані на вчинення платежу, що врегульовані нормами права. Метою розрахунків є виконання та документальне оформлення здійснення платником платежу грошових коштів їх одержувачу, яким може бути інша особа або сам платник у випадку переказу

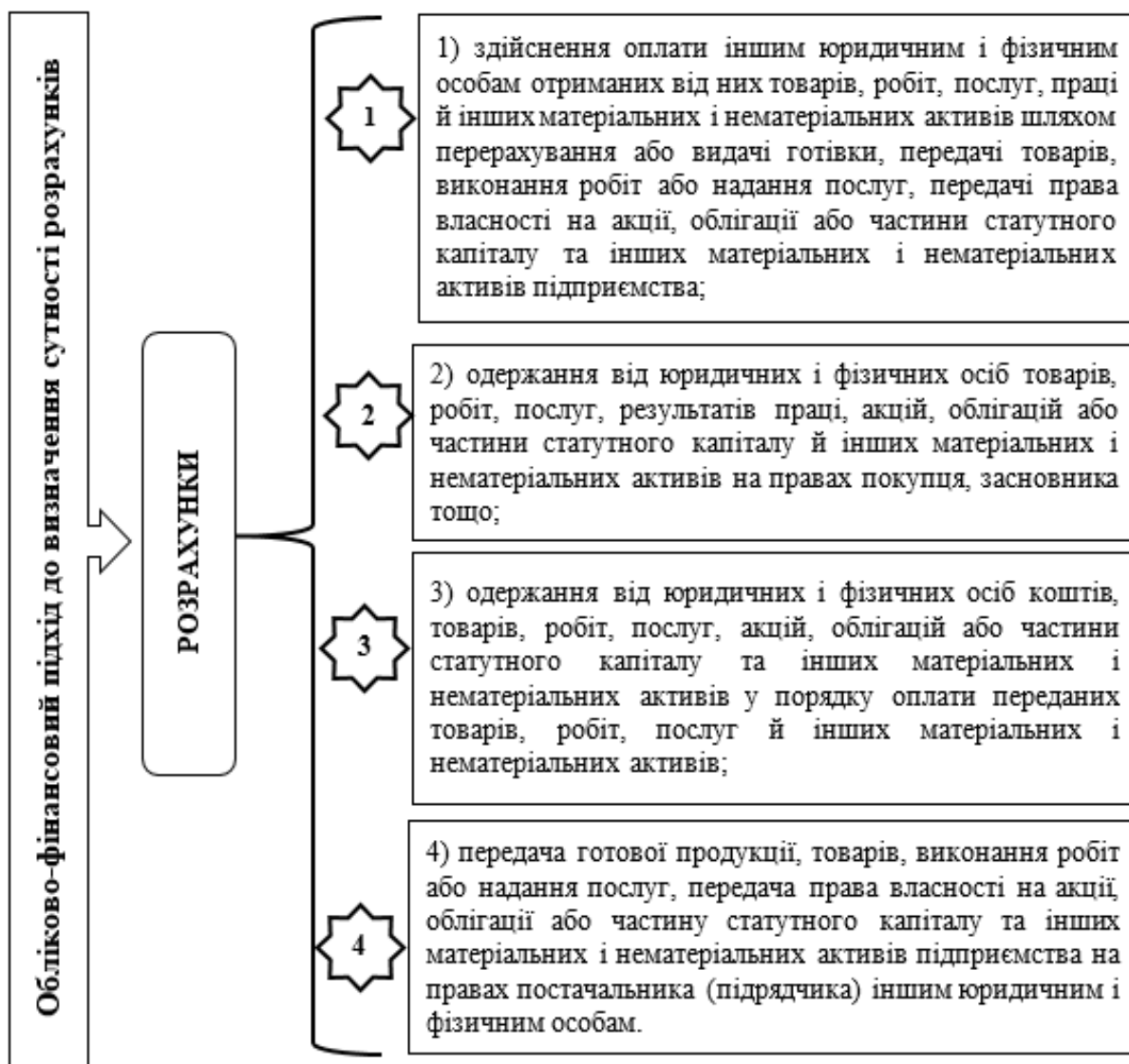

Рис.1 Обліково-фінансовий підхід до визначення сутності розрахунків

Джерело: сформовано автором на підставі [3]

платником коштів з одного свого рахунку на інший. Учасниками розрахункових відносин є платник; банк платника, отримувач; банк отримувача, які існують у вигляді: банків та їх філій, юридичних осіб (товариств, установ тощо), фізичних осіб, з рахунків яких списуються або записуються кошти. Обов'язковим учасником розрахункових правовідносин при безготівковій формі розрахунків є банк або інша фінансова установа. Розрахунки готівкою здійснюються між платником і отримувачем без участі банку [3].

На підставі проведеного аналізу наукових джерел, можна зробити наступні

ВИСНОВКИ:

- розрахунки розуміються як дії боржника, що направлені на погашення грошового зобов'язання, тобто розрахункові правовідносини - це технологія виконання грошових зобов'язань;
- розрахунки з контрагентами є важливою складовою фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства;
- розрахунки є особливим об'єктом обліку, який відображає стан та зміни заборгованості між контрагентами.

Список використаних джерел:

- 1.Гевчук А.В. Еволюція та концепції обліку розрахунків на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 19.Ч. 1 . 2018. С.69-74
2. Лісничка Т.В. Особливості класифікації розрахункових операцій підприємств. *Управління розвитком*. 2014. № 15 (178). С. 63 - 66
- 3.Цивільне право України: навчальний посібник. Кол. авторів; за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2011. 468 с

УДК 657

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА
ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

Заєць О.О.

*Здобувач другого (магістерського) рівня,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Мулик Т.О.

к.е.н., доцент,

Вінницький національний аграрний університет,

м. Вінниця

Сучасний період розвитку економічних відносин в Україні супроводжується трансформацією форм та методів державного регулювання,

військовою агресією, зміною умов господарювання та зростанням конкуренції, посиленням впливу на діяльність суб'єктів господарювання зовнішнього середовища, основною рисою якого є невизначеність. Ці процеси спричиняють втрату ринків збуту вітчизняними підприємствами, відтік висококваліфікованих кадрів та науково-технічних розробок, погіршення їх фінансового стану. Щоб забезпечити їх стійке функціонування, вони змушені відшуковувати механізми швидкої адаптації до сучасних умов господарювання з урахуванням чинників невизначеності. За таких умов важливе місце відводиться забезпеченню економічної безпеки підприємства.

Під забезпеченням економічної безпеки підприємства слід розуміти сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих внутрішніх і зовнішніх суб'єктів забезпечення економічної безпеки, що мають загальні цілі, ресурси, технології, форми й методи протидії реальним і потенційним небезпекам і загрозам внутрішнього й зовнішнього середовища [1].

Виходячи з наукового обґрунтування концептуальних підходів до формування інформаційних систем, охарактеризуємо властивості системи обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки [2]:

По-перше, система обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки виступає частиною загальної інформаційної системи управління підприємством, або є інформаційною системою другого порядку, яка перетворює первинні дані на «продукт», призначений для задоволення потреб економічної безпеки.

По-друге, система обліково-аналітичного забезпечення є інтегрованою системою, що складається з трьох взаємопов'язаних підсистем: облікової, аналітичної та спеціального забезпечення. В результаті взаємозв'язку та взаємодії цих підсистем система обліково-аналітичного забезпечення набуває нових властивостей, відмінних від властивостей кожної з підсистем.

По-третє, дана система характеризується великою кількістю багатоаспектних внутрішніх зв'язків між підсистемами та стійкістю до впливу

зовнішніх факторів, що визначає її як складну та динамічну систему.

По-четверте, для кожної із підсистем системи обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки характерні три основні рівні: методичний, технологічний та організаційний.

Облікова та аналітична складові забезпечення економічної безпеки передбачають збір та узагальнення даних про чинники зовнішнього і внутрішнього середовища з метою оцінки рівня та стану економічної безпеки власного підприємства, економічної надійності потенційних партнерів, формування стратегії й тактики протидії загрозам діяльності підприємства та його сталому розвитку, а також визначення заходів щодо збереження цілісності інформації, що містить комерційну таємницю.

Сформовані теоретичні підходи до системи обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, дають можливість стверджувати, що головною метою її функціонування є надання достовірної та релевантної інформації для управління економічними процесами підприємства при виборі напрямів підтримання його безпеки та стійкого розвитку. Виходячи з цього, основними завданнями здійснення обліково-аналітичного забезпечення є: діагностика фінансово-господарського стану підприємства з метою упередження його неспроможності; оцінка стану та рівня економічної безпеки власного підприємства; оцінка рівня економічної надійності контрагентів підприємства; підготовка інформації для обґрунтування управлінських рішень про доцільність здійснення заходів з нівелювання впливу виявлених загроз та небезпек; надання інформації для оцінки заходів по забезпеченню стратегії економічної безпеки підприємства; контроль за збереженням та ефективним використанням корпоративних ресурсів підприємства; ідентифікація підприємницьких ризиків і пов'язаних з ними потенційних загроз в системі бухгалтерського обліку, тощо.

Значне різноманіття завдань, що висувуються перед обліково-аналітичним забезпеченням економічної безпеки передбачає перегляд традиційних підходів

до узагальнення облікової інформації. В основу її формування повинна бути покладена парадигма багатоцільового бухгалтерського обліку, що забезпечувала б узгодженість інформаційних інтересів різних груп користувачів. Підґрунтям такого обліку мають стати прийоми фінансового, управлінського та стратегічного обліку, які в своїй сукупності сприятимуть зниженню інформаційного ризику для користувачів та забезпечуватимуть достовірне відображення інформації про окремі параметри господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства: автореф. дис....докт. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». КНЕУ. К.,2013. 35с.

2. Кірсанова В.В., Фащенко М. О. Обліково-аналітичне забезпечення як складова функціонування системи економічної безпеки підприємства. *Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті*: матеріали V Міжн. наук.-практ. інтер.-конф. (Одеса, 10-12 грудня 2014 р.) Одеса, С. 63-68.

УДК 657.1

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Зузанська В.А.

*студентка 1 курсу ОР “Магістр”,
спеціальність “Облік і оподаткування”,*

Науковий керівник: Замула І.В.,

д.е.н, професор,

Державний університет “Житомирська політехніка”,

м. Житомир

Проблема забезпечення сталого розвитку є актуальною вже багато років не лише для окремих підприємств, але й для національної економіки в цілому, тому для всіх галузей економіки є важливим здійснення діяльності відповідно до положень концепції сталого розвитку. Розвиток туризму без завдання шкоди навколишньому

природному середовищу, так званий сталий туризм, є невід'ємною складовою сталого розвитку суспільства, що може забезпечити потужний гармонійний розвиток територій. Подальший економічний розвиток туризму в Україні порушує облікові питання, пов'язані з формуванням доходу від реалізації, собівартості туристичного продукту, фінансового результату діяльності. Це вимагає удосконалення теоретичних та організаційно-практичних аспектів бухгалтерського обліку у туристичних підприємствах. Саме тому ці питання потребують більш глибоких досліджень.

Основними суб'єктами, що забезпечують туристичну діяльність, є туристичний оператор і туристичний агент. Туристичними операторами є юридичні особи, що здійснюють діяльність у сфері туризму, а також посередницьку діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність. А туристичний агент є особою, яка займається продажем туристичних продуктів, що сформовані туроператором.

Щодо доходів туристичних підприємств, то умови їх визнання також різняться у туроператора та турагента, на це впливають різні підходи до оцінки завершеності наданих послуг, а саме, в туроператора дохід визнається на дату балансу лише в тому випадку, якщо результат цієї операції може бути достовірно оцінено. А турагент надає посередницькі послуги, які відразу надаються в повному обсязі, тому визначати ступінь завершеності не треба і дохід визнається відразу. Для обліку доходів від реалізації туристичних послуг використовують субрахунок 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», субрахунок другого порядку «Дохід від реалізації туристичних послуг» (у туроператора), «Дохід від реалізації турагентських послуг» (у турагента).

Аналізуючи безпосередньо витрати туроператора, то до них можна віднести витрати на створення туристичного продукту, транспортні, страхові витрати, витрати на екскурсійне обслуговування та вартість видів послуг, які включаються у вартість наданих послуг. Але умови визнання цих витрат також можуть бути різними. Вони прямо залежать від виду договору: купівлі-продажу, комісії,

доручення, обміну або агентської угоди. Створення туроператором туру зумовлює виникнення витрат, облік яких ведеться на рахунках 23 «Виробництво», субрахунок 231 «Виробництво туристичних продуктів», 91 «Загальновиробничі витрати», субрахунок 911 «Загальновиробничі витрати на виробництво туристичних продуктів», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати». Проте фактично на практиці виникає необхідність введення окремих номенклатур витрат в розрізі їх походження. Саме тому розроблено ряд окремих номенклатур та розроблено робочий план рахунків, витяг з якого наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Витяг з робочого плану рахунків*

<i>Рахунок</i>	<i>Субрахунок</i>	<i>Аналітичний рахунок другого порядку*</i>
23 «Виробництво»	231 «Виробництво туристичних продуктів»	2311 «Витрати на формування туристичного продукту»
		2312 «Страхові витрати»
		2313 «Витрати на трансферт»
		2314 «Витрати на екскурсійне обслуговування»
		2315 «Витрати на збереження навколишнього середовища»
91 «Загальновиробничі витрати»	911 «Загальновиробничі витрати на формування туристичного продукту»	За видами витрат, зокрема 9111 «Загальновиробничі витрати на збереження навколишнього середовища»

*Джерело: розроблено авторами

Прагнення до сталого туризму є безперервним процесом і вимагає постійного моніторингу впливу, введення необхідних профілактичних і коригуючих заходів за необхідності. Оскільки туристична сфера є значним споживачем природних ресурсів, тому від способу їх споживання залежить якість та екологічний стан відповідної території.

Впровадження наведених пропозицій щодо ведення обліку та складання звітності туристичними підприємствами сприятиме інформаційному забезпеченню заінтересованих користувачів та дозволить створити систему екологічного менеджменту підприємства, а також ефективну екологічну політику у туристичній діяльності, спрямовану на мінімізацію негативного впливу туризму на стан природних екосистем.

УДК 657.1

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ТА ОПЛАТА ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Іскоростенська В.О.

*студентка 2 курсу, 202-О групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Черненко Л.Б.

викладач,

*ВСП «Ірпінський фаховий коледж»
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
м. Ірпінь*

З початком повномасштабного вторгнення в Україну, перед вітчизняними підприємствами постала низка проблем, зокрема закриття, призупинення бізнесу, переїзд в більш безпечні регіони, надання відпусток, встановлення неповного, скороченого робочого часу, переведення працівників в дистанційних режим. Війна вплинула на всі можливі сфери життєдіяльності України, у тому числі й на трудові

відносини, які зазнали відповідних змін. Матеріальне заохочення особливо важливе під час воєнного стану, оскільки багатьох працівників непокоїть питання особистої фінансової безпеки. Провідна роль у матеріальній мотивації трудової діяльності належить заробітній платі як основній формі доходу найманих працівників. Актуальною є організація фінансової підтримки працівникам та їх сім'ям, які постраждали через військові дії.

Заробітна плата в системі обліку є одним із важливих об'єктів. В усі часи заробітна плата була важливим об'єктом, адже для роботодавця вона є значним елементом витрат, для працівника – складовою частиною доходу. Війна суттєво змінила умови праці та виплати заробітної плати. Мільйони людей змушені були приймати рішення щодо порятунку свого життя, життя своїх дітей та батьків миттєво. Сотні підприємств України втратили зв'язок зі своїми працівниками. Керівництву підприємств потрібно було швидко приймати рішення щодо внесення змін в організацію виробничих процесів, а бухгалтер повинен постійно враховувати новації трудового законодавства та системи оподаткування.

Під час війни власники підприємств змушені були змінити свій порядок роботи та внести зміни в оплату праці. До початку військових дій в Україні роботодавці дотримувались чітких правил прийняття на роботу та звільнення, однак введений у дію 24 березня 2022 р. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» вніс свої корективи в оплату праці на підприємстві [1].

Роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати; він звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили і при умові, що заборгованість виникла після 24 березня 2022 року; строк виплати заробітної плати може бути відтермінований до моменту відновлення діяльності підприємства; заробітна плата виплачується працівнику вчасно, якщо підприємство продовжує функціонувати; оплата простою

працівнику, якщо підприємство знаходиться в зоні бойових дій і неможливо запровадити дистанційну роботу; на підставі особистої заяви та за погодженням з роботодавцем працівнику може бути надано щорічну основну, додаткову або іншу відпустку із отриманням середнього заробітку за період її надання; встановлення працівникам скороченого чи неповного робочого часу, здійснення виплат пропорційно відпрацьованому часу; встановлення дистанційного режиму із збереженням працівнику оплати праці в повному обсязі [2].

З метою проведення виплат найманим працівникам, в період воєнного стану, їх умовно можна поділити на певні категорії: мобілізовані, евакуйовані або залучені дистанційно, залучені до суспільно корисних робіт, ті, хто продовжують виконувати трудові обов'язки у штатному режимі, тимчасово позбавлені можливості працювати без альтернативної зайнятості [3].

Відповідно, при нарахуванні заробітної плати кожній групі найманих працівників необхідно враховувати умови роботи підприємств та норми Кодексу Законів про працю в частині положень періоду воєнного стану.

Нарахований (виплачений) роботодавцем дохід у вигляді заробітної плати в умовах воєнного стану оподатковується як зазвичай: податком на доходи фізичних осіб (18%), військовим збором (1,5%) та є базою нарахування єдиного соціального внеску (22%). Виплати працівникам потрібно здійснювати двічі на місяць. Податки, пов'язані з оплатою праці необхідно сплачувати своєчасно. У разі неможливості виплати заробітної плати через воєнні дії виплата заробітної плати може бути призупинена, до моменту відновлення можливості підприємства здійснювати основну діяльність. При цьому роботодавець звільняється від відповідальності щодо порушення строків оплати праці, якщо саме він доведе, що таке порушення сталося внаслідок ведення бойових дій чи інших обставин. Разом із цим, відповідальність за порушення термінів сплати податків та подання звітності не застосовується за умови, якщо всі обов'язки будуть виконані протягом 90 днів після закінчення дії воєнного стану [3].

Таким чином, в умовах воєнного стану роботодавець повинен виплачувати заробітну плату на умовах, визначених чинним законодавством, а у разі

неможливості такої виплати – призупинити її до моменту відновлення підприємством своєї діяльності. Тобто, підприємець повинен враховувати зміни чинного законодавства, нові інструменти врегулювання трудових відносин, а також приймати ефективні рішення для вирішення всіх питань оплати праці працівників підприємства. Роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати.

Список використаних джерел:

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136 від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Робота під час війни: заробітна плата, робоче місце, гарантії, відповідальність, державна підтримка. URL: <https://helsinki.org.ua/articles/roboata-pid-chas-viyny-zarobitna-plataroboche-mistse-harantii-vidpovidalnist-derzhavna-pidtrymka/>.
3. Оплата праці під час війни: що робити підприємствам, що вимушено зупинили роботу URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/210059_oplata-prats-pd-chas-vyni-shcho-robiti-pdprimstvam-shcho-vimusheno-zupinili-robotu

УДК 657.1:658.2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОРЕНДОВАНИХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Карасюк В.С.,

магістр 1 р.н., 1 групи,

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Ганяйло О.М.,

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

Дослідження процесу розвитку та економічного регулювання орендних відносин в теперішніх умовах набувають неабиякої важливості. Це обумовлюється практичним значенням застосування оренди як однієї з перспективних форм

довгострокового інвестування.

На сьогоднішній день якість орендних відносин знаходиться на новому рівні, оскільки, в них можлива участь багатьох сторін, тривалий термін оренди і також специфічність орендованих предметів. При цьому, одним із найбільш популярних видів оренди є фінансова оренда, що являється альтернативним варіантом покупки дорогоцінних основних засобів з тривалим терміном експлуатації. Проте є багато актуальних питань законодавчого та методологічного характеру, що мають прямий вплив на побудову обліку оренди основних засобів та потребують детального дослідження.

Найперше, на що необхідно звернути увагу є те, що порядок обліку оренди основних засобів (необоротних активів) та розкриття інформації у фінансовій звітності орендаря та орендодавця визначається Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», у якому визначено поняття "оренди" як договір між орендодавцем та орендарем, за яким орендодавець надає орендарю право користування необоротним активом за плату на певний строк [1].

У П(С)БО 14 йде мова про два види оренди – операційну і фінансову. Їх характеристики представлено на рисунку 1, зокрема, наведені основні концептуальні відмінності фінансової та операційної оренди.

Рис.1. Відмінності фінансової та операційної оренди [2]

Важливим питанням для побудови ефективного обліку є оформлення передачі

орендованих активів. Первинними документами з обліку оренди є договори, акти приймання-передання основних засобів, нематеріальних та інших необоротних активів, платіжні доручення, виписки банку, видаткові касові ордери, рахунки-фактури, податкові накладні, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо.

Щодо відображення в обліку орендованих основних засобів, то орендар враховує одержаний у фінансову оренду об'єкт одночасно як актив і зобов'язання за найменшою на початок строку оренди оцінкою: справедливою вартістю активу або теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів. Різниця між сумою мінімальних орендних платежів та вартістю об'єкта фінансової оренди, за якої він був відображений у бухгалтерському обліку орендаря на початку строку фінансової оренди, є фінансовими витратами орендаря і відображається у бухгалтерському обліку і звітності лише в сумі, що відноситься до звітного періоду [1].

Відображення фінансової оренди основних засобів в бухгалтерському обліку представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Облік фінансової оренди основних засобів

№ п/п	Господарська операція	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
<i>Облік в орендаря при отриманні устаткування в фінансову оренду</i>			
1	Отримано від орендодавця у фінансову оренду устаткування: - вартість устаткування - податок на додану вартість	152 641	531 531
2	Введено устаткування в експлуатацію	10	152
<i>Облік в орендаря під час терміну фінансової оренди устаткування</i>			
1	Відображення поточної заборгованості з довгострокових зобов'язань за перший рік оренди	531	611
2	Нарахування фінансових витрат	952	684
3	Переказано з поточного рахунку поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями з фінансової оренди	611	311
4	Перераховано відсотки орендодавцю	684	311
5	Віднесено відсотки на фінансові результати	792	952
6	Нараховано амортизацію на об'єкт оренди	23(91, 92, 93, 94)	13
7	Поточна заборгованість із довгострокових зобов'язань за другий рік оренди	531	611

Отже, аналіз основних питань, які мають місце при обліку орендованих основних засобів, дав зрозуміти, що для побудови дієвої методики обліку орендних операцій слід враховувати особливості розуміння сутності «оренда», також розрізняти фінансову та операційну оренди, які прямо впливають на відображення кореспонденцій рахунків у бухгалтерському обліку.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» від 28.07.2000 №181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>
2. Вақун О. Проблемні аспекти обліку орендних операцій за національними та міжнародними стандартами фінансової звітності. Галицький економічний вісник. 2019. № 5 (60). С. 102-111.

УДК 657.24

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ : ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Колодій В.А.

студентка 5 курсу, 5 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Правдюк Н.Л.

д.е.н, професор

*Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

Забезпечення функціонування підприємств в умовах військового стану, воєнних дій, нестабільності та невизначеності середовища господарювання передбачає використання ефективної системи управління, здатної адекватно і своєчасно реагувати на зміни як в економіці в цілому, так і на самому підприємстві.

Бюджетування є найважливішим елементом системи управління підприємством, який включає технологію планування, обліку, контролю і аналізу фінансових, інформаційних і матеріальних потоків, а також

отримуваних результатів. Ця технологія охоплює всі функціональні сфери діяльності підприємства: маркетинг, адміністрування, управління персоналом, виробництво, закупки, продажі та контроль якості [1].

Система бюджетування тісно пов'язана з системою обліку, так як вона спирається на : визначенні центрів відповідальності, створенні системи управління витратами, створенні системи інформаційно - аналітичного (в тому числі обліково – аналітичної системи) забезпечення управлінського апарату інформацією стосовно законодавчих актів (зовнішні фактори впливу) та фінансових показників діяльності підприємства (внутрішні фактори впливу)[2].

Зміст визначень «бюджет», «бюджетування», «організація бюджетного управління» розглянемо на рис.1.

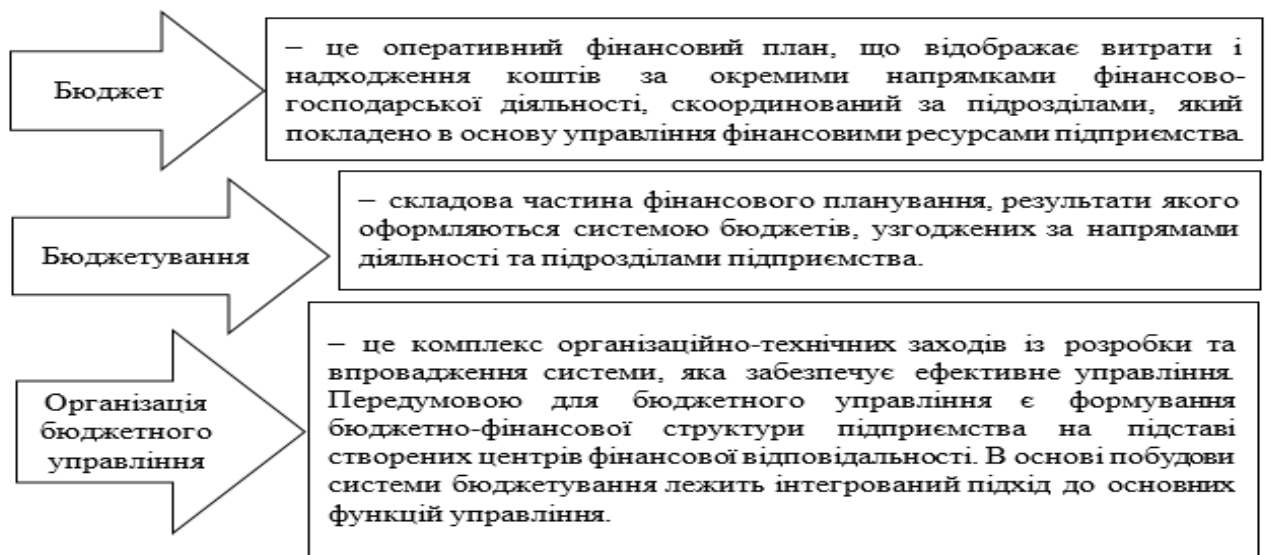

Рис.1 Зміст визначень «бюджет», «бюджетування», «організація бюджетного управління»

Джерело: сформовано автором на підставі [1]

Бюджетування вирішує багато завдань, до яких відносять наступні [3]: розроблення концепції ведення бізнесу; здійснення періодичного планування фінансово-господарської діяльності підприємства; забезпечення координації, кооперації та комунікації, доведення планів до відома керівників різних рівнів; кількісне

обґрунтування менеджерами їхні планів, виявлення потреб у грошових ресурсах і оптимізація фінансових потоків; забезпечення усвідомленості витрат на діяльність підприємства; створення основи для оцінювання і контролю виконання завдань та ефективності роботи керівників на місцях за допомогою порівняння фактичних витрат з нормативними; мотивація працівників через орієнтацію на досягнення мети організації; виконання вимог законів і контрактів.

На думку вчених, бюджетний процес на підприємстві можна представити як сукупність чотирьох блоків інфраструктури :

- 1) аналітичний блок : методологія складання, контролю, аналізу загального бюджету; методологія формування окремих бюджетів підприємств; організація збору інформації для обліку та аналізу;
- 2) обліковий блок: організація бухгалтерського обліку; організація оперативного обліку;
- 3) організаційний блок: розробка функцій підрозділів підприємства; регламент взаємодії підрозділів на підприємстві; розробка системи відповідальності;
- 4) програмно-технічний блок: забезпечення технічними засобами; організація програмного забезпечення.

На підставі опрацювання наукових джерел [1-3], поділяючи думку науковців, вважаємо, що бюджетування – це технологія планування, обліку та контролю доходів і витрат, отриманих від бізнесу на всіх рівнях управління, яка дозволяє аналізувати прогнозовані та отримані фінансові показники і, відповідно, приймати управлінські рішення, які забезпечать підприємству успіх на ринку, а колективу- соціальний розвиток.

Список використаних джерел

- 1.Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця. Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 448 с.
- 2.Папіж Ю.М. Завдання обліково-аналітичного забезпечення бюджетування підприємства. *Економічний простір*. № 134. 2018.С..186-194
3. Маркіна І. А., Таран-Лала О. М., Гунченко. М. В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури. 2013. 304 с.

УДК 657.1

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ОБЛІК І ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ

Конофольська А.А.*студентка 2 курсу, 212 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Бурдик О.Ю.***д.ф.н, доцент**Львівський торговельно-економічний університет,
м.Львів*

Збройна агресія Російської Федерації здійснює руйнівний вплив на фінансову систему України, що перешкоджає ефективному функціонуванню економіки нашої країни. Тому, для стабілізації економіки необхідно створити умови для відновлення втраченого, продовжувати реалізацію розпочатих у мирний час реформ. Це все можливо лише на основі сучасної управлінської інформаційної бази, основою якої є бухгалтерський облік та фінансова звітність.

Важливою є роль обліку та фінансової звітності у аспекті фінансової безпеки України. Так, відображенню у звітності підлягають такі основні показники: розмір дефіциту бюджету, державного боргу та розмір міжнародних резервів. Для того, щоб пережити цю війну, потрібно багато ресурсів, у тому числі фінансових. До початку війни, хоч і відбулося певне зниження надходжень до бюджету через пандемію, фінансова забезпеченість була на відносно адекватному рівні. Крім того, люди мали засоби для задоволення основних потреб. Чим довше триватиме війна, тим гострішою буде проблема фінансів. Крім того, за оцінками Міжнародного валютного фонду, економіка України може скоротитися на 35% [2, с.207]. Причини цього – людські жертви, значні пошкодження критичної інфраструктури, торгівлі та великий наплив внутрішньо переміщених осіб. Існує велика проблема забезпечення доходів державного бюджету. За оцінками експертів, бойові дії ведуться на території, яка виробила 60% внутрішнього валового продукту країни. Багато підприємств закрито, люди залишилися без роботи. Згідно з опитуванням національного агентства “Рейтинг” серед українців, які працювали до війни, 53%

сьогодні втратили роботу або тимчасово не працюють; 22% працюють у звичайному режимі; 21% - дистанційно або частково, лише 2% - знайшли нову роботу [2, с.207].

Необхідним є відображення змін у діяльності підприємств під час воєнного стану в обліку та фінансовій звітності. Аналіз діяльності вітчизняних підприємств під час бойових дій на території України показав, що вони зазнали таких негативних наслідків: тимчасове утримання виробництва на постраждалих територіях або його ліквідація внаслідок фізичного знищення; пошкодження або втрата запасів та інших активів; порушення логістичних ланцюгів діяльності; значні коливання цін на сировину та валютних курсів; зменшення обсягів продажу та збільшення збитків бізнесу в постраждалих районах [1, с.96].

Також економічні та фінансові наслідки можуть виникнути щодо підприємств, які внаслідок збройної агресії Російської Федерації мали договірні відносини з суб'єктами, щодо яких застосовано національні та міжнародні санкції, зокрема:

- несплата дебіторської заборгованості оштрафованими клієнтами, що підвищує їх кредитний ризик і відповідно збільшує розмір резерву сумнівних боргів (резерв очікуваних кредитних ризиків);

- несплата зобов'язань перед контрагентами, до яких застосовано санкції, що призведе до збільшення доходу вітчизняного суб'єкта господарювання;

- визнання додаткового майна, що підлягає обов'язковій націоналізації згідно з чинними правовими актами [3, с.26]. Враховуючи перелічені наслідки, важливим є своєчасне відображення відповідної інформації у фінансовій звітності.

Вирішення проблеми є актуальним у сучасних умовах і не потребує великих фінансових витрат, оскільки йдеться не про створення нового потоку інформації, а про агрегування існуючих. Окрім того, розглядаючи очікувані наслідки варто наголосити, що стратегія модернізації бухгалтерського обліку та обліку в державному секторі до 2025 року, передбачає ще й консолідацію бухгалтерського обліку на різних рівнях [3, с.13].

Згідно зі Стратегією модернізації бухгалтерського обліку та фінансової

звітності в державному секторі, незважаючи на воєнний стан, до 2025 року планується продовжити реформу бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Запровадження щорічного звіту про державні фінанси, включаючи баланс – звіт про стан державних фінансів – підвищує важливість управлінських рішень на макрорівні всередині країни та за кордоном.

Список використаних джерел:

1. Ловінська Л. Г., Озеран А. В., Коршикова Р. С. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в умовах воєнного стану в Україні. Фінанси України. 2022. №4. С.92-106.
2. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави: навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
3. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року : схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 437-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4372018-%D1%80#Text>.

УДК 657.1

**ОБЛІК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ**

Кривокульський А.С.

*студент 2 курсу, групи Мн-21Б
спеціальності «Менеджмент»*

Науковий керівник: Стемковська І.В.

старша викладачка кафедри обліку і аудиту

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»,

м. Бережани

У сучасних умовах зростає потреба всіх рівнів управління в об'єктивній інформації про господарську діяльність кожного економічного суб'єкта, що підвищує роль і значення бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік є важливим елементом економічної системи, без знання якого неможливе ефективне управління підприємством, тому його організація є одним із головних джерел отримання інформації, необхідної для прийняття та

реалізації управлінських рішень.

Підкреслюючи важливе значення бухгалтерського обліку в системі управлінні підприємством, німецький вчений-економіст І.Ф. Шерр ще наприкінці ХІХ ст. писав, що «бухгалтерський облік – непогрішний суддя минулого, необхідний керівник сучасного й надійний консультант майбутнього кожного підприємства» [1, с. 48-49].

Сучасні умови господарювання суб'єктів аграрного бізнесу характеризуються нестабільністю та невизначеністю, що знижує ефективність їх господарської діяльності. Аграрні підприємства можуть успішно господарювати в сучасному бізнес-середовищі за умови побудови ефективного механізму управління, який потребує належного інформаційного забезпечення. В сучасних умовах господарювання необхідно формувати інформацію не тільки про внутрішні умови господарювання аграрного підприємства, а й про цілу низку зовнішніх чинників. Таку інформацію можна отримати лише завдяки стратегічно орієнтованій системі обліку [3].

Система бухгалтерського обліку є інформаційною моделлю системи підприємства, яка дозволяє ідентифікувати і обробляти дані про факти господарського життя та генерувати і подавати інформацію про них користувачам за допомогою різних форм бухгалтерської звітності. Зі зміною умов функціонування підприємств, зміною моделей і методів прийняття управлінських рішень повинна бути належним чином удосконалена й облікова система, щоб відповідати зростаючим інформаційним потребам внутрішніх та зовнішніх користувачів облікової інформації.

В Україні процес реформування обліку, його переорієнтація із контрольних на управлінські функції йде дуже повільно. У більшості випадків мета бухгалтерської служби сучасного аграрного підприємства вважається досягнутою після здачі нею звітності й проведення податкових платежів. Інакше кажучи, бухгалтерська справа у нашій країні у багатьох випадках розглядається через призму рахівництва, орієнтованого на податковий облік. Працівникам бухгалтерій ніколи займатись «управлінським» обліком.

Вирішення певних завдань можливе при умові створення на підприємстві бухгалтерського управлінського обліку, який зумовлює інтеграцію бухгалтерської та планової служби. «Головна мета управлінського обліку – оперативне складання і подання внутрішньої звітності, необхідної для прийняття управлінських рішень з метою контролю використання ресурсів, виконання договорів, руху коштів та інших чинників, які впливають на одержання прибутку і досягнення успіхів на ринку» [2, с. 573].

Кожне аграрне підприємство самостійно визначає структуру обліково-аналітичного забезпечення та обліково-аналітичної системи. Формування такого забезпечення управління дозволяє здійснювати контрольні функції, пов'язані із забезпеченням збереження власності і аналізом ефективності його використання, а також аналітичні функції, пов'язані з виявленням та мобілізацією наявних внутрішньовиробничих резервів й формуванням умов для підвищення ефективності управління сільськогосподарським підприємством.

В сучасних умовах актуальними залишаються процеси інтеграції бухгалтерського управлінського обліку і менеджменту, які утворюють взаємодію двох концепцій. Ця взаємодія створює можливість зниження ризику прийняття помилкових управлінських рішень та підвищує ефективність і результативність системи управління економічного суб'єкта загалом. Адже раціональні управлінські рішення покращують фінансовий стан, поточне функціонування і мобілізують перспективи стратегічного розвитку суб'єкта господарювання в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Вольська В. В. Бухгалтерський облік як складова системи управління підприємством. *Економіка АПК*. 2012. № 8. С. 48-52.
2. Сук Л. К., Сук П. Л. Організація бухгалтерського обліку: підручник. К. : Каравела, 2009. 624 с.
3. Царук В. Ю. Бухгалтерський облік у системі стратегічного управління аграрним підприємством. *Економічний аналіз*. 2017. Т. 27. № 1. С. 280-285.

УДК 657:658.78

ОБЛІК ЗАПАСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Куделя Я.Р.

*студентка 1 р.н., 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дерев'янку С.І.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

Війна вплинула на всі сфери життя України. У зонах бойових дій і поблизу них товарно-матеріальні цінності знищуються внаслідок пожеж, які були завдані прямими обстрілами, пошкоджуються через порушення умов зберігання, втрачаються через розкрадання тощо. Все це може призвести до виникнення таких наслідків, як знецінення та списання запасів з балансу. Запаси - це активи, які утримуються для подальшого продажу, для споживання під час виробництва тощо. Вони визнаються активами, якщо є імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена (п. 5 НП(С)БО 9).

Щоб об'єкт був визнаний активом і правильно відображений у фінзвітності, він повинен відповідати двом основним критеріям: 1) наявність контролю; 2) потенціал створення економічних вигод. У випадку запасів, розташованих на територіях тимчасової окупації існує неможливість фізичного доступу до них та нездатність керувати їх використанням і невизначеність часу повернення контролю над ними та можливості отримання майбутніх економічних вигод (у тому числі через її короткий життєвий цикл).

Існує чимало невизначеностей у визнанні запасів як частини активів на територіях окупації. Офіційна думка Мінфіну полягає в тому, що окуповані активи мають залишатися на балансі ((лист Мінфіну України від 29.06.2016 р. № 31-11410-07-10/18732, від 09.12.2020 р. № 41020-01-10/38057). Тільки після звільнення

території від ворога з'являться шляхи доступу до активів. До того часу запаси повинні бути відображені на балансі. Цю точку зору можна спробувати пояснити тим, що після отриманого доступу до місця зберігання підприємство може отримати економічну вигоду. Такої ж думки дотримуються і податківці (лист ДПСУ від 05.05.2022 р. № 3781/7/99-00-04-01-03-07). При цьому існує ризик того, що податкові органи можуть не погодитися з таким відображенням під час перевірок. Отже, якщо підприємство скористається нормою п.198.5 ПКУ при списанні запасів, не провівши інвентаризації, то податкова при перевірці може зафіксувати порушення і вимагати нарахування компенсуючого ПЗ з ПДВ.

Практика відшкодування завданих збитків, знищеного (втраченого) у воєнний час майна тільки зароджується. Оцінка шкоди має здійснюватися відповідно до Порядку визначення шкоди та збитків, завданих збройною агресією рф Україні № 326, затвердженого постановою КМУ від 20.03.2022 р. Збитки підприємств тимчасово окупованих зон України визначаються за методикою, затвердженою спільним наказом Міністерства економіки України та Фонду державного майна України за згодою з Міністерством реінтеграції України, але поки ще не затверджена [2]. У разі підтвердження знищення запасів інші витрати списуються з балансу за актом інвентаризації. При цьому вартість списаних запасів відображається за балансом. У разі втрати цінності проведення інвентаризації також є обов'язковим (п. 7 розд. I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879). Керівник також може приймати рішення щодо оцінки або ремонту пошкоджених запасів.

МСБО 2, що регулює подання запасів у звітності за МСФЗ, визначає основну методологію оцінки запасів. На звітну дату оцінка запасів у воєнних умовах вимагає застосування професійного судження. В умовах воєнного стану всі елементи зменшення корисності активів застосовуються відповідно до МСБО 2. Однак методика не містить методу списання запасів до чистої вартості реалізації, тому тут є два важливі аспекти: 1) метод розрахунку – груповий або індивідуальний; 2) метод відображення в бухобліку - списувати витрати

безпосередньо або створювати резерв. З точки зору методів розрахунку, за звичайних обставин більшість підприємств застосовують груповий метод. В умовах військового стану для доступних активів можна використовувати традиційні матричні методи. Коли станом на звітну дату ми не можемо передбачити час повернення цього контролю через зовнішні обставини, вартість у балансі має дорівнювати нулю за МСФЗ.

Що стосується методу обліку, доцільно створити резерв, а не пряме списання, оскільки: немає добровільної відмови від активу, компанію позбавили її у спосіб, не передбачений законом або договором; резерв скасовується, коли повертається контроль над активом, збереження аналізу запасів є найбільш правильним; пряма часткова амортизація може бути фізично неможливою та економічно недоцільною у випадку великої кількості товарних позицій на різних складах; пряме списання суперечить листу Мінфіна від 29.06.2016 р., який фактично розглядав аналогічні умови окупації у разі військового вторгнення [2].

Отже, існує невизначеність щодо визнання запасів частиною активу, якщо вони розташовані на тимчасово окупованій території без отримання до них доступу. Відповідно до МСБО, для таких активів можна створювати резерви та відповідно виставляти їх за нульовою вартістю. Відповідно до норм НП(С)БО нарахування на резерви запасів не передбачені. Списання можливі лише за умови проведення інвентаризації. До цього часу запаси повинні залишатися на балансі. При складанні фінансової звітності, інформація про такі запаси повинна бути відображена в примітках до фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Золотухін О. Облік запасів під час війни. Дебет-Кредит. URL: <https://online.dtkr.ua/2022/24/71585> (дата звернення 20.01.2023 р.).
2. Рогозний С., Дядюн О. Особливості застосування облікових оцінок за МСФЗ в умовах воєнного стану: оцінка запасів у форс-мажорних ситуаціях. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ013787> (дата звернення 15.02.2023 р.).

УДК: 657.427

ОБЛІК І ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

Кузьменко Д.В.

*студент М1 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дерев'янку С.І.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Для нормального функціонування всіх ланок суб'єкта господарювання необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, зокрема про кредиторську заборгованість. Особливе місце в кредиторській заборгованості займають численні розрахунки з постачальниками.

Процес постачання, як об'єкт обліку, включає в себе закупівлю і організацію зовнішнього надходження матеріалів, компонентів чи готових продуктів від постачальника на виробничі чи інші підприємства, склади або роздрібні магазини. Іншими словами, процес постачання полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування виробничих запасів, проводить розрахунки з постачальникам за отримані товарно-матеріальні цінності. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції або торгівельної діяльності.

В Україні методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації щодо зобов'язань та її розкриття у фінансовій звітності визначені НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [1]. У міжнародній практиці порядок визначення та відображення короткострокових зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [2], МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи».

Облік розрахунків на підприємствах має бути чітко контрольований. Причому не тільки на кінцеві звітні дати, що забезпечується засобами фінансового обліку, а й у будь-який момент за потреби управління.

Ефективність контролю господарської діяльності, зокрема, операцій щодо розрахунків з постачальниками підприємства та фактів їх зміни залежить від раціональної його організації та чітко сформованої методики, яка передбачає наявність послідовного переліку етапів, методів і прийомів контролю та відповідного пакету розроблених робочих документів контролера для проведення внутрішньогосподарського контролю обраного об'єкта і базується на визначеному переліку систематизованих джерел інформації.

Контроль процесу постачання розпочинається із оцінки потенційного постачальника та якості сировини, матеріалів, устаткування, енергоносіїв, інших ресурсів і послуг, що купуються підприємством. Після підписання договорів контролером перевіряється факт виконання договірних відносин та розрахункової дисципліни. Одним з найважливіших завдань ефективної організації системи внутрішнього контролю операцій із забезпечення виконання договірних зобов'язань на підприємствах є регламентування його здійснення, тобто закріплення відповідного порядку виконання контролю у відповідних наказах або положеннях та формування системи внутрішніх розпорядчих документів.

Облік розрахунків з постачальниками бухгалтерія підприємства веде на пасивному синтетичному рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Однак, як свідчить практика, рахунок 63 не дозволяє отримувати оперативну інформацію для управління фінансово-розрахунковими операціями, оскільки не показує заборгованості за кожним договором, не характеризує поточну заборгованість, термін сплати якої ще не настав, а яка вже – прострочена. З метою поглиблення внутрішньогосподарського контролю за станом кредиторської заборгованості в розрізі суб'єктів постачання та термінів оплати, спрощення проведення звірки відомостей за об'єктами постачання (видами товарно-матеріальних цінностей, одержаними роботами та послугами) пропонуємо

здійснювати групування рахунків за виконанням умов погашення заборгованості перед постачальниками та підрядниками (табл.1).

Таблиця 1

Запропоновані рахунки обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками

Рахунок обліку	Субрахунок першого порядку	Субрахунок другого порядку
63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	631.1 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»
		631.2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
		631.3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	Аналогічно
	633 «Розрахунки з вітчизняними підрядниками»	Аналогічно
	634 «Розрахунки з іноземними підрядниками»	Аналогічно
	635 «Розрахунки з учасниками ПФГ»	Аналогічно

Отже, раціональна організація обліку та внутрішньогосподарського контролю потенційних постачальників та стану розрахунків з ними сприяє зміцненню договірної і розрахункової дисципліни, виконанню зобов'язань по поставках, скороченню заборгованості, прискоренню оборотності обігових коштів а, відтак, поліпшенню фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 16.03.2023).
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 17.03.2023).

УДК 657.422.1 : 336.71

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЇЇ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Кулик Ю. О.

*студентка М1 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Музиченко Т. О.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

У сучасному світі бухгалтерський облік є невід'ємною частиною управління бізнесом. Важливість бухгалтерського обліку полягає в тому, що він дає можливість власникам та керівникам підприємства бути в курсі фінансових показників своєї діяльності та приймати управлінські рішення на основі обґрунтованої інформації.

У рослинництві бухгалтерський облік відіграє важливу роль у виробничому процесі. У цій галузі ефективне використання ресурсів є основним фактором успіху. У даній статті будуть розглянуті питання бухгалтерського обліку виходу продукції рослинництва та прийняття управлінських рішень щодо її ефективного використання.

Один із важливих аспектів бухгалтерського обліку виходу продукції рослинництва полягає у визначенні собівартості продукту. Собівартість включає в себе витрати на придбання насіння, добрив, захист від шкідників та хвороб, оплату праці робітників, витрати на енергоносії, амортизацію обладнання та інше.

Важливою складовою собівартості є витрати на розробку та впровадження нових технологій вирощування рослин. Це може включати в себе витрати на науково-дослідну роботу, придбання нового обладнання та матеріалів, підвищення

кваліфікації працівників та інше. Визначення собівартості дозволяє підприємству знати, скільки коштує продукт та чи він прибутковий.

Одним з ключових етапів бухгалтерського обліку виходу продукції рослинництва є відображення витрат на зберігання та транспортування продукту. Це може включати в себе витрати на складське утримання, оплату праці складських робітників, оплату за зберігання у зерносховищах, витрати на транспортування продукту до пунктів збуту та інше.

Для прийняття ефективних управлінських рішень щодо використання продукції рослинництва, бухгалтерський облік повинен включати аналіз фінансових показників підприємства. Одним з таких методів є метод аналізу рентабельності, який дає можливість визначити ефективність використання ресурсів та доходність підприємства.

Для аналізу рентабельності використовуються різні показники, наприклад, відношення прибутку до витрат, відношення прибутку до активів, відношення прибутку до обсягу продажів тощо. Ці показники дають можливість оцінити ефективність використання ресурсів підприємства та зробити висновки про його фінансовий стан.

Для прийняття управлінських рішень щодо використання продукції рослинництва, бухгалтерський облік повинен також включати аналіз витрат та доходів за кожним видом продукції. Цей аналіз дає можливість визначити, які види продукції є найбільш прибутковими, а також визначити витрати, пов'язані з виробництвом кожного виду продукції.

Для підвищення ефективності використання продукції рослинництва, керівництво підприємства повинно вирішувати ряд завдань, зокрема:

- ✓ Визначення оптимального рівня виробництва продукції за наявних ресурсів та з урахуванням попиту на ринку.
- ✓ Оптимізація використання ресурсів шляхом вибору оптимального технологічного процесу та відповідної техніки, визначення раціонального режиму внесення добрив та захисту рослин від хвороб та шкідників.

- ✓ Планування виробництва продукції та контроль за його реалізацією.
- ✓ Аналіз ринкових умов та визначення цінової політики щодо продукції.
- ✓ Організація реалізації продукції, в тому числі забезпечення відповідної якості продукту, упакування та транспортування до місця збуту.
- ✓ Контроль за складом запасів продукції та вчасна реалізація їх на ринку.

Усі ці завдання потребують знань та компетенцій у галузі бухгалтерського обліку, щоб забезпечити точний аналіз фінансових показників підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо використання продукції рослинництва.

Крім того, важливо зазначити, що на бухгалтерський облік виробництва рослинництва можуть впливати різноманітні фактори, такі як природні умови, ринкова кон'юнктура, зміни законодавства тощо. Тому, для успішного управління виробництвом, необхідно вести постійний моніторинг фінансових показників та аналізувати їх в залежності від змін зовнішніх та внутрішніх факторів.

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що бухгалтерський облік є важливою складовою частиною управління бізнесом, зокрема в рослинництві. Його ефективне використання дає можливість керівництву підприємства приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо виробництва та реалізації продукції, що в свою чергу призводить до підвищення ефективності використання ресурсів та досягнення більш високих фінансових результатів.

УДК 657.47:633.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Лавринович Д.І.

*студент 1 курсу магістратури,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Миськів Л.П.

*к.е.н., ст. викладач
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Глобалізаційні перетворення, які відбуваються в усьому світі та Україні, впливають на розвиток економіки країни та добробут громадян. Для підвищення фінансової стабільності нашої держави кожному суб'єкту господарювання необхідно докласти максимальних зусиль для ефективності функціонування та поліпшення фінансових результатів їх діяльності. Адже фінансовий результат є стимулюючим фактором конкурентоспроможності підприємства, як на вітчизняному ринку так й міжнародному.

Дослідженню окремих питань обліку формування фінансових результатів діяльності підприємств приділена значна увага провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів та практиків, зокрема: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, Л.В. Гуцаленко, К. Друрі, Р. Ентоні, В.П. Завгородній, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, В.Ф. Палій, О.А. Петрик, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, А.Д. Шеремет та інші науковці.

Фінансовий результат для цілей оподаткування – це ключовий показник у розрахунку податку на прибуток, що сплачується на загальній системі оподаткування. Для підприємства можна виокремити отримання фінансового результату – прибуток або збиток, саме такі трактування подано у МСФЗ.

Облік формування фінансового результату підприємств неможливий без застосування певної системи бухгалтерських рахунків: рахунки 7 класу «Доходи і результати діяльності»; рахунки обліку витрат 9 клас «Витрати діяльності»; рахунок 23

«Виробництво» та 91 «Загальноновиробничі витрати» (їх слід виділити окремо; рахунки обліку фінансового результату (рахунок 79 «Фінансові результати» та його субрахунки); рахунки 8 класу «Витрати за елементами».

На нашу думку, найкраще відображення формування фінансового результату представлено у Звіті про фінансові результати (форма № 2, за МСФЗ – Звіт про прибутки та збитки) – суми доходів і витрат за різними видами, проміжні фінансові результати (від операційної діяльності, до оподаткування, чистий прибуток) (рис. 1).

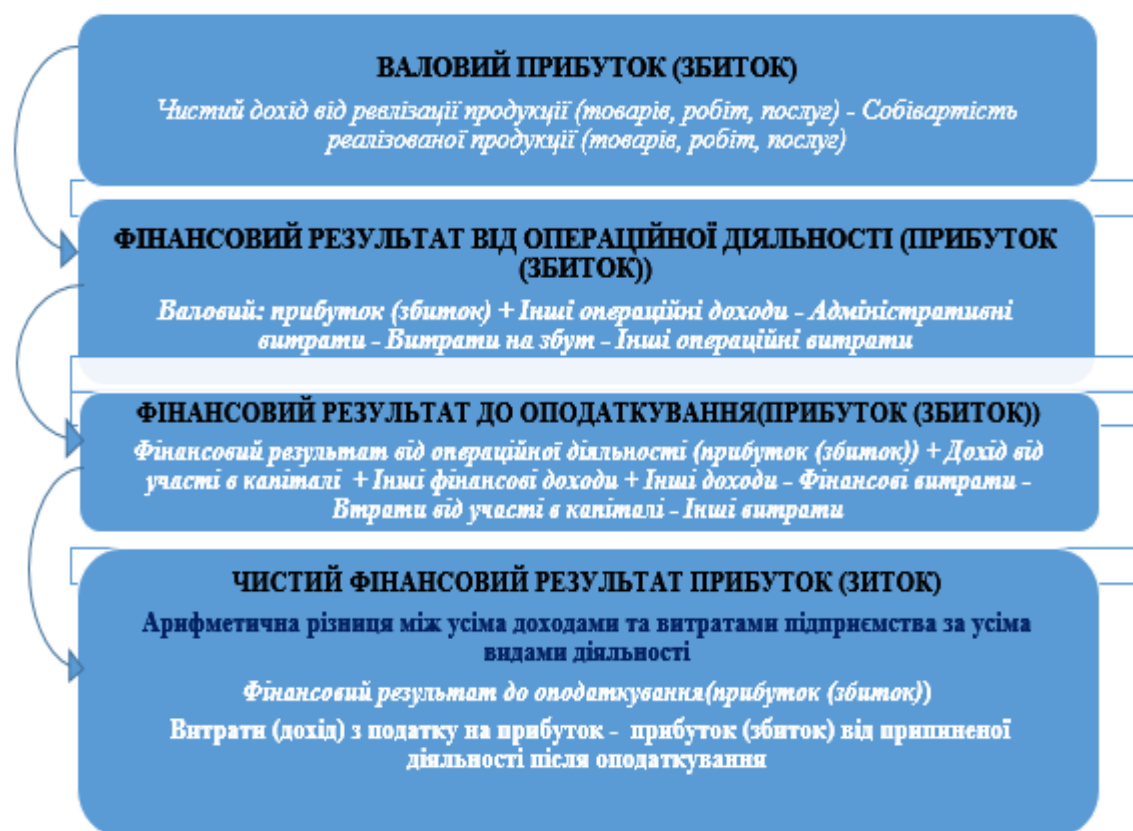

Рис. 1. Формування фінансового результату підприємства

Джерело: розробка автора з використанням НП(С)БО 1

Отже, варто зазначити, що формування фінансових результатів визначається рядом чинників, які певною мірою впливають на фінансовий результат та показують усі аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства.

УДК 657.1

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Лазаренко М.А.

Магістр 1 року навчання, 2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Шевчук К.В.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування України,
м. Київ*

У період кризових явищ та фінансовій нестабільності простежується використання позикових коштів, які спрямовуються на погашення зобов'язань перед іншими кредиторами. Кредиторська заборгованість хоча і створює можливості тимчасового використання позикових коштів, але, з іншого боку - призводить до зменшення показників платоспроможності та ліквідності. Виникнення простроченої заборгованості може призвести до погіршення іміджу підприємства. Саме тому, при правильному управлінні кредиторською заборгованістю можна усунути негативні наслідки її наявності.

З метою забезпечення ефективного управління кредиторською заборгованістю варто врахувати низку внутрішніх та зовнішніх чинників. Важливо, в першу чергу, стандартизувати підходи та методи, які використовуються для обліку та обробки кредиторської заборгованості, забезпечити достовірне складання фінансової та управлінської звітності підприємства. В процесі управління кредиторською заборгованістю важливим етапом є перевірка бухгалтерських реєстрів щодо їх вчасного заповнення, оновлення та консолідації даних, а також на предмет справедливої оцінки внесеної інформації для повного відображення поточного стану кредиторської заборгованості. На підприємстві варто запроваджувати аналітичний облік в розрізі структури кредиторської заборгованості та термінів її

погашення [1]. Беручи до уваги вплив різних чинників на роботу підприємства, ефективним інструментом буде застосування групування кредиторської заборгованості за ступенем критичності.

Також доцільно приділити увагу оптимізації контролю та аналізу кредиторської заборгованості підприємства. Контроль та аналіз зобов'язань є важливим аспектом налагодження процесів управління кредиторською заборгованістю, адже дозволить вчасно виявляти можливі помилки та порушення, класифікувати їх, розробляти заходи їх оперативного усунення, аналізувати ймовірність їх виникнення та недопущення в майбутньому [3].

Важливим є процес вибору постачальників, в ході якого відбувається вибір надійних контрагентів, що є особливо важливим в період нестабільної економічної ситуації. В процесі співпраці з перевіреним контрагентом можна спробувати здійснити пошук нових привабливих можливостей стосовно погашення кредиторської заборгованості. В цьому випадку доцільно застосувати стандартні методи, такі як: дисконтування заборгованості та її реструктуризація, що сприятиме посиленню контролю зобов'язань та створенню репутації надійного та відповідального партнера.

Серед форм поточної кредиторської заборгованості можна виділити заборгованість, яка виникає на основі трудових відносин, оскільки підприємство щомісяця нараховує заробітну плату своїм працівникам і до її виплати виникають зобов'язання перед ними. Запровадження воєнного стану не є підставою для невиплати заробітної плати або для звільнення роботодавця від заборгованості з виплати заробітної плати. Відповідно, за порушення строку виплати зарплати, авансу, відпускних, розрахунку при звільненні застосовуються штрафи незалежно від повторюваності порушень.

Якщо невиплата сталася через службове недбальство бухгалтера, то директор має право накладати на нього дисциплінарну відповідальність (догана або звільнення) за ст. 147 КЗпП. Штрафи за порушення трудового законодавства зі ст. 265 КЗпП під час воєнного стану не застосовуються (ч. 3 ст. 16 Закону від

15.03.2022 № 2136-IX). Єдина умова – виконання у повному обсязі та в установлені строки приписів суб'єктів перевірки про усунення виявлених порушень [2].

В процесі взаємодії із кредиторами важливим є здійснення діяльності в межах норм законодавства. Для запобігання незаконних дій або навіть шахрайства зі сторони кредитора, що може проявлятися у викривленні інформації, її дублюванні шляхом повторного чи додаткового виставлення рахунків на оплату, необхідним є перегляд договорів постачальників, терміну їх дії, умов припинення та пролонгації. Одночасно важливим є документальне забезпечення господарських операцій. Під дією діджиталізації все більше суб'єктів господарювання здійснюють обмін документами в електронному вигляді через сервіси електронного документообігу. Сучасні інформаційні технології значно пришвидшують процеси електронної обробки документів, сприяють мінімізації ризиків та уникненню конфліктів у відносинах з контрагентом.

Отже, в сучасних умовах невизначеності та ризику, раціональне управління та контроль кредиторської заборгованості є дієвим інструментом забезпечення ефективної роботи підприємства. Основним завданням керівництва є дотримання комплексного підходу в управлінні та оптимізації кредиторської заборгованості, що сприятиме зміцненню фінансово-розрахункової дисципліни, підвищенню відповідальності підприємств за своєчасне здійснення платежів за зобов'язаннями, уникнення суперечливих ситуацій з кредиторами, прискоренню обороту коштів та укріпленню позицій на ринку навіть в умовах нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Костюнік О.В., Махницька О.В. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. *Агросвіт*. 2015. № 8. С. 62–63. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/8_2015/14.pdf (дата звернення: 11.03.2023).
2. Онищенко В. Штраф за несвоєчасну виплату заробітної плати 2023. *Головбух*. 2023. 16 січня. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7756-shtraf-za-nesvochasnu-viplatu-zarobtno-plati-2021> (дата звернення: 11.03.2023).
3. Ступницька Т.М., Бамбуляк І.М., Маркова Т.Д., Кулік Н.М. Кредиторська заборгованість підприємства: оцінка та механізми управління. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Т. 10. Вип. 4. С. 66-78. URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/view/1134/1201> (дата звернення: 11.03.2023).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Лисіков Є.П.,
магістр 1 року,
спеціальності «Облік і оподаткування»
Мельянова Л.В.,
к. е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
м. Київ

Питання оплати праці і трудових відносин завжди були актуальними, справедливі умови праці, а також гідна винагорода за витрачений час та вміння лежать в основі продуктивності працівника. Проте з початком активних бойових дій на значній частині України з'являється багато перешкод у веденні стабільної трудової діяльності.

До основних проблем які зазвичай розглядаються в розрізі даної теми є: теоретичні аспекти, власне облік заробітної плати і кадровий облік щодо фактичного стану та руху працівників, ефективність використання робочого часу, контроль розрахунків, відпустки та інші заохочення, інформаційні системи та автоматизація рутинних завдань тощо. Питанням обліку оплати праці присвячені роботи багатьох науковців: Герасимчук Л., Бутинець Ф., Савченко І., Задорожній В., Крупка Я., Машевська А. та інші. Проте у воєнний час цей список розширюється.

Очевидним рішенням є перегляд існуючих законодавчих документів, що стосується залучення працівників до відмінних від основної діяльності видів робіт, умов виплати заробітної плати, умов праці та відпочинку на даний період, що неодмінно вносить свої корективи у буденність працівників, і дуже часто у негативному напрямку [1].

Оплата праці – один із основних та пріоритетних напрямків бухгалтерського обліку. Це чи не найважливіша категорія в системі умов праці, адже це є відображенням сучасного стану суспільства.

Джерелом коштів на оплату праці працівників підприємств є частина доходу або інші кошти, які одержані від господарської діяльності. Але при втраті або пошкодженні частини бізнесу можуть виникнути певні тимчасові труднощі з вчасною видачею заробітної плати або виплатою її в повному обсязі [1]. Урядом встановлено можливість оплати у негрошовій формі (натуральній) не більше 30% загальної суми зарплати у відповідному переліку продуктів.

У такий кризовий час зростає перелік можливих причин невиконання трудового договору як від працівників через несвоєчасне прибуття на робоче місце, так і від роботодавців у затримці виплати винагороди. Закон "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" з березня 2022 року визначає особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами, на період дії воєнного стану. Це послаблює відповідальність роботодавця у виплаті заробітної плати за умов знаходження в зоні бойових дій.

У разі відновлення діяльності працівникам та державним службовцям має бути сплачена винагорода за виконану роботу.

Крім цього на період воєнного стану за розпорядженням №212 "Про забезпечення здійснення розрахунків підприємств, установ, організацій в умовах воєнного стану" з метою забезпечення розрахунків з населенням та бюджетом в умовах воєнного стану дозволити юридичним особам — боржникам здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти на яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, виключно на такі цілі:

- 1) виплата заробітної плати в розмірі не більше 5 мінімальних розмірів заробітної плати в місяць на одного працівника юридичної особи — боржника;
- 2) сплата податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове

державне соціальне страхування [2].

Варто зазначити, з низки обумовлених причин у роботодавця може з'являтися потреба переводу працівника на іншу посаду без згоди останнього. У такому випадку заробітна плата може зменшитися, але бути не нижчою ніж середня на попередній посаді.

У разі ліквідації підприємства через неможливість ведення діяльності можливе одностороннє розірвання контракту з працівником та обов'язковою виплатою коштів не менше середньомісячного заробітку.

На більшості підприємствах облік та збереження кадрових даних ведеться в електронному вигляді, це дозволяє забезпечити відновлення важливої інформації у разі необхідності, що є важливим у воєнний період та не тільки.

Великі компанії часто використовують системи обліку робочого часу. Це дозволяє роботодавцю відслідковувати кількість годин, коли робітник був залучений на той чи інший вид діяльності, що також сприяє гнучкості в діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гуренко Т. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Вип. № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1153/1111>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-31>
2. Про забезпечення здійснення розрахунків підприємств, установ, організацій в умовах воєнного стану : Розпорядження Кабінету міністрів України від 11 березня 2022 р. № 212-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zabezpechennya-zdijsnennya-rozrahunkiv-pidpriyemstv-ustanov-organizacij-v-umovah-voyennogo-stanu-212->

УДК 657.1

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ**Мазур О.І.***студент 2 курсу, групи О-21Б
спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Боднар О.В.***к.е.н., доцент
ВП НУБіП України
«Бережанський агротехнічний інститут»,
м. Бережани*

Реформуванням системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності дає суб'єктам господарювання більше самостійності в організації бухгалтерського обліку та виборі способів і методів ведення бухгалтерського обліку. Така самостійність проявляється у формуванні облікової політики підприємства, що виконується на підставі положень чинного законодавства.

Зазначимо, що документальне оформлення облікової політики підприємств реалізується у форматі Наказу про облікову політику, який є суто внутрішнім регламентом, що регулює організацію облікового процесу підприємства.

Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства передбачено наступні елементи облікової політики підприємства:

— стосовно доходів: порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг; порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом [1].

З метою надання повної, достовірної та своєчасної інформації для потреб управління й оптимізації процесу підготовки документу про облікову політику пропонуємо його формування здійснювати за організаційно-технічним, методичним і заключним етапами. У розрізі кожного з етапів визначати елементи

облікової політики з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Таке формування аспектів облікової політики забезпечить: єдиний підхід до організації та методики ведення бухгалтерського обліку доходів; надання своєчасної, достовірної та повної інформації про них персоналу усіх рівнів для прийняття ефективних управлінських рішень [2].

Облік доходів має свої особливості та певні відмінності у різних галузях підприємницької діяльності, незважаючи на те що базується на одних і тих самих стандартах [3, с. 295]. Саме тому вибір елементів облікової політики у контексті запропонованих етапів її формування — прерогатива підприємства залежно від його величини та специфіки діяльності.

При формуванні елементів облікової політики методичного етапу доречно вказати:

- методи оцінки доходів;
- умови визнання доходів;
- основні принципи формування робочого плану рахунків у частині доходів та фінансових результатів підприємства.

Заключний етап передбачає підготовку, розгляд та підписання документу про облікову політику підприємства.

Запропоновані рекомендації щодо формування складових облікової політики в розрізі наведених елементів сприятимуть створенню належного механізму управління процесами обліку доходів господарюючої одиниці.

Список використаних джерел:

1. Житний П.Є. Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 3. С. 3-10.
2. Коришко Н. Є. Облік формування доходів операційної діяльності підприємств у умовах глобалізації економіки України. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2010. № 3(53). С. 119-121.
3. Сторожук Т.М. Теоретико-методологічні аспекти формування облікової політики підприємств: [монографія] . Ірпінь: НУ ДПС України, 2011. 460 с.

УДК 657.422.1 : 336.71

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ НИМИ

Матюх С. О.

*студентка МІ курсу , 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Музиченко А. О.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Поточні біологічні активи (ПБА) — біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі (п. 4 НП(С)БО 30). Йдеться про зернові культури, однолітні трави, тварини, що не переведені або виключені з основного стада великої рогатої худоби (ВРХ), свиней, коней, а також птахи, риба, кролі тощо. Обліковуються ПБА на активному рахунку 21 «Поточні біологічні активи».

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи" призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух поточних біологічних активів тваринництва, зокрема тварин, що перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиці, звірів, кролів, сімей бджіл, а також худоби, вибракунаної з основного стада й реалізованої без ставлення на відгодівлю, тварин, прийнятих від населення для реалізації, та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю, зокрема зернові, технічні, овочеві та інші культури тощо.

За дебетом рахунка 21 відображають надходження ПБА в результаті:

- біологічних перетворень (отриманих приплоду молодняку продуктивної та робочої худоби, приросту живої маси молодняку тварин і тварин на відгодівлі; оприбуткування за справедливою вартістю посівів зернових, технічних, овочевих та інших культур);

- вибраковки продуктивної і робочої худоби з основного стада; - отримання як внесок засновника підприємства до його статутного капіталу; - безоплатного отримання;

- оприбуткування поточних біологічних активів, що раніше не були враховані на балансі;

- переоцінки на дату балансу.

За кредитом рахунка 21 відображаються вибуття ПБА внаслідок:

- списання з балансу поточних біологічних активів рослинництва на початок збирання врожаю, з віднесенням їх вартості на витрати виробництва;

- реалізації поточних біологічних активів, у такого їх виду, як додаткові біологічні активи;

- переведення поточних біологічних активів до складу довгострокових біологічних активів;

- недостач і втрат ПБА, виявлених в результаті інвентаризації; - передачі на переробку;

- безоплатної передачі.

Рахунок 21 "Поточні біологічні активи" має такі субрахунки:

211 "Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю". На субрахунку ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами (культурами) поточних біологічних активів рослинництва (посіви зернових, технічних, овочевих тощо)

212 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю". На субрахунку ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Аналітичний облік ведеться за видами (групами) поточних активів тваринництва (молодняк тварин на вирощуванні,

тварини на відгодівлі, птиця, звірі, кролі, сім'ї бджіл, доросла худоба, що вибракувана з основного стада, тощо).

213 "Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю". На субрахунку ведеться облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, справедливу вартість яких достовірно визначити неможливо, унаслідок чого їх оцінка здійснена відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси". Аналітичний облік ведеться за видами (групами) поточних біологічних активів тваринництва.

Список використаних джерел:

1. URL:<https://ips.ligazakon.net/>

УДК 657.422.1 : 336.71

**ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ЄСВ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Микосянчик Ю.Ю.

*студентка 1 курсу
ступеня вищої освіти «Магістр», 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Кузик Н.П.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Головним джерелом фінансування розвитку будь-якої країни є її бюджет. Своєчасне і повне формування доходів бюджету забезпечує фінансування завдань і функцій, як здійснюють органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні сьогодні.

Війна, яку розпочала росія 24 лютого 2022 року в Україні, болісно вдарила по всій

економічній системі України: частина підприємств повністю припинила свою діяльність в результаті їх фізичного знищення на територіях проведення військових дій чи виїзду підприємців та їх персоналу за кордон, інша – сьогодні намагається відновитися і працювати в надскладних умовах воєнного часу. Відтак, зазнала змін не лише існуюча діяльність підприємств, але й окремі традиційні підходи до відображення її результатів у бухгалтерському обліку та звітності [3]. Окремі зміни торкнулися й нарахування та сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ).

ЄСВ – обов'язковий платіж до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, що справляється в Україні з метою забезпечення страхових виплат за поточними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

У недалекому минулому існувало два окремих звіти – Податковий розрахунок, який включав дані про податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір (ВЗ), а також Звіт з ЄСВ. Ці звіти поєднали відповідно до норм Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464, за якими ЄСВ-звітність подається у складі звітності з ПДФО [3].

Наразі об'єднаний Податковий розрахунок має статус податкової декларації та включає в себе:

- основну частину. Це заголовний блок з реквізитами й даними про роботодавця, проміжний блок з інформацією про додатки та загальною статисткою по працівникам, а також зведена інформація про нарахований ЄСВ, яка складається з 3-х розділів;

- 6 додатків. Вони практично всі стосуються ЄСВ, окрім Додатку 4ДФ, що призначений для звітування за ПДФО/ВЗ. Кожний додаток є невід'ємною частиною звіту, а тому неподання додатка рівносильна неподанню самого звіту.

Об'єднаний звіт подається [2]:

- в електронній формі – через електронний кабінет з використанням кваліфікованого електронного підпису;

- у паперовій формі – особисто або поштою, підписаний та з печаткою, якщо така використовується.

Якщо подавати паперовий варіант, то існує три варіанти такої подачі звіту:

- подати особисто разом з електронною формою на електронному носії інформації;

- подати особисто лише на паперовому носії, якщо кількість рядків у додатках до звіту не перевищує 5;

- надіслати поштою з повідомленням та описом про вкладення, за умови, якщо кількість рядків у додатках звіту не перевищує 5 [2].

Подається Звіт до органу ДПС за основним місцем обліку [2].

Велика кількість новацій із запровадженням воєнного стану торкнулись нарахування заробітної плати та пов'язаних із нею виплат та платежів. Зокрема, було скасовано пеню за несвоєчасну сплату ЄСВ, а також відмінено всі штрафні санкції на період дії воєнного стану.

Окрім того, ФОП 2 та 3 груп, а також юридичних осіб, платників єдиного податку 3 групи було звільнено від сплати ЄСВ за мобілізованих працівників. Проте, в той же час, платників єдиного податку 4 групи, а також незалежних професіоналів не наділили повноваженнями самостійно ухвалювати рішення про несплату ЄСВ за мобілізованих працівників, а також тих, які добровільно вступили до складу Територіальної оборони [1].

З іншого боку, звільнення від сплати ЄСВ формує собою для роботодавців ряд суперечностей, пов'язаних із заповненням звітності, які на момент дослідження вирішені не були. Зокрема, щодо відображення сплати ЄСВ за рахунок коштів держави, адже внесок в нараховується роботодавцем у звичному порядку, а типова форма Об'єднаної звітності з ЄСВ, податку на додану вартість та військовому збору не дає можливості цей момент врахувати. Таким чином, у роботодавців виникають зобов'язання перед бюджетом, хоча фактично їх виникати не повинно [3].

Отже, для його підтримки бізнесу на період дії воєнного стану урядом було введено ряд послаблень. Зокрема, запровадження звільнення від сплати ЄСВ за себе та за мобілізованих працівників.

Окрім того, було скасовано штрафи за несвоєчасну подачу звітності, а також

нарахування пені.

На фоні активної фази мобілізації, велика кількість працівників була змушена залишити свої робочі місця для виконання свого військового обов'язку. Для підтримки роботодавців, державою розроблено механізм відшкодування ЄСВ за мобілізованих працівників, проте на момент дослідження він не був до кінця регламентований в частині подання звітності по таких працівниках.

Підсумовуючи необхідно зазначити, що допоки триватиме воєнний стан, до тих пір існуватиме об'єктивна необхідність адаптувати діяльність підприємств, установ та організацій під нові умови та існуючі виклики, а бухгалтеру оперативно враховувати їх при веденні обліку та формуванні показників звітності.

Список використаних джерел:

1. Семенченко Ж. Нарахування та сплата ЄСВ у воєнний час: актуальні питання. *Професійний бухгалтер*. 2022. №11. URL: <https://ibuhgalter.net/material/1301/25855> (дата звернення 11.03.2023).
2. Об'єднаний звіт з ЄСВ та ПДФО/ВЗ (Податковий розрахунок). Інформаційний портал «Головбух». URL: https://buhplatforma.com.ua/article/8607-obdnannya-sv-ta-pdfodina-zvtnst-2021?from=contentblock_rubricarticles (дата звернення 12.03.2023).
3. Прокопова О.М. Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану: ключові характеристики та проблемні аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9-10. С. 38-43.

УДК 657.1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Мовчановська О.М.

студентка 5 курсу, 1 групи

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Коваль Н.І.,

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет,

м. Вінниця

Діяльність будь-якого підприємства спрямована на отримання прибутку, який виступає джерелом його економічного розвитку та задоволення соціальних,

фінансових та інших інтересів засновника і членів трудового колективу суб'єкта господарювання. Російська агресія завдала значного удару українській економіці. Прямим наслідком стало зниження доходів підприємств. Натомість витрати фінансів значно зростають під тиском військових та соціальних видатків.

В умовах війни усі підприємства України, не залежно від виду їх діяльності, повинні раціонально та економічно обґрунтовано планувати свою діяльність, визначати стратегії збільшення доходів підприємства, аналізу й оцінки отриманих результатів. Важливим складником стратегії фінансової політики підприємства є податкова політика, політика максимізації дохідності. Головним фактором розвитку будь-якого підприємства є грошові надходження, що перевищують витрати підприємства.

Питанням обліку доходів підприємства приділяли достатньо уваги як вітчизняні, так і зарубіжні вчені та практики: Ф. Ф. Бутинця, Б. І. Валуєва, Н.Г. Здирко, Г.М. Калетнік, Н.І. Коваль, С. О. Ніколаєвої, С. Ф. Голова, Н. Г. Карпової, О. А. Подолянчук, Н.Л. Правдюк, О.Д. Радченко та ін.

Ці науковці вивчають теоретичні та практичні аспекти обліку, поняття та класифікацію доходів, методи обліку, методики проведення аудиту, методики проведення аналізу, ефективність управління доходами, розглядаючи їх у різних галузях економіки.

Відповідно розділу «Оцінка доходу» НП(С)БО 15 «Дохід», дохід відображається в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню [6].

Фінансовий облік має надавати користувачам інформацію про доходи від різноманітних видів діяльності суб'єкта господарювання, у яких напрямках буде здійснюватися розподілення прибутку та порядок формування фінансового результату за звітний період [3]. З метою достовірного визначення фінансового результату необхідно правильно дотримуватися умов визнання доходів представимо у таблиці 1.

Порядок визнання та оцінки доходів підприємства

№	Основні чинники	Характеристика
1	Критерії визнання	- збільшення власного капіталу у зв'язку зі зниженням зобов'язань чи приростом активів, (окрім умови що такий капітал надходить від засновників); - можна достовірно визначити оцінку.
2	Специфіка відображення в обліку	- відображають коли з'являється незважаючи на момент приходу або отримання грошей.
3	Правила за якими визнаються застосовують	- нарізно за кожним видом здійснених операцій; - окремо до певних пунктів операцій (однієї чи кількох) виходячи із суті їх здійснення.

Джерело: *сформовано автором на основі [3; 6]*

Розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності є обов'язковою вимогою НП(С)БО 15 «Дохід». У примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) така інформація:

1. Облікова політика щодо визнання доходу, включаючи спосіб визначення ступеня завершеності робіт, послуг, дохід від виконання і надання яких визнається за ступенем завершеності.

2. Розподіл доходу за кожною групою доходів згідно з пунктом 7 НП(С)БО 15 «Дохід».

3. Сума доходу за бартерними контрактами в розподілі за групами доходів відповідно до підпункту 25.2 НП(С)БО 15 «Дохід» [3; 6].

4. Частка доходу за бартерними контрактами з пов'язаними сторонами .

Отже, питання визнання та оцінки доходів є дуже важливим оскільки від дотримання його вимог залежить правильність здійснення обліку суб'єкта господарювання, визначення його фінансового результату. Під час формування доходу варто зважати на розміри підприємства, його форму власності, організаційно-правову форму господарювання тощо. Найголовнішим в удосконаленні механізму формування доходів підприємства є використання аналізу прибутковості.

Система оцінки та обліку витрат, доходів та визначення фінансових результатів є необхідною та важливою частиною функціонування підприємств у сьогоденних умовах, а разом з тим, саме від розуміння важливості цього процесу залежить життєдіяльність конкретних суб'єктів господарювання, економічна безпека підприємства та нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2003. 726 с.
2. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік II: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2021. 395 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 08.03.2023).

УДК 657.2.016:331.2

ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Морозюк Б.О.

студентка 1 курсу

ступеня вищої освіти «Магістр,

2 групи, спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Кузик Н.П.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Облік розрахунків за виплатами працівникам завжди був і залишається актуальним об'єктом наукових досліджень, оскільки це стосується не лише бухгалтерського, а й трудового і податкового законодавства [3]. Нормативне регулювання оплати праці є багаторівневим: ринкове, державне, колективно-договірне регулювання та внутрішні правила колективного договору на рівні організації. Враховуючи обставини, пов'язані з військовою агресією росії проти України, у суб'єктів господарювання виникають проблемні питання щодо порядку оплати праці та розрахунків із найманими працівниками: відсутність працівників

на робочому місці з поважних причин (в т.ч. служба в Збройних силах України, територіальній обороні); фінансове становище (відсутність коштів на оплату праці); виробничо-господарська ситуація (неможливість проведення діяльності або відсутність роботи). Методика обліку розрахунків за виплатами працівникам не змінилася, проте є зміни у підходах в організації оплати праці.

Аналіз наукової літератури свідчить, що єдиного розуміння сутності понять «оплати праці» та «заробітної плати» немає. Поняття «заробітна плата» часто ототожнюють з термінами «оплата праці» та «виплати працівникам». Більшість науковців вважають, що ці поняття є синонімами, і тому не слід загострювати увагу на подібності чи відмінності цих термінів [3, с.59]. Враховуючи власні дослідження, варто підтвердити про багатосторонність поняття «заробітна плата» та різні підходи до її змісту у нормативних документах (табл. 1).

Таблиця 1

Дослідження поняття «заробітна плата» у нормативних документах

Нормативний документ	Сутність
Кодекс законів про працю України	Заробітна плата – винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу
Закон України «Про оплату праці»	
Податковий кодекс України	Заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом
Національне Положення(стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 26 «Виплати працівникам»	Поточні виплат працівнику – це виплати працівнику (окрім виплат при звільненні та виплат інструментами власного капіталу підприємства), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу

Примітка. сформовано на основі [4, с. 222-223]

За даними таблиці 1, підтверджується те, що термін «оплата праці» нормативно не визначено. Проте він пов'язаний з організацією оплати праці і включає в себе заробітну плату.

На вирішення питань організації відносин між роботодавцем і працівником в період воєнного стану спрямований Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (Закон №2136) [4], який на сьогодні є пріоритетним перед звичайними нормами трудового законодавства. ситуації, коли умови для роботи все ж є, але частина працівників евакуювалась. Окрім того, в деяких підприємствах в штаті є мобілізовані та добровольці територіальної оборони. І найгірша ситуація, коли обсяги робіт значно скоротилися, підприємство не може працювати зовсім [1].

В умовах воєнного стану у підприємства можуть складатися такі умови роботи: ідеальна ситуація – підприємство працює у звичайному режимі; умови для роботи є, але частина працівників евакуювалась; підприємство має в штаті мобілізованих та добровольців територіальної оборони; обсяги робіт значно скоротилися; підприємство не може працювати зовсім [1]. Найскладнішими є питання по тих працівниках, які через воєнні дії, позбавлені можливості працювати без альтернативної зайнятості. Для працівників, які не можуть працювати у віддаленому режимі, доцільно запропонувати оплачувані відпустки (щорічні, соціальні), а також відпустки без збереження заробітної плати. Звичайно, відпустка без збереження заробітної плати не може мати примусового характеру. Стосовно виплат заробітної плати нічого не змінилося, її необхідно виплачувати два рази на місяць. У разі неможливості виплати заробітної плати через воєнні дії виплата заробітної плати може бути призупинена, до моменту відновлення можливості підприємства здійснювати основну діяльність. При цьому роботодавець звільняється ним буде доведено, що таке порушення сталося внаслідок ведення бойових дій чи інших обставин.

Загалом, необхідно зауважити, що попри воєнний стан, все ж переважна більшість роботодавців нині застосовують усі можливі заходи для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання ними заробітної плати. В свою чергу, працівники повинні усвідомити важливість їхньої не лише присутності на робочому місці, але й концентрованої реалізації усіх своїх зусиль у напрямку відновлення економіки. Щодо питань розрахунків за виплатами працівникам, то і в мирні часи, а тим більше в умовах

війни, вони мають особливу актуальність. І у цьому контексті саме бухгалтерський облік відіграє важливу роль у забезпеченні користувачів усіх рівнів управління вичерпною, достовірною та своєчасною інформацією щодо відпрацьованого робочого часу, виконаних робіт, простоїв, неявки працівників на роботу з поважних і неповажних, виплат працівникам, тощо.

Список використаних джерел:

1. Боденчук Л. Оплата праці в умовах воєнного стану. URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/oplatatrada-v-usloviyah-voennogo-polozheniya> (дата звернення: 26.01.2023).
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1559> (дата звернення: 16.02.2023).
3. Крохмаль В.В., Пархоменко-Куцевіл О.І. Державне управління сферою оплати праці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №7-8. С. 57-63.
4. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136 від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 18.01.2023).

УДК 657.1

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОГО СЕКТОРУ**

Мошкун К.В.

*здобувачка другого рівня вищої освіти
I курсу, I групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Чухліб А.В.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Головною метою суб'єктів господарювання лісового сектору є підвищення рівня стабільного доходу. Для досягнення цієї мети необхідно ефективно управляти фінансово-господарською діяльністю підприємств. У свою чергу,

функціонування системи управління неможливе без точної, повної за змістом та обсягом, оперативної інформації, її аналітичної обробки.

Обліково-аналітичне забезпечення управління запасами входить у загальну систему обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктами господарювання і займає в ній одну з найбільш значущих позицій. Обліково-аналітичне забезпечення управління запасами підприємств лісового сектору відіграє важливу практичну значущість, оскільки прийняття ефективних управлінських рішень щодо оптимізації запасів та зменшення витрат на їх обслуговування є передумовою ефективного функціонування суб'єктів господарювання.

Проблемні питання обліково-аналітичного забезпечення управління запасами підприємств висвітлені у наукових працях вчених-економістів, серед яких Бондаренко О. С. [1], Голов С. В. [2], Любезна І. В. [3] та інші вчені. Проте, потребують подальшого дослідження дискусійні теоретико-методичні та організаційні питання обліково-аналітичного забезпечення управління запасами підприємств лісового сектору.

На сьогодні актуальним залишається питання використання комплексного підходу до управління запасами підприємств, як одного із шляхів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення.

Система обліково-аналітичного забезпечення – це інтегрована багатовимірна система, яка завдяки синтезу облікової й аналітичної складових створює інформаційний простір, необхідний для визначення оптимального використання запасів, прийняття обґрунтованої стратегії управління запасами тощо. Недостатня забезпеченість запасами негативно відображається на виробничому процесі, погіршує фінансовий стан підприємства. Надлишок запасів призводить до уповільнення оборотності запасів, накопичення оборотних коштів у запасах.

Система обліково-аналітичного забезпечення сприяє реалізації основних функцій управління підприємством - планування, координації, мотивації, контролю та регулювання, які є процесом безперервних дій, що утворюють

замкнутий цикл управління. Управління – ціленаправлений та обґрунтований вплив на об'єкт дослідження з метою досягнення поставленої мети та вирішення відповідних завдань. Управління запасами здійснюється з метою оптимізації запасів, що забезпечить безперервність виробничого процесу, зменшення витрат на їх обслуговування.

Система обліково-аналітичного забезпечення управління запасами підприємств лісового сектору спрямована на вирішення таких основних завдань:

- визначення оптимального рівня запасів підприємств, що забезпечить безперервність процесу виробництва;
- аналітична оцінка відхилень нормативних і планових рівнів запасів від фактичних;
- аналітичне обґрунтування впровадження нових систем управління запасами підприємств.

Слід зазначити, що на сьогодні не всі підприємства лісового сектору приділяють належну увагу системі управління запасами. Керівництво підприємств або недооцінює, або переоцінює потреби у запасах. Причиною цієї проблеми є неправильно організована система обліково-аналітичного забезпечення управління запасами.

Для чіткого функціонування даної системи необхідна наявність розробленого, комплексно-взаємопов'язаного інструментарію обліку та аналізу запасів, який би враховував вплив різних чинників на рівень запасів та відповідав сучасним вимогам ринкової економіки.

Отже, система обліково-аналітичного забезпечення управління запасами відіграє важливу роль у господарській діяльності підприємств лісового сектору, в оцінці їх економічного потенціалу. Її не можна недооцінювати.

Удосконалення системи управління запасами підприємств лісового сектору являє собою комплекс заходів, розробка та виконання яких повинні базуватися на принципах наукової обґрунтованості. Це говорить про те, що необхідно використовувати останні наукові, техніко-технологічні досягнення, інноваційні розробки, враховувати потреби підприємств у товарно-матеріальних ресурсах, їх

характеристики, що в сукупності сприятиме ефективному розвитку підприємств та отриманню максимального прибутку.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко О. С. Сучасні моделі управління виробничими та збутовими запасами. *Економіка та держава*. 2009. № 3. С. 16–22.
2. Голов С. В. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
3. Любезна І. В. Удосконалення системи управління матеріальними запасами на підприємствах. *Галицький економічний вісник*. 2013. № 2 (41). С. 72-78.

УДК: 567.24

ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Никитенко Ю. М.

студент М1 курсу,

2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Гуцаленко Л. В.

д.е.н., професор

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Проведення інвентаризації дає можливість отримати інформацію без якої такі елементи, як баланс та звітність втрачають функцію способу пізнання дійсності.

Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 затверджено єдине «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.10.2014 р. за № 1365/26142, що набуло чинності 01.01.2015 р. Дане положення є універсальним, тобто обов'язковим для підприємств усіх організаційно-правових форм і форм власності (крім банків, на яких дія положення не поширюється), а також представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та бюджетні установ.

Прийняте «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» (далі Положення) більш детально та структурно розкриває види обов'язкової інвентаризації, її строки та періодизацію, документальне оформлення, склад інвентаризаційної комісії [1].

Результати інвентаризаційної роботи мають висвітлюватися в примітках (пояснювальній записці) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту, що дасть змогу його зовнішнім користувачам дістати відповідну аналітичну інформацію.

Припустимо, що значного покращення інвентаризаційної роботи можна досягнути за рахунок більш повного використання можливостей і прийомів економічного аналізу.

Також, аналіз проведення інвентаризацій є надійним гарантом ефективності будь-якого виробничого чи торгового підприємства, оскільки під час аналізу можна розв'язати різні завдання.

Як джерелом аналізу слід використовувати плани розподілу інвентаризацій між посадовими особами, книги реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій, таблиці обліку робочого часу, оперативні дані за нестачами і розкраданням, первинні документації, інвентаризаційні описи товарів, порівняльні відомості результатів інвентаризації товарів, накази за результатами проведених інвентаризацій.

Інвентаризаційні комісії зобов'язані перевіряти сутність і вірогідність звітів матеріально відповідальної особи, зіставляти їх дані із журналами обліку виданих доручень, здійснювати оперативне звіряння з місцевими постачальниками для контролю своєчасності і правильності оприбуткування матеріальних цінностей, що надходять на підприємство до проведення інвентаризації [2].

З метою посилення контролю за правильністю внесення до опису матеріалів інвентаризаційна комісія зобов'язана здійснювати після закінчення інвентаризацій контрольні-вибіркові перевірки інвентаризаційних описів.

Під МСФЗ-інвентаризацією розуміється аналіз критеріїв визнання елементів

фінансової звітності, формування ставлення (відношення) до наявних активів, елементів капіталу і зобов'язань, оцінка їх вартості з точки зору адекватності МСФЗ.

Для цілей фінансової МСФЗ-звітності недостатньо традиційного кількісного перерахування фактичних даних про активи, зобов'язання та елементи капіталу і ключова роль у МСФЗ-інвентаризації належить якісній оцінці на предмет відповідності всім вимогам МСФЗ у частині визнання, оцінки, подання і розкриття [3].

Проведення інвентаризації є обов'язковим для підтвердження достовірності звітності.

Комп'ютеризація процедури здійснення інвентаризації цінностей потребує створення комп'ютерних програм блоку проведення інвентаризації цінностей і оформлення її результатів.

Також в умовах застосування комп'ютерної техніки і програм бухгалтерського обліку є можливість побудувати таку структуру аналітичного обліку по рахунку «Недостачі і втрати від псування цінностей», яка дозволить мати будь-яку інформацію для потреб управління.

Таким чином, організація інвентаризації потребує вирішення ряду питань. На нашу думку, таку роботу слід проводити невідкладно, щоб у найближчому майбутньому власник мав змогу відчувати ефект від проведення інвентаризації.

Список використаних джерел:

1. «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», затверджене Міністерством юстиції України 01.01.2015 р. за № 879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 17.03.2023).
2. Функції інвентаризації та відображення її результатів в обліку / О.В. Дудкевич // Економіка АПК. – 2006. – №11. – С. 88-93
3. Харламова О.В., Особливості інвентаризації для цілей складання МСФЗ-звітності/ Харламова О. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету- 2015.- №11– С. 298-300.

УДК 657

КАЛЬКУЛЯЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ**Ожаровська Д.П.***студентка 5 курсу, 5 групи**Спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Правдюк Н.Л.***д.е.н, професор**Вінницький національний аграрний університет**м. Вінниця*

Оперативно-тактичне управління ресурсами охоплює планування та раціональне використання ресурсів у короткостроковому періоді за рахунок ощадливих джерел енергії, методів безвідходного та ощадливого виробництва в поточній діяльності, розробленні комплексу тактичних дій. Саме калькулювання собівартості продукції, забезпечує управлінський персонал інформацією про формування собівартості при прийнятті управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності виробництва [1].

Калькулювання собівартості продукції дозволяє вирішувати ряд завдань (рис.1).

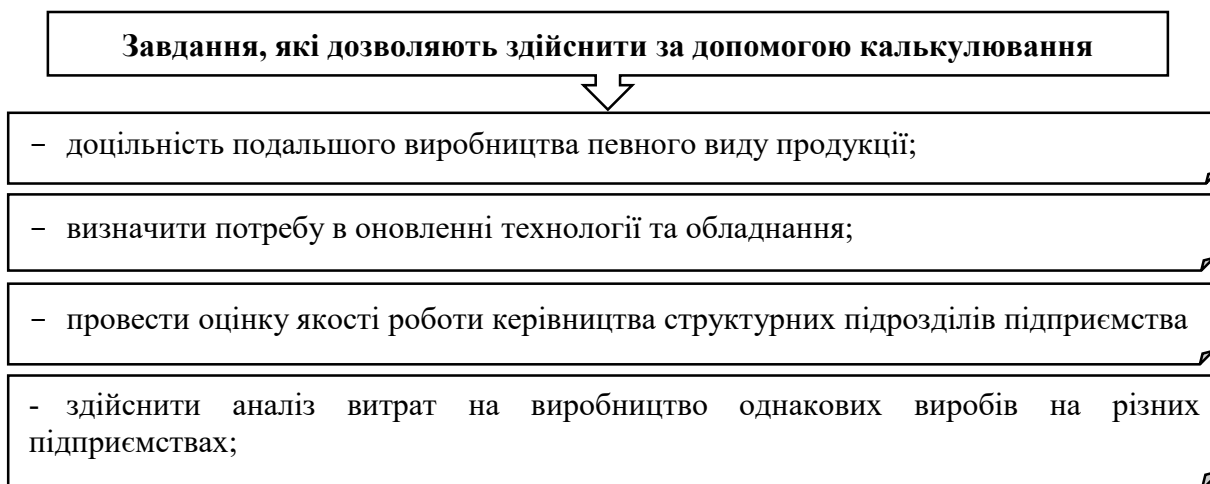

Рис.1 Завдання, які вирішують за допомогою калькулювання

Джерело: сформовано автором на підставі опрацьованих джерел

Основним призначенням калькуляції є отримання інформації про

собівартість для організації та управління процесом виробництва і контролю за рівнем витрат. У той же час, калькуляція собівартості необхідна для визначення ціни одиниці продукції, порівняння витрат підприємства з результатами його виробничо-господарської діяльності, визначення рівня ефективності роботи підприємства. Таким чином, вартісний вимір в бухгалтерському обліку побудовано на калькуляції, що є основою цін [2].

Для більш глибокого розкриття сутності поняття «калькуляція» розглянемо точки зору науковців з даного питання. Зокрема, Гудзь Н.В. та інші дослідники вважають, що калькулювання – це система прийомів визначення собівартості всієї продукції та її окремих видів, визначення ефективності технології виробництва, роботи структурних підрозділів підприємства і апарату управління [2].

На думку Садовської І.Б., калькуляція (лат. *calculatio* – обчислення) – бухгалтерська категорія, яка є способом групування витрат, визначення собівартості отриманих матеріальних цінностей, виготовленої продукції і виконаних робіт та визначається як:

- 1) обчислення в єдиному грошовому вимірнику результатів будь-якого господарського процесу;
- 2) обчислення собівартості одиниці продукції (робіт, послуг)[3].

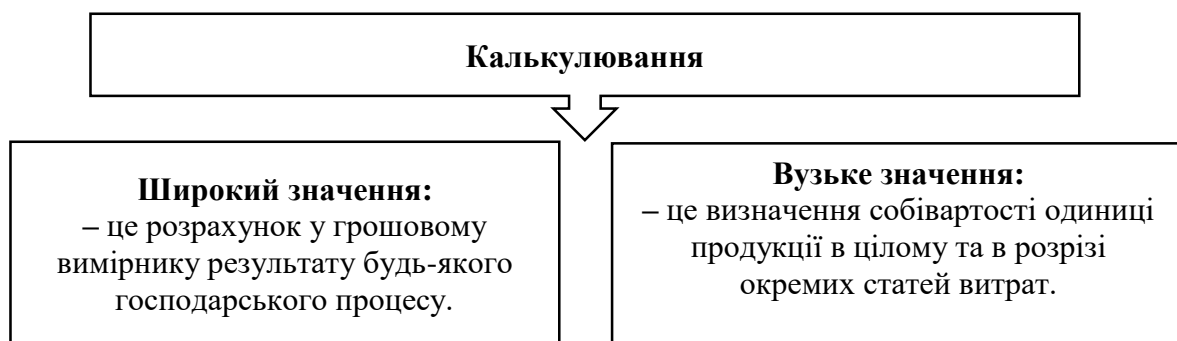

Рис.2 Трактуювання сутності калькулювання у широкому та вузькому значенні

Джерело: сформовано автором на підставі [2]

На підставі опрацьованих джерел [1-3] можна зробити висновок, що на

сучасному етапі калькулювання має особливе значення в кожному процесі господарської діяльності підприємства. В процесі придбання засобів, необхідних для нормального функціонування підприємства потрібно обрати найбільш оптимальний варіант придбання певного виду активу. В процесі реалізації калькулювання повинно забезпечити достовірною інформацією управлінський персонал щодо собівартості та ціни активу, що реалізовується.

Список використаних джерел

1. Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця. Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 448 с.
2. Гудзь Н. В. та ін. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз.М-во освіти і науки України. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Центр учбової літератури. 2016. 424 с.
3. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік[текст]: навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури». 2013. 688 с.

УДК 657.1

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДЕРЖАВНІ ГРАНТИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ

Осіпчук Д.С.

аспірантка 3 курсу,

спеціальності «Облік і оподаткування»,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

м. Житомир

Війна має серйозний вплив не лише на життя та добробут населення, а і має негативні наслідки для економіки країни. Після повномасштабного вторгнення економіка нашої країни потребувала підтримки більше ніж раніше. Війна спричинила зниження виробництва, через руйнацію підприємств, їх окупацію або спричинила зупинку діяльності для релокації чи пошуку ресурсів, які стали важко доступними для виробництва. Виїзд населення з країни спричинив зниження

попиту, а також мобілізація працівників могла вплинути на зниження продуктивності праці. Окрім того, збільшення видатків держави на фінансування військових потреб, на фінансування внутрішньо переміщених осіб та ін. спричиняють різкий скачок інфляції, що негативно відображається на купівельній спроможності населення. Руйнування інфраструктури, окрім впливу на комфорт та добробут населення надає значних збитків суб'єктам господарювання (руйнування доріг спричиняє зростання вартості транспортування; руйнування енергетичної інфраструктури змушує використовувати альтернативні джерела енергії, що може вплинути на збільшення собівартості продукції, тощо). Війна спричиняє зменшення інвестицій в країну. Ті суб'єкти господарювання, що були направлені на залучення інвесторів та розширення свого бізнесу могли витратити значні ресурси для покращення своєї інвестиційної привабливості, однак через військові дії могли отримати відмову.

Як наслідок, зниження економічної активності спричиняє зростання державного боргу та зменшення бюджетних надходжень. Що в свою чергу негативно впливає на фінансовий стан країни, її інституцій та населення. Тому, з метою зниження негативного впливу війни на економіку країни, урядом запроваджуються різноманітні заходи підтримки для підвищення економічної активності бізнесу.

Зокрема, за даними порталу «Дія. Бізнес» [2] існує різноманітна кількість грантових програм та проєктів для підтримки бізнесу як від українського уряду, так і від міжнародних партнерів. Наприклад, портал представляє компенсацію для бізнесу за працевлаштування ВПО; допомогу для релокації бізнесу; урядову грантову програму «Робота для запуску чи розширення бізнесу»; грантові програми для відкриття своєї справи; гранти для переробних підприємств та розвитку рослинництва; програми підтримки експорту; кредитні програми для суб'єктів господарювання, що потребують додаткового фінансування для реалізації експортних контрактів та ін.

Отримана суб'єктом господарювання державна допомога у вигляді грантів,

субсидій, прямого фінансування чи пільгових кредитів знаходить своє відображення в обліку підприємства. Виникнення таких об'єктів може спричинити суттєві зміни у фінансовому стані бізнесу. Тому важливим є не лише правильне визнання та оцінка таких об'єктів в обліку, а і їх відображення у звітності.

Згідно з положеннями МСБО 20 [1] розкриття інформації про гранти у фінансовій звітності розподіляється за видами грантів – грантами, пов'язаними з активами та грантами, пов'язаними з доходами.

Для грантів, пов'язаних з активами міжнародним стандартом передбачено два методи подання. Згідно з першим методом грант відображається як відстрочений дохід, який протягом корисної експлуатації об'єкта на систематичній основі визнається у прибутку або збитку підприємства. Натомість, другий метод передбачає вирахування гранта з балансової вартості активу, а дохід визнаватиметься в складі прибутку або збитку в сумі нарахованої амортизації на цей об'єкт протягом строку його корисного використання.

Щодо грантів, пов'язаних з доходами, то стандартом так само передбачено два підходи – відображення у звітності в складі статті «Інші доходи» або шляхом вирахування гранту з пов'язаних з ними витрат.

Для вітчизняних суб'єктів господарювання практика розкриття про гранти на нетто-основі (коли грант сума гранту вираховується) не є поширеною. Національна практика обліку передбачає розкриття інформації про гранти окремо в статті «Цільове фінансування» Звіту про фінансовий стан та в статті «Інші доходи» Звіту про фінансові результати. Тоді як іноземні суб'єкти господарювання досить часто віддають перевагу застосуванню методів на нетто-основі для спрощення фінансової інформації у звітності. А вже детальніше цю інформацію розкривають у примітках по об'єктах обліку чи окремо по статті.

До проблем вітчизняного формату звітності, щодо розкриття інформації з державними грантами можна віднести те, що дані операції не є відокремленими від операцій пов'язаних з цільовими надходженнями від юридичних та фізичних осіб, тобто користувачі не мають змоги розподілити фактор впливу держави на

діяльність суб'єкта господарювання та його фінансовий стан, а також фактор впливу надходжень з інших джерел. Ми можемо стверджувати, що наявна інформація про доходи від державної допомоги у фінансовій звітності не дозволяє в повній мірі оцінити такий вплив, а тому доцільним було б відображення надходжень такого характеру в окремій статті або деталізувати це в примітках, так як цього вимагають МСФЗ.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20 (МСБО 20). Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу: Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text (дата звернення: 18.03.2023).
2. Підтримка бізнесу в умовах війни. *Дія.Бізнес* - Головна сторінка. URL: <https://business.diia.gov.ua/wartime> (дата звернення: 18.03.2023).

УДК 657.422.1: 336.71

**ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ В
ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Патейчук Т.А.

студентка 1 курсу магістратури, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Дерев'янка С.І.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України,*

м. Київ

Міжнародна економічна діяльність суб'єктів господарювання створює умови для їхнього ефективного функціонування в сучасній ринковій економіці та формує об'єктивну основу інтеграції України в світову господарську систему. Останнім часом особлива увага науковців та практиків прикута до особливостей ведення обліку та здійснення контролю валютних операцій в

умовах воєнного стану, чим і пояснюється актуальність обраної теми дослідження.

Постановою №39 введено заборону на здійснення відповідними установами за дорученням клієнтів транскордонних переказів валютних цінностей з України, крім:

- власні операції банків, у тому числі розрахунки з міжнародними платіжними системами;
- імпортні операції резидентів із закупівлі товарів критичного імпорту згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;
- валютні операції МФО, у тому числі представництв МФО, а також валютні операції резидентів і нерезидентів з перерахування коштів в іноземній/національній валюті для розрахунків з МФО або її представництвом;
- валютні операції резидентів і нерезидентів для проведення мобілізаційних та інших заходів (потреб), визначених законами України, що регулюють відносини у сфері національної безпеки і оборони;
- операції з оплати медичних витрат у медичних установах іноземної держави, оплати транспортування хворих, оплати смерті громадян за кордоном (транспортні та похоронні витрати);
- на підставі окремих дозволів (рішень) Національного банку України, прийнятих за зверненнями Кабінету Міністрів України, міністерств та інших державних органів України;
- перекази на користь дипломатичних представництв, консульських установ України за кордоном;
- розрахунки за кордоном з використанням електронних платіжних засобів або з використанням електронних платіжних засобів для отримання готівки [1].

Відповідно до Положення «Про заходи щодо захисту та визначення порядку здійснення деяких операцій в іноземній валюті», фізичним особам

вільно, без надання додаткових документів, можна здійснювати операції переміщення через кордон валютних цінностей шляхом вивезення/пересилання за межі України в загальній сумі, що не перевищує на день вивезення/пересилання еквівалент 10 000 євро [2].

У разі здійснення такої операції на суму, що перевищує встановлений ліміт, необхідно надати документи, що підтверджують:

➤ зняття готівки з власних банківських рахунків фізичної особи та отримання квитанцій за валютні операції з цією готівкою (у разі здійснення таких операцій) лише на суму, що перевищує на день вивезення/переказу в еквіваленті 10 000 євро;

➤ придбання цією особою банківських металів у банках та/або Національному банку виключно на суму, що перевищує на день вивезення/переказу в еквіваленті 10 000 євро.

На час військового стану юридичним особам не слід планувати валютні оплати за кордон, крім виконання імпорتنих контрактів з оплати товарів критичного імпорту, з огляду на дію обмежень НБУ. Також на даний час існує сувора заборона валютних операцій з використанням російських та білоруських рублів, учасником яких є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження в РФ або в РБ. НБУ ввів жорстке регулювання валютних операцій, яке буде послаблятися поступово при позитивному розвитку подій.

Список використаних джерел:

1. Постанова «Про особливості регулювання та нагляду за здійсненням діяльності з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі в період дії воєнного стану та внесення змін до постанови Правління Національного банку України» від 06 березня 2022 року № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0165500-22#Text> (дата звернення 18.03.2023).

2. Постанова «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 25.11.2022 № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0234500-22#Text> (дата звернення 19.03.2023).

УДК 657.1

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР

Пащук Ю.С.

*здобувач другого (магістерського) рівня,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Мулик Т.О.

*к.е.н., доцент,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

З метою ефективного управління розвитком біоенергетики та забезпечення високої ефективності вирощування біоенергетичних культур необхідно забезпечити високу якість обліково-аналітичної інформації.

Енергетичні культури, які вирощуються сільськогосподарськими товаровиробниками з метою використання як палива або наступної переробки на біопаливо, відносять до біологічних активів підприємства.

Згідно з НП(С)БО 30, біологічний актив – це тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію і/або додаткові біологічні активи та приносити в інший спосіб економічні вигоди. Облік і звітність таких підприємств повинні відповідати вимогам НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [1], який за змістом відповідає МСБО 41 «Сільське господарство» [2].

Як відомо, вирощувати багаторічні енергетичні культури – висококапіталомісткий процес, тому для власних інвестицій в створення та відтворення плантацій і оновлення технічної бази потрібне надійне джерело. Ним повинен бути амортизаційний фонд. Однак згідно з НП(С)БО 30 амортизацію нараховують тільки на зрілі довгострокові біологічні активи, для яких справедливу вартість неможливо визначити, тобто на довгострокові біологічні активи, що оцінені за первісною вартістю. Це спотворюватиме реальний економічний

результат.

Питання обліку витрат з ліквідації енергетичних культур після завершення терміну їх використання залишається невирішеним. Водночас витрати на викорчовування дерев та наступний обробіток ґрунту є значними – у практиці садівництва вони становлять третину вартості закладання саду на такій самій площі [3]. У плані рахунків в складі інших витрат використовується спеціальний субрахунок «Списання необоротних активів». Згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань підприємств і організацій України ці витрати належать до витрат періоду і мають бути списані на фінансові результати.

Позаяк усе це автоматично означає зменшення чистого прибутку або й збитковість, то застарілі насадження можуть взагалі залишитися неліквідованими. Щоб уникнути такого розвитку подій, було б доцільним, беручи на баланс нові насадження енергетичних культур, одночасно їхню первісну вартість збільшувати на суму планової вартості робіт щодо ліквідації багаторічних насаджень.

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо обліково-фінансового та правового забезпечення закладання, догляду та списання багаторічних насаджень останні переводяться до складу продуктивних та вводяться в експлуатацію за тієї умови, що вартість одержаної від молодих насаджень продукції є вищою від поточних витрат на їх вирощування. Для багаторічних енергетичних культур ці строки можуть становити: для деревних культур (верби, тополі) – 2-3, трав'янистих – 1-2 роки.

У сучасному виробництві серед усіх витрат рослинництва понад 40 % складають витрати машинно-тракторного парку (МТП). Через це потрібний постійний контроль витрат з утримання та експлуатації МТП. Особливо це стосується спеціалізованої техніки з вирощування енергетичних культур, оскільки відсутні нормативи на використання машин-аналогів.

Пропонується така номенклатура калькуляційних статей витрат для господарств, які вирощують енергетичні культури (табл. 1).

Таблиця 1

Номенклатура статей витрат на вирощування енергетичних культур

Типова номенклатура	Деталізована номенклатура
<i>Витрати на оплату праці</i>	Оплата праці основних і додаткових працівників, що зайняті на вирощуванні біоенергетичних культур
<i>Відрахування на соціальні заходи</i>	Відрахування на соціальні заходи для основних і додаткових працівників
<i>Насіння та садивний матеріал</i>	Насіння, черенки, ризоми
<i>Добрива</i>	Органічні, мінеральні, мікробіологічні добрива
<i>Засоби захисту рослин</i>	Отрутохімікати, біопрепарати
<i>Роботи та послуги</i>	Роботи і послуги допоміжних виробництв, роботи й послуги сторонніх організацій
<i>Амортизаційні відрахування</i>	Амортизація біоенергетичних плантацій, що перебувають в експлуатації (за первісного визнання)
<i>Утримання МТП</i>	Постійні експлуатаційні витрати на утримання та використання МТП; змінні експлуатаційні витрати на утримання та використання МТП
<i>Інші прямі витрати</i>	Плата за оренду земельних ділянок; податки і збори; страхування насаджень; вартість малоцінних матеріалів та інші витрати
<i>Загальновиробничі витрати</i>	Загальновиробничі витрати на вирощування біоенергетичних культур

На формування витрат і доходів, що їх можна обліковувати протягом звітних періодів (фінансових років), впливає сезонність виробництва біоенергетичної сировини. Тому для підвищення ефективності управління діяльністю підприємств їхнім керівникам необхідна об'єктивна інформація, а її можна отримати за допомогою планування діяльності, оперативного визначення витрат, розробки технологічних карт вирощування культур й отримання продукції.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18 липня 2005 р. № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-41_ukr_2016.pdf
3. Сінченко В. М. Енергетична верба: технологія вирощування та використання. Вінниця: ТОВ «Ніланд-ЛТД». 2015. 340 с.

УДК 657.1

ОБЛІК ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ВПЛИВ ВІЙНИ**Петренко І.М.***студентка 3 курсу, 2 групи**спеціальність «Економіка»**Державний торговельно-економічний університет**м. Київ***Науковий керівник: Прокопова О.М.***к.е.н., доцент**Державний торговельно-економічний університет,**м. Київ*

Військове вторгнення Росії на територію України торкнулося кожної сфери нашого життя та залишило за собою наслідки, які суттєво вплинули і на бізнес. Щоб залишатись на плаву потрібно постійно оцінювати ситуацію, яка міняється та розвивається дуже швидко та, в більшості випадків, зовсім неочікувано. Тому важливо, щоб керівництво підприємств постійно оцінювало ситуацію та те, як вона впливає на їхню господарську діяльність, щоб в подальшому скласти достовірну фінансову звітність та приймати вірні управлінські рішення.

Які ж наслідки для бухгалтерського обліку та фінансової звітності? Підприємства зобов'язані скласти фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на принципах, визначених застосовною концептуальною основою. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів. Війна може вплинути на здатність уповноважених осіб забезпечити організацію бухгалтерського обліку та фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій [\[1\]](#).

Економічні наслідки війни можуть вплинути на бухгалтерський облік та звітність підприємства. Вплив залежить від таких чинників як: наявність дочірніх підприємств або активів країни агресора в зоні бойових дій; пов'язаність з особами, що перебувають під

санкціями. Цей вплив потрібно регулярно переглядати, оскільки подальший розвиток, тривалість та вплив війни неможливо передбачити.

Необхідно повністю дотримуватися застосованих стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ або НП(С)БО) стосовно розгляду подій після звітного періоду та оцінки безперервності діяльності [1].

Отже, складаючи звітність з МСФЗ в складних умовах війни, підприємство має оцінити свою здатність продовжувати діяльність на безперервній основі та зробити відповідне розкриття у фінансовій звітності. Для оцінки здатності продовжувати діяльність на безперервній основі керівництву підприємства бажано зробити такі кроки:

1) Оновити бюджети, бізнес прогнози та оцінити ступінь чутливості бізнесу до змін з огляду на виявлені фактори ризику та різні можливі сценарії. При цьому важливо розглянути принаймні один серйозний, але вірогідний негативний сценарій.

2) Розробити досяжні та реалістичні плани дій в умовах сумнівів щодо безперервної діяльності.

3) Підготувати чітке та надійне розкриття інформації у фінансовій звітності, включаючи розкриття інформації щодо невизначеності, виявленої в оцінці безперервності діяльності, якщо це необхідно [2].

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність за МСФЗ складаються на підставі таксономії фінансової звітності за МСФЗ, яка оприлюднена державною мовою на офіційному веб-сайті Міністерства фінансів України. Для інформації, з метою використання підприємствами при складанні річної фінансової звітності в електронному форматі за 2021 рік та проміжної фінансової звітності у 2022 році лише 6 грудня 2022 року на засіданні Комітету з управління системою фінансової звітності, було схвалено електронний формат таксономії UA МСФЗ XBRL 2021 року.

Законом уточнено, що підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують МСФЗ, складають і подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність органам державної влади та іншим користувачам на їх вимогу в порядку, визначеному цим Законом, на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі, визначеному Міністерством фінансів України [3].

При розробці прогнозів та здійсненні оцінок керівництву бажано враховувати такі чинники:

- ✓ структуру власності підприємства та можливий вплив санкцій на нього;
- ✓ руйнівний вплив воєнних дій на основні бізнес процеси підприємства;
- ✓ вплив війни на бізнес контрагентів підприємства та проблеми в ланцюжках поставок;
- ✓ доступність фінансування з боку материнського підприємства;
- ✓ прогнозовані значення ковенантів, передбачених в кредитних угодах;
- ✓ структуру активів та пасивів в контексті вразливості підприємства до валютного ризику та ризику ліквідності;
- ✓ наявність запасів, основних засобів та інших активів в зоні бойових дій, можливість здійснювати контроль над ними [2].

При оцінці доречності припущення про безперервність, керівництву варто зважати на всю наявну інформацію щодо майбутнього – щонайменше за 12 місяців з кінця звітнього періоду, але не обмежуючись цим періодом.

Після припинення дії воєнного стану регламентована інформація розкривається емітентами цінних паперів у такі строки: річна регулярна інформація за 2021 звітний рік розкривається протягом 90 днів після припинення воєнного стану; проміжна регулярна інформація за відповідний квартал 2022 року розкривається разом з річною регулярною інформацією за 2021 рік; спеціальна інформація про факти, що виникли в період дії воєнного стану, оприлюднюється протягом 30 діб після закінчення дії воєнного стану [3].

Таким чином, підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на принципах, визначених застосовною концептуальною основою. Економічні наслідки війни можуть вплинути на бухгалтерський облік та звітність підприємства, тому є необхідність постійного оцінювання економічної ситуації та вплив на його господарську діяльність.

Список використаних джерел:

1. Як війна впливає на фінзвітність: роз'яснення Аудиторської палати. «Дебет-Кредит» Український фінансово-бухгалтерський портал. URL: <https://news.dtk.ua/accounting/reposts/75705-iaak-viina-vplivaje-na-finzvithnist-roziasnennia-auditorskoyi-palati>
2. Куліна О., Король О., Облік та фінансова звітність підприємств під час війни. «КПМГ-Україна». URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/05/oblik-finansova-zvitnist-pidpryemstv-pid-chas-viiny.pdf>
3. Сушко Д. Фінансова звітність в період воєнного стану: що змінюють закони №2115 та №2435. "ЛІГА ЗАКОН". URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/216571_finansova-zvitnst-v-period-vonnogo-stanu-shcho-zmnyuyut-zakoni-2115-ta-2435

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Пилипенко В.А.

студент ІМ курсу, групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Ганяйло О.М.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Питання підготовки фінансової звітності за 2022 рік треба розглядати в світлі змін, які були внесені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] зі змінами внесеними Законом від 19.07.2022р. №2435-IX, а також з урахуванням положень Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [2].

Підприємства подають фінансові та аудиторські звіти, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи. Аналогічні умови діють

і щодо оприлюднення фінансової звітності, разом з аудиторським звітом, звітом про управління, звітом про платежі на користь держави.

У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення до підприємств не застосовується адміністративна та/або кримінальна відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання звітності.

Такі пільги не розповсюджуються на підприємства, які наділені бюджетними повноваженнями згідно із законодавством.

Також слід звернути увагу на підпункт 5 пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022р. №2115-IX, за яким, вищенаведені пільги не поширюються на податкові правовідносини. Це означає, що до податкової декларації з податку на прибуток, яку підприємства продовжують подавати (за виключенням випадків, коли підприємство не має такої фізичної можливості у зв'язку з бойовими діями), фінансова звітність за нормами ст.46 Податкового кодексу України, обов'язкового додається.

Отже, підприємствам на загальній системі, які за законом мають оприлюднювати свою фінансову звітність, вищезгаданою пільгою скористатися можна лише частково, адже в разі не подання фінансової звітності в складі податкової декларації з податку на прибуток, така податкова звітність буде не прийнята.

Крім того, не слід затягувати і з аудитом фінансової звітності, бо тримісячний період після скасування воєнного стану це доволі короткий проміжок часу, більш того, деякі процедури аудитору не вдасться виконати через значний розрив між датою балансу і датою аудиту, а це може призвести до модифікації думки аудитора по окремим статтям фінансової звітності.

Виникають питання щодо подання фінансової звітності тими суб'єктами, які складають фінансову звітність а МСФЗ. Зокрема, законодавством уточнено, що складання і подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності органам державної влади та іншим користувачам на основі таксономії фінансової звітності за

МСФЗ здійснюється у єдиному електронному форматі, визначеному Міністерством фінансів України.

При цьому, Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» встановлено, що юридичні особи (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством, застосовують форми фінансової звітності, визначені, затвердженим цим наказом. Форма і склад статей фінансової звітності, які наводяться у додатках 1 і 2 до цього НП(С)БО не відповідають за формою та складом статей тим, які готуються на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ.

Це призводить до необхідності підприємствам, які ведуть облік та готують фінансову звітність за МСФЗ, складати фінансову звітність у двох форматах. Наприклад, ДПС, як додаток до податкової декларації з податку на прибуток, приймала форми балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал, визначені НП(С)БО 1, а примітки до фінансової звітності приймали за форматом довільної форми. Такі ж форми переважно підлягали аудиту та розглядалися учасниками, акціонерами на загальних зборах.

Тому, питання подання фінансової звітності в одному форматі до усіх державних органів залишається актуальним та потребує врегулювання діючих нормативно-правових актів.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022р. №2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2115-20>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

УДК 657.1

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Пляс А.М.

*студентка 2-го курсу, групи Ф-22,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Науковий керівник: Шара Є.Ю.

к.е.н., доцент

Ірпінський фаховий коледж економіки і права

м. Ірпінь

Основні засоби є важливою умовою і фактором забезпечення ефективної діяльності підприємства. Як економічна категорія, основні засоби – це засоби праці, які мають вартість і функціонують на підприємстві тривалий час у своїй незмінній споживній формі, а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість виготовленої продукції чи платні послуги частинами у вигляді зносу (амортизації), як втрату економічної вигоди від такого використання.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначено в П(С)БО 7 «Основні засоби» [1].

Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Законом України №466-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» змінено вартісний критерій визначення основних засобів з 6 тис. грн. до 20 тис. грн. [2].

Якщо амортизація основних засобів є систематичним розподілом первинної чи переоціненої вартості необоротних активів за мінусом їх ліквідаційної вартості протягом строку корисного їх використання (амортизації), то знос є сумою, що нагромаджується з початку корисного використання необоротних активів.

Знос і амортизація – взаємообумовлені категорії обліку. Якщо знос показує, наскільки змінилась вартість основних засобів у результаті їх участі у виробничому процесі, то амортизація – яка вартість включена у витрати за певний звітний період. Сума зносу завжди визначається в сумі амортизаційних відрахувань. Для визначення останньої використовуються різні методи розрахунків.

Іншими словами - амортизація це поступове списання вартості основних засобів на витрати впродовж строку експлуатації. Серед основних засобів не амортизується земля. Адже економічно амортизація є відображенням фізичного чи морального зносу об'єкта основних засобів, а земля – це відновний природний ресурс, який «морально зношуватися» та «старіти» не може.

Окрім відображення фізичного чи морального зносу амортизація виконує ще одну важливу функцію – економічну обґрунтованість співставлення доходів та витрат за певними періодами, відповідно до принципів «нарахування» та «відповідності доходів та витрат», адже основні засоби у процесі діяльності використовуються багаторазово, а свою вартість на заново створений продукт переносять по частинах, у вигляді зносу, та списуються на витрати, як втрату економічної вигоди за звітний період.

Після повної амортизації основних засобів, коли залишкова (балансова) вартість дорівнює нулю або ліквідаційній вартості, якщо така вартість була встановлена для тих чи інших основних засобів, основні засоби можуть бути списані з балансу, або ж продовжувати використовуватися з запланованою метою, якщо подальше їх використання приносить економічні вигоди, або ж можуть бути проведені дооцінки таких активів.

Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів внесено зміни щодо строку корисного використання та ліквідаційної вартості основних засобів, які переглядаються на кінець звітного року [3].

Окрім того, нараховану амортизацію відображають як збільшення суми витрат, крім випадків включення до собівартості іншого активу.

Щодо переоцінки основних засобів із нульовою залишковою вартістю, то її слід проводити в загальному порядку та деякі інші зміни [3].

Відповідно до методичних рекомендацій амортизація об'єкта основних засобів нараховується, виходячи з нового строку корисного використання та ліквідаційної вартості, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання та/або ліквідаційної вартості [3].

Зміни методу амортизації, строку корисного використання та ліквідаційної вартості об'єкта основних засобів відображаються як зміни облікових оцінок.

Щодо методів амортизації для обліку основних засобів, що рекомендовані П(С)БО 7 «Основні засоби», то використовують такі, які найбільш економічно доцільні для тих чи інших об'єктів основних засобів, а вибір методу амортизації проводиться самостійно для кожної окремої одиниці з врахуванням розміру тих економічних вигід, які очікується отримати від їх використання. Суб'єкт діяльності має право самостійно переглядати та змінювати метод нарахування амортизації, щодо об'єктів основних засобів, які уже використовувалися в процесі діяльності, в разі, якщо є ймовірність отримання додаткової економічної вигоди від подальшого використання.

Важливо також зазначити, що об'єкти основних засобів, які залишилися на окупованих територіях, та на територіях проведення бойових дій не підлягають нарахуванню амортизації основних засобів.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 : із змінами та допов.: станом на 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (Дата звернення : 12.10.2022).
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020р. №466-IX: станом на 01.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-IX#Text> (Дата звернення : 12.02.2023).
3. Про затвердження Змін до деяких методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку: Наказ МФУ №337 від 18.10.2022р.: станом на 10.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (Дата звернення : 12.02.2023).

УДК 657.421

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГЕНЕРУВАННЯ ТА ПРОДАЖУ СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Подран А.В.,

студентка 4 курсу, гр. ООд 19.01

спеціальності «Облік і оподаткування»

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Науковий керівник: Новіченко Л.С.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування

Національна академія статистики, обліку та аудиту,

м. Київ

Використання альтернативних джерел енергії є засобом забезпечення енергетичної незалежності та розвитку паливно-енергетичного комплексу держави. В умовах війни через пошкодження частини сонячних електростанцій, які знаходяться в областях, в яких ведуться бойові дії, енергетична система України перебуває в умовах зростаючого дефіциту відновлювальних джерел енергії. Генерування та продаж сонячної енергії є важливою передумовою для використання невичерпних та екологічно чистих ресурсів для забезпечення потреб в електроенергії. «Сьогодні у більшості розвинених країн світу використання відновлюваних джерел енергії є одним із основних пріоритетів розвитку енергетики, що обумовлено необхідністю усунення енергетичної нестабільності країн, пов'язаної з енергетичними кризами, та зменшення обсягів шкідливих викидів, що утворюються в процесі використання традиційних енергоносіїв» [1, с. 13].

Для підприємств, які мають на балансі сонячні електростанції та отримали «зелений тариф» актуальними є питання правильного облікового відображення процесів генерування, формування собівартості та продажу сонячної електроенергії. Для таких юридичних осіб сонячна електроенергія є готовою продукцією, оскільки підприємство із сонячного випромінювання та за рахунок використання сонячних панелей та модулів генерує готову продукцію – сонячну електроенергію.

Обсяги отриманої (згенерованої) сонячної електроенергії у підприємства-

виробника обліковуються на рахунку 23 «Виробництво». Використання зазначеного синтетичного рахунку дозволяє накопичувати також інформацію про витрати, які несе підприємство у зв'язку з використанням сонячної електростанції та обладнання, яке використовується для генерування та обліку обсягів відвантаженої сонячної електроенергії. В подальшому при відпуску сонячної електроенергії рахунок 23 «Виробництво» кореспондує з рахунком 26 «Готова продукція». При цьому слід врахувати, що у підприємств виробників сонячної електроенергії незавершене виробництво відсутнє і не відобразатиметься в системі бухгалтерського обліку. Також, враховуючи специфічність і товарність сонячної електроенергії, при обліковому відображенні операцій з продажу електроенергії слід врахувати відсутність залишків готової продукції.

На важливості правильного обліку сонячної електроенергії та неправомірності її обліку у складі запасів підприємства наголошують Юдін М.А., Філіппова С.В., Левицька А.В. Зокрема, автори зазначають: «що стосується бухгалтерського обліку електричної енергії, то в жодному зі стандартів обліку електрична енергія не ототожнюється з запасами, навпаки, підкреслюється її винятковість та необхідність окремого обліку» [2, с. 32].

В процесі генерування сонячної енергії частина даної енергії використовується для забезпечення належного функціонування сонячної електростанції. В даному випадку дана енергія використовується для власних потреб і разом з витратами, які несе підприємство у зв'язку з генерацією електроенергії відображаються на рахунку 23 «Виробництво». До складу зазначених витрат належить амортизація сонячних модулів та іншого обладнання сонячної електростанції, заробітна плата працівників, які забезпечують належну роботу сонячної електростанції. В кінці місяця дані витрати списуються на рахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції». При продажу сонячної електроенергії державі (Гарантованому покупцю) в бухгалтерському обліку підприємства відображається дохід на рахунку 701 «Дохід від продажу готової продукції» з подальшим його оподаткуванням ПДВ та податком на прибуток. Операції з купівлі-продажу сонячної електроенергії здійснюються відповідно до затвердженого

«зеленого тарифу». Раціональна та правильна організація бухгалтерського обліку генерування та продажу сонячної електроенергії в умовах війни повинна базуватися на пошуку шляхів удосконалення методичних положень облікового відображення небалансів електроенергії та удосконалення документального забезпечення їх облікового відображення.

Список використаних джерел:

1. Відновлювані джерела енергії / За заг. ред. С.О. Кудрі. Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2020. 392 с.
2. Юдін М.А., Філіппова С.В., Левицька А.В. Механізм формування вартості електроенергії в енергосистемі України: інструментарій обліково-аналітичного забезпечення: монографія. Одеса: ОНПУ, 2014. 151 с.

УДК 657.62

ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Пятачук А.С.

студент 5 курсу, 1 групи

спеціальності «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник: Лугова О.І.

к.е.н, старший викладач

кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

Малі підприємства є важливою складовою національної економіки нашої держави. Саме з підприємств такого розміру більшість українців розпочинають свій бізнес, малі підприємств забезпечують основну занятість в Україні та виробництво товарів та послуг у багатьох галузях. Але кожне таке підприємство окремо має небагато ресурсів, які може компенсувати якісними управлінськими

рішеннями у внутрішньому середовищі та особливими умовами із контрагентами (постачальниками, покупцями, кредиторами, потенційною робочою силою, конкурентами тощо) на ринку у зовнішньому середовищі. Одним із напрямів роботи щодо створення інформаційної бази управлінських рішень та побудови особливих відносин із зовнішнім ринковим середовищем є складання якісної та повної фінансової звітності, на яку можуть спиратись як внутрішні, так і зовнішні користувачі.

У складанні фінансової звітності малими підприємствами є наступна особливість – згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» малі підприємства мають право складати менше форм звітності та у спрощеному варіанті. Використання спрощених вимог до звітності дозволяє витратити менше робочого часу та зусиль бухгалтера, замість складання звітності покласти на нього інші зобов'язання (що може дозволити скоротити штат бухгалтерської служби чи адміністративного персоналу та витрати на їх утримання). Але це впливає на інформативність звітності для осіб, які приймають управлінські рішення на її основі [1].

Спрощена звітність малого підприємства включає наступні форми:

1) форма № 1-м – включає в себе фінансові показники наявних активів, капіталу та зобов'язань підприємства, їх структуру та розподіл за окремими категоріями;

2) форма № 2-м – включає в себе загальні дані про доходи, витрати та фінансовий результат підприємства, обмежені можливості детального аналізу витрат.

Якщо обробити спрощену фінансову звітність, то ми можемо розрахувати систему аналітичних показників за наступними напрямками:

1) показники майнового стану – характеризують структуру активів підприємства, тісно пов'язані із оборотністю та ліквідністю балансу;

2) показники фінансового стану – характеризують залежність підприємства від боргів, здатність фінансувати діяльність за рахунок більш стійких пасивів (власного капіталу та довгострокових зобов'язань);

3) показники ліквідності та поточної платоспроможності – характеризують здатність розраховуватись за зобов'язаннями в окремі періоди;

4) показники рентабельності – характеризують співвідношення результатів діяльності підприємства із залученими ресурсами;

5) показники ділової активності – характеризують швидкість здійснення обороту активів або пасивів підприємства, погашення дебіторської та кредиторської заборгованості [2].

На нашу думку, таких даних достатньо, щоб надати загальну фінансово-економічну характеристику підприємства, зробити висновок щодо обсягу діяльності підприємства та майбутньої безперервності його діяльності (за умови, що звітність складена без помилок і об'єктивно відображає ситуацію). Але ми не можемо здійснити аналіз виробництва, маржинальний аналіз, дослідження структури витрат або грошового потоку тощо, опираючись лише на фінансову звітність малого підприємства, без додаткових даних.

Для прийняття управлінських рішень щодо розвитку підприємства внутрішнім користувачам потрібно більше даних, ніж відображено у фінансовій звітності малого підприємства, але вони можуть відносно легко отримати такі дані із внутрішніх реєстрів обліку. Водночас, контрагентам може бути достатньо фінансової звітності за декілька останніх років, щоб зробити висновки про загальний економічний стан підприємства, тенденції його розвитку та стан його платоспроможності і стійкості.

Отже, фінансової звітності малого підприємства достатньо, щоб зробити загальні висновки про діяльність підприємства, виявлення тенденцій у динаміці фінансових показників, прийняття рішень щодо стратегічного фінансового планування або про взаємодію з підприємством, але її інформативність (у контексті

використання в управлінні) є обмеженою, для прийняття конкретних управлінських рішень керівництву необхідно залучати додаткові дані із обліку.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : Наказ Міністерства фінансів від 25.02.2000 № 39. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 12.03.2023).
2. Гандзюк О.В. Інформаційне та організаційно-методичне забезпечення аналізу фінансової звітності. *Інтелект XXI*. 2017. № 2. С. 236-241.

УДК 657.1

ПЕРЕВАГИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ

Рябцун С.Ю.

студентка 2 курсу, 202-О групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Талько Т.В.

викладач,

ВСП «Ірпінський фаховий коледж НУБІП України»,

м. Ірпінь

Бухгалтерський облік - одна з ключових функцій практично будь-якого бізнесу. Цією діяльністю може займатися як окремих бухгалтер невеликої фірми, так і цілі бухгалтерські відділи з десятками співробітників у великих компаніях. Продуктом системи бухгалтерського обліку виступає бухгалтерська звітність, яка генерує різнопланові фінансові показники. Така звітність є неоціненним джерелом інформації, що використовується менеджментом при обґрунтуванні внутрішніх бізнес-рішень та надійним джерелом даних для зовнішніх стейкхолдерів при оцінюванні наслідків співпраці з підприємством.

В Україні така послуга з'явилася на початку 2000-х. Зараз близько 40% малих і середніх компаній делегують бухоблік фірмам-підрядникам. Для порівняння: в Америці цей показник досяг 96%, а в Європі — 82%.

Останній рік, з огляду на нестабільну економічну ситуацію та постійну зміну умов

ведення бізнесу дуже активно формується ринок бухгалтерського аутсорсингу

В сучасних економічних умовах функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання актуалізується ідея бухгалтерського аутсорсингу. Тобто, на зміну класичній організаційній формі ведення бухгалтерського обліку зі створенням окремої функціональної структури в межах підприємства, приходять практика найму сторонніх осіб (структур) для ведення облікових операцій.

В умовах карантинних обмежень та в період війни, компанії, які працюють віддалено та користуються електронним документообігом, аутсорсинг є кращим рішенням для комфортної співпраці.

Законодавчо використання бухгалтерського аутсорсингу у діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання закріплено Законом України - Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні¹, де зазначається альтернативність підходів до організації бухгалтерського обліку:

- ✓ ведення обліку в межах підприємства з використанням штату власних бухгалтерів;
- ✓ ведення бухгалтерського обліку спеціалізованими фірмами (аудиторськими, аутсорсинговими) на основі укладеного договору [1].

Враховуючи збільшення популярності бухгалтерського аутсорсингу, актуальним буде розглянути його переваги.

По-перше, це рентабельно. Аутсорсинг бухгалтерського обліку, зазвичай, обходиться дешевше, ніж найм власних співробітників. Тобто аутсорсинг заощадить час і гроші, необхідні для найму і навчання власного персоналу, а також позбавить від сплати податків на заробітну плату. Крім того не потрібно вкладати кошти у матеріально-технічне оснащення бухгалтерської служби. А заощаджені кошти підприємство може спрямувати у розвиток пріоритетних напрямів діяльності.

Робота з експертами з бухгалтерського обліку. Аутсорсинг забезпечує доступ до висококваліфікованих фахівців з бухгалтерського обліку, які мають практичні

навики, досвід і знання в галузі фінансів та бухгалтерського обліку. Вони можуть допомогти краще зрозуміти переваги різних фінансових стратегій, дати рекомендації і впоратися зі складними ситуаціями і завданнями, пов'язаними з діяльністю підприємства.

Доступ до достовірних даних. Достовірна фінансова інформація є основою бізнес-рішень. Коли підприємство передає бухгалтерський облік на аутсорсинг і отримує доступ до потужного програмного забезпечення, у нього з'являється більше можливостей для розширення спектру інформаційних джерел, особливо про зовнішнє бізнес-оточення та окремі групи контрагентів.

Посилення контролю і скорочення шахрайства. Якщо велика частина бухгалтерських функцій підприємства знаходиться в руках одного або двох чоловік, бізнес піддається більшому ризику стати жертвою шахрайства. Передача звітності третій стороні знижує цей ризик і дозволяє посилити внутрішній контроль [2].

Якщо говорити про бухгалтерський аутсорсинг в період війни - то це велика зручність для підприємця. Тому що більшість підприємств перейшли до онлайн формату. Це означає, що при замовленні аутсоринга бухгалтерія підприємства працює віддалено з клієнтами, тому підприємцю не варто турбуватися про оренду приміщення, купівлю офісної техніки, купівлю та встановлення програмного забезпечення, та соціальні виплати для співробітників.

В попередні роки бухгалтерський аутсортинг в Україні не мав швидких темпів розвитку, але за останній рік його популярність стала трохи вищою.

Отже можемо сказати, що бухгалтерський аутсортинг під час війни – це дієвий метод ведення без обтяжливих фінансових впливів, потенційних економічних ризиків та непередбачуваного людського фактору. Очевидні вигоди роблять бухгалтерський аутсорсинг провідним інструментом ведення бізнесу в Україні та світі.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України, прийнятий Верховною Радою України 16.07.99. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Ляхович Г.І., Павленко О.В. Переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу 2017. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/20-1.pdf>

УДК 657.1

МЕТОДИ ВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Саварин І.Б

ст. гр. ОП-41,

Національного університету «Львівська політехніка»

Науковий керівник – Грицай О.І.,

к.е.н., доц.

кафедри обліку та аналізу

Національного університету

«Львівська політехніка»,

м. Львів

Умови глобальної екологічної кризи, що спричинена антропогенними та техногенними факторами, визначають контекст сучасного економічного розвитку. Нинішній рівень підприємницької діяльності має критичний вплив на довкілля, що може привести до глобальної катастрофи. Це ставить перед суспільством виклик переосмислити взаємодію між виробництвом та навколишнім середовищем і розробити нові еколого-економічні стратегії для управління підприємствами. На нашу думку саме облік екологічних витрат може стати важливим інструментом для визначення витрат на охорону навколишнього середовища. Цей підхід дозволяє розглядати господарську діяльність підприємств в комплексі, включаючи всі процеси та засоби в їхньому розвитку та взаємодії між собою.

Екологічний облік має включати в себе визначення та відображення зовнішніх ефектів виробничої діяльності у грошовій формі. Для досягнення цієї мети можна використати різні підходи:

- диференціювання фінансової звітності шляхом уточнення традиційного обліку з більш детальним відображенням екологічних аспектів підприємства та включенням всіх витрат на проведення природоохоронних заходів і змін, що викликаються ними, в бухгалтерський баланс підприємства;

- розширення фінансової звітності шляхом реорганізації та розширення обліку, включаючи складання екобалансів для більш повного відображення зовнішніх екологічних витрат та ефектів виробничої діяльності.

Використання підприємством першого підходу, тобто диференціювання, підхід може бути корисним для точного визначення екологічних витрат та використання їхніх даних при взаємодії з зовнішніми інвесторами. Для цього необхідно виконати завдання більш повного відображення конкретних форм впливу екологічного менеджменту на майно та прибутковість підприємства. Для цього витрати повинні бути диференційовано відображені за їх видами та місцем виникнення. Для правильного його відображення перш за все варто вирізнити витрати фактичні і витрати планові, тобто майбутні.

У випадку використання другого методу підприємству необхідна реорганізація та розширення обліку з метою використання його як інструменту активного екологічного менеджменту. У сучасній моделі обліку немає потрібних вимог, тому необхідно включити визначення нових об'єктів обліку та формулювання нових цілей та показників. Облік повинен максимально відображати як позитивні, так і негативні зовнішні ефекти, що виникають внаслідок виробничої діяльності або продукції, що виробляється підприємством. Також у новій моделі обліку потрібно вирішити проблему оцінки та агрегації екологічних даних, які включають ефекти впливу на навколишнє природне середовище, адже вони є різноманітними та не можуть бути просто прогумовані до загальних показників.

Отже, для обліку екологічних витрат мають застосовуватись інструментальні способи і методи виміру та за відповідними затвердженими методами здійснювати підрахунки фактичного стану довкілля.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
2. Замула І. В. Бухгалтерський облік екологічної діяльності у забезпеченні стійкого розвитку економіки: монографія. Житомир : ЖДТУ, 2010. 440 с.
3. Гриценко О. І. Екологічний облік: визначення перспектив та основних засад упровадження. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. С. 678-683.

УДК 657.44:339.562"364"

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА ТОВАРИ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Савченко Н.Л.

аспірант, здобувач

кафедри «Облік і оподаткування»

Національний університет біоресурсів і

природокористування України

Науковий керівник: Боярова О.А.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

Організація обліку і оподаткування розрахункових операцій за товари критичного імпорту у зовнішньоекономічній діяльності (далі – ЗЕД) повинна забезпечувати відповідні умови для спільного контролю договірних відносин між контрагентами, а також додержання умов нагляду банківськими установами за проведенням розрахунків у відповідності до чинного законодавства України. Водночас воєнний стан, в свою чергу, сформував низку обмежень стосовно здійснення розрахункових операцій у сфері ЗЕД.

Відповідно до сучасних кондицій основною проблемою суб'єктів ЗЕД являється неспроможність розрахуватися за одержані товари, послуги, які не відносяться до «критичного імпорту» до завершення воєнного стану. До операцій, за якими нерезиденту може бути проведена розрахункова операція під час війни належать, переважно, такі, що не взаємопов'язані з господарською діяльністю: проведення мобілізаційних та інших заходів у сфері національної безпеки та оборони; повернення авансового платежу, одержаного резидентом після 23.02.2022 р. за договором з купівлі-продажу товару, у зв'язку з невиконанням резидентом зобов'язань за цим договором; перерахування коштів для виплати аліментів; оплата лікування, навчання в

зкладах іноземної держави тощо, а боргові зобов'язання за товари та послуги некритичного імпорту наразі фактично «заморожені» [1; 2]. Тому можемо констатувати той факт, що перелік операцій у відповідності до п. 14 Постанови Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022р. №18 (далі – Постанова №18), за які може бути проведена оплата нерезиденту з-за умов воєнного стану є дуже незначними (рис. 1) [3].

Граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів становлять 365 календарних днів. У разі встановлення НБУ граничного строку розрахунків за операціями резидентів з імпорту товарів їх поставка має здійснюватися у строки, зазначені в договорах, але не пізніше встановленого НБУ граничного строку розрахунків з дня здійснення авансового платежу (попередньої оплати).

Наразі банки продовжують роботу з урахуванням обмежень, визначених нормативними документами НБУ, за якими граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів скоротилися. В умовах воєнного стану граничний термін розрахунків по зовнішньоекономічних контрактах Постановою від 07.06.2022 № 113 НБУ збільшив термін з 90 днів до 120 календарних днів для певного переліку господарських операцій. Відповідно до рис. 2 визначено перелік операцій на які не поширюються граничні строки розрахунків. Для суб'єктів зовнішньо-економічних операцій це надзвичайно важливо, адже недодержання граничний термін розрахунків по зовнішньоекономічних контрактах тягне за собою нарахування пені в розмірі 0,3 % від суми неодержаної виручки за кожний день протермінування платежу в іноземній валюті за валютним курсом НБУ на день появи заборгованості .

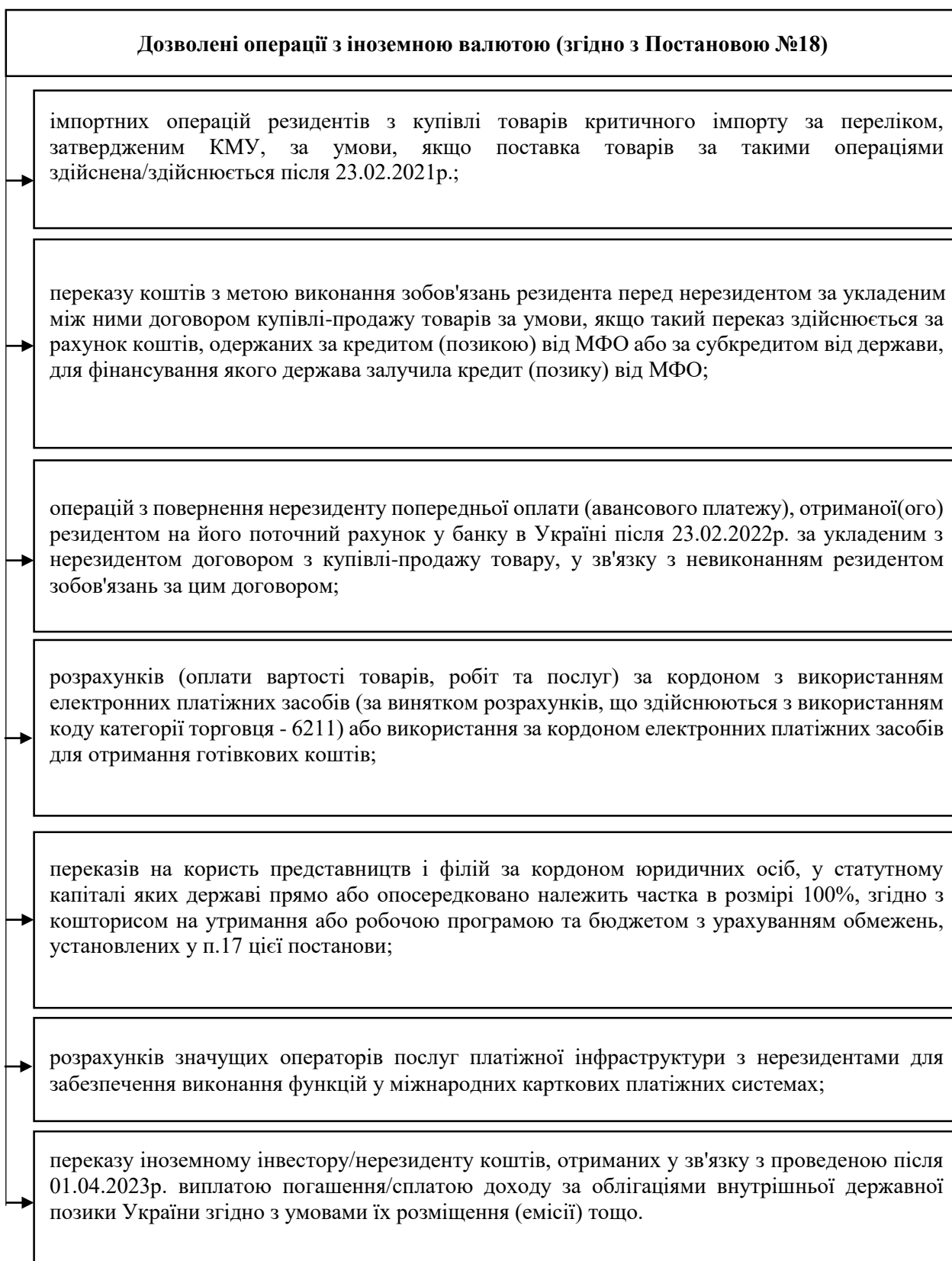

Рис. 1. Дозволені операції з іноземною валютою (згідно з Постановою №18)

Примітки: сформовано автором на основі джерела: [3].

Перелік операцій, на які не поширюються граничні терміни розрахунків (згідно з Постановою №18)	
→	з експорту, імпорту товарів (включаючи незавершені розрахункові операції), сума якої (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим НБУ на дату здійснення операції) є меншою, ніж розмір, передбачений ст. 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-ІХ (400 000 грн), крім дроблення операцій з експорту товарів або дроблення валютних операцій;
→	на товари, які застосовуються для виконання робіт із виготовлення (розробки) агрегатів, систем космічних ракетних комплексів (космічних ракет-носіїв), космічних апаратів, наземного сегмента космічних систем та їх агрегатів, систем і комплектувальних виробів, а також із розробки, виробництва, переобладнання, ремонту, модифікації, технічного обслуговування авіаційної техніки та авіаційних двигунів для суб'єктів космічної діяльності;
→	на товари, імпорт яких реалізується в рамках виконання державних контрактів (договорів) у відповідності до затверджених основних показників оборонного замовлення на 2020 та 2021 рр.
→	на товари і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод щодо закупівлі, які укладаються Міністерством охорони здоров'я України зі спеціалізованими організаціями, що здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів, допоміжних засобів та інших товарів медичного призначення і послуг;
→	на товари, які експортуються та (або) імпортуються для потреб угоди про розподіл продукції та передбачені такою угодою;
→	на товари і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод, що укладаються громадською організацією «Національний олімпійський комітет України», необхідні для забезпечення участі національних збірних команд України та офіційних делегацій України в Олімпійських іграх, Юнацьких олімпійських іграх, Європейських іграх та інших міжнародних спортивних заходах;
→	на медичні послуги, що імпортуються для забезпечення лікування за кордоном громадян України із захворюваннями згідно із затвердженим Міністерством охорони здоров'я України переліком рідкісних (орфанних) захворювань;
→	на послуги, роботи (крім транспортних і страхових послуг та/або робіт), права інтелектуальної власності та (або) інші немайнові права, що експортуються;
→	на товари, роботи і послуги оборонного призначення, що закуповуються через міжнародні спеціалізовані організації, їх представництва, перелік яких затверджено КМУ;
→	на товари, імпорт яких здійснюється державними замовниками у сфері оборони в рамках виконання державних контрактів (договорів) на постачання (закупівлю) товарів, робіт і послуг;
→	на товари військового призначення та подвійного використання.

Рис. 2. Перелік операцій, на які не поширюються граничні терміни розрахунків

Обмеження за термінами не розповсюджується на імпорт товарів, послуг, якщо сума операції менше розміру, що передбачено ст. 20 Закону № 361, окрім випадків дроблення валютних операцій. Зменшення боргів учасників ЗЕД є залік заборгованостей, який регулюється Цивільним Кодексом України (далі – ЦКУ). Якщо виконуються умови, які визначені ЦКУ, то для суб'єктів ЗЕД можливі: залік заборгованостей, які виникли під час воєнного стану; залік за існуючими заборгованостями; залік після відступлення права вимоги між двома нерезидентами. Під час розгляду взаємозаліку у ЗЕД, також постає питання валютного нагляду. Відповідна інструкція надає дозвіл банку закінчити проведення валютного нагляду за додержання резидентами граничних строків розрахунків за наявності відповідних документів про припинення зобов'язань за операціями критичного імпорту товарів, шляхом зарахуванням зустрічних однорідних вимог.

Отже, суб'єкти ЗЕД під час відображення в обліку розрахункових операцій за товари критичного імпорту, повинні враховувати існуючі граничні строки розрахунків, валютні обмеження та інші норми правового регулювання в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про перелік товарів критичного імпорту: Постанова КМУ від 24.02.2022 р. №153 // Відомості ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.03.2023).
2. Деякі питання критичного імпорту: Постанова КМУ від 16.03.2022 р. №289. // Відомості ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/289-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 24.02.2022р. №18 з 24.02.2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0018500-22> (дата звернення: 15.03.2023).

УДК: 657.1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Семенюк Ю.Р.

*студентка 5 курсу, групи ОМО-22-1
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Колісник О.П.

*к.е.н., доцент
завідувач кафедри обліку та консалтингу
Державний податковий університет
м. Ірпінь*

Методологічні засади визнання та обліку дебіторської заборгованості визначені НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Згідно із НП(С)БО 10 «дебіторська заборгованість – це «сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату» [1]. Боржниками є як юридичні, так і фізичні особи, які заборгували підприємству певну суму грошей через минулі події.

Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо є ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума [1].

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг та оцінюється за первісною вартістю [1].

Дебіторська заборгованість – це «юридичне право підприємства отримати грошові кошти, матеріальні та інші ресурси, що не оплачені контрагентами за поставку продукції, товарів, робіт, послуг на певну дату, має документарне підтвердження та може бути достовірно визначена його сума для відображення в балансі підприємства» [2].

Заслуговують на увагу підходи зарубіжних науковців до тлумачення дебіторської заборгованості. Так, «accounts receivable» (англ.) поряд із дебіторською заборгованістю має такі варіанти перекладу: рахунки до отримання, рахунки дебіторів, дебітор за розрахунками.

Дебіторська заборгованість існує в договірних відносинах між контрагентами та в процесі розрахунків за операціями. Отже, при укладанні договору поставки товару виникає правова зобов'язання, суть якого повинна бути виконана в майбутньому. Цей обов'язок не відображається в бухгалтерському обліку, оскільки не є боргом. У бухгалтерському обліку зобов'язання відображаються лише тоді, коли виникає зобов'язання, з яким воно пов'язане. Зазвичай виникає заборгованість після отримання права користування товарами та послугами. Однак порушення договору може призвести до штрафів, і ваш борг також має бути відображені в бухгалтерському обліку. Постачальник пред'являє покупцеві платіжні вимоги за списані кошти, за неприйняття списаних коштів, платіжних доручень.

У процесі здійснення господарської діяльності у суб'єктів господарювання може виникати дебіторська заборгованість, яка може бути такою: за якою ще не настав строк оплати; простроченою, щодо якої не минув строк позовної давності і яка при цьому може бути сумнівною; безнадійною. Все це вказує на необхідність належної організації обліку дебіторської заборгованості як джерела інформації для ефективного управління нею.

Важливе значення для організації обліку та управління дебіторською заборгованістю має її класифікація.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу; поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає у процесі нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу; безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності [1].

Ще одним підходом до класифікації поточної дебіторської заборгованості є товарна та нетоварна. Операції називаються товарними, вони пов'язані з

оплатою продукції, робіт та послуг. Тобто товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок операційної діяльності підприємства, яка може передбачати продаж товарів, виконання робіт, надання послуг. Нетоварна дебіторська заборгованість виникає від іншої діяльності підприємства (тобто операцій інших, ніж продаж товарів, виконання робіт або надання послуг). Нетоварна дебіторська заборгованість відображається в обліку під відповідними назвами і не включається до складу товарної дебіторської заборгованості. Питання заборгованості підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин займає важливу роль. Водночас необхідно зазначити, що класифікація дебіторської заборгованості здійснюється обліковцями суто в межах рахунків. Виходячи з цього, слід зазначити, що в Україні такий поділ дебіторської заборгованості обов'язковий [3].

Розглянувши різні підходи до трактування сутності та класифікації дебіторської заборгованості, доцільно зазначити, що вони не суперечать, а доповнюють один одного, і тим самим забезпечують формування цілісної системи управління дебіторською заборгованістю.

Список використаних джерел:

1. Дебіторська заборгованість: НП(С)БО № 10, затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 10.03.2023).
2. Мордань Є.Ю., Соломаха А.О. Системний підхід до управління дебіторською заборгованістю підприємства. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». № 2. 2019. С. 70-79. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/76897/1/Mordan_Solomakha_Systemnyi.pdf;jsessionid=1B3DCE2D7E3E631E47740C9E6E15E77D
3. Колісник О.П., Замота І.О. Теоретичні та практичні аспекти обліку і аналізу дебіторської заборгованості у сфері інформації та телекомунікацій. «Modern Economics», Електронне наукове фахове видання з економічних наук №15. 2019. 108-113. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua> | ISSN 2521-6392

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ

Скульська А.О.

*студентка 5 курсу, 5 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Правдюк Н.Л.

*д.е.н, професор
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця*

Інвентаризація – це один з найважливіших методів бухгалтерського обліку і фінансово-господарського контролю, що забезпечує перевірку і документальне відображення даних бухгалтерського обліку про наявність та стан матеріальних і нематеріальних активів, іншого майна, капіталу, інвестицій, розрахунків, резервів, зобов'язань для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, контролю за збереженням майна. В умовах воєнного стану, бойових дій і знищення майна, український бізнес має потребу проведення інвентаризації, для прийняття правильних управлінських рішень щодо збереження активів [1].

На думку Подолянчук О.А., інвентаризація як прийом методу фактичного контролю забезпечує дотримання принципу фінансової звітності та бухгалтерського обліку – повного висвітлення, і дає можливість отримання достовірної інформації про фактичні і потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Науковець також вважає, що інвентаризація – один із прийомів виконання процедур аудиту, оскільки аудиторські процедури включають: перевірку документів та активів; нагляд за процесами чи процедурами, які виконуються іншими особами; особисте виконання заходів внутрішнього контролю [2].

Бардаш С. В., Кузик Н.П. наголошують, що інвентаризації притаманна виключно контрольна функція, адже її проведення дозволяє перевірити

достовірність задокументованих фактів зміни структури та обсягів майна (наявність впливу на документацію, як елемент методу бухгалтерського обліку), правильність оцінки (вплив на оцінку як елемент методу бухгалтерського обліку), та достовірність балансу (як форми звітності та як рівноваги між активами та пасивами суб'єкта господарювання)[3].

Аналіз опрацьованих наукових та нормативних джерел дає підставу зробити висновок, що роль інвентаризації не обмежується перевіркою фактичної наявності цінностей, адже на підставі результатів інвентаризації приймаються різнопланові управлінські рішення, а саме: проведення заходів з переоцінки, продажу чи використання для інших потреб непотрібних матеріальних цінностей; списання чи реалізація непридатних до експлуатації чи відновлення основних засобів; звільнення чи стимулювання матеріально-відповідальних осіб тощо.

Рис.1 Функції інвентаризації

Джерело: сформовано автором на підставі опрацьованих матеріалів

Таким чином, інвентаризації виконує не лише інформаційну та контрольну функції, а і організаційну, зміст якої полягає у організації умов для максимально ефективного зберігання та оптимального використання ресурсів підприємства, а також соціально-виховну, яка розглядається як форма залучення працівників до

організації обліку та контролю та слугує засобом виховання щодо ощадливого ставлення до майна. Всі функції інвентаризації мають тісний взаємозв'язок, та доповнюють одна одну, створюючи базу для побудови ефективного механізму її реалізації на конкретному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Шевців Л.Ю., Дарчук П.О. Особливості проведення інвентаризації на підприємствах України: стан і перспективи. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/download/1615/1645> (дата звернення 20.03.23)
2. Подолянчук О.А. Інвентаризація в аудиті як прийом методу фактичного контролю. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2015. Вип. 12(1). С. 240-249.
3. Бардаш С. В., Кузик Н.П. Обґрунтування безпідставності визнання інвентаризації методом бухгалтерського обліку. *Економіка та держава*. № 4. 2021. С. 23-28

УДК 657.432(045)

ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Смецька Т.С.

Магістр 1 року навчання, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Шевчук К.В.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування України,
м. Київ*

Виникнення дебіторської заборгованості досить часто супроводжується ризиком її неповернення, спричиняє втрату коштів у вигляді інфляції, на залучення банківського кредиту для забезпечення безперервної діяльності, на повернення заборгованості тощо. Фінансовий стан підприємств залежить від ефективно організованої системи управління дебіторською заборгованістю. Тому з метою отримання своєчасної та об'єктивної інформації існує необхідність раціональної організації облікового відображення та аналізу дебіторської заборгованості, що є запорукою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Оптимізація управління дебіторською заборгованістю дозволить забезпечити стабільність фінансового стану та знизити ризики неплатоспроможності контрагентів. Діяльність з управління дебіторською заборгованістю на українських підприємствах організована не дуже ефективно.

Серед проблематики в обліку дебіторської заборгованості можна виділити:

- відсутність принципів і системи кредитних умов для покупців;
- відсутність підрозділу чи працівників із моніторингу дебіторської заборгованості;
- відсутність інформаційної системи документообігу, системи контролю й обміну інформацією про рівень дебіторської заборгованості між менеджерами та підрозділами;
- відсутність системи планування і нормування дебіторської заборгованості;
- відсутність форм документів, які б спрощували облік, аналіз та інкасацію дебіторської заборгованості тощо.
- проблема організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та її місце в обліковій політиці;
- проблема реальної оцінки дебіторської заборгованості;
- проблема формування та обліку резерву сумнівних боргів;
- проблема відображення дебіторської заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку [1].

Процес управління дебіторською заборгованістю є комплексним процесом, який включає в себе наступні етапи (рис. 1), в процесі виконання якого можна уникнути зазначених вище проблем.

Наявність дебіторської заборгованості призводить до вилучення активів з обороту підприємства, в ході чого може виникнути потреба в залученні коштів зі сторони, що в свою спричинить збільшення кредиторської заборгованості. Тому, чим більший термін погашення дебіторської заборгованості, тим меншим буде отриманий дохід від тих засобів які в них були вкладені.

У випадках коли дебіторська заборгованість перетворюється у безнадійну,

вона підлягає списанню. Списання такої заборгованості здійснюється за допомогою зменшення резерву сумнівних боргів чи віднесення суми безнадійної дебіторської заборгованості на операційні витрати підприємства, у разі відсутності даного резерву [2].

Рис. 1. Етапи управління дебіторською заборгованістю [3]

Таким чином, особливо важливим є впровадження механізму управління дебіторською заборгованістю та посилення його інформаційного забезпечення, що дають змогу більш ефективно приймати управлінські рішення, а також створюють умови щодо забезпечення економічної безпеки та стабільності підприємства в майбутньому.

Наразі особливо актуальним є питання обліку дебіторської заборгованості під час воєнного стану в Україні. Надзвичайна ситуація призвела до виникнення низки проблем, які необхідно враховувати підприємству в ході проведення своєї діяльності:

- зміни у законодавстві, які можуть вплинути на домовленості погашення дебіторської заборгованості;
- нестабільна ситуація на території України, яка може призвести до зниження

платоспроможності контрагентів;

- можливі збої у роботі електронних систем обліку, які можуть привести за собою втрати інформації про заборгованості контрагентів.

Отже, ефективне управління дебіторською заборгованістю є прерогативою, яку кожне підприємство прагне досягти, розробка чіткого плану, який включатиме можливі ризики - це необхідна умова успішної діяльності суб'єкта господарювання та підвищення його конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Буднік Т.В., Гнатенко Є.П. Проблеми та шляхи удосконалення дебіторської заборгованості як об'єкта обліку та аналізу. Вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. 2016. № 9. С. 740-743.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», останні зміни № 588 від 29.09.2020.г URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 17.03.2023)

3. Польова О.Л., Фурман І.В. Принципи управління дебіторською заборгованістю аграрних підприємств на регіональному рівні. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?user=t4mWd_EAAAAJ&hl=uk (дата звернення: 11.03.2023).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Соляник Д.О.,

ОС Магістр I р.н.

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Слесар Т.М.

к. е. н., доцент

Національний університет природокористування і

біоресурсів України,

м. Київ

Реалізація цілей управління вітчизняних підприємств значною мірою залежить від ефективного використання наявних ресурсів та створення дієвої системи обліково-аналітичного забезпечення управління їх діяльністю.

Вивчення та дослідження такої економічної категорії як основні засоби зумовлюється тим, що основні засоби, які використовуються в процесі функціонування та діяльності підприємства, складають матеріальну основу продуктивних сил, а їх наявність та склад визначає економічний потенціал суспільства.

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку і аналізу основних засобів зробили провідні вчені-економісти: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Кірейцев Г.Г., Кужельний М.В., Кузьмінський А.М., Лінник В.Г., Моссаковський В.Б., Огійчук Н.Ф., Пушкар М.С., Сопко В.В., Сук Л.К. та інші вчені.

Але наявність невирішених питань, а також їх важливе прикладне значення обумовлюють необхідність подальшого удосконалення обліку основних засобів та ефективності їх використання з метою підвищення якості управління ними.

З метою ведення обліку основних засобів і складання звітності, планування їх відтворення, проведення переоцінок та інвентаризацій у практиці необхідно якимось чином згрупувати об'єкти основних засобів за окремими ознаками у однорідні групи, тобто класифікувати.

Під класифікацією основних засобів слід розуміти групування їх за певними ознаками в якісно однорідні групи. Класифікація полегшує поточний облік основних засобів, спрощує складання звітності про наявність та рух основних засобів.

Детальну класифікацію пропонує у своїх роботах Н. М. Ткаченко [3]. Автор групує основні засоби: за функціональним призначенням (виробничі, невиробничі), за галузями народного господарства (промисловість, будівництво, сільське господарство і т. д.), за натурально-матеріальним складом або видами, за використанням (діючі, недіючі, запасні) й приналежності (власні, орендовані).

Необхідною умовою раціональної організації обліку основних засобів є їх класифікація. Її орієнтація на загальних для усіх галузей національної економіки ознаках – визначенні різних груп основних засобів та їх об'єднання по спільних функціях у виробничому процесі має домінуюче значення для організації

бухгалтерського обліку.

Для забезпечення своєчасного та правильного обліку основних засобів та контролю за їх збереженням і використанням на підприємстві має бути розроблена економічно обґрунтована класифікація основних засобів за такими ознаками: натурально-речовим складом, функціональним призначенням, використанням, належністю, за відношенням до галузі народного господарства. Розглянуті сутність та класифікація основних засобів дають змогу оптимізувати їхню структуру – забезпечити ефективне їх використання, сприяти покращенню стану сучасного виробництва.

Одним з основних критеріїв визнання необоротних матеріальних активів є можливість достовірного визначення їх вартості, тому дослідження поняття оцінки активів в бухгалтерському обліку та методики її проведення для основних засобів є важливим. У світовій практиці застосовують різні види й методи оцінки основних засобів.

Оцінка основних засобів проводиться трьома способами: первинна оцінка, уцінка та дооцінка.

Слід зазначити, що значення уцінки і дооцінки мають більш розширене поняття в П(С)БО 7 «Основні засоби». Згідно з даним положенням, уцінку основних засобів включають до складу витрат, а дооцінку – до додаткового капіталу [2].

Як свідчить практика оцінки та обліку, у більшості європейських країн в основу первісної облікової ціни при уведенні в дію основних засобів покладено фактичні витрати на придбання, будівництво, уключаючи транспортування, монтаж й інші витрати з їх доведення до експлуатаційного стану. Тільки в Нідерландах і Великобританії дозволено ставити на облік такі активи за ринковою ціною, дооцінювати чи уцінювати їхню вартість в момент придбання.

Враховуючи переваги та недоліки оцінки за справедливою вартістю та історичною (фактичною) собівартістю, ми вважаємо, що зважаючи на глобалізацію бухгалтерської системи, українським підприємства слід поступове переходити на оцінку за справедливою вартістю. Адже саме вона забезпечує достовірність оцінки цінності активів, відображає реальну економічну ситуацію та дозволяє приймати управлінські

рішення, навіть при високому ступені ризику.

Варто зазначити, що незважаючи на деякі недоліки, оцінка основних засобів за справедливою вартістю залишається обов'язковою відповідно до національних та міжнародних стандартів.

У законодавчій базі наведені більш повні за своїм змістом визначення справедливої вартості. Так, МСБО 16 «Основні засоби» визначає справедливу вартість, як суму, за якою може бути здійснений обмін активу в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами [1].

Таким чином, оцінка основних засобів за справедливою вартістю зустрічається як на етапі придбання, так і в ході експлуатації основного засобу. Однак процес її розрахунку є досить складним, що пояснює обмеженість її використання.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 року № 92 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. *Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. 7-ме вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2016. 928 с.*

УДК 657.1

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ

Судак К.О.

*студентка 2 курсу, групи О-21
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Шара Є.Ю.

к.е.н., доцент

*Ірпінський фаховий коледж економіки та права
м. Ірпінь*

На підприємствах усіх форм власності проблеми обліку запасів є актуальними, оскільки на сьогоднішній день важливим є пристосування сучасної системи обліку

запасів до вимог оперативності та достовірності наданої інформації для потреб менеджменту.

Особливістю запасів є те, що вони в процесі функціонування використовуються повністю і потребують заміни новими. Тому для забезпечення ефективної роботи виробництва і збуту продукції на підприємстві повинна бути організована постійна аналітична робота щодо забезпечення оптимального рівня запасів.

Підходи щодо визначення сутності запасів наведено на рис.1.

Практика показує, що облік використання запасів є трудомісткою ділянкою. Належна організація обліку запасів та організація складського господарства є важливою умовою забезпечення їхньої цілісності.

При організації обліку запасів слід врахувати, що запаси на складах підприємств постійно поновлюються, тому для належної організації обліку на складах використовують декілька методів їх обліку, що наведено в таблиці 1.

Відповідно до оновлених методичних рекомендацій аналітичний облік запасів ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально відповідальних осіб та видів запасів у вартісному та кількісному виразі [2].

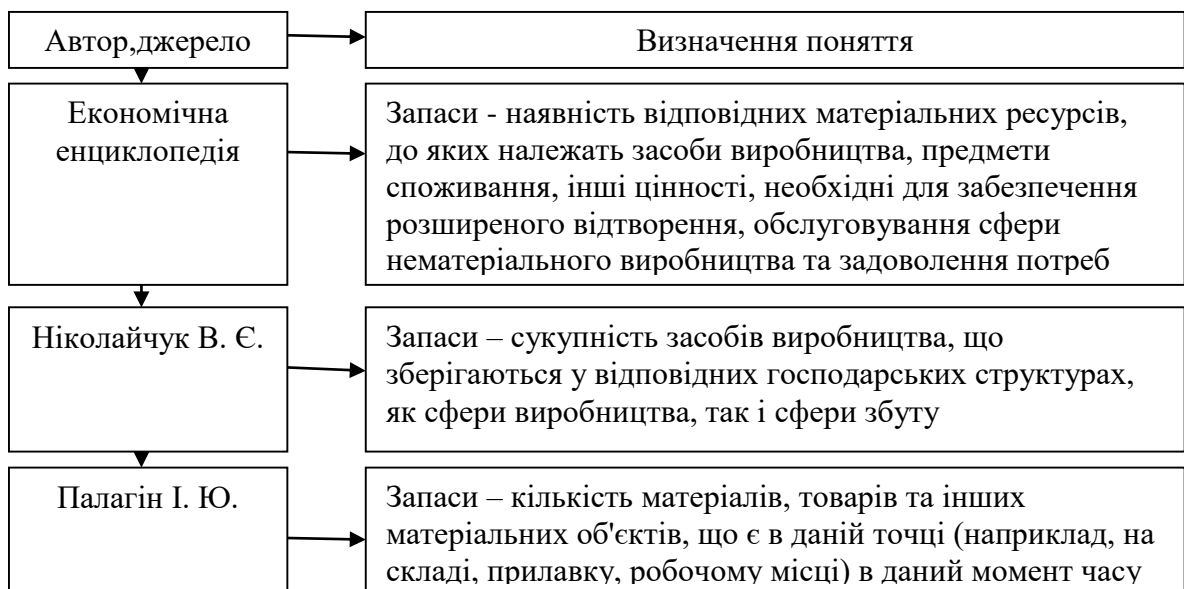

Рис.1. Визначення сутності запасів підприємства (розроблено автором)

Таблиця 1

Методи обліку виробничих запасів

№ з/п	Назва методу	Характеристика
1	Партіонний	первинні документи групуються за номенклатурними номерами, і в кінці звітного періоду кінцеві дані по кожному з номерів заносяться до оборотних відомостей. Оборотні відомості складаються в натуральному і грошовому вираженні по кожному складу і для кожного рахунку;
2	Сортовий	на кожен вид матеріалів на підставі первинних документів відкривається картка аналітичного обліку. Оборотні відомості аналітичного обліку складаються по закінченню звітного періоду. За зданими картками складського обліку порівнюються залишки та обороти по них;
3	Сальдовий	базується на використанні реєстрів аналітичного обліку карток складського обліку. У ньому перевіряється правильність записів надходження і витрачання матеріалів на складі. Кожного першого числа місяця залишок по кожному номенклатурному номеру переноситься до відомості обліку залишків матеріалів на складі. На підставі даних відомості виводяться підсумки по складу

Варто відзначити, що переважна більшість підприємств бухгалтерський облік запасів ведуть з використанням бухгалтерських програм, наприклад, ведення бухгалтерського обліку за допомогою системи ISpro – української програми, що створена для автоматизації управління підприємствами та організаціями різного профілю.

При застосуванні автоматизованих систем складського обліку наявності та руху запасів підприємство використовує первинні документи та реєстри в електронній формі, що застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи й електронний документообіг та інших нормативно-правових актів.

Закладені в ній принципи допомагають оптимізувати всі основні процеси роботи підприємства від управління логістикою і складськими ресурсами до ведення бухгалтерії та податкового обліку, а гнучка система-конструктор дозволяє обрати найбільш оптимальну конфігурацію на основі тих модулів програми, що найбільш оптимально забезпечать потреби окремого господарюючого суб'єкта .

Одною з основних передумов обліку запасів є їх оцінка, яка впливає на визначення собівартості продукції. Методика оцінки запасів є дієвим інструментом організації

ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства. П(С)БО 9 «Запаси» встановлено, що оцінку запасів здійснюється при їх надходженні, списанні й на дату складання балансу [1].

Використання тих чи інших методів оцінки виробничих запасів мають бути найбільш економічно-обґрунтованими саме для даного підприємства, адже в кінцевому випадку впливають на визначення кінцевого фінансового результату та визначення розміру нарахованого податку на прибуток.

Вирішення комплексу складних питань обліково-аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для більшості підприємств та сприятимуть наближенню вітчизняної облікової практики до міжнародних стандартів, забезпечуючи єдність підходів щодо ведення бухгалтерському обліку.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 : із змінами та допов. : станом на 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (Дата звернення : 12.10.2022).
2. Про затвердження Змін до деяких методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку: Наказ МФУ №337 від 18.10.2022р.: станом на 10.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (Дата звернення : 12.02.2023).

УДК 657:336

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА МІСЦЕВИМИ ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ

Тинькевич Д.М.,

магістр I курсу навчання

Науковий керівник: Мельянцева Л.В.,

канд. екон. наук, доц

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м.Київ

В умовах ринкової економіки фінансові ресурси держави формуються за рахунок податків, зборів та інших обов'язкових платежів. У зв'язку з цим,

фінансова стабільність та соціальна злагода в країні залежать від їх повної та своєчасної сплати до бюджету платниками податків.

Фундаментальні дослідження щодо ефективної та досконалої організації обліку розрахунків з бюджетом за податками здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, серед яких: Гамова О.В., Гуцаленко Л.В., Кірейцев Г.Г., Сук Л.К. та інші.

Податок – це обов’язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку. Податки є формою фінансових відносин між державою і членами суспільства з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових ресурсів, необхідних для здійснення державою її функцій. Основним нормативним документом, що регулює нарахування та сплату податків є Податковий кодекс України.

Бухгалтерський облік як складова системи управління є впорядкованою системою збору, класифікації, накопичення, реєстрації й узагальнення інформації у грошовому вимірнику про майно, капітал і зобов’язання суб’єктів обліку та їх рух шляхом цілісного, безперервного й документального відображення всіх господарських операцій. Оскільки записи в бухгалтерському обліку здійснюються на підставі документів, система бухгалтерського обліку є документальною. Носіями інформаційних даних про господарські операції є первинні документи, які в подальшому використовуються для групування даних на рахунках бухгалтерського обліку, відображення в облікових регістрах і складання бухгалтерської звітності.

Бухгалтерський облік виконання бюджетів характеризується складністю, що пояснюється значною кількістю учасників бюджетного процесу, різноманітністю операцій, великою чисельністю зв’язків. Він дає змогу обробити великі масиви даних (отримання податків та здійснення платежів), забезпечуючи принцип єдності та консолідацію бюджетних даних. При цьому бухгалтерський облік операцій з виконання бюджетів передбачає їх зв’язок через єдину бюджетну класифікацію з аналогічними операціями, які реєструють розпорядники бюджетних коштів.

Отже, бюджетний облік як складова бухгалтерського обліку та елемент інформаційно-аналітичного забезпечення бюджетного процесу за період з набуття незалежності нашою державою до сьогодні зазнав істотних змін. Насамперед це стосується обліку виконання державного та місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

УДК 657.1

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Тихоненко Я. Л.

студентка 1 курсу ОС Магістр, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий курівник: Ганяйло О. М.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Проведення річної інвентаризації перед складанням фінансової звітності є обов'язковим. В умовах воєнного стану може стати неможливим доступ до деяких активів при проведенні інвентаризації. Вони можуть бути зруйновані знищені, доступ до них може бути небезпечним для життя. Для врегулювання цієї процедури в сучасних умовах застосовують п.8 Розділу I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань[3], згідно якого:

- підприємства, які з дати початку тимчасової окупації мали місцезнаходження на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної

безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та підприємства, які мали (мають) місцезнаходження в районах проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану, або підприємства, структурні підрозділи (відокремлене майно) яких розташовані на (в) таких територіях (районах), проводять інвентаризацію у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал підприємств.

- Райони проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану визначаються відповідно до законодавства.

У разі встановлення фактів викрадення (розкрадання), нестачі, знищення (псування) майна, керівники зазначених вище підприємств, можуть прийняти рішення про проведення інвентаризації такого окремо визначеного майна на день встановлення таких фактів. Або ж підприємства зобов'язані провести інвентаризацію станом на 01 число місяця, що настає за місяцем, у якому зникли перешкоди доступу до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, та відобразити результати інвентаризації в бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду. [1]

При складанні фінансової звітності, у разі знищення чи псування активів підприємствам необхідно буде визнати суми втрат. Також у примітках до фінансової звітності потрібно буде детально розкрити дану ситуацію про неможливість проведення інвентаризації та їх вартість.

Майно підприємств, яке розташоване на території, де не велись бойові дії і не зазнали пошкоджень від збройної агресії, інвентаризуються в загальному порядку. В такому випадку може виникнути проблема відсутності голови інвентаризаційної комісії (бере участь у бойових діях, за кордоном, інше місце). В цьому випадку директору потрібно видати відповідний наказ про внесення змін до наказу призначивши нового голову. Після цього оновлений склад комісії може провести інвентаризацію.

При інвентаризації знищеного майна слід використати документи наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Документи для інвентаризації знищеного майна[2]

Документ	Особливості
<i>Знищені основні засоби малоцінні необоротні матеріальні активи нематеріальні активи</i>	
Інвентаризаційний опис необоротних активів або групи необоротних активів	Слід скласти окремі описи по тим активам, які не підлягають відновленню. В них вказується дата введення в експлуатацію та причини які привели до непрацездатності.
<i>Знищені запаси, у т.ч. товари та інші ТМЦ</i>	
	Слід скласти окремі описи по тим активам, які стали непридатними. Зазначаємо найменування, кількість, причини, ступінь та характер їхнього псування, пропозиції щодо уцінки, списання чи використання в господарських цілях
<i>Знищені документи (первинні документи, облікові реєстри)</i>	
Акт втрачених документів	Такий акт має довільну форму та має містити опис усіх втрачених документів
<i>Щодо всього знищеного майна</i>	
Звіряльні відомості	Відображаємо розбіжності між даними бухгалтерського обліку та даними інвентаризаційних описів (актів інвентаризації)
Протокол інвентаризаційної комісії	Тут мають бути пропозиції щодо подальшого списання основних засобів, МНМА, запасів або ж їхнього можливого використання. Серед можливих варіантів: <ul style="list-style-type: none"> - відновити шляхом поточного або капітального ремонту; - відновити шляхом реконструкції; - провести консервацію об'єкта; - ліквідувати шляхом демонтажу; - списати з балансу як знищений. Такий протокол впродовж 5 днів затверджується керівником

Отже в умовах військового стану інвентаризація може бути проведена, якщо для цього немає ніяких перешкод, підприємство має безпечний доступ до всіх активів та документів. В випадку розкрадання, нестачі, знищення псування майна керівник може прийняти рішення про проведення інвентаризації такого окремо визначеного майна на день встановлення таких фактів.

Список використаних джерел:

1. Змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 26.05.2022 № 148 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0779-22#n62>
2. Онищенко В. Інвентаризація: як організувати та провести URL: <https://document.vobu.ua/doc/18189#:~:text=7%20розділу%20I%20Положення%20№,право%20вимагати%20проведення%20такої%20інвентаризації>
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

УДК 657.371:338.245

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Тігаренко А.В.

*студентка 3 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Потривасва Н.В.

*д.е.н., професор
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

Воєнний стан є складною ситуацією для будь-якої країни, яка може суттєво вплинути на господарську діяльність та бізнес в цілому. Введення з 24 лютого 2022 року в Україні режиму воєнного стану вплинуло на всі, без винятку господарські операції підприємства, зокрема й на процес інвентаризації [1]. Під час воєнного стану інвентаризація набуває особливого значення, оскільки можливі значні збитки та пошкодження майна, а також відсутність можливості робити бізнес на певній території. Зважаючи на ці факти, ми вважали за доцільне дослідити особливості проведення інвентаризації в період воєнного стану в Україні, а також необхідні заходи для забезпечення безпеки працівників та майна.

В умовах воєнного стану та його наслідків (знищення та пошкодження активів, неможливість доступу до них під час проведення інвентаризації) порядок проведення інвентаризації регулюється Положенням про інвентаризацію активів та

зобов'язань, відповідно до вимог якого:

- інвентаризація проводиться лише з можливістю безпечного та безперешкодного доступу до активів, оригіналів документів та облікових реєстрів;

- у разі встановлення фактів розкрадання (викрадення), недостачі, знищення (псування) майна керівники можуть прийняти рішення про проведення окремої інвентаризації цього майна в день встановлення цих фактів;

- після усунення перешкод у доступі до активів, первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку провести інвентаризацію цих активів 1 числа наступного місяця. Але не можна чекати цієї дати і проводити інвентаризацію в день встановлення факту знищення майна. Результати такої інвентаризації мають бути відображені в бухгалтерському обліку за відповідний звітний період [2].

До особливостей проведення інвентаризації в період воєнного стану в Україні вважаємо за доцільне також віднести: по-перше, введення обмежень на проведення інвентаризації залежно від ступеня загрози, зокрема уряд може обмежувати рух осіб та транспорту, а також призупиняти діяльність окремих підприємств та організацій; по-друге, вірогідність змін у структурі споживання та ринку праці через значні переміщення населення; по-третє, зміни умов зберігання товарів через військові операції, зважаючи на які уряд може відправляти товари на потреби армії та населення; по-четверте, ускладнення умов проведення інвентаризації через можливість встановлення урядом обмежень на роботу підприємств, пересування працівників тощо.

Бойові дії на території України створюють реальну загрозу для безпеки працівників та майна підприємства, тому вжиття необхідних заходів гарантуватимуть безпеку людей та унеможливлять ризики пошкодження майна суб'єкта господарювання. До вищезазначених заходів пропонуємо віднести:

- організація безпечного маршруту переміщення на місце інвентаризації, включаючи дослідження ситуації на місці та оцінку ризиків;

- забезпечення безпеки працівників під час проведення інвентаризації шляхом надання їм захисного спорядження та засобів індивідуального захисту;
- підготовка плану евакуації та навчання працівників з усіх ділянок підприємства про процедури евакуації у разі надзвичайних ситуацій;
- проведення попередньої оцінки стану майна та будівель, щоб визначити можливі загрози безпеці, а також встановити заходи для їх запобігання;
- ретельний контроль за доступом на територію підприємства, включаючи використання паспортів безпеки та ідентифікаційних карток для працівників та відвідувачів;
- проведення регулярних навчань та тренувань з безпеки життєдіяльності для всіх працівників, включаючи підготовку до дій у надзвичайних ситуаціях.

Отже, воєнний стан в Україні здійснює безпосередній вплив на процес проведення інвентаризації. Особливості досліджуваної ділянки облікового процесу можуть бути викликані вірогідними змінами умов зберігання майна, структури споживання товару та ринку праці, встановленням обмежень на роботу підприємств та іншими факторами, що можуть вплинути на результати інвентаризації. Тому, підприємства та організації повинні бути готовими до можливих змін умов проведення інвентаризації та вживати необхідних заходів для забезпечення її ефективного проведення. Під час воєнного стану особливо важливо бути відповідальними та діяти в інтересах держави та народу.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 17.03.2023).
2. Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 17.03.2023).

УДК 657.422.1 : 336.71

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Торохтій М.А.

студент 1 курсу ОС «Магістр», 2 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Гуренко Т.О.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Виробничі запаси займають особливе місце не лише у складі майна підприємства, а й у структурі витрат, оскільки вони є основною складовою формування собівартості готової продукції. Виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його виробничу безпеку. Вони потребують великих капіталовкладень, тому від правильної організації та ведення їх обліку і аналізу залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку якісної продукції тощо.

Проблеми удосконалення та розвитку обліку виробничих запасів турбують багатьох вітчизняних обліковців, економістів. Дослідження наукових публікацій свідчить, що проблемам обліку виробничих запасів приділяють увагу такі науковці як: Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Кужельний М.В, Сопко В.В., Рибалко О.М., Болдуєва О.В. Але питання щодо проблем обліку виробничих запасів на підприємствах залишається актуальним і на сьогоднішній день. Тому для забезпечення інформації щодо потреб витрат на виробництво важливе значення має розробка методики обліку наявності, руху, аналізу і контролю виробничими запасами, яка б найкраще відповідала ринковій економіці і вимогам Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

Шендригоренко М.Т., Шевченко Л.Я. вважають, що особисто головний бухгалтер повинен визначитися з тим, які саме документи доцільно використовувати на його підприємстві. Структура документообігу повинна бути такою, щоб своєчасно

забезпечувати надходження необхідної інформації для обліку, контролю й оперативного управління рухом виробничих запасів [3]. На нашу думку, також необхідно складати на підприємстві управлінські звіти із відображенням інформації про виробничі запаси, яка не відображається в первинних документах та формах звітності для проведення деталізованого аналізу за їх складом, використанням та потребою в них.

Також, проблеми обліку виробничих запасів виникають саме при їх оцінці на дату балансу [3]. Згідно НП(С)БО 9 «Запаси», виробничі запаси необхідно оцінювати на дату балансу за меншою із двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Сума, на яку первісна вартість запасів перевищує чисту вартість їхньої реалізації, та вартість повністю втрачених (зіпсованих або тих, що не вистачає) запасів списують на витрати звітного періоду [2]. Однак величина чистої вартості реалізації є доволі суб'єктивною, оскільки навіть експертам з оцінки важко достовірно визначити очікувану ціну та витрати, пов'язані з реалізацією запасів. Одним із заходів з визначення справедливої вартості та чистої вартості реалізації є створення загальнодержавної бази стосовно середніх цін на ринках на визначені види активів, що дозволить підприємствам використовувати одні й ті ж дані для визначення справедливої вартості активів [3].

Можемо зазначити, що великий вибір методики оцінки виробничих запасів і при вибутті. Різні методи списання запасів по різному впливають на кінцеві показники діяльності (звітності), що призводить до перекручення інформації про реальний фінансовий стан підприємства.

Як правило, облік використання виробничих запасів є трудомісткою ділянкою. Тому на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запусненість обліку, що призводить до зайвих витрат. Аналізуючи діяльність деяких підприємств з обліку виробничих запасів, можна виділити такі негативні аспекти:

1. складність визначення справедливої вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну (обміну на неподібні активи);
2. низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління

виробничими запасами підприємств;

3. невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;

4. обмеженість контролю використання виробничих запасів.

Отже, при вирішенні вказаних проблем необхідно постійно відслідковувати і оновлювати інформацію про виробничі запаси у внутрішніх управлінських звітах, застосувати нетрадиційні підходи до їх ефективного використання. З урахуванням думки багатьох науковців, можна виокремити наступні напрямки вдосконалення управління виробничими запасами:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;

- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів;

- узгодження механізмів бухгалтерського обліку виробничих запасів і податкового відображення;

- організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово-господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: ПП «Рута». 2016. С. 832.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20 жовт. 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 17.03.2023)

3. Шендригоренко М.Т., Шевченко Л.Я. Сучасні проблем організації обліку виробничих запасів на підприємстві та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки.* № 32, 2018. С. 189 – 192. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/443/439> (дата звернення: 18.03.2023).

УДК: 657.425

ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Чорновол В.Р.

*студент М1 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дерев'янку С.І.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Одне із бухгалтерських питань, на яке безпосередньо накладає свій відбиток військовий стан, – нарахування амортизації основних засобів. В таких умовах підприємство має прийняти рішення щодо можливості продовжувати нарахування амортизації, необхідності виведення об'єктів із експлуатації тощо.

Підприємства, які складають фінансову звітність за національними стандартами, облік основних засобів здійснюють відповідно до вимог П(С)БО 7 «Основні засоби». Так, відповідно до п.23 нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) основних засобів, який встановлюється підприємством (у розпорядчому акті) при визнанні його активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації. При цьому нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію (п.29 П(С)БО 7) [1].

Перелік випадків, коли нарахування амортизації призупиняється, наведений і в п.24 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом Міністерства України від 30.09.03 р. №561.

Вимушений простій у зв'язку із воєнним станом у перелік випадків обов'язкового призупинення амортизації не вписується. Він не є тотожним консервації основних

засобів, яка регулюється Положенням про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств, затвердженим постановою КМУ від 28.10.97 р. № 1183 [2]. І хоча для підприємств, які не мають стратегічного значення для економіки та безпеки держави воно не є обов'язковим, але в питаннях процедури консервації саме до нього доволі часто апелюють податкові органи. Консервація основних засобів є правом, а не обов'язком підприємства, а отже їх консервувати на період простою підприємство не зобов'язане. Отже, під час простою підприємство може не призупиняти нарахування амортизації в обліку. Аргументами на користь цього є те, що строк корисного використання основних засобів - це не лише період їх безпосереднього користування; нарахування амортизації підприємство може здійснювати і в період їх реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації.

Згідно з принципом повного висвітлення фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Бухгалтеру потрібно оцінити, як рішення зупинити нарахування амортизації вплине на показники фінансової звітності, наскільки ця сума є суттєвою (із врахуванням рівнів суттєвості, встановлених обліковою політикою) і може бути корисною для користувачів фінзвітності. Особливо актуальним це питання є для підприємств, які через військовий стан змушені повністю припинити свою діяльність.

Питання консервації основних засобів чи призупинення їх амортизації перебуває виключно в компетенції менеджменту підприємства. Призупинити нарахування амортизації можна на підставі: наказу про виведення основних засобів з експлуатації на період дії карантину або акту виведення основних засобів із експлуатації (типової форми таких актів не затверджено).

Для підприємств, які звітують за МСФЗ ситуація інша. МСБО 16 «Основні засоби» не дає право вибору щодо призупинення нарахування амортизації. Нарухування амортизації припиняється на одну з двох дат, яка відбувається раніше: дата, з якої основні засоби класифікують як актив, утримуваний для продажу або дата, з якої припиняють визнання активу. Іншими словами, МСБО 16 не передбачає

припинення амортизації, коли актив не використовують або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю. Питання призупинення амортизації в бухгалтерському обліку на період простою для них не актуальне.

Отже, призупиняти чи ні нарахування амортизації в бухгалтерському обліку можуть вирішувати лише ті підприємства, які керуються П(С)БО.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 07.03.2023).

2. Про порядок консервації основних виробничих фондів підприємств, затверджене постановою кабінету Міністрів України від 28.10.1997 р. № 1183 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1183-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.03.2023).

УДК 657.372.1

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Шевчук Т.О.

студентка 3 курсу, 31-О групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Матвійчук Л.А.

викладач-методист

Відокремлений структурний підрозділ

«Рівненській фаховий коледж Національного університету

біоресурсів і природокористування України»

м. Рівне

Російська агресія вплинула на кожен аспект життя нашої держави, включаючи бізнес, який зазнав мільярдних збитків та руйнувань.

Знищення майна, втрата капіталу, простій, релокація, проблеми з експортом продукції, різке падіння платоспроможності клієнтів і високі кредити, дефіцит енергоресурсів, мобілізація працівників – це небачені виклики з якими зіткнулись

підприємці. В умовах невизначеності та ризику для бізнесу стало важливим завданням не лише вижити фізично, але завдяки правильним стратегіям та рішеннями знайти можливості для розвитку своїх компаній, тому правильне ведення бухгалтерського обліку під час воєнного стану має вкрай важливе значення, зокрема порядок нарахування амортизації.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості необоротного активу між кількома звітними періодами, протягом яких установа експлуатує його (отримує економічні вигоди від нього, має користь від його утримання) [1].

Здійснюють нарахування амортизації на необоротні активи – ті активи, які, за очікуванням, будуть використовуватись більше року, а саме на основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові біологічні активи, інвестиційну нерухомість тощо.

Існує два винятки при яких не проводять амортизаційні відрахування:

- на об'єкти з невизначеним строком корисного використання;
- на об'єкти, які обліковуються за справедливою вартістю (коли проводять переоцінку на кожну звітну дату), а не за моделлю залишкової вартості [1].

Також амортизація не нараховується на об'єкти основних засобів, доступ до яких обмежений у зв'язку з тим, що вони перебувають на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції [2].

Якщо період окупації тривав менше місяця, то з технічних причин, щодо нарахування амортизації необоротних активів нічого не зміниться. Адже нараховувати амортизацію починають з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт став придатним для корисного використання та введений в експлуатацію, а припиняють, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію [1].

Якщо період окупації триває понад місяць, то є підстави припинити нарахування амортизації з місяця, наступного за тим, в якому через окупацію доступ до об'єкта був обмежений [1].

НП(С)БО 121 «Основні засоби» передбачений вичерпний перелік випадків, коли амортизація може призупинитись, зокрема у разі проведення: реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації та лише на підставі документального підтвердження вищенаведених фактів [2].

З моменту повномасштабного вторгнення велика кількість підприємств та організацій оголошували простій, спричинений війною. При цьому необоротні активи не використовувались з огляду на те, що функціонування було призупинено.

Згідно НП(С)БО 121 «Основні засоби» запровадження простою не може бути підставою для призупинення нарахування чи зменшення сум амортизації. Уникнути нарахування амортизації можна, лише одночасним запровадженням простою робітників та проведенням консервації основних засобів (для інших активів консервація не передбачена) [2].

У випадку мобілізації транспортних засобів та техніки в період виконання військово-транспортного обов'язку потрібно продовжувати нараховувати амортизацію. Мобілізоване майно продовжує обліковуватися на балансі власника та буде повернене протягом 30 календарних днів після оголошення демобілізації.

При нестандартних умовах використання майна для потреб ЗСУ (приймання внутрішньо переміщених осіб, залучення транспортних засобів мирних, цивільних установ до заходів з евакуації населення чи перевезення військових ЗСУ, тощо) амортизацію продовжують нараховувати безперервно в тому ж розмірі.

На нашу думку, у вищенаведених випадках амортизацію доречно відобразити в обліку державного сектору записом Дт 8014 – Кт 14 [1].

Отже, припинити амортизацію необоротних активів можна лише за умови:

- проведення робіт з поліпшення, що унеможливають експлуатацію і тривають більш як місяць;
- консервація об'єкта;
- обмежений доступ до об'єкта через тимчасову окупацію території, на якій він знаходиться;
- припинення визнання об'єкта активом (списання, передача, відчуження тощо) [1].

Список використаних джерел:

1. Воєнна амортизація: простій, мобілізація, окупація, нестандартні умови використання. Бухгалтерія: бюджет: веб-сайт. URL: <https://ibuhgalter.net/articles/991> (дата звернення: 17.03.2023)
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 12 жовтн. 2010 р. № 1202. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Re18312?an=12> (дата звернення: 17.03.2023)

УДК 657.3

ОЦІНКА АКТИВІВ: СУТНІСТЬ ТА БАЗИ ОЦІНЮВАННЯ

Щербініна С.О.

*студентка 5 курсу, 5 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Правдюк Н.Л.

*д.е.н, професор
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

Особливістю бухгалтерського обліку, яка відрізняє його від інших видів обліку, є відображення господарських засобів, їх джерел та господарських процесів у грошовому виразі, тобто у вартісному вимірюванні. Оцінка є самою суттю бухгалтерського обліку тому, що від її обґрунтованості та правильного застосування залежить об'єктивність характеристики наявних ресурсів та ефективності їх використання, точність визначення результатів роботи кожного підприємства [1].

У загальному розумінні оцінка – це вираз в умовних одиницях певної характеристики об'єкта, який оцінюється. Для цілей обліку й звітності ключовим поняттям оцінки об'єктів є вартість. Таким чином, оцінку необхідно розглядати як суму умовних грошових одиниць для вираження елементів фінансової звітності, виходячи з їх вартості та інших релевантних параметрів, метою встановлення якої є надання користувачам доречної і зіставної інформації для прийняття рішень. При цьому

оцінювання є процесом присвоєння грошового еквівалента елементам фінансової звітності для їх відображення в системі обліку та звітності на основі їх вартості й інших важливих параметрів. Воно тотожне поняттю вимірювання, оскільки останнє – це елемент методу бухгалтерського обліку за процедурним підходом, що передбачає оцінку і калькуляцію [2].

Оцінка господарських ресурсів (активів) та джерел їх формування (капіталу і зобов'язань) є відправним моментом бухгалтерського обліку і реальною основою його побудови. Теорія бухгалтерського обліку висуває до оцінки основні вимоги: реальність (адекватність), єдність та цілеспрямованість оцінки. Вони забезпечують правильність відображення усіх об'єктів обліку та вірогідність оцінки.

Оцінка об'єктів обліку (активів, зобов'язань, капіталу, господарських процесів) визначається у відповідних стандартах обліку. Для кожного виду активів, як правило, визначаються декілька ситуацій, в яких здійснюється оцінка активів: оцінка при придбанні (отриманні), оцінка при вибутті, оцінка на дату балансу (на кінець звітного періоду). Таким чином, оцінка є одним з важливих елементів бухгалтерського обліку - способом вартісного вимірювання усіх видів ресурсів підприємства та джерел їх утворення [3].

Активи мають визначатися і відображатися в балансі у грошовому виразі з використанням певної бази оцінки (рис.1).

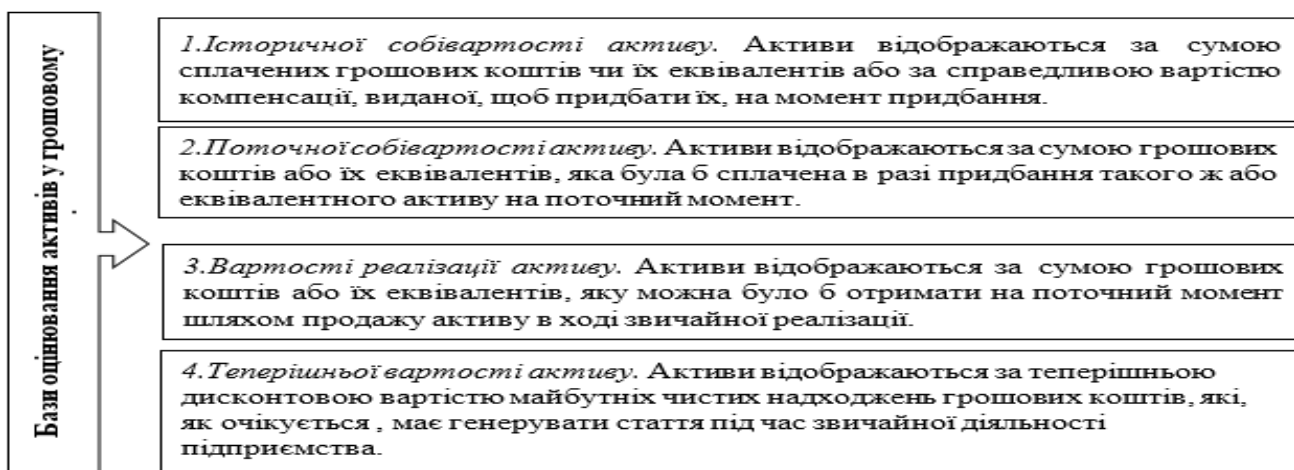

Рис.1 Бази оцінки активів у грошовому виразі

Джерело: сформовано автором на підставі опрацьованих матеріалів дослідження

На підставі опрацьованих джерел [1-3], поділяючи думку науковців, можна зробити наступні висновки:

- оцінку активів необхідно розглядати як суму умовних грошових одиниць для відображення активів в системі фінансової звітності, виходячи з їх вартості;
- стосовно активів вартість є витратною категорією, що виражає суму коштів, які були витрачені для придбання чи в інший спосіб отримання активу або ж які належить отримати від інших суб'єктів господарювання відповідно до домовленості з ними.

Список використаних джерел

1. Акімова Н.С., Говоруха О.О., Кирильєва Л.О., Євлаш Т. О. Навчальний посібник із дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування». ХДУХТ. 2019. 182 с.

2. Івахів Ю.О. Питання оцінки в бухгалтерському обліку :термінологічний аспект. *Економічний часопис*. № 1-2. 2012. С.70-73

3. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/643257/mod_resource/content/0/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%207.pdf (дата звернення 20.03.23)

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ З НАДАННЯ ПОСЛУГ В ІТ-КОМПАНІЯХ

Ярошенко А.

*студентка 2 курсу навчання другого
(магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Олена Єремян

к.е.н., доцент, доцент

Херсонський національний технічний університет,

м. Хмельницький

Сучасний ринок ІТ-послуг в Україні демонструє стабільні показники зростання – за оцінками експертів темпи зростання знаходяться на рівні 20–25%. Згідно з призначенням ІТ-компанії здійснюють діяльність у сфері інформаційних

технологій та програмування. Діяльності у сфері інформаційних технологій переважно (але не виключно) відповідають коди за КВЕД із групи 62 «Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність».

Національні стандарти бухгалтерського обліку не містять визначення термінів «послуги». Проте таке визначення надано КВЕД ДК 009:2010, а саме: «послуги — це результат економічної діяльності, щодо якого не можна встановити права власності. Послуги не підлягають продажу окремо від процесу їх виробництва. Момент завершення виробництва послуги збігається з моментом надання її споживачеві» [1].

Бухгалтерський облік витрат з надання послуг програмування, супроводження, тощо здійснюється за загальними правилами НП(С)БО 16 «Витрати» [2]. Витрати поділяються на прямі витрати (наприклад, заробітна плата програміста, суму якої можна точно співвіднести з виконанням конкретного замовлення) та загальновиробничі витрати, які, у свою чергу, поділяються на змінні та постійні розподілені.

У підприємств, на яких надаються однотипні за характером послуги, з точки зору уніфікації обліку є дуже корисним занесення до документа з білової політики переліку видів прямих витрат та загальновиробничих (змінних та постійних).

Крім того, предметом облікової політики компанії є обрання способу калькулювання витрат. У національній практиці традиційно використовують позамовний, попроцесний, попередільний методи і додатково нормативний метод. Проте такі методи не є виключними — підприємство має право обрати будь-який визнаний у міжнародній практиці метод, що більше відповідає його специфіці (стандарт-костингу, нормативному розподілу тощо).

Більшості ІТ-компаній доречно застосовувати позамовний метод, сутність якого полягає в тому, що всі прямі основні витрати обліковують у розрізі встановлених статей за окремими замовленнями. Кожному замовленню присвоюють окремий номер (це може бути номер договору із замовником), який зазначають в усіх документах (записах) про витрати на це замовлення.

Фактична собівартість окремих замовлень визначається після здавання результатів робіт замовнику. Облік витрат ведеться на рахунках 23, 91, 92, 93, а для аналітичного обліку прями і непрями витрати обліковують окремо.

Важливим питанням обліку витрат ІТ-послуг є порядок розподілу непрямих витрат, адже застосування різних баз розподілу призводить до викривлення результатів калькуляційних розрахунків і прийняття неефективних управлінських рішень. Також це питання набуває ще більшої проблематичності, бо в цій сфері досить складно реалізувати методику розподілу загальновиробничих витрат, встановлену П(С)БО 16 [2]. Вважаємо, непрями витрати щомісяця треба розподіляти між замовленнями. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються виходячи з бази розподілу, яку обирає підприємство самостійно (якщо основну частку собівартості послуг становить заробітна плата програмістів, то за базу розподілу зручно обирати людино-години або людино-дні тощо), при нормальній потужності (яку теж потрібно визначити).

Отже, можемо констатувати, що особливості інформаційних послуг, технології їх надання впливають на організацію й методику обліку витрат і порядок калькуляційних розрахунків в ІТ-компаніях та сприяють прийняттю ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. N 457 Дата оновлення: 24.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (дата звернення 02.03.2023).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 02.03.2023).

UDC 657.1: 336.2:658.27

ARRANGEMENT OF BOMB SHELTERS AT ENTERPRISES OF UKRAINE: ACCOUNTING AND TAXATION

Yatsenko K.,

5th year student

specialty "Accounting and taxation"

Supervisor Syrtseva S.,

PhD (Economics), Associate Professor,

Mykolayiv National Agrarian University,

Mykolaiv

During the full-scale war, the majority of Ukrainian enterprises began to equip bomb shelters from the basements of their own accommodations, which had either not been used before or had a different purpose. Therefore, the method and features of reflecting in the accounting and tax records the costs of the enterprise for the arrangement of such an object are relevant today.

In accordance with Ukrainian legislation, economic entities on whose balance sheet these structures are located must maintain civil defense protective structures in readiness for their intended use at the expense of their own funds (including those that did not become part of the authorized capital during the privatization process (corporatization). In the case of the use of one protective structure by several economic entities, they participate in the maintenance of the structure in accordance with the agreements concluded between them.

Thus, the bomb shelter is included in the group of fixed assets "Buildings and structures". Accounting for such fixed assets must be kept on subaccount 103 "Buildings and structures" in accordance with the Plan of accounts for accounting of assets, capital, liabilities and economic operations of enterprises and organizations, approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 30.11.1999 No. 291 [1].

In tax accounting, in accordance with the Tax Code of Ukraine (PC) [2], all these objects also belong to the third group of fixed assets. However, each type of such fixed

assets has its own minimum period of operation for calculating depreciation (for example, it is 20 years for buildings, 15 years for structures).

So, if the correct classification is not very important for accounting at first glance, then in tax accounting it is important to accurately establish the asset's belonging to a certain type of fixed assets, because the period of operation affects the amount of accrued depreciation in tax accounting (for those enterprises that adjust the financial result for the difference established by Chapter III of the PC).

According to the PC:

- buildings are land improvements consisting of load-bearing and enclosing or combined (load-bearing and enclosing) structures that form above-ground or underground accommodations intended for the residence or stay of people, the placement of property, animals, plants, the storage of other material values, the conduct of economic activities (clause 14.1.15 of the PC);

- structures – land improvements that are not buildings and are intended for the performance of special technical functions (clause 14.1.238 PC).

In our opinion, bomb shelters installed in buildings that are intended for people's stay can be attributed to these buildings for accounting purposes. But this point should be fixed in the company's accounting policy.

According to Clause 7 of the National Regulation (Standard) of Accounting (NP(S)BO) 7 "Fixed Assets" [3], purchased or created fixed assets, and in our case, bomb shelters, are credited to the balance sheet of the enterprise at their original cost. In the case of construction of objects by economic or contracting methods, all costs must be capitalized and form the original cost of the constructed object (clause 8 NP(S)BO 7). Such expenses should be recorded on sub-account 151 "Capital construction".

The initial cost of buildings includes:

- material costs for the construction of the object (accounts 20 "Production stocks", 22 "Low-value and perishable items", 23 "Production"). Moreover, the developer, who uses the economic method, keeps records of building materials, structures and parts,

equipment and components to be installed, and other tangible assets used in the construction process, on subaccount 205 "Building materials";

- expenses for wages of workers engaged in construction, with accrual of the Unified social contribution (accounts 66 "Calculations for payments to employees", 65 "Calculations for insurance");

- depreciation of the equipment used during the construction of the object (sub-accounts 131 "Depreciation of fixed assets", 132 "Depreciation of other non-current tangible assets");

- expenses for obtaining permits, licenses, etc. (subaccount 377 "Settlements with other debtors");

- expenses for payment of works and services of third-party organizations related to the construction of the object (sub-accounts 631 "Settlements with domestic suppliers", 377 "Settlements with other debtors");

- other expenses corresponding to item 8 of NP(S)BO 7.

After completion of construction, the facility of fixed assets is put into operation. In the accounting of Ukrainian enterprises, this business transaction is reflected in the following accounting transactions:

Debit of account 103 "Buildings and constructions"

Credit of account 151 "Capital construction".

The enterprise independently determines the period of useful use (exploitation) of the object when it is recognized as an asset (in the case of inclusion on the balance sheet).

The definition of the period of useful use (exploitation) is given in clause 4 of NP(S)BO 7 "Fixed assets" - this is the expected period of time during which non-current assets will be used by the enterprise or with their use the expected volume of products (works, services).

Clause 26 of NP(S)BO 7 allows to calculate amortization taking into account the minimum allowable periods of useful use of fixed assets established by tax legislation (except for the production method). This means that in accounting it is allowed to focus

on the terms of use defined in paragraphs 138.3.3 PC (for buildings - 20 years, for structures - 15 years).

At the same time, if, based on operational expectations, the enterprise has established that the useful time of existence of the bomb shelter can be equal to 30 years (that is, the useful time of existence is 30 years), then this object must be depreciated in accounting for 30 years (clause 23 of the NP(C)BO 7).

Therefore, we believe that the bomb shelter should still be classified as a dual-purpose facility among production assets. For example, several workplaces for office workers can be placed there, so that the enterprise does not stop working completely during an air raid. In this case, there is a direct connection between the use of such premises and economic activity.

If the management of the business entity determined that the bomb shelter belongs to non-production objects of fixed assets, then in accordance with tax legislation such objects are not recognized as fixed assets, and therefore, the costs of their acquisition (creation) are not amortized in tax accounting (clause 138.3.2 PC).

In accounting, fixed assets cannot be divided into productive and non-productive fixed assets. Regardless of where an intangible asset is used, under national standards it is by definition considered a fixed asset and depreciated.

Depreciation of such a "non-production" object accrued under the credit of sub-account 131 "Depreciation of fixed assets" should be debited to expenses in the debit account 97 "Other expenses", which is intended to record expenses arising in the course of activity, but not related to production or sale of the main products (goods) and services, namely on sub-account 977 "Other activity expenses".

With regard to the calculation of value added tax (VAT), input VAT on non-

If the bomb shelter is considered as production fixed assets, then the input VAT is included in the tax credit on a general basis, but compensating tax liabilities do not need to be calculated.

Summarizing the above and taking into account the latest events in Ukraine, managers of enterprises, regardless of the forms of ownership and management, on the

balance sheet of which there are protective structures should also be recognized as objects of accounting and tax accounting. In addition, for the purposes of tax accounting, such objects should be attributed either to production fixed assets in the form of dual-purpose premises, or to non-production objects of fixed assets, the costs of acquisition (creation) of which are not amortized in tax accounting.

References:

1. Ministry of Finance of Ukraine (1999). Plan of Accounts Accounting of Assets, Capital, Obligations and Business Operations Enterprises and Organizations (Order №291, November 30). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>.
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2010). Tax Code of Ukraine (Order №2755-VI, December 02). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
3. Ministry of Finance of Ukraine (2000). National regulation (standard) of accounting 7 "Fixed Assets" (Order №92, April 27). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

**Секція 2. Оподаткування діяльності суб'єктів господарювання в умовах
реалізації інтеграційних стратегій**

УДК 336.64

**ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ В ПЕРІОД ВОЄННОГО
СТАНУ**

Безпечна Р.К.,
*студентка 3 курсу
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»*
Науковий керівник: Іванова С.М.,
*викладач
ВСП «Ірпінський ФК НУБіП України»
м. Ірпінь*

Сучасна податкова система є основним інструментом впливу держави на політичні та економічні процеси та платників податків. Воєнний стан внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну призвів до змін у функціонуванні економіки та потребував модернізації податкової системи. Тому, в Україні проводяться суттєві зміни до Податкового законодавства, що беззаперечно відобразилося й на фінансовому обліку.

З розвитком воєнних подій військові потреби та питання малого підприємництва набули більш чіткого змісту, у зв'язку з чим було прийнято низку нормативно-правових актів, якими встановлено такі податкові пільги [1]:

- зменшення ПДВ на внутрішні перевезення авіатранспортом із 20% до 7% до 31.12.2024;

- зниження ставки ПДВ з 20% до 7% для операцій з постачання та ввезення на митну територію України бензинів, важких дистилатів та скрапленого газу, на які встановлено нульову ставку акцизного податку, а також нафти або нафтопродуктів на період дії воєнного стану;

- звільнення від оподаткування ПДВ товари знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, а також товари передані в

державну чи комунальну власність, у тому числі на користь добровольчих формувань територіальних громад, а також надані на користь інших осіб для потреб забезпечення оборони України у період дії воєнного стану;

- звільнення від оподаткування ПДВ передачі (надання) товарів, у тому числі пального, на потреби Армії для забезпечення оборони України у період дії воєнного стану;

- звільнення від оподаткування ПДВ ввезення товарів на митну територію України у митному режимі імпорту суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи, крім платників, які залишилися платниками ПДВ;

- звільнення від оподаткування ПДВ ввезення фізичними особами на митну територію України автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів у митному режимі імпорту;

- звільнення від мита та ПДВ на товари, що імпортуються підприємствами для вільного обігу (крім алкогольних напоїв, тютюнових виробів) [2].

Зазначені звільнення від ПДВ застосовуються за умови, що товари не походять з росії.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що введення воєнного стану в Україні позитивно вплинуло на лібералізацію ринку та ефективність ведення господарської діяльності суб'єктів бізнесу. Разом з тим виникли асиметричні впливи на формування доходів підприємств та організацій. Саме останнє скоригувало зменшення державних доходів від недоотриманого від платників ПДВ після початку військової агресії з боку росії.

Список використаних джерел

1. Татарова М. Податки під час війни: все, що потрібно знати бізнесу. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/04/7/685375/>

2. Оносовський Д. Податки під час війни: що змінилося для бізнесу або адаптація податкового законодавства до умов воєнного часу. Liga Zakon. 2022. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211250_podatki-pd-chas-vyni-shcho-zmnilosya-dlya-bznesu.

ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР У 2023 РОЦІ

Бондар Т. Г.,

*здобувач освіти, 3 курсу, 31-М групи
спеціальності «Менеджмент»*

Науковий керівник: Конончук О. М.,

*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
ВСП «РФК НУБіП України»*

М. Рівне

Військовий збір в Україні запровадили як тимчасовий податок на період військового стану та з метою реформування Збройних Сил України.

Задля забезпечення фінансування заходів з покращення обороноздатності України тимчасово з 3 серпня 2014 року набрав чинності Закон України від 31 липня 2014 року № 1621-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України» введено військовий збір. Він став фактично додатковим податком до ПДФО, адже 1,5%, які він становить вираховують саме з доходів фізичних осіб.

З моменту його затвердження планувалось, що він буде тимчасовим та встановили термін його дії до 1 січня 2015 року. Проте, термін дії військового збору продовжений до набрання чинності рішення Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України. Таким чином тимчасовий характер змінений на невизначений термін.

Військовий збір – це обов'язковий платіж, який ввели для фінансування потреб армії у зв'язку із російською агресією на території України.

У вітчизняному законодавстві військовий збір сплачується фізичними особами резидентами та нерезидентами з доходів, визначених Податковим кодексом України.

Військовий збір характеризується своєю цільовою спрямованістю, але всі надходження зараховуються не до окремого фонду, а до державного бюджету.

Стандартна ставка військового збору завжди складає 1,5% від бази оподаткування, якою є дохід особи.

Платниками військового збору вважаються:

- фізична особа-резидент, яка отримує дохід в межах України, а також з іноземних джерел;
- фізична особа-нерезидент при отриманні доходу з джерел походження в межах України;
- податковий агент.

У 2023 році, під час дії воєнного стану доходи військовослужбовців та працівників ЗСУ, СБУ, Державної прикордонної служби, працівників правоохоронних органів, Нацгвардії України, та осіб рядового, начальницького складу, працівників МВС, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших осіб на період їх безпосередньої участі в заходах із забезпечення національної безпеки та оборони, а також відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації не підлягають оподаткуванню військовим збором.

Стаття 163 Податкового кодексу України визначає доходи, які є об'єктом оподаткування військовим збором.

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загально місячний (річний) оподаткований дохід;
- доходи із джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування;
- іноземні доходи, які отриманні поза межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

- загальний місячний (річний) оподаткований дохід з джерела його походження в Україні;
- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування [1].

Військовий збір не стягується з іноземних доходів нерезидентів.

Статтею 171 Податкового кодексу України визначено, що роботодавці є відповідальними за нарахування, утримання та сплату військового збору з доходів у вигляді заробітної плати своїх співробітників. У разі інших доходів, нарахування, утримання та сплату військового збору здійснюють податкові агенти для доходів, які є оподатковуваними та мають джерело походження в Україні. Якщо доходи не є оподатковуваними або їх джерело виплати належить особам, які звільнені від обов'язку нарахування, утримання та сплати військового збору, то відповідальність за нарахування та сплату військового збору лежить на платників цих доходів.

Сплата військового збору проводиться за тими ж правилами, що і ПДФО. Якщо зарплата (дохід) отримується на банківський рахунок, то сплата військового збору відбувається одночасно з отриманням грошей на рахунку. Якщо виплата здійснюється готівкою з каси, то військовий збір сплачується протягом 3-х банківських днів після дня виплати. Якщо дохід нараховано, але не виплачено, то податок повинен бути сплачений протягом 30 календарних днів, що настають за останнім днем місяця, в якому він був нарахований (при цьому потрібно подати Додаток 4ДФ до Податкового розрахунку протягом 20 календарних днів). Якщо граничний строк сплати військового збору припадає на вихідний або святковий день, то він не переноситься, тому потрібно сплатити військовий збір та ПДФО перед святковими та вихідними днями.

Військовий збір не стягується з деяких видів доходів, таких як допомога по вагітності й пологам, житлові субсидії, кошти на відрядження або під звіт з авансовим звітом, аліменти, продаж нерухомості, якщо це єдиний випадок продажу майна, що належало власнику більше 3-х років або було отримано як спадщина, продаж (обмін) одного з об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля, мотоцикла або мопеда, поворотна фінансова допомога, подарунки, якщо їх вартість не перевищує 25% мінімальної зарплати на початок звітного року, спадщина та подарунки, що отримані від осіб першого та другого ступеня споріднення, а також грошове забезпечення військовослужбовців.

Список використаних джерел:

1. Військовий збір 2023. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7401-vyskoviy-zbr> (дата звернення: 16.03.2023).

УДК: 336.22

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Гладюк Н.В.

Магістр 1 року навчання, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Шевчук К.В.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів та природокористування України,
м. Київ*

Основним непрямим податком є податок на додану вартість (ПДВ), який покликаний наповнювати державний бюджет України. Незважаючи на його важливість і цінність, ПДВ є одним із найбільш проблематичних податків, оскільки постійні зміни в його адмініструванні та недосконалі податкові системи ускладнюють його облік і обчислення. Введення в дію Податкового кодексу України не вирішує конкретну проблему, але наближає чинне податкове законодавство до сучасних стандартів адміністрування непрямих податків.

Основними завданнями запровадження електронної системи управління ПДВ можна вважати запобігання зловживанням щодо незаконного отримання бюджетного відшкодування ПДВ, зменшення ризику формування фіктивних кредитів, унеможливлення незаконного отримання бюджетного відшкодування ПДВ, зменшення розміру вітчизняної тіньової економіки та національні витрати на адміністрування ПДВ.

Впровадження електронної системи управління ПДВ здійснювалося у два

етапи:

– *перший етап* тестування тривав з січня по червень 2015 року включно. У тому числі з січня 2015 року набули чинності однорядкові правила, а система електронного урядування ще не запрацювала;

– *другий етап* – повноцінна робота системи електронного урядування податку на додану вартість розпочалася 1 липня 2015 року.

Система електронного адміністрування ПДВ передбачає відкриття ПДВ-рахунку у Державному Казначействі України для кожного платника ПДВ, переведення всього документообігу в електронний режим, введення штрафних санкцій за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних та надання права покупцю на податковий кредит (ПК) лише за умови реєстрації податкової накладної (ПН) [1].

Серед переваг запровадження системи електронного адміністрування ПДВ варто виділити:

1) спрощення податкової звітності, запровадження електронних податкових накладних;

2) збільшення порогу для обов'язкової реєстрації суб'єктів господарювання як платників податку з 300 тис. грн. до 1 000 тис. грн.;

3) скорочення кількості критеріїв автоматичного бюджетного відшкодування ПДВ;

4) запобігання незаконного відшкодування ПДВ з бюджету.

Крім перерахованих вище переваг, електронні системи управління мають і деякі негативні характеристики, зокрема:

- якщо контрагент не зареєстрований для отримання податкових накладних, платник податку буде змушений сплачувати за ним ПДВ, оскільки він не зможе сформувати податковий кредит, навіть якщо сплату ПДВ перерахує постачальник;

- сума невідшкодованого ПДВ продовжуватиме зростати через відсутність у платників права на неавтоматичне відшкодування;

- неможливість повернення коштів зі спеціального рахунка на поточний

рахунок платника податків, навіть якщо кошти були перераховані неправильно або переплачено;

- труднощі з реєстрацією податкових накладних в системі через неправильну методичку, що в результаті спричинює штрафні санкції [2].

На початку 2015 року платники податку вже зіткнулися з певною проблемою, що виникла через запровадження системи електронного адміністрування. У зв'язку з відсутністю перехідного періоду на платників податку було подвійне навантаження – платники були змушені оплатити податкові зобов'язання грудня 2014 року і податкові зобов'язання січня 2015 року [3].

Отже, податкові накладні після складання підлягають реєстрації, також можливий і штраф за несвоєчасну реєстрацію чи не реєстрацію податкової накладної, але в умовах воєнного стану ці правила зазнали змін. З 8 лютого 2023 року діють нові терміни реєстрації ПН/РК, у зв'язку з набуттям чинності Закону від 12.01.2023 р. № 2876, який оновив Перехідні положення Податкового кодексу України (ПКУ). Дані терміни тимчасові та застосовуються лише у період воєнного стану та 6 місяців після місяця його скасування (п. 89 підрозділу 2 Перехідних положень ПКУ). За роз'ясненням ДПС нові строки реєстрації в ЄРПН застосовуються до ПН/РК з «датою складання починаючи з 16 січня 2023 року». Якщо допущена невчасна реєстрація ПН, то штрафу не уникнути. Однак з 08 лютого 2023 року штрафи знизилися, хоча й тимчасово – на період воєнного стану та 6 місяців після місяця його скасування.

Отже, можна сказати, що запровадження електронного декларування значно спростило прийом та оформлення податкової звітності для платників ПДВ. Але з вищесказаного можна зробити висновок, що для ефективного використання системи необхідно вирішити низку питань. Зосередити увагу на відшкодуванні та поверненні коштів зі спецрахунку ПДВ. Також необхідно вирішити проблему отримання підприємствами інформації про стан рахунків та умови сплати суми податку на додану вартість.

Список використаних джерел:

1. Єгорова Юлія. Електронне адміністрування ПДВ починає діяти. Агробізнес Сьогодні. 2015. № 4 (299). URL: <http://agro-business.com.ua/agro/pytannia-bukhhalterii/item/1754-elektronne-administruvannia-pdv-pochynaie-diiaty.html> (дата звернення: 11.03.2023).
2. Експерти перераховують недоліки електронного адміністрування ПДВ. 2014. URL: <http://uspp.ua> (дата звернення: 02.03.2023).
3. Система електронного адміністрування ПДВ потребує доопрацювання – експерти. URL: <https://uacrisis.org/uk/28774-sistema-elektronno-go-administruvannya-pdv> (дата звернення: 02.03.2023).

УДК 657.364

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Колодюк О. П.,
*здобувач освіти, 3 курсу, 31-М групи
спеціальності «Менеджмент»*

Науковий керівник: Конончук О. М.,
*спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
ВСП «РФК НУБіП України»
М. Рівне*

Україна вже майже дев'ять років переживає конфлікт на Сході нашої держави, а вже з 24 лютого 2022 року нову її фазу – повномасштабне вторгнення на велику територію нашої держави та постійні загрози ракетних ударів у різні точки нашої країни. Саме повномасштабне вторгнення призвело до певних змін у сфері обліку та оподаткування, внаслідок ведення на всій території України воєнного стану та ведення активних бойових дій на значній території нашої держави, виключенням не став і «Податок на додану вартість або ПДВ»

Державна податкова служба України у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України 03.03.2022 Закону України № 2118 – IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» повідомляє, що на період до припинення або скасування воєнного стану на

території України платників податків звільнено від передбаченої відповідальності за дотримання термінів сплати податків і зборів, подання звітності, реєстрації у відповідних реєстрах податкових накладних (п.69.1 підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України [1]).

Умови дії воєнного стану в Україні призвели до обмежень у функціонуванні електронних сервісів Державної податкової служби. Це ставить платників податку на додану вартість у складну ситуацію, оскільки вони не можуть реєструвати податкові накладні та розрахунки коригування до них в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН).

За звітний період лютий 2022 року, податкові зобов'язання та податковий кредит формуються на підставі зареєстрованих в ЄРПН податкових накладних до 24.02.2022 та первинних документів, складених відповідно до законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність (у разі операцій, не підтверджених зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними та розрахунками коригування до них). У наступних звітних періодах, податкові зобов'язання та податковий кредит будуть формуватися на підставі наявних у платника первинних (розрахункових) документів.

Отже, платники податку на додану вартість повинні зберігати увесь первинний документообіг та вести облік операцій, які не можуть бути підтвержені зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними та розрахунками коригування до них.

Сплата до бюджету узгоджених податкових зобов'язань з податку на додану вартість, що задекларовані платником в поданих податкових деклараціях з ПДВ, здійснюється платником шляхом поповнення електронного рахунку у СЕА ПДВ [1].

У подальшому, у терміни визначені ПКУ, ДПС на підставі поданих платниками податку податкових декларацій (уточнюючих розрахунків) будуть сформовані відповідні реєстри на перерахування сум податку до бюджету.

Такі реєстри у визначені терміни будуть спрямовані до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (Держказначейство), для здійснення перерахування таких сум до бюджету [1].

Якщо товари чи послуги передаються або надаються установам та організаціям, які утримуються за рахунок бюджетних коштів та призначені для захисту національної безпеки та інтересів держави, такі операції не підлягають оподаткуванню. До таких установ та організацій належать армія, поліція, спецслужби, органи цивільного захисту, заклади охорони здоров'я та інші подібні утворення. Тому, підприємцям не потрібно сплачувати ПДВ із операцій з цими організаціями.

Отже можна зробити висновок, що у зв'язку з воєнним станом на території України, Верховна Рада України прийняла закон, який звільняє платників податків від відповідальності за порушення термінів сплати податків та подання звітності до припинення або скасування воєнного стану. Умови дії воєнного стану в Україні обмежили функціонування електронних сервісів Державної податкової служби, що створило проблеми для платників податку на додану вартість з реєстрацією податкових накладних та коригуваннями до них у Єдиному реєстрі податкових накладних. У зв'язку з цим, платники повинні зберігати первинні документи та вести облік операцій, які не можуть бути підтвержені зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними та коригуваннями до них в наступних звітних періодах. Платники податку на додану вартість повинні вести облік операцій та зберігати первинні документи. Сплата до бюджету податку на додану вартість здійснюється платником шляхом поповнення електронного рахунку у СЕА ПДВ.

Список використаних джерел:

1. ПДВ в умовах воєнного стану. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576814.html>. (дата звернення: 08.03.2023).

УДК 657.1

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Корощенко М.Г.

студентка 4 курсу

Спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Кучеркова С.О.

к.е.н., доцент

кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Таврійський державний агротехнологічний

університет ім. Дмитра Моторного,

м. Запоріжжя

Адміністрування податків, зборів та платежів є однією з найважливіших ознак держави та необхідною умовою її існування. Адміністрування означає управління, організація, виконання, здійснення, нагляд (контроль); у широкому розумінні, це – організаційно-розпорядча діяльність керівників і органів управління, що здійснюється шляхом наказів і розпоряджень.

Адміністрування податку на прибуток включає в себе комплекс дій з боку держави щодо управління надходженнями податку. Цей податок включає в себе контроль, забезпечення декларування та сплати податку, організацію його перевірки та нарахування штрафних санкцій.

Податок на прибуток – це сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Базова ставка податку на прибуток – 18% від прибутку.

Податкова декларація з податку на прибуток – це та форма звітності, яка подається:

– щокварталу – протягом 40 календарних днів, які настають за останнім календарним днем звітного кварталу. Декларація подається наростаючим підсумком (I квартал; I+II квартали; I+II+III квартали; I+II+III+IV квартали). Остання декларація за 4 квартали подається протягом 60 календарних днів, що

настають після кінця року;

– щороку – протягом 60 календарних днів, що настають за кінцем року, якщо платник податку має річний звітний період.

Крайні дати подачі декларації з податку на прибуток у 2023 році:

- за 2022 рік – 01 березня 2023 року;
- за I квартал 2023 – 10 травня 2023 року;
- за перше півріччя 2023 – 9 серпня 2023 року;
- за 3 квартали (9 місяців) 2023 – 9 листопада 2023 року;
- за 2023 рік – 29 лютого 2024 року.

Особливий звітний період для сільгосп підприємств у 2023 році:

- загальне правило подачі декларації: подається протягом 60 календарних днів після закінчення особливого звітного періоду «01 липня – 30 червня»;
- крайня дата подачі декларації з ПП у 2023 році – 29 серпня 2023 року.

Крайній строк сплати ПП – впродовж 10 к. днів, які настають за крайнім днем подачі. Наразі ПП слід заплатити за:

- за 2022 рік – до 10 березня 2023 року включно;
- за особливий звітний період «01 липня 2022 – 30 червня 2023» - до 08 вересня 2023 року включно.

Для платників податку на прибуток, які не мають можливості вчасно подати декларацію упродовж воєнного стану, такий обов'язок переноситься на період впродовж 6 місяців після скасування дії воєнного стану. У такому разі штрафу не буде – як за невчасну подачу декларації, так і за несплату податку. Це загальне правило, яке стосується й декларування та сплати інших податків.

Можливість або неможливість виконати податкові обов'язки визначається за правилами відповідного Порядку, затвердженого наказом Мінфіну від 29.07.2022 р. № 225 [1]. Там же є й перелік потрібних документів для підтвердження неможливості виконувати свої податкові обов'язки.

Штрафи за неподання та помилки у декларації з податку на прибуток:

- 340 грн – за кожне неподання/несвоєчасне подання (п. 120.1 ПКУ) [2];

– 1020 грн – повторне неподання/несвоєчасне подання протягом року (п. 120.1 ПКУ) [2];

– 5% суми недоплати – штраф за несвоєчасну сплату, якщо прострочення менше 30 днів (п. 124.1 ПКУ) [2];

– 10% суми недоплати – штраф за несвоєчасну сплату, якщо прострочення більше 30 днів (п. 124.1 ПКУ) [2].

Однак, якщо податківці несплату ПП кваліфікують як умисну, то штрафи зростають до 25%, а при повторній несплаті впродовж 1095 к. днів – до 50% (п. 124.2 ПКУ) [2].

Також за правилами п. 129.1 ПКУ може ще й нараховуватися пеня за кожний день (або з 91-го дня) на основі 100% або 120% облікової ставки НБУ – у залежності від ситуації.

Крім податкової декларації існують ще інші звіти, які прирівняні до декларацій та пов'язані зі сплатою податку на прибуток.

– звіт про контрольовані операції. Даний звіт подається платниками податку на прибуток, якщо вони у звітному періоді здійснювали операції з нерезидентами, які підпадають під критерії контрольованих. Звіт подається до 01 жовтня року, що настає за звітним. Звіт містить інформацію про загальні суми контрольованих операцій, умови їх проведення, пов'язаних осіб.

– фінансова звітність. Вона є невід'ємною частиною податкової декларації та розглядається як їх додаток ФЗ. Дані Звіту про фінансові результати безпосередньо використовуються при складанні податкової декларації.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження від 29.07.2022 р. № 225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0967-22#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

УДК 657.446:336.226.1

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ОТРИМАНИХ ЗА КОРДОНОМ

Кравченко М.С.,

*студента магістратури 1 курсу 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник-Ганяйло О.М.

*к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ*

Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб займають важливе місце в податковій системі України. Оскільки, все більше українців працюють за кордоном та отримують там дохід, питання оподаткування таких доходів є актуальним.

Оподаткування доходів фізичних осіб отриманих за кордоном регулюється Податковим кодексом України. Відповідно до законодавства, українські громадяни зобов'язані сплачувати податки з доходів, отриманих як в Україні, так і за її межами. За невиконання цього зобов'язання громадяни можуть бути притягнуті до відповідальності та сплачувати пеню та штрафи.

Оподаткування доходів фізичних осіб отриманих за кордоном може бути здійснене шляхом встановлення податкових ставок та зборів. В Україні, як і в більшості країн світу, існує система подвійного оподаткування, коли дохід, отриманий за кордоном, підлягає оподаткуванню як в країні, де отримано дохід, так і в країні, де фізична особа зареєстрована як платник податку.

Для уникнення подвійного оподаткування і захисту прав фізичних осіб були укладені міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування. За цими договорами доходи фізичних осіб, отримані за кордоном, можуть бути звільнені від оподаткування в одній з країн.

Для того щоб правильно сплатити податок з доходу, фізичні особи повинні знати, які доходи підлягають оподаткуванню в Україні, а також які збори та ставки

застосовуються.

Згідно з Податковим кодексом України, доходи, отримані фізичними особами за кордоном, підлягають оподаткуванню в Україні, якщо такі доходи отримані в результаті виконання роботи або надання послуг в іноземній країні. До таких доходів належать зарплата, винагорода за роботу, гонорари, а також прибутки від підприємницької діяльності, що здійснюється за кордоном.

У разі отримання доходів за кордоном, фізичні особи повинні сплачувати податки за місцем реєстрації. Якщо ж доходи отримані у країні, з якою Україна має укладений договір про уникнення подвійного оподаткування, то можливе звільнення від оподаткування в Україні або застосування пільгових ставок податків.

Українські громадяни зобов'язані сплачувати податки з доходів, отриманих як в Україні, так і за її межами. Однак, якщо фізична особа проживає та працює за кордоном та не має жодних доходів в Україні, то вона може бути звільнена від сплати податків в Україні за умови, що вона має документ, який підтверджує її статус нерезидента. Крім того, українські громадяни, які евакуювалися в іншу країну з України через військовий конфлікт, можуть бути звільнені від сплати податків на доходи, отримані за кордоном, протягом перших 3 років після евакуації. Для цього потрібно мати документальне підтвердження факту евакуації та дати відповідну заяву до органів податкової служби. Зокрема, такі особи можуть звільнитися від сплати податку на доходи від нерухомості та іншого майна, які знаходяться за межами України. Однак, якщо дохід був отриманий від українського юридичного або фізичного особи, то такий дохід підлягає оподаткуванню в Україні незалежно від місця проживання фізичної особи.

В Україні ставка податку на доходи фізичних осіб отриманих за кордоном складає 18%. Для визначення обсягу доходу, що підлягає оподаткуванню, фізичні особи повинні вести облік доходів, отриманих за кордоном, та подавати звітність до податкової служби.

Отже, оподаткування доходів фізичних осіб отриманих за кордоном має свою

актуальність та потребує від фізичних осіб знань та розуміння податкової системи. Для уникнення подвійного оподаткування та захисту прав фізичних осіб важливо враховувати міжнародні договори та укладені між країнами, а також правила податкового права в країні, де отримано дохід.

Список використаних джерел:

1. Андрій Петришак. Робота за кордоном: де сплачуються податки та як уникнути подвійного оподаткування | Think brave. *Think brave* | *Останні новини бізнесу України*. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211453_robota-za-kordonom-de-splachuyutsya-podatki-ta-yak-uniknuti-podvynogo-opodatkuvannya (дата звернення: 02.03.2023).
2. Оподаткування доходів, отриманих за кордоном – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій* - *WikiLegalAid*. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Оподаткування_доходів,_отриманих_за_кордоном (дата звернення: 02.03.2023).
3. Податковий кодекс України ВРУ № 2755-VI від 02.12.2010 р.: станом на 24.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.03.2023).

УДК 657.422.2

ПОРІВНЯННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Лашук Т. Р.,

студентка 3 курсу, 1 групи

спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Піхняк Т. А.,

к. е. н., доцент

Хмельницький університет управління

та права імені Леоніда Юзькова

м. Хмельницький

Найважливішим елементом у регулюванні соціальних та економічних відносин у державі виступає податкова система. Податкова система кожної країни показує особливості організації та функціонування господарства. Якщо розглянути структуру та набір, податкові ставки та законодавство, то у кожній країні вони

відрізняються. Такі відмінності є закономірними так, як податкова система формується в залежності від економічних, політичних та соціальних чинників. На вибір державою моделі податкової системи впливають: політичні особливості, структура органів виконавчої влади та історичний підхід до організації податкової організації.

Податкова система – установлені законодавчим порядком загальнодержавні та місцеві податки та збори. Якщо податкову систему розглянути ширше, то вона регламентується нормами фінансового права, які закріплені законом та нормативно-правовими актами з оподаткування та податкових відносин, які забезпечують адміністрування податків, виявляються в конкретних формах оподаткування [1, с. 47].

Оптимізація потреб у податкових надходженнях є основним завданням при формуванні податкової системи. Порівнюючи питому вагу податків у структурі валового внутрішнього продукту видно, що в Україні вона менша ніж у Японії та країнах ЄС, проте вища ніж у США (Рис.1).

Рис.1- Питома вага податків у структурі ВВП України, США, Японії, країн ЄС за 2022р.

*Примітка. Побудовано автором на основі джерела:[2]

Отже, можна побачити, що в Україні відносно невеликий податковий тиск 27,3%, менший лише в США 26,9%, тоді як в країнах ЄС у середньому - 39,3%.

Виокремлюють два підходи до оподаткування доходів:

- 1) пряма шкала: податок, який розраховується єдиною ставкою, не враховуючи рівень доходу. Також вона не враховує принцип соціальної рівності: малозабезпечені та заможні верстви населення сплачують однаковий відсоток з доходу (Україна, Грузія, Болгарія);
- 2) прогресивна шкала, спрямовується на збільшення податкових ставок залежно від збільшення доходів [3, с. 32].

Аналізуючи податкові ставки України та зарубіжних країн можна помітити, що в нашій країні ставки податків є меншими. Ми маємо найнижчу ставку в трьох основних податках. Друге місце посідає Польща, за нею Німеччина та Іспанія (табл. 1).

Таблиця 1

Ставки основних податків в зарубіжних країнах в 2022 році

Країна	Ставка ПДВ,%	Ставка ПДФО,%	Ставка податку на прибуток,%
Україна	20	18	18
Німеччина	19	47,5	29,8
Іспанія	21	45	30
Італія	22	45,6	31,4
Франція	20	45	34,4
Нідерланди	21	52	25,5
Португалія	23	42	36
Бельгія	21	53,7	34
Польща	23	32	19

*Примітка. Складено автором на основі джерела: [2]

Кожній країні потрібно підвищувати ефективність податкової системи та використовувати найперспективніші принципи оподаткування. Ці заходи є специфічними, але вони ефективно впливають на оподаткування.

Порівнюючи податкові системи різних країн, можна зробити висновок, що немає ідеальної податкової системи. Проте є країни, в яких податкові системи достатньо розвинуті, це – Німеччина, США, Італія. Податкова система кожної країни має свої особливості, тому, для її покращення необхідно використовувати досвід інших країн.

Список використаних джерел:

1. Баранова В. Г., Дубовик О. Ю., Хомутенко В. П. Податкова система. навч. Посібник. Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.
2. Бурцева О. Є. Порівняльний аналіз податкових країн ЄС. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6011>
3. Карлін М.І. Фінансикраїн Європейського Союзу. Київ: Знання, 2017. 639 с.

УДК 336.226.11 : 355.12

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Назарчук В.І.

*студент М2 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Гузь М.М.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

24 лютого 2022 року стало точкою неповернення для всього світу - це день, який розділив життя мільйонів людей на «до» і «після», день повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Війна спричинила кардинальні зміни як в житті громадян, так і в економіці країни. Через повномасштабне вторгнення, ряд терористичних дій, постійних обстрілів мирного населення багато українців залишилась без дому, роботи та засобів існування й були вимушені залишити власну країну та емігрувати за кордон або ж стати внутрішніми біженцями. Попри все, велика частка українців продовжує працювати навіть без світла.

Ринок праці є яскравим індикатором, який показує зміни, які відбуваються в соціально-економічній системі України. Одним з найбільших потрясінь для економіки країни стала втрата людського капіталу. За рік війни Україна втратила значну частину наявної та потенційної робочої сили, що спричинила та спричиняє міграція, загибель

військових та мирного населення, а також насильна депортація українців до країни-агресора. Саме через це, особливої актуалізації наразі набуває питання формування урядом України сприятливих умов для ринку праці, запобігання міграції та масового безробіття, посилення співпраці та допомозі бізнесу й освітнім секторам задля підготовки висококваліфікованих кадрів та забезпечення роботою молоді. Як відомо, обсяги податку на доходи фізичних осіб прямо залежать від змін, які відбуваються в економіці країни, а тому його адміністрування по-особливому реагує на сучасні зміни на ринку праці в Україні. На відміну від податків, які все ж мають фіксовану суму, розрахунки з ПДФО доволі швидко проявились через стрімкий спад в економіці, спричинений повномасштабним вторгненням.

Податок на доходи фізичних осіб – загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб та нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні.

Система оподаткування доходів фізичних осіб, яка повинна бути адаптована до умов держави, має досить значну вагу, оскільки є пріоритетною під час наповнення бюджету країни, а група платників ПДФО є численною.

За даними Міжнародної організації праці, протягом 2022 року зайнятість в Україні становила на 15,5 % менше, ніж у попередньому році, що еквівалентно 2,4 мільйонам робочих місць [3].

Податок на доходи фізичних осіб займає у податковій системі держави провідне місце як її обов'язковий складник, проте вищенаведені фактори значно зменшили його частку в структурі Зведеного бюджету України. Спираючись на дані Міністерства фінансів України за 2020 та 2021 роки частка ПДФО в структурі доходів Зведеного бюджету складала 21,44% та 21,04% відповідно. З огляду на дані 2022 року, частка податку на доходи фізичних осіб становила 19,15% [1].

Посилаючись на щомісячний макроекономічний та монетарний огляд Національного банку України станом на березень 2023 року зафіксовано сезонне поживлення ринку праці: попит та пропозиція робочої сили зростали. Але навантаження на одну вакансію залишалось високим, а значна частина українців, які працювали до

повномасштабної війни, усе ще не мають роботи. Це стримувало збільшення доходів ДГ. Кількість мігрантів за кордоном поступово зростає [2].

Відповідно до даних Міністерства фінансів України станом на 01.02.2023 року також прослідковується збільшення частки ПДФО в структурі доходів Зведеного бюджету, що сягнула 20,88% [1].

Проте, необхідно відмітити потребу в забезпеченні підтримки сукупного попиту й обсягів доходів населення в Україні.

Перспективним напрямком нарощування податкових надходжень в бюджетах нашої держави є організація поновлення робочих місць в містах, де не ведуться активні бойові дії з ціллю зростання кількості працюючих осіб та повернення громадян, які виїхали за кордон внаслідок повномасштабного вторгнення.

Список використаних джерел:

1. Державний веб-портал бюджету для громадян/ Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/budget> (дата звернення: 17.03.2023).
2. Щомісячний макроекономічний та монетарний огляд березень 2023 року. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MMR_2023-03.pdf?v=4 (дата звернення: 17.03.2023).
3. ILO Monitor on the world of work. Tenth edition Multiple crises threaten the global labour market recovery. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--dgreports/--dcomm/--publ/documents/briefingnote/wcms_859255.pdf (дата звернення: 17.03.2023).

УДК 657.1

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Слива А.В.

*Студентка 2 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Лопатовський В.Г.

к.е.н., доцент

*Хмельницький національний університет,
м. Харків*

Податок на додану вартість (далі – ПДВ) на сьогодні є одним із головних джерел наповнення дохідної частини Державного бюджету України.

Історично ПДВ був винайдений німецьким науковцем, урядовим консультантом Вільгельмом фон Сіменсом. Він першим запропонував використовувати поняття «покращеного податку з обороту», яке мало на меті зменшити податкову базу в залежності від внесків до ціни товарів на усіх етапах шляхом віднімання попередньо сплачених податкових сум [1, с 16].

В 1920 році, враховуючи позитивний досвід «покращеного податку з обороту», Франція представила «каскадний податок»/»*taxe en cascade*», що стягувався в залежності від тривалості цього економічного циклу та проіснував до 1936 року. «Єдиний податок на виробництво»/»*taxe unique a la production*» став у Франції наступником «каскадного податку» та представляв собою симбіоз «*taxe unique globale*» і податку на надання послуг. Цей податок був покликаний встановити податкову справедливість між малим і великим бізнесом [2, с. 425]. На зміну вищезгаданим податкам, французьким економістом Морісом Лоре у 1954 році було сформульовано сучасний термін «податок на додану вартість» і через чотири роки цей податок було інтегровано у податкову систему Франції, а згодом він набув поширення у Європі [1, с. 16].

Впровадження ПДВ стало першим суттєвим кроком до створення спільного ринку, який став одним із поштовхів до створення Європейського союзу та став надійним гарантом злагоджених економічних взаємовідносин між країнами. Європейські країни виокремлюють одну із найвагоміших переваг цього податку, а саме стимулювання вільного розповсюдження товарів, робіт, послуг, що сприяє побудові спільного ринку [3, с. 59-60].

Виокремлюють два найважливіші етапи впровадження ПДВ у світі. На першому з них, що припав на 1960-1970-х роки, відбулося масове інтегрування податку в країнах Західної Європи та Латинської Америки. На другому етапі, що тривав з кінця 1980-х років, відбулося введення податку в окремих промислово розвинених країнах, до яких належали Японія, Австралія, Швейцарія. Крім того, на цьому етапі тенденція на введення ПДВ у свою податкову систему розповсюдилась

на низку африканських та азійських країн з перехідною економікою й таких, що розвиваються [4, с. 200-201].

Як зазначає Козинець І. Г.: «на сьогодні адміністрування ПДВ відбувається у 140 країнах світу, проте все ж є держави, які його не використовують. Серед розвинутих країн ПДВ немає у США, де стягується податок із продажів. Також ПДВ відсутній у багатьох мікродержавах, де майже нічого не виробляється, а також у країнах, багатих на природні ресурси у зв'язку із наявністю в них інших джерел доходу» [3, с. 61].

У розвитку ПДВ в Україні виокремлюють три основні етапи. Перший з них відзначається прийняттям Закону України «Про податок на добавлену вартість» від 20.12.1991 року, що втратив чинність за доволі короткий термін. На його зміну було впроваджено норми Декрету Кабінету Міністрів «Про податок на добавлену вартість» від 26 грудня 1992 року. Цей документ визнавав об'єктами оподаткування обороти із реалізації товарів (робіт, послуг) для українських товарів, а для іноземних – різницю між цінами реалізації та митною вартістю. Наступний етап ознаменувався прийняттям Закону України «Про податок на додану вартість», який на сьогодні втратив чинність на підставі чинного Податкового Кодексу України, дією якого й розпочався теперішній етап розвитку ПДВ в Україні.

За своєю сутністю, податок на додану вартість, відповідно до пункту 14.1.178 Податкового кодексу України – це непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V цього Кодексу.

Більшість вітчизняних вчених [1, 3] трактують ПДВ як непрямий загальнодержавний податок, який сплачується споживачем до державного бюджету на кожному етапі реалізації товарів, включаючи дві основні складові – податкові зобов'язання та податковий кредит.

Отже, податок на додану вартість є непрямим державним податком та складовою частиною ціни товарів й послуг, який сплачується кінцевим споживачем, проте відповідальність за перерахування податку до бюджету лягає безпосередньо на продавця, якщо той зареєстрований платником цього податку.

Підсумовуючи вищевикладене, податок на додану вартість у дійсності для його платників являє собою різницю між сумою податкових зобов'язань та податкового кредиту, яку він повинен сплатити до бюджету. В Україні цей податок пройшов три історичні стадії становлення та розвитку, регулюється Податковим кодексом України та є основним джерелом надходжень до Державного бюджету.

Список використаних джерел:

1. Шаповал Т. Б. Податок на додану вартість: генеза та сучасна трансформація в умовах реформаційних правотворчих процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 47. Т. 3. С. 16-19.
2. Панфілова О. Є. Історія виникнення та походження податку на додану вартість: 1920-1954 року. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.). відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2018. Т.1. С. 424-426.
3. Козинець І. Г. Історія становлення податку на додану вартість та практика його застосування в країнах ЄС. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики*. 2018. № 1. С. 58-62.

УДК 657

**ОРГАНІЗАЦІЯ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
В УКРАЇНІ**

Солярчик М.Р.

*студент 2 курсу, групи О-21Б
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Габор В.С.

*к.е.н., доцент
ВП НУБіП України
«Бережанський агротехнічний інститут»,
м. Бережани*

У сучасних умовах реформа бюджетної децентралізації покликана сприяти формуванню нової моделі бюджетних відносин, спрямованої на збільшення фінансової спроможності територіальних громад. Водночас використання податкового інструментарію як сукупності фіскальних важелів впливу на

фінансове забезпечення розвитку територій має базуватися на принципах: зміцнення фінансової незалежності ОТГ і підвищення зацікавленості органів місцевої влади в адмініструванні податків; використання податкових інструментів на основі оптимального врахування економічного потенціалу території; стабільності, незмінності та передбачуваності використання податкового інструментарію. У контексті окреслених концептуальних уявлень актуалізуються питання, пов'язані з функціонуванням ПДФО.

Податок на доходи фізичних осіб – один з основних бюджетоутворюючих податків в Україні. Він є важливим інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, фінансової незалежності, матеріального забезпечення населення, споживання та інших факторів стабільного розвитку суспільства. Однак, з існуванням великого тіньового сектору економіки, фізичні особи намагаються приховати або зменшити свої реальні доходи, внаслідок чого бюджет недоотримує значні кошти. Вирішення проблеми легалізації податкової бази та формування дієвого механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб дозволить зміцнити дохідну частину бюджету країни.

Дану проблему досліджували такі вітчизняні науковці, як В.Андрущенко, М.Богачевський, А.Буковецький, С.Буковинський, О.Василик, В.Геєць, А.Даниленко, В.Дем'янин, Т.Єфименко, М.Крупка, С.Лондар, О.Кириленко, І.Луніна, І.Лютий, Ц.Огонь, О.Тулай, В.Федосов, І.Чугунов, С.Юрій та інші.

У сучасних українських реаліях реформа бюджетної децентралізації покликана сприяти формуванню нової моделі бюджетних відносин, спрямованої на збільшення фінансової спроможності територіальних громад. Водночас використання податкового інструментарію як сукупності фіскальних важелів впливу на фінансове забезпечення розвитку територій має базуватися на принципах: зміцнення фінансової незалежності територіальних одиниць і підвищення зацікавленості місцевого самоврядування в адмініструванні податків; використання податкового інструментарію на основі максимального врахування податкового потенціалу території; довгостроковості, незмінності та

передбачуваності використання податкових інструментів [1, с. 27]. З обранням в Україні вектора на децентралізацію влади, а саме: з прийняттям у квітні 2014 р. Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади [2], відбулися суттєві зміни в розподілі надходжень ПДФО між ланками бюджетної системи.

Системи оподаткування доходів фізичних осіб має важливе значення у плані наповнення бюджетів різних рівнів, а група платників податку на доходи фізичних осіб (прибуткового податку) є найчисельнішою.

В зв'язку з цим надзвичайно важливим завданням для ефективного функціонування будь-якої фінансової системи держави є постійне удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб з метою забезпечення її соціальної справедливості, фіскальної та економічної ефективності.

Потрібно зазначити, що практика оподаткування фізичних осіб у деяких європейських країнах не може бути беззастережною основою для вибору напрямів реформування системи оподаткування в Україні. З наведених вище прикладів видно, що не існує однакового підходу до обчислення та сплати ПДФО. У кожній країні податковий механізм визначається з урахуванням національних особливостей. Досвід країн ЄС показує, що податкове навантаження не повинно знижувати економічну активність платника. Крім того, оподаткування не має перешкоджати внутрішній раціональній організації виробництва, його зовнішній орієнтації на попит споживачів. Основне правило побудови податкової системи з цією метою – її прозорість та відкритість.

Список використаних джерел:

1. Крисоватий А. І., Герчаківський С. Д. Взаємозв'язок оподаткування та регіонального розвитку: теоретична концепція. Регіональна фіскальна політика: теоретичні засади та практичні доміанти реалізації в Україні: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. С. 9-27.
2. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: sfs.gov.ua (дата звернення: 12.03.2023).

Секція 3. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою в контексті глобальних викликів

УДК 631.6

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Герасимчук К.В.

*Здобувач другого (магістерського) рівня,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Мулик Т.О.

*к.е.н., доцент,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

Запаси відіграють важливу роль в ефективній діяльності підприємства, є складовою частиною його активів та суттєво впливають на фінансовий результат діяльності, оскільки займають найбільшу питому вагу у собівартості витрат суб'єкта господарювання. Оскільки розвиток підприємства передбачає наявність виробничих ресурсів певної кількості та якості, то проведення обґрунтованого аналізу використання виробничих ресурсів набуває особливого значення для кожного підприємства. На сьогодні управління запасами виробничих підприємств, а насамперед правильний та якісний аналіз цих запасів, відіграє важливу роль.

В науковій літературі, проведення комплексного аналізу виробничих ресурсів, характеризується за такими напрямками:

Перший напрямок – це аналіз впливу укрупнених факторів (або факторних показників) спочатку на обсяг виробництва та реалізації, а потім (з використання показників рівнів рентабельності) у вигляді визначення такого впливу на прибуток.

Другий напрямок полягає у виявленні впливу більш деталізованих факторних показників на прибуток на основі попереднього проведення відповідних математичних перетворень.

Третій напрямок – це економічний аналіз впливу техніко-економічних

факторів на використання виробничих ресурсів та прибуток підприємств, тобто техніко-економічний аналіз [1].

Метою аналізу виробничих запасів є підвищення ефективності виробництва за рахунок раціонального використання ресурсів, а також пошук оптимальних варіантів економії використання виробничих запасів.

Узагальнивши дослідження авторів з даної теми, можна виділити такі етапи аналізу виробничих запасів (рис. 1).

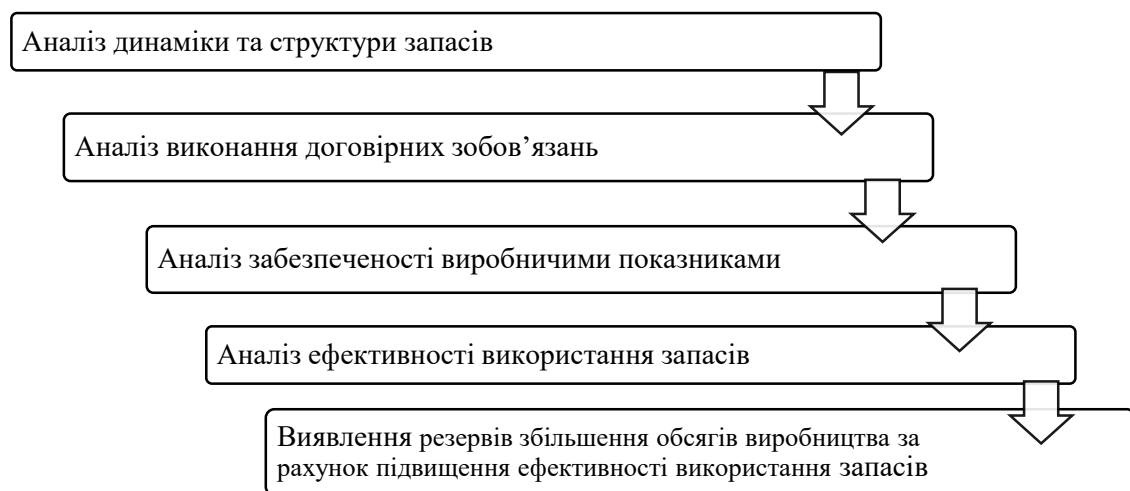

Рис. 1. Етапи аналізу виробничих запасів

Метою даного аналізу є пошук внутрішніх потенційних резервів раціонального їх використання, зростання обсягів виробництва та прибутку.

Задля ефективної реалізації окресленої мети необхідна детальна оцінка стану та використання виробничих запасів за наступними напрямками: оцінка матеріальної забезпеченості процесу виробництва підприємства сировиною і матеріалами; оцінка ефективності використання запасів тощо.

Н. Б. Кащена пропонує реалізувати завдання щодо: визначення ступеня виконання плану і динаміки розвитку показників за загальним обсягом, складом, структурою та асортиментом; виявлення причин зміни показників і їх кількісного вимірювання; оцінки впливу чинників, пов'язаних зі зміною запасів, на обсяги виробництва і реалізації продукції, собівартість виробництва і прибуток; пошуку

внутрішніх резервів зростання обсягів виробництва за рахунок поліпшення використання сировини і матеріалів [2].

Для аналізу інтенсивності використання виробничих запасів підприємства використовують показники: коефіцієнт обіговості, коефіцієнт закріплення, тривалість одного обігу.

Для аналізу ефективності використання запасів розраховують такі показники: матеріаломісткість продукції, матеріаловіддача, коефіцієнт використання запасів, коефіцієнт оборотності, тривалість обороту тощо.

До шляхів підвищення ефективності використання виробничих запасів на підприємстві відносять: впровадження економічно обґрунтованих норм запасу; прискорення НТП, упровадженням прогресивної техніки та технологій; розвиток стандартизації, уніфікації; комплексну механізацію й автоматизацію на складах; вдосконалювання форм організації виробництва [3].

Отже, неодмінною умовою досягнення високого рівня виробництва на підприємствах є проведення аналізу забезпеченості та ефективності використання виробничих запасів. Реалізація перелічених напрямів удосконалення аналітичного забезпечення управління виробничими запасами на підприємствах дозволить не тільки зменшити втрати від утримання надлишкових запасів, але й уможливить вивільнення значної частини коштів та дасть змогу значно підвищити прибутковість підприємства.

Список використаних джерел:

1. Рабоконь Ю.С., Томчук Е.Ф. Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1 (24). С.76-86.
2. Кащена Н. Б Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. № 2. С. 128–135.
3. Добрянська М.В. Аналіз запасів виробничих підприємств і вироблення пропозицій щодо їх ефективного використання в ринкових умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.7. С.175-180.

УДК 631:16

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯМ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Головань Л.М.

*Здобувач другого (магістерського) рівня,
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Мулик Т.О.

*к.е.н., доцент,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця*

Економічна доцільність розвитку та функціонування підприємств визначається їх результативністю. Наразі питання формування фінансових результатів набувають актуальності та це спричинює необхідність фундаментального вивчення прогресивного досвіду, пошуку напрямків удосконалення обліку, контролю та аналізу.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств є важливим засобом прийняття ефективних управлінських рішень та підвищення конкурентоспроможності. Завдяки даному аналізу можна оцінити склад, структуру фінансових результатів, дію факторів, що впливають на величину фінансових результатів, провести аналіз рентабельності. Саме завдяки цьому можна приймати обґрунтовані та ефективні рішення в системі управління фінансовими результатами.

Аналіз фінансових результатів, передбачає використання різних джерел основним з яких є “Звіт про фінансові результати”, про те використовуються і інші джерела серед них: плани економічного та соціального розвитку; фінансовий план (розрахунковий баланс доходів і витрат); бізнес-план; фінансова звітність підприємства, дані статистичної звітності; дані бухгалтерського обліку (за рахунками 79 “Фінансові результати” та його субрахунками, 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)”, рахунками класів 7 “Доходи і результати діяльності” та 9 “Витрати діяльності”); облікові реєстри та первинні документи стосовно доходів, витрат та фінансових результатів; матеріали маркетингових досліджень; матеріали зовнішніх та внутрішніх перевірок тощо [1].

Здійснюючи аналітичну оцінку фінансових результатів доцільно визначитись із показниками, які засвідчують структуру фінансових результатів. Як зазначає Тютюнник Ю. М., оцінювання структури фінансових результатів може здійснюватись за показниками частки ($y\%$): валового прибутку в: чистому доході від реалізації продукції, прибутку від операційної діяльності, прибутку до оподаткування; чистого прибутку в: доході від реалізації продукції, валовому прибутку тощо [2].

Ефективність формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства оцінюють, як правило, за допомогою показників рентабельності. Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, який у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат. Рентабельність має кілька модифікованих форм залежно від того, який саме прибуток і ресурси (витрати) використовують у розрахунках [1].

Показники рентабельності аналізують за допомогою відповідних показників: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність основних засобів, рентабельність діяльності, рентабельність продукції тощо.

Одним із напрямів аналізу фінансових результатів є оцінювання якості прибутку за такими критеріями, як достовірність звітності, частота зміни облікової політики та її вплив на формування фінансових результатів, стабільність основних складових прибутку, діловий імідж підприємства тощо [2].

Основними пропозиціями щодо вдосконалення механізму формування фінансових результатів підприємств можуть бути: збільшення об'ємів реалізації продукції; скорочення витрат на виробництво і реалізацію продукції; зниження позареалізаційних витрат та збитків; удосконалення структури продукції [3].

На підставі проведеного дослідження можна запропонувати наступні заходи та напрями вдосконалення аналізу фінансових результатів підприємств [3]: систематично здійснювати аналіз та контроль за формуванням доходів, витрат та фінансових результатів підприємства; проводити факторний аналіз фінансових результатів та аналіз рентабельності; відображати узагальнення та оформлення результатів аналізу у вигляді

відповідних документів, що надаються зацікавленим особам; проводити аналіз з використанням різних комп'ютерних програм (програма, що побудована на платформі 1С – “Фінансове планування” 1С; модуль “Фінансовий аналіз” системи “Галактика”; Audit Expert; БЕСТ-Ф (Інтелект-Сервіс); Project Expert 7.0; Microsoft Project; Microsoft Office Excel тощо). Дотримання вищезазначених заходів позитивно вплине на методіку аналізу фінансових результатів та сприятиме ефективним управлінським рішенням у сфері управління фінансовими результатами підприємств.

Список використаних джерел:

1. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 288 с.
2. Тютюнник Ю.М. Формування та факторний аналіз фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2011. №1. С. 117-121.
3. Гончарук І.В., Старосуд В.І., Мулик Т.О. Фінансові результати сільськогосподарських підприємств: механізм формування та аналітична оцінка (на прикладі Ялтушківської дослідно-селекційної станції ІБК І ЦБ НААН України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3 (31). С. 18–34.

УДК 657.6

ОЦІНКА ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКУПВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Жовта Н.А.

студентка 5 курсу, 1 групи

спеціальності «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник: Дубініна М.В.

д.е.н, професор

кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

Якість продукції та послуг підприємства, відповідно і його конкурентоспроможність, безпосередньо залежить від якості роботи її постачальників. Неякісна продукція, закуплена підприємством у постачальників або неякісні послуги,

надані йому субпідрядниками, в результаті призводять або до витрат на доопрацювання/переробку бракованої продукції, або незадоволеності кінцевих споживачів.

У зв'язку з цим перед підприємствами постає завдання підвищення надійності постачальників з метою максимально застрахуватися від зривів термінів та збоїв при виконанні ключових замовлень. Вирішенням завдання може стати розробка підприємством науково-методичного забезпечення процесів оцінки та розвитку постачальників, націленого на зниження ризиків вибору некомпетентних постачальників та розвиток постачальників до певного прийняттого рівня.

З появою ринкової економіки, питання ефективності закупівельної діяльності стають дедалі важливішими для аграрного сектору. Успішність сільськогосподарського виробництва залежить не тільки від здійснення ефективних виробничих процесів, але й від розумного та добре продуманого підходу до закупівель.

Важливо пам'ятати, що постачальники є одним із ключових факторів, які визначають ефективність закупівель. Вибір постачальників потребує детального аналізу, оцінки та порівняння їх якості та цін, технічних та інших параметрів.

Оцінка постачальників є важливою складовою для вдосконалення закупівельної діяльності аграрного підприємства. Для цього використовуються різноманітні методи оцінки, такі як аналіз попиту та пропозиції, економічний аналіз, вивчення ринкової кон'юнктури, а також відгуки та рекомендації від попередніх клієнтів.

Оцінка постачальників може допомогти аграрному підприємству зменшити витрати та покращити якість закуплених продуктів. Крім того, правильний вибір постачальників може допомогти підприємству отримати конкурентну перевагу на ринку, забезпечити стабільність постачання та зменшити ризик негативних наслідків.

Проте, варто пам'ятати, що оцінка постачальників не є статичним процесом, вона потребує постійного моніторингу та оновлення. Зміна умов ринку, технологій, потреб споживачів та інших факторів може вплинути на якість та ефективність постачальників, тому важливо постійно аналізувати та оцінювати їх роботу.

Крім того, важливо пам'ятати, що оцінка постачальників повинна здійснюватись не тільки з точки зору вартості та якості продуктів, але й з урахуванням етичних та соціальних аспектів. Постачальники, які дотримуються етичних принципів та відповідають вимогам соціальної відповідальності, можуть бути перевагою для аграрного підприємства, яке веде свою діяльність з урахуванням цих аспектів.

Загалом, оцінка постачальників є важливою складовою для вдосконалення закупівельної діяльності аграрного підприємства. Вона дозволяє зменшити витрати та покращити якість закуплених продуктів, забезпечити стабільність постачання та отримати конкурентну перевагу на ринку. Однак, варто пам'ятати, що оцінка постачальників потребує постійного моніторингу та оновлення з урахуванням змін на ринку та умов виробництва. Крім того, важливо здійснювати оцінку постачальників з урахуванням етичних та соціальних аспектів.

Список використаних джерел:

1. Мороз О. В. Системні фактори ефективності логістичної концепції постачання на підприємствах : монографія / О. В. Мороз, О. В. Музика ; Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2007. – 165 с.
2. Маселко Т.Є. Проблеми управління транспортно–логістичними системами України та перспективи розвитку в контексті європейської інтеграції / 81 Т.Є. Маселко, С.Г. Шевченко. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlut/17_2/301_Maselko_17_2.pdf

УДК657.1

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Коваленко А.В.

студент 5 курсу, 1 групи

спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Вишневська О.М.

д.е.н., професор,

декан обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

Логістика в аграрній сфері має велике значення для ефективного управління

сільськогосподарським виробництвом. Аналітичне забезпечення логістичного управління є однією з ключових складових цього процесу, оскільки дозволяє забезпечити максимальну ефективність використання ресурсів та зменшення затрат на транспортування та зберігання продукції.

Логістична діяльність є ключовим чинником впливу на прибутковість підприємства. Для підприємств різної галузевої приналежності значимість кожного елементу класифікації логістичних витрат та який саме рівень логістичної системи вони займають різна. Підприємство повинно поєднувати важливі, з точки зору організації управлінського процесу, моменти, які характерні для його діяльності [1].

Однією з найважливіших складових аналітичного забезпечення логістичного управління є збір та аналіз даних про всі процеси виробництва та постачання продукції. Для цього необхідно використовувати спеціальні інформаційні системи, які забезпечують автоматизовану обробку та аналіз цих даних. Такі системи дозволяють отримати повну інформацію про виробничі процеси, складські запаси та поточний попит на продукцію.

Управління логістичною діяльністю аграрних підприємств потребує систематичного моніторингу наявних та впровадження нових інноваційних інформаційних технологій, оскільки логістика повинна працювати на потреби споживача, які постійно вимагають підвищення якості та швидкості доставки з врахуванням інтенсивного розвитку технологій [2].

Для ефективного управління логістикою в аграрній сфері необхідно мати розгалужену мережу транспортування продукції. Аналітичні системи дозволяють оптимізувати цю мережу, зменшити час транспортування, знизити витрати на паливо та забезпечити безпеку транспортування.

Ще одним важливим елементом аналітичного забезпечення логістичного управління є прогнозування попиту на продукцію. За допомогою спеціальних математичних моделей можна прогнозувати ринкову ситуацію та попит на продукцію в різних регіонах. Це дозволяє планувати обсяги виробництва та забезпечити рівномірний постачання продукції на ринок.

Усі ці елементи аналітичного забезпечення логістичного управління дозволяють забезпечити ефективну організацію виробництва та постачання продукції, знизити затрати та підвищити прибутковість підприємства.

Наприклад, використання аналітичних систем дозволяє зменшити час на планування і організацію транспортування продукції, що дозволяє збільшити обсяги виробництва та забезпечити постійне постачання продукції на ринок. Крім того, використання аналітичного забезпечення дозволяє знизити ризики виробництва, зменшити кількість складських запасів та підвищити якість продукції.

Важливою складовою аналітичного забезпечення логістичного управління є також моніторинг та аналіз конкурентної ситуації на ринку. Для цього необхідно використовувати інформаційні системи, які забезпечують збір та аналіз даних про ціни на продукцію, її якість та рівень попиту. Це дозволяє підприємству адаптуватися до ринкових умов та швидко реагувати на зміни попиту на продукцію.

Гаджинський О.М. виділив такі основні положення концепції логістики в аграрній сфері: 1. Використання системного підходу. Максимальний ефект можна одержати, оптимізуючи або сукупний матеріальний потік на всій його відстані, або окремі значні його відрізки. При цьому всі ланки матеріального ланцюжка повинні розглядатися як частини відповідних макрологістичних або мікрологістичних систем; 2. Відмова від використання універсального технологічного і піднімально-транспортувального устаткування та використання для проведення логістичних операцій спеціального обладнання. Для використання логістичного підходу потрібно мати високий рівень науково-технічного розвитку; 3. Гуманізація технологічних процесів у логістиці, створення сучасних умов праці, використання спеціально підготовленого персоналу; 4. Урахування логістичних витрат на всій відстані логістичного ланцюжка; 5. Розвиток послуг логістичного сервісу на сучасному рівні; 6. Забезпечення спроможності логістичних систем до адаптації в умовах невизначеності оточуючого ринкового середовища [3].

Отже, аналітичне забезпечення логістичного управління є важливим елементом ефективного управління виробництвом та постачанням продукції в аграрній сфері.

Використання спеціальних інформаційних систем дозволяє забезпечити оптимальний рівень використання ресурсів, зменшити витрати та забезпечити безпеку транспортування та зберігання продукції. В результаті, підприємства зможуть підвищити свою прибутковість та конкурентоспроможність на ринку, що є особливо важливим у сучасних умовах зростаючої конкуренції.

Список використаних джерел:

1. Дощенко Ю.С. Обліково-аналітичне забезпечення логістичної діяльності підприємств аграрної сфери. Кваліфікаційна робота. Миколаївський національний аграрний університет. – 2022. – URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10901/1/Кваліфікаційна%20робота%20Дощенко%20Юлія%20Сергіївна.pdf>
2. Макаренко Н.О. Оптимізація управління логістичними процесами в аграрних підприємствах на основі впровадження новітніх інформаційних технологій. *Сумський національний аграрний університет. Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Серія «Економічні науки»*. № 4.2020.С. 143-150. URL: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2020-4-143-150>
3. Жигулін О.А., Махмудов І.І., Жигуліна Н.О. Логістика, управління й конкурентоспроможність в агробізнесі. Навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2020. С.519. URL: <http://ela.nati.org.ua:8080/xmlui/handle/123456789/791>

УДК 330.1:657:25

АНАЛІЗ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ковальчук К.О.

студентка 1 курсу магістратури, 1 групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Куць Т.В.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Сучасний бізнес-соціальний аналіз діяльності підприємства передбачає дослідження стану, структури та взаємозв'язків між економічною, соціальною та екологічною складовими розвитку підприємства для розробки заходів з

підвищення ефективності його функціонування. Не зважаючи на негативні наслідки російської війни в Україні, корпоративна соціальна відповідальність є важливим фундаментальним принципом роботи багатьох аграрних підприємств.

Витрати на соціальну відповідальність – це витрати, які підприємство робить на підтримку соціальних, екологічних та етичних цінностей, які перевищують законні вимоги та очікування акціонерів. Серед них можна виділити наступні: витрати на охорону довкілля; на соціальні програми; на етичну діяльність; на створення безпечних та здорових умов праці; на інноваційні рішення та на створення ефективної системи управління соціальною відповідальністю.

Кукоба В.П. пропонує, що відповідно до цілей обліку і аудиту витрат на забезпечення корпоративної соціальної відповідальності підприємства слід проводити облік і аудит майна підприємства для уточнення даних про рух активів соціальної інфраструктури підприємства; аналізувати соціально-орієнтовані витрати підприємства та їх ефективність; оцінювати розрахунки із кредиторами, особливо у розрізі соціально-орієнтованих проектів і програм; розрахунки із засновниками у частині виконання вимог дивідендної політики підприємства; контролювати достовірність звітності стосовно реалізації соціальних проектів, а також забезпечення соціально-побутових потреб працівників і членів їх сімей [2].

В ході проведення досліджень, Кусик Н.Л., Ковалевська А.В. розглянули ряд методів оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства. При цьому, особливої уваги заслуговує методика вимірювання кількісного індексу соціальних інвестицій бізнесу через розрахунок індексу питомих соціальних інвестицій (величина соціальних інвестицій компаній, що припадає на одного працівника); відношення соціальних інвестицій компанії до сумарного обсягу їх продажів; відношення соціальних інвестицій компаній до сумарного обсягу їх прибутків до оподаткування. Розмір кількісного вимірювання індексу соціальних інвестицій не є нормованим і може мати будь-які позитивні значення. Високий рівень індексу підтверджує високий рівень соціальної активності компанії [3].

Інформацію про рівні та напрями корпоративної соціальної відповідальності

провідні компанії представляють публічно на сайтах. Так, агрокомпанія Cygnet у наведеному Звіті про корпоративну соціальну відповідальність за 2022 р. відмітила, про доповнення традиційних проектів новим – на підтримку Збройних сил України [1]. Створюючи робочі місця у регіонах своєї присутності, Cygnet сприяє покращенню якості життя населення та підвищенню рівня його добробуту. Крім того, Cygnet сприяє розвитку сільських територій та культурному розвитку населення. Основними статтями витрат на забезпечення корпоративної соціальної відповідальності підприємства були: освіта – 784 тис. грн. Ці кошти спрямовані на підтримку навчальних закладів та програми для дітей та молоді в громадах, де діє компанія; наступною статтею витрат було забезпечення зайнятості населення та виплата гідної заробітної плати – 178,5 млн грн заробітної плати виплачено у 2022 р.; на реалізацію соціальних програм витрачено біля 1,6 млн грн., які були спрямовані на підтримку інфраструктури, покращення стану доріг, адресну допомогу власникам земельних ділянок; підтримка ЗСУ – 5,1 млн грн. Кошти витрачено на придбання амуніції, пального обладнання. На збереження середнього заробітку мобілізованим працівникам спрямовано 6,6 млн грн. Орендна плата за землю – 137,4 млн. грн, при цьому відбулося зростання рівня виплат на 8% порівняно з 2021 р. Хоча компанія змушена пристосовувати свою діяльність до умов військового часу, незмінною лишається прозорість ведення бізнесу, повнота сплати податків та узгодженість управлінських рішень з цінностями компанії та Цілями сталого розвитку, окресленими Глобальним договором ООН.

Список використаних джерел:

1. Звіт про соціальну відповідальність компанії Cygnet 2022 року. URL: https://cygnet.ua/wp-content/uploads/2023/02/2022_csr-report.pdf.
2. Кукоба В.П. Корпоративна соціальна відповідальність підприємства: аспекти сучасного обліку та аудиту витрат. Ефективна економіка. № 8, 2012. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1312> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Кусик Н.Л., Ковалевська А.В. Критичний аналіз методів оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства. Вчені записки Університету «КРОК». 2012. Вип. 32., Т. 1. С. 17-25.

УДК 657 : 330.123.3

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кондаревич І.Б.

*студентка 1 курсу магістратури, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Куць Т.В.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Багато сучасних українських підприємств ретельно переглядає підходи до управління виробничими запасами. Виклики війни, обмеженість у матеріальних та трудових ресурсах, порушення ланцюгів постачання, підвищення вимог до якості продукції вимагають впровадження управлінських технологій, здатних ефективно вирішувати завдання бізнесу та швидко реагувати на зміни ринкового середовища. Тому для стабільного розвитку підприємств, особливої уваги вимагає вивчення питань організації складського господарства, правильної оцінки виробничих запасів, кваліфікованого підходу до вирішення організаційно-методичних питань щодо бухгалтерського обліку виробничих запасів та можливості широкого використання інформаційно-комп'ютерних технологій, що підвищить якість отриманої обліково-аналітичної інформації.

Запаси – матеріальні ресурси, які необхідні для забезпечення розширеного відтворення виробництва та задоволення потреб населення, які зберігаються на складах або в інших місцях з метою їх подальшого використання.

Під управлінням запасами розуміють забезпечення та підтримування оптимальної кількості й видів ресурсів, необхідних для реалізації стратегічного плану організації. Важливість управління запасами пояснюється тим, що виробництво – це потік матеріальних ресурсів через процес, який змінює форму цих матеріалів, перетворюючи їх на готову продукцію. Управління виробничими запасами полягає в їх зменшенні до

розумного мінімуму, який забезпечить безперервність процесу виробництва, та знизить витрати, пов'язані з їх утриманням. На більшості підприємств запаси складають значну частину оборотних активів, які відображаються в балансі. Від того, наскільки вірно ведеться складський облік запасів та бухгалтерський облік їх вартості, залежить правильність відображення фінансового стану підприємства і його прибутку.

Основні аспекти формування та використання виробничих запасів на підприємстві включають: визначення раціональної величини виробничих та товарних запасів шляхом умілого маневрування ними; впровадження прогресивних систем управління виробничими запасами; удосконалення процесу нормування; покращення організації постачання та інфраструктури господарства, що передбачає раціональне використання запасів та контроль за їх витрачанням; удосконалення первинних документів з руху матеріальних цінностей [3].

Підвищенню ефективності управління виробничими запасами сприяють наступні чинники: скорочення тривалості циклу виробництва; використання автоматизованих систем управління запасами для підвищення надійності і оперативності отримання даних за їх допомогою; інтеграція і автоматизація логістичних операцій підприємства; зростання кваліфікації персоналу, що займається управлінням запасами. Для удосконалення процесу управління запасами на практиці використовуються різні моделі та методи структуризації виробничих запасів [1, 2].

Для обґрунтування управлінських рішень здійснюється аналіз наступних показників: матеріаловіддача; матеріаломісткість витрат при здійсненні операційної діяльності; координація матеріальних та прирівняних до них витрат і елементів доданої вартості у операційних витратах; матеріальне завантаження створених фінансових ресурсів за елементами доданої вартості та еластичності динаміки матеріальних витрат відносно їх впливу на формування чистого доходу і фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів.

Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами, дає змогу розв'язувати функціональні задачі управління, забезпечуючи керівництво повною та достовірною, необхідною інформацією про господарські процеси та зв'язки із

запасами. Ефективно побудована система обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами підприємства забезпечує зростання обсягів продажу, підвищення ефективності керівництва, зменшення запасів, підвищення рентабельності активів та задоволення потреб споживачів.

Список використаних джерел:

1. Бабенко Л. В., Васильєва В. Г., Коновалова О. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами. Економічний простір. 2021. № 166. С. 90-96.
2. Беляєва Л.А., Пеняк Ю.С., Ментей О.С. Аналітичне забезпечення системи управління виробничими запасами. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць випуск 1(24)/2018. С. 482.
3. Куць Т.В., Басиста С.А. Управління виробничими запасами сучасних підприємств. Молодий вчений. 2018. № 11. С. 451-454

УДК 658 : 631:11

**БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

Кривошея В.В.

*студентка 2 курсу І стпн групи
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Науковий керівник: Тютюнник Ю.М.

к.е.н., доцент

*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

На сучасному етапі розвитку, коли економіка країни переживає складний час та намагається тримати курс на євроінтеграцію, важливим є питання складання бюджетів для діяльності підприємств. Якщо врахувати, що аграрний бізнес є одним із найприбутковіших в Україні (це пов'язано з безліччю факторів, таких як територіальне розташування, погодно-кліматичні умови), то питання бюджетування в агропромисловому комплексі постає достатньо гостро. Для підвищення рівня конкуренції як на внутрішньому, так і

зовнішньому ринках постає потреба у формуванні на підприємствах АПК систем управління, які були б визнані світовою спільнотою, були б побудовані з урахуванням сучасних технологій та тенденцій, мали б високий рівень продуктивності, ефективності та результативності.

Актуальною є проблема бюджетування на підприємствах аграрного типу, оскільки побудова таких підприємств є складною та достатньо ризикованою. Проблемами таких підприємств виступають [1]:

- відсутність чітко визначеної методики фінансового планування на підприємствах аграрного типу;
- наявність специфічних особливостей таких підприємств, пов'язаних не лише з фінансовими аспектами, а й з природними (біологічними) процесами;
- сезонний розрив між витратами на діяльність та отриманням доходів від цієї діяльності.

Об'єктом бюджетування підприємств агропромислового комплексу є технологічні процеси, які мають на увазі процес перетворення біологічних активів у рослинництві та тваринництві, підрозділи такого підприємства або його діяльність в цілому.

У залежності від того, які цілі переслідує планування, його можна поділити на поточне (короткострокове) та довгострокове. Короткострокове планування є деталізацією довгострокових планів, розроблених на підприємстві.

Сучасний стан розвитку фінансової сторони аграрних підприємств потребує високого рівня деталізації показників. Виробничо-фінансовий план складається терміном на рік з помісячною розбивкою. Кожен підрозділ підприємства має надати своє бачення розвитку підприємства зі своєї сторони. Наприклад, інженери підприємства мають надати план оновлення або ремонтів техніки, які потім мають бути використані в загальному плані; аграрний відділ має надати план по посівних площах, захисту рослин, урожайності і так далі; відділ тваринництва має надати дані по поголів'ю стада, кількості кормів та інші дані, що мають вплив на економічну ситуацію підприємства. Контролем

над вірністю наданої інформації займається головний економіст, він виступає свого роду консультантом з фінансових питань [2].

Розробленням річного бюджету на підприємстві розпочинають після жнив та закінчують у грудні поточного року. Ефективність бюджету залежить від тісноти співпраці між відділами підприємства.

План аграрного підприємства має здебільшого три розділи:

1. Програма тваринництва (оцінюється рівень ефективності галузі, рівень потреб в тих чи інших ресурсах та доцільність їх використання).

2. Програма рослинництва (надається інформація про врожайність, собівартість, ціну в розрізі окремих культур).

3. Програма по допоміжних структурах підприємства, необхідних для функціонування двох основних програм (містить розпис планових значень, що стосується вантажних перевезень, паливно-мастильних матеріалів і так далі).

На основі цих даних формується баланс, згідно якого в подальшому підприємство здійснює свою діяльність протягом планового року.

В цілому, проаналізувавши структуру бюджетування на аграрних підприємствах і врахувавши всі особливості саме цієї сфери бізнесу в Україні, можна зробити висновок, що в разі складеного якісного плану можна мінімізувати витрати та збільшити свої прибутки.

Список використаних джерел:

1. Барабаш Ю. О. Необхідність бюджетування на підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 3. Т.1. С. 110-112.
2. Федорченко О. Є. Удосконалення системи бюджетування на підприємстві. *Економіка та держава*. 2015. № 11. С. 37–39.

УДК 657.1

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Кузьміна В.О.

*здобувачка 3 курсу, групи ОА-22
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Гриліцька А.В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та фінансів
Черкаський державний бізнес-коледж,
м. Черкаси*

Розробка сучасних концепцій і глобальних принципів управлінського обліку є важливою для задоволення потреб організацій у сучасному бізнес-середовищі. Управлінський облік відіграє вирішальну роль у процесах прийняття рішень і відповідає за надання точної, своєчасної та актуальної фінансової інформації для підтримки стратегічного планування, управління продуктивністю та систем контролю. Оскільки організації продовжують працювати у все більш складних і динамічних середовищах, застосування сучасних концепцій і глобальних принципів управлінського обліку стає ще більш важливим для забезпечення успіху.

У напрямі розробки концепцій та принципів управлінського обліку спрямовують дослідження такі відомі, як зарубіжні так і вітчизняні науковці: Друрі, К. [1], Ленгфілд-Сміт, К. [2], С. Ф. Голов, Л. В. Нападовська, О. Мазіна [3].

Управлінський облік — це галузь бухгалтерського обліку, яка займається наданням фінансової та нефінансової інформації керівникам для допомоги у прийнятті рішень, плануванні, контролі та оцінці діяльності. Розвиток сучасних концепцій і глобальних принципів управлінського обліку був зумовлений необхідністю надавати більш актуальну, своєчасну та точну фінансову інформацію для підтримки організаційних процесів прийняття рішень [3].

Сучасні концепції управлінського обліку були розроблені для задоволення потреб організацій, що працюють у складних і динамічних середовищах [1].

Існує декілька концепцій:

1. Одна з основних сучасних концепцій управлінського обліку описує функції управлінського обліку відносячи витрати до конкретних видів діяльності, а не до продуктів чи послуг, щоб визначити справжню вартість кожного виду діяльності. Цей метод особливо корисний у галузях, де виробничий процес складний і включає кілька видів діяльності, наприклад у виробництві чи охороні здоров'я.

2. Оцінка ефективності. Вимірювання ефективності передбачає відстеження та аналіз ключових показників ефективності, щоб оцінити, наскільки добре працює бізнес. Ключові показники ефективності можуть включати фінансові показники, такі як прибутковість і рентабельність інвестицій, а також нефінансові показники, такі як задоволеність клієнтів і залученість співробітників. Відстежуючи ключові показники ефективності, можна визначити сфери, де бізнес працює добре, і сфери, де він потребує вдосконалення, і вжити заходів для вирішення цих проблем.

3. Стратегічне управління витратами. Цей підхід передбачає аналіз структури витрат підприємства з метою виявлення можливостей зниження витрат і підвищення ефективності. Це може передбачати реорганізацію бізнес-процесів, передачу непрофільних видів діяльності на аутсорсинг або впровадження нових технологій для автоматизації процесів. Він особливо важливий у галузях, де низька норма прибутку та гостра конкуренція.

4. Управління ризиками. Управління ризиками передбачає виявлення потенційних ризиків для бізнесу, таких як економічні спади, нормативні зміни або стихійні лиха, і розробку стратегій пом'якшення цих ризиків. Це може передбачати диверсифікацію пропозиції продуктів або послуг компанії, інвестування в інструменти управління ризиками, такі як страхування чи хеджування, або побудову стратегічних партнерств з іншими підприємствами.

Глобальні принципи управлінського обліку були розроблені, щоб забезпечити узгодженість у застосуванні практики управлінського обліку в різних країнах і культурах. Ці принципи включають Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), які забезпечують загальний набір стандартів бухгалтерського обліку для використання в різних країнах. МСФЗ спрямований на те, щоб фінансова звітність

була прозорою, порівнянною та зрозумілою для користувачів. Глобальні принципи управлінського обліку — це ще один набір принципів, розроблений Чартерним інститутом управлінських бухгалтерів для керівництва застосуванням практики управлінського обліку в організаціях по всьому світу. Вони зосереджені на створенні цінності, прийнятті рішень і сталому розвитку. Згідно з ним існують чотири принципи, що зосереджені на досягненні чотирьох основних цілей: вплив (комунікація породжує інформацію, що має вплив), релевантність (інформація є релевантною), вартість (аналізується вплив на вартість), довіра (розумне керування вибудовує довіру) [4].

Розробка сучасних концепцій і глобальних принципів управлінського обліку має вирішальне значення для того, щоб організації могли ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами та приймати обґрунтовані рішення.

Вплив сучасних концепцій управлінського обліку на господарські операції є значним. Надаючи організаціям кращу інформацію та інструменти для прийняття обґрунтованих рішень, підприємства можуть стати більш конкурентоспроможними та прибутковими. Глобальні принципи, такі як МСФЗ і Глобальні принципи управлінського обліку, забезпечують загальну основу для практики управлінського обліку в різних країнах і культурах. Зрештою, застосування сучасних концепцій і глобальних принципів управлінського обліку може покращити фінансові показники організації, покращити процеси прийняття рішень і сприяти її довгостроковій стабільності.

Список використаних джерел:

1. Друрі К. Управлінський облік для господарських рішень. 2018.
2. Мазіна О. І. Глобалізація принципів бухгалтерського обліку // ISSN 2519 1853 Статистика України. 2018.
3. Глобальні принципи управлінського обліку. URL: <https://zakon.help/article/globalni-principi-upravlinskogoobliku/RL>

УДК 658.012

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Срібна О.Г.

*студентка 2 стн курсу 1 групи
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Науковий керівник: Тютюнник Ю.М.

к.е.н., доцент

*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

Планування – це відповідальний і найретельніший етап в управлінні підприємством. Це процес прийняття рішень, визначення цілей, проблем та альтернатив, можливостей, які пов'язані з формулюванням кінцевого вибору напрямків діяльності та відповідної програми для виконання планів у зв'язку зі зміною обставин і необхідністю уточнення та коригування планів.

Внутрішньофірмове планування на підприємствах відноситься до різновиду управлінських нововведень, де суб'єкти адекватно реагують на зміни, що відбуваються у внутрішньому і зовнішньому середовищі. Особливістю українського підприємництва є його еволюційний розвиток порівняно з країнами, які мають традиційну ринкову орієнтації і у яких еволюція проходила поетапно [1]. Внутрішньофірмове планування має такі етапи: аналіз фінансової ситуації, розробка загальної фінансової стратегії підприємства, складання поточних фінансових планів, коригування та конкретизація фінансового плану, розробка оперативних фінансових планів та аналіз і контроль виконання фінансових планів [2].

Однією з сучасних тенденцій управлінської думки є системний підхід, який передбачає сприйняття фірми як відкритої системи, поведінка якої орієнтується на зовнішнє оточення та базується на таких принципах:

- принцип необхідного розмаїття – полягає у тому, що суб'єкт керування нормально реагує на різні стани керованого ним об'єкта;

- принцип емерджентності – полягає у тому, що з ростом складності системи підвищується і ймовірність відхилення цілей окремих елементів від загальних;

- принцип зворотного зв'язку – полягає у побудові замкнутого інформаційного обміну між об'єктом і суб'єктом управління;

- принцип зовнішнього доповнення – зумовлює необхідність гнучкості структури планування та самих планів, що розробляються.

При виборі логіки планування на підприємстві особливу роль відіграють принцип емерджентності та зворотного зв'язку, при цьому мають місце три альтернативи: «зверху-вниз»; «знизу-догори»; кругове.

Планування «зверху-вниз» полягає у встановленні власником цілей, стратегії, довгострокової бізнес-політики та затвердженні планів. На малих підприємствах завдання полягає лише в конкретизації даних планів і доведення їх до виконавців, при цьому спостерігається значна економія часу на узгоджувальні процеси. А на середніх підприємствах виникає така проблема, коли керівництво не може встановити конкретні цілі без ретельної перевірки підцілей, якість яких залежить від загальних планів.

Планування «знизу-догори» є наслідком вертикальної взаємозалежності планів, а небезпека такого планування може полягати у розбіжності окремих цілей. При круговому плануванні кожний відділ управління планує ретельно та несе відповідальність за свою діяльність і одночасно контролює планування підпорядкованих інстанцій. Таким чином, проявляється позитивний вплив програми на мотивацію учасників. Іншою особливістю є специфічне поєднання централізованого планування та координації лінійних екземплярів із децентралізованим плануванням, що дозволяє об'єднувати повторювані проблеми. Процес починається зі встановлення цілей вищого рівня, що відповідають глобальним планам, які можуть бути наступниками планів вищого рівня (стратегічних, оперативних). Після завершення фази «вниз» починається зворотний процес, під час якого підтримувані рішення

поступово інтегруються, комбінуються та просуваються.

На нашу думку, вибір планування залежить від організаційно-правового статусу підприємства, найбільш поширеними з яких є: приватне підприємство; товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ); приватне підприємство з правом найму робочої сили; акціонерне товариство (АТ).

Залежно від ситуації, яка склалася на підприємстві, та часу, який відведено на прийняття і проведення управлінських перетворень, керівництво може обрати один з методів для запровадження змін:

- примусовий метод – використовується вищим керівництвом з впевненістю в ефективності застосування заходів. Часто він зустрічає негативну реакцію з боку співробітників нижчого рівня;

- метод адаптивних змін – полягає в поступовій заміні старих форм і методів управління новими;

- метод управління кризовими ситуаціями – коли вся робоча сила компанії об'єднується для досягнення спільної мети (можливо, для виживання корпоративної структури), це вже само по собі становить небезпеку для самого існування бізнесу.

- метод управління опором – включає в себе цілеспрямовані дії щодо внесення змін і контроль за процесом виконання.

Отже, можемо зробити висновок, що планування – це складний процес в управлінні підприємством, який потребує від менеджменту і працівників певних знань і навичок.

Список використаних джерел:

1. Макалюк І. В., Джумаєєва Д. Д. Роль бюджетування у фінансовому плануванні підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2019. № 24. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/190537> (дата звернення 13.03.2023).
2. Онісіфорова В. Ю., Осьмірко І. В. Бюджетування як ефективний інструмент поточного планування на підприємстві. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*. 2020. URL: <http://dSPACE.hnpu.edu.ua/handle/123456789/4563> (дата звернення 13.03.2023).

УДК:336

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Цимбал А.І.

*студентка 3 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дроботя Я.А.,

к.е.н, доцент

кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Полтавський державний аграрний університет,

м. Полтава

Основна мета будь-якого підприємства - успішний розвиток і високий прибуток, однак економічна та політична криза в державі порушує економічну стабільність підприємств. Тож, більшість підприємств опинились на грані банкрутства і якщо вони прагнуть до продовження власної діяльності, то їм потрібно вже зараз вживати заходів із фінансового оздоровлення.

Основним способом фінансового оздоровлення підприємства, яке перебуває у кризовій ситуації або якому безпосередньо загрожує банкрутство є проведення санації. Рушійною силою у прийнятті рішення щодо проведення санації чи ліквідації підприємства є його санаційна спроможність. Водночас кінцевою метою фінансової санації суб'єкта господарювання є забезпечення його життєдіяльності у довгостроковому періоді. Тобто можна сказати, що санаційна спроможність окреслюється здатністю підприємства до виживання.

Проблеми комплексної оцінки санаційного потенціалу, необхідність, можливість та ефективність проведення санації підприємств досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, серед яких: К.В. Багацька, Т.М. Білоконь, І.А. Бланк, Р.І. Грешко, О.В. Манойленко, Т.В. Булович, Т.В. Донченко та інші.

Санаційні заходи включають в себе оптимізацію структури капіталу, із

залученням внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування, оптимізацію постійної і змінної складових витрат підприємства, оптимізацію процесу формування прибутку та оптимізацію напрямів використання отриманого прибутку, які в перспективі приведуть до розширення ринків збуту, пошуку нових покупців та замовників, ліквідності і платоспроможності підприємства.

Подібні заходи можуть дати змогу зробити обґрунтовані висновки щодо напрямів та перспектив видужання підприємств та їх подальшого розвитку.

Вивчення системи економічних відносин на підприємстві, чинників виробництва, які викликають кризовий стан, джерел та інтересів суб'єктів відносин дозволяє перейти до етапу прогнозування та розробки плану виходу з кризи неплатоспроможності, а на його основі - запропонувати комплекс заходів щодо оздоровлення і активізації господарської діяльності.

Успішність запропонованих та реалізованих санаційних заходів підтверджують такі економічні показники як рентабельність, ліквідність і платоспроможність, а також конкурентоспроможність, переваги над конкурентами, позитивна репутація [1, 2].

Отже, вважаємо, що санація – один із шляхів подолання кризи, забезпечення економічного зростання та збалансування життєдіяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. 2016. 355 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78041013.pdf> (дата звернення: 10.03.2023).
2. Новик І.В. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. №10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/85.pdf (дата звернення: 10.03.2023).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Шейко К. В.*студентка 5 курсу, 3 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Коваль Н.І.,***к.е.н., доцент**Вінницький національний аграрний університет,**м. Вінниця*

Аграрний сектор України дає важливу роль у забезпеченні добробуту майже 13 млн. українців, які мешкають на селі. Він також є великим постачальником продовольчої продукції як на внутрішній, так і на зовнішні ринки. До повномасштабного вторгнення в Росію Україну у лютому 2022 р. частка сільського господарства у ВВП країни складала 11%; в цьому секторі були задіяні майже 20% працівників, а його внесок до надходжень від експорту становив майже 40% – адже у світі Україна обіймає п'яте місце серед найбільших експортерів пшениці, четверте – кукурудзи та третє – серед найбільших експортерів ріпаку. Крім того, потужний і стабільний аграрний сектор України є вкрай промисловим чинником забезпечення продовольчої безпеки в усьому світі [3]. Сільське господарство – одна з найскладніших народногосподарських галузей, а праця у ньому – чи не найважча. Серед них однією з найважливіших повинна бути практична підготовка до роботи на землі.

Н. Коваль, О. Радченко, Я Іщенко зазначають, «щодо механізму державного регулювання та фінансової підтримки сформувалась наукова парадигма, яка в тій чи іншій мірі окреслювала кредитування витрат аграрного сектору; субсидії на придбання ресурсів та технічне переоснащення; цінове регулювання аграрного ринку; підтримку окремих форм господарювання» [2].

Відповідно до ст. 1 Закону України від 19.06.2003 № 973 «Про фермерське господарство» фермерське господарство (далі – ФГ) є формою підприємницької

діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону. Фермерське господарство може бути створене одним громадянином України або кількома громадянами України, які є родичами або членами сім'ї, відповідно до закону [3].

Фермерські господарства є найбільш усталено визнаною та дослідженою формою малого підприємництва, які займають маже 83% за станом на 2021 р. у загальній кількості підприємств, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, таблиця 1.

Таблиця 1

Організаційно–правові форми господарювання
у сільському господарстві за 2019-2022 рр., од.

Назва організаційно-правової форми господарювання згідно з КОПФГ	2019	2020	2021	2022 на 1 січня	Відхилення	
					+/-	%
Товариство з обмеженою відповідальністю	670975	704389	740452	743682	72707	110,83
Приватні підприємства	200283	200127	200044	199963	-320	99,84
Кооперативи	1008	1283	1003	1001	-7	99,30
<i>Фермерські господарства</i>	<i>46794</i>	<i>47735</i>	<i>48765</i>	<i>48868</i>	<i>2074</i>	<i>104,43</i>
<i>(у загальній структурі) ,%</i>	<i>4,92</i>	<i>4,81</i>	<i>4,77</i>	<i>4,90</i>	<i>-0,02</i>	<i>x</i>
Державні підприємства	3754	11570	3681	3664	-90	97,60
Усього	949846	992371	1022216	996597	46751	104,92

Джерело: [2; 3]

Право на створення фермерського господарства має кожний дієздатний громадянин України, який досяг 18-річного віку та виявив бажання створити фермерське господарство. Головою сімейного фермерського господарства може бути лише член відповідної сім'ї.

Членами фермерського господарства можуть бути: подружжя, їх батьки, діти, які досягли 14-річного віку, інші члени сім'ї, родичі, які об'єдналися для спільного ведення фермерського господарства, визнають і дотримуються положень установчого документа фермерського господарства. Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом) [2; 3].

Законодавство передбачає дві форми існування сімейного фермерського господарства: 1) юридична особа (п. 4, 5 ст. 1 Закону); 2) без набуття СФГ статусу юридичної особи (при цьому голова СФГ реєструється як фізична особа-підприємець [3].

Реалізація громадянином права на створення ФГ безпосередньо пов'язана з передачею такій фізичній особі земельної ділянки для ведення фермерського господарства. Ситуація саме стосовно фермерських господарств ускладнюється тим, що чинне законодавство не передбачає обов'язковість формування у них статутного капіталу. Відтак, більшість ФГ створювалась без формування статутного капіталу [2; 3].

Таким чином, зважаючи на неповноту законодавчого регулювання, питання правового статусу та порядку володіння, користування та розпорядження майном ФГ повинні детально визначатися статутом ФГ. Тож радимо відповідально підходити до його розробки, у тому числі і в частині питань щодо майна ФГ.

Список використаних джерел:

1. Коваль Н.І Удосконалення організації обліку фермерських господарств: зарубіжний досвід. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 3. URL: [http:// www. http://global-national.in.ua/issue](http://www.http://global-national.in.ua/issue).
2. Подолянчук О.А., Коваль Н. І., Гудзенко Н. М. Облікове забезпечення податкових розрахунків сільськогосподарських товаровиробників: особливі операції: монографія. ТОВ «Друк», 2022. 256 с.
3. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL:<http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.283.2> (дата звернення: 18.03.2023).

Секція 4. ІТ-модернізація бухгалтерського обліку, оподаткування,
контролю і аналізу

УДК 657.1

**РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ
КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Васьківська С. О.

*Студентка 3 курсу, 2 групи, спеціальності 051.Економіка
Державний торговельно-економічний університет*

Прокопова О.М.

*к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ*

Кризові явища ведуть до суттєвої дестабілізації господарської діяльності корпоративних підприємств, а закономірність їх виникнення носить, як відомо, циклічний характер. Головною умовою стійкості та стабільного розвитку підприємств є своєчасне передбачення та реакція на перші ознаки виникнення кризового стану, що актуалізує питання організації протидії кризовим явищам у рамках створення дієвих механізмів антикризового управління.

Можливість формування та якісні ознаки інформаційної бази дослідження є вагомими чинниками, оскільки доступ до певних джерел інформації обумовлює повноту та достовірність інформації, вибір методів дослідження, коректність діагностичного висновку. Інформаційна база діагностики кризових явищ та загрози банкрутства формується з двох інформаційних підсистем - внутрішньої та зовнішньої. [1] Джерелами внутрішньої інформації є:

— фінансова звітність підприємства (ф. № 1 „Баланс (Звіт про фінансовий стан) ", ф. №2 „Звіт про фінансові результати "(Звіт про сукупний капітал), ф. № 3 „Звіт про рух грошових коштів", ф. № 4 „Звіт про власний капітал", ф. № 5 „Примітки до фінансової звітності");[2]

— податкова звітність (податкова декларація з податку на додану вартість,

декларація з податку на прибуток);[2]

— статистична звітність підприємств щодо обсягів та структури виробництва та збуту продукції (залежно від галузі та виду економічної діяльності), фінансових результатів, дебіторської та кредиторської заборгованості (ф. № 1-Б термінова).[2]

Збирання інформації, необхідної для проведення дослідження. Вивчення стану та перспектив розвитку окремих чинників та критичних точок зовнішнього середовища базується на збиранні якісної та кількісної інформації, її аналітичної або експертної обробки та формуванні відповідних аналітичних висновків. [1]

Інформаційною базою проведення дослідження є зведена статистична звітність, макроекономічні дослідження, огляди кон'юнктури окремих ринків, аналітичні огляди, опубліковані в спеціальних економічних виданнях та періодичній пресі, результати вибірових досліджень та спостережень, вивчення точок зору спеціалістів підприємства та зовнішніх фахівців, проведення зборів та обговорень тощо.

Система раннього попередження і реагування (СРПР)- особлива інформаційна система, завдяки якій керівництво підприємства одержує інформацію про потенційні небезпеки, які загрожують із зовнішньої й (або) внутрішнього середовища самого підприємства для того, щоб вчасно й цілеспрямовано реагувати на погрози відповідними заходами. [3]

Першочерговим завданням системи раннього попередження є своєчасне виявлення ознак кризи на підприємстві, при чому:

По-перше, необхідно постійне спостереження за станом підприємства.

По-друге, необхідне спостереження за безліччю параметрів внутрішнього й зовнішнього середовища, які характеризують умови функціонування фірми.

По-третє, всі сигнали, нагляд за якими необхідно організувати, повинні бути оцінені кількісно. Існує багато явищ і процесів, які можуть досліджуватися тільки якісно. Однак неможливість безпосередньої кількісної оцінки подібних явищ зовсім не означає неможливість подальшої кількісної оцінки наслідків, які ними спричиняються.

З огляду на викладені особливості найдоцільнішим способом створення інформаційного забезпечення дослідження сигнали визнані організацію сканування зовнішнього й внутрішнього середовищ фірми на підставі маркетингових досліджень, стратегічного контролю і внутрішньофірмового економічного аналізу - безперервне спостереження за параметрами зовнішнього й внутрішнього середовища фірми, як характеризують ступінь сприйнятливості внутрішніх умов для досягнення стратегічних завдань підприємства й забезпечення його життєдіяльності. З іншого боку, за допомогою цієї системи виявляються додаткові шанси для суб'єктів господарювання. [3]

Розрізняють дві системи раннього попередження і реагування :

— систему, орієнтовану на внутрішні параметри діяльності підприємства, що спрямована на ідентифікацію ризиків і шансів, які криються усередині підприємства.

— систему, орієнтовану на зовнішнє середовище, що спрямована на завчасне прогнозування погроз з боку контрагентів, держави, конкурентів і т.п. [1]

Отже, інформаційне забезпечення процесу підготовки, прийняття та контролю реалізації управлінського рішення на підприємстві – це важлива складова, яка необхідна для досягнення мети прийняття управлінського рішення. Тому слід сформувані ефективні стратегії і практичні поради щодо комунікацій під час кризи, адже, як правило, руйнуються навіть добре налагоджені інформаційні потоки.

Список використаних джерел:

1. Юр'єва, І.А., Необхідність впровадження основ інформаційних технологій/ І.А. Юр'єва// Матеріали Всеукраїнської науково-методичної інтернет - конференції «Організаційно-методологічне забезпечення підготовки фахівців: тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення (з нагоди 90- річчя ХНАДУ)», 18 листопада 2020 року.
2. ЗАКОН УКРАЇНИ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Юр'єва І. А. Антикризове управління підприємством / Єршова Н.Ю., Портная О.В // Уклад. І.А. Юр'єва. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2019. – 209 с. – Укр. мовою.

УДК 657.1.011.56

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Вовк В.В.*студентка 1 курсу, 12 м-о групи
спеціальності «Облік і оподаткування»***Науковий керівник: Кучеренко Т.Є.***д.е.н., професор**Уманський національний університет садівництва,**м. Умань*

XXI століттю притаманний розвиток нових технологій, підходів до процесів праці та з появою раніше не відомих винаходів, у результаті вдосконалюються усі галузі людської діяльності. Дослідженням використання інформаційних технологій в системі управління як окремих суб'єктів господарювання, галузей так і країни загалом займалися такі науковці, як: Аніщенко Г.Ю., Кучеренко Т.Є., Мельник Л.Ю., Канцедал Н.А., Шишкова Н.Л.

Основним постачальником економічної інформації щодо суб'єктів господарювання є бухгалтерський облік і, зокрема, його публічна частина – фінансова звітність. Саме тому ІТ-модернізація бухгалтерського обліку є важливим елементом трансформації облікового процесу як безпосередньо з позиції обробки облікової інформації, так і з позиції оперативності її надання відповідним користувачам. За допомогою програм бухгалтерського обліку, можна сформуванати показники для складання фінансової звітності й на їх основі скласти саму звітність після чого оперативно поширити її на веб-сайті компанії, разом із підтверджуючим аудиторським висновком. Завдяки використанню хмарних сервісів та впровадженню віртуалізації в макроекономічному аспекті виникає можливість зблизити між собою бухгалтерські інформаційні системи на різних рівнях (макро- та мікроекономічних).

Інформаційні системи не можуть існувати автономно, основу для їх функціонування створює інформаційна система бухгалтерського обліку, оскільки

вона забезпечує збір даних про об'єкт управління, кількість наявних ресурсів, розмір капіталу та результати діяльності. Еволюція економічних інформаційних систем бере свій початок від автоматизації обробки окремих видів документів через автоматизовані системи управління, яка трансформувалася у систему підтримки прийняття рішень та з часом поліпшилася до категорії автоматизованих офісів беручи за основу розширення уже відомих інформаційних систем [1, 2].

Застосування в обліковому процесі QR-кодів, спростить процедуру інвентаризації необоротних активів підприємства, які мають велике значення для господарюючих суб'єктів, відносяться до інвестиційної сфери та є найбільш фінансово затратними. Обладнання кожного необоротного активу індивідуальним QR-кодом та наявність у відповідних працівників засобів для зчитування інформації з QR-кодів (смартфонів із відповідною програмою) значно полегшить процес здійснення обліку та контролю за такими необоротними активами підприємства, установи чи організації.

Цифрова фінансова звітність – це звітність, яка складається та подається за допомогою цифрових програм. Це надає чимало переваг: звіт формується за допомогою відповідної комп'ютерної програми, простий пошук звітності в Інтернеті, яка є загальнодоступною для потенційних користувачів. Таку фінансову звітність можна розпізнати як за допомогою машинних процесів, так і під час її аналізу фахівцем. Використання у економічній сфері безконтактних розрахунків, які можна здійснити за допомогою платіжних терміналів та спеціальних чіпів, що знаходяться на платіжних картках або безпосередньо – самого смартфона обладнаного функцією NFC, яка допомагає здійснювати безконтактні розрахунки через платіжні термінали в магазинах, банках, відділеннях пошти тощо, а також за допомогою мовленнєвого введення даних чи QR-кодів.

Західні країни використовують технології блокчейн (Blockchain), дана технологія виникла як складова винаходу Сатоші Накомото при створенні в 1991 року Bitcoin – нової однорангової, децентралізованої, електронної

касової системи рохрахунків. Блокчейн – це і є розподілений реєстр даних в якому зберігається інформація про всі здійснені транзакції, які були проведені в закритій одноранговій системі користувачів. Дана система набула широкого поширення у взаємозв'язку з криптовалютою, але на сьогодні вона має самостійне значення закодованого зберігання реєстру даних [3, с.83-96]. Згідно нормативно-правових документів України криптовалюта не вважається ні електронними грошима, ні звичайними. Певні правила обліку криптовалюти розшифровуються в окремих міжнародних стандартах фінансової звітності, які рекомендують її обліковувати в складі нематеріальних активів.

Отже, покращення техніки та інформаційних технологій зумовлює постійну модернізацію бухгалтерського обліку та звітності, створює нове економічно-інформаційне середовище. За допомогою удосконалення цифрової трансмісії процесів обліку відбувається розширення баз даних і способів щодо розробки планів, прогнозів й самого аналізу на усіх рівнях економіки. Виникнення нових економічних систем та видів валют, попит на них серед населення та окремих організацій – поставили завдання перед державою країни розробити нормативно-правову базу щодо їх регулювання в економічному житті підприємств і країни.

Список використаних джерел:

1. Кучеренко Т.Є., Мельник Л.Ю., Аніщенко Г.Ю., Глінковська-Краузе Б. Бухгалтерська інформаційна система в умовах цифрової трансформації // Облік і фінанси. 2021. № 4. С. 23-29. <http://www.afj.org.ua/ua/journals/2021/4/>.
2. Kucherenko Tamara, Anishchenko Halyna Yu, Melnyk Liudmyla Yu and O. Lokhanova Nataliia. Transformation of the Accounting and Reporting System: Organizational and Managerial Aspects // Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems. 2020. Volume 12 | 07-Special Issue. P. 397-404.
3. Спільник І.В., Палюх М.С. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. №1-2. С. 83-96. <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/405>

УДК 336.74:004

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Делейчук З. М.

*студентка магістр 1 р.н., 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Гуцаленко Л. В.

*д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Активний розвиток електронного бізнесу в Україні, призводить до все більшої кількості розрахунків у мережі Інтернет, а саме із використанням електронних грошей. Вони стають все більше популярним, доступним і зручним засобом платежу. Найпоширенішим використанням є оплата товарів в Інтернет-магазинах та/або оплата послуг компаніям. Управляти грошима користувач може за допомогою Інтернету або мобільного телефону.

Вивченням електронних грошей у своїх працях займалися значна кількість українських вчених, серед яких: Т.І. Батракова та А. Ю. Грінченко які наголошують, що основною рисою електронних грошей є повна анонімність та захищеність [1], В. Кравчук, Д. Науменко та А. Глибовець визначають поняття електронних коштів як різновид «фідучіарних» грошей, які випущені для розрахунків, але не мають власної внутрішньої вартості [2]. Але, все ж таки, впровадження електронних грошей потребує подальших наукових досліджень.

Існують різні трактування визначення терміну «електронні кошти», ми вважаємо що найбільш точним є в Постанові НБУ № 481 «Положення про електронні гроші», згідно з якою – «це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, крім емітента, особами і є грошовим зобов'язанням емітента» [3].

Метою створення систем електронних грошей є забезпечення клієнтів (власників) електронних грошей зручним платіжним засобом для придбання

продукції, робіт чи послуг у будь якого торговця.

Електронні гроші не можуть бути прирівняними до статусу гривні, оскільки вони випускаються банками та на жаль мають обмеження у здійсненні операцій. Отже, з одного боку, електронні гроші є засобом платежу, який існує тільки в електронному вигляді (як запис у спеціалізованих електронних системах), а з іншого – зобов'язання емітента, яке повинне підкріплюватися гривнею.

Відповідно до норм бухгалтерського обліку, електронні гроші класифікують як інші кошти і відображаються на субрахунку 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» рахунку 33 «Інші кошти».

Потреби розвитку системи електронних платежів характеризується появою двох основних факторів, а саме: процесу поступового скорочення використання паперових грошей або платіжних документів, і розвитком науково-технічного прогресу, що передував збільшенню можливостей розвитку фінансової системи світу.

Для подальшого розвитку систем електронних грошей, вони повинні мати властивості, які б мали перевагу над іншими видами засобів платежу серед яких: - безпека цілісності інформації та її захист;

- зручність при отриманні, та при здійсненні розрахунків ними;
- можливість конвертації у законні засоби платежу, емітовані центральним банком;
- захист від знецінення чи виведення з обігу;
- можливість роботи в режимі on-lain для платника та одержувача коштів.

Поки що не існує жодної системи електронних грошей, яка б досконало володіла усіма перерахованими властивостями.

До факторів, які стримують розвиток систем електронних грошей, можна віднести: низький рівень довіри як споживачів, так і торговців до нового виду грошей, звичка використовувати традиційні платіжні засоби, відсутність розвиненої мережі прийому та використання електронних грошей, загальноприйнятих стандартів у сфері електронних грошей тощо [2].

У нашій країні електронні гроші займають особливе положення, оскільки на даний момент у нас дуже низький рівень персональних банківських послуг, тому електронні гроші є найбільш поширеним способом безготівкових розрахунків для великої кількості користувачів.

Завдяки доступному та якісному інтернету та мобільним пристроям власник електронного гаманця має можливість зручно та без будь-яких проблем здійснювати фінансові платежі з будь-якого місця та з мінімальним використанням часу на це, проте, ключовою вимогою постає доступ до стабільного інтернету.

Вагомою перевагою для здійснення таких розрахунків є можливість роботи в режимі online для платника та одержувача коштів, адже в наш час, це досить вагома перевага в здійсненні фінансових платежів [1] .

Отже, поява електронних грошей викликана бурхливим розвитком науково-технічного прогресу. Зручність та швидкість використання робить їх ледве не часто використовуваними платіжними засобами у світі. Проте в нашій країні, застосування у розрахунках електронних форм грошей відбуваються ще, на жаль, доволі повільними темпами. Вважаємо, що необхідно здійснювати подальші дослідження як розвитку електронних форм грошей, так і системи електронних розрахунків.

Список використаних джерел:

1. Батракова Т. І, Грінченко А. Ю. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні. Мукачівський державний університет. 2016. № 7. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal>.
2. Кравчук В., Науменко Д. & Глибовець А. (2012). Електронні гроші в Україні: аналітичний звіт. Київ. Альфа-ПК.
3. Про електронні гроші в Україні: положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 04.11.2010 р. № 481// Офіційний сайт Верхов. Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>.

УДК 657.1

DIGITAL-ІННОВАЦІЇ В ПРАКТИЦІ АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

Зубаха М. В.,

аспірант

кафедри фінансового аналізу та аудиту

Державного торговельно-економічного університету,

м. Київ

Економічний простір динамічно трансформується, демонструючи нарлативи кластеру ІТ- технологій. ХХІ сторіччя характеризується неймовірними науково-технічними здобутками, які здатні полегшувати працю в різноманітних галузях. Великий бізнес зацікавлений в передовій автоматизації, яка здатна задовольняти інформаційні потреби на всіх рівнях користувачів інформації. Провідними ІТ- компаніями були створенні складні програмні продукти, які можуть у собі поєднувати модулі для різних відділів підприємства та обробляти велику кількість інформації [1].

ERP система – програмне забезпечення, яке у собі поєднує різні потоки інформації підприємства, дає змогу її консолідувати та управляти нею. Такі системи мають змогу забезпечувати доступом до неї низки працівників підприємства, які є користувачами такої системи. ERP системи демонструють швидкий обробіток інформації, яку їй надають користувачі, що призводить до збільшення ефективності персоналу [2].

Сучасні програмні продукти здатні задовольнити безліч потреб управлінських відділів великих підприємств, а саме:

- Діджиталізація бухгалтерського обліку;
- Електронний кабінет платника податку;
- Електронна звітність з можливістю інтегрування модулів XBRL;
- Автоматизація кадрового обліку з можливістю доступу керівників різних підрозділів;

- Автоматизація складського обліку та можливість контролю за віддаленими складами з головного офісу компанії;
- Автоматизація звітів виробництва.

Діджитал-трансформація одночасно з обліковим забезпеченням підприємств-гігантів вносить зміни і до програмних продуктів, які використовують аудиторські компанії. Передовими компаніями у такому розвитку є так звана “велика четвірка”. Світові гіганти аудиторського ринку мають змогу діджиталізуватися під свої потреби через наявність фінансових та кадрових ресурсів для створення рішень під свої технологічні запити. Необхідність застосовувати нові програмні рішення в Big4 характеризується безупинним розвитком великого бізнесу. Через стрімке зростання інформації, яку продукують клієнти аудиторів, з’являється необхідність у діджиталізації аудиторських інструментів.

ERP-системи продукують великі обсяги інформації, які стає занадто складно обробляти за допомогою формул Excel чи простих макросних надбудов, які застосовуються аудиторами середнього та малого бізнесу. Аудиторські компанії мають обмежений ресурс залучення персоналу в проекти через високу вартість кваліфікованих працівників таких компаній. Тому менеджмент таких компаній зацікавлений в діджиталізації аудиторських процедур та постійному оновленню з метою мінімізації дороговартісних людино-годин та розширенням можливостей штучного інтелекту в аудиті. Наразі необхідність діджиталізації бухгалтерського обліку та аудиту залишається актуальною. Попри велику кількість програмних продуктів немає якогось універсального рішення яке б полегшувало взаємодію бухгалтерських та аудиторських потреб.

Кожна аудиторська фірма зацікавлена в отриманні прибутку та високої ділової репутації. Сучасна якість аудиту взаємопов’язана з професійним рівнем персоналу та діджиталізацією компанії. Сьогодення вимагає від

аудитора якісного та своєчасного виконання всіх аудиторських процедур, необхідних у рамках виконуваного завдання. При виконанні завдань, пов'язаних з великими масивами даних від клієнтів, аудитори в змозі виконати завдання за доцільний проміжок часу використовуючи сучасні програмні продукти. Наразі діджиталізація докорінно змінює класичний фінансовий аудит, адаптуючи його до прогресуючих потреб великого бізнесу. Також динамічно розвивається нефінансовий аудит (аудит ефективності, ІТ-аудит, податковий аудит, консалтинговий аудит, екологічний аудит), інтегруючи до свого інструментарію нові аудиторські продукти та створюючи запити на нові інновації під їхні потреби.

Отже, необхідність запровадження digital-інновацій в аудиторську практику викликана стрімким розвитком великого бізнесу у світі. Діджиталізація бізнесу дозволяє створювати нові моделі управління в усіх сферах бізнесу, даючи можливість повноцінної картини для прийняття ефективних рішень менеджерським персоналом компаній. Наразі існує потреба в розробленні універсальних рішень які зможуть задовольняти як потреби аудиторів так і інших користувачів інформації підприємств суспільного інтересу.

Список використаних джерел

1. Тенюх, З., & Пелех, У. (2022). ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. Економіка та суспільство, (41). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-66>
2. Пилипенко Л. М., Редько М. О. Аналіз переваг та недоліків упровадження егр-системи на підприємствах. Приазовський економічний вісник. 2019. №6. С. 172-178.

УДК 658.11:004

СУТНІСТЬ ГУДВІЛУ ТА ЙОГО РОЛЬ У ІТ-ПІДПРИЄМСТВІ

Іщенко Н.В.

*студентка 1 курсу ОС «Магістр», 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Тігаренко А.В.

*студентка 3 курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності «Облік і оподаткування»
Миколаївський національний
аграрний університет
м. Миколаїв*

Науковий керівник: Гуцаленко Л.В.

*д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
м. Київ*

Неймовірно швидкий технічний прогрес, можливість працювати з будь-якої точки світу та в будь-який час, мінімальна кількість вкладень та час, за який компанія стає прибутковою – все це робить ІТ-бізнес в Україні та світі дуже популярним. Основним продуктом діяльності ІТ-компаній є нематеріальні активи.

В сучасному світі поняття репутації є дуже важливим для компаній, які прагнуть розвиватися, стати монополістами у власній ніші, мати стабільний дохід та лояльність клієнтів. Саме вартістю ділової репутації, в простому розумінні, є гудвіл. Тому важливо зрозуміти, що включають в поняття «гудвіл» та як збільшити його вартість. Даним дослідженням присвячено праці вчених, однак існують певні питання, що потребують уточнень.

Визначенням сутності гудвілу займалася велика кількість вчених, серед них: Гоц Л., Диба В. М., Сагова С. В., Уманців Г. В., Бондар М. І., Травін В. В., Касич А. О., Кошевець В. В. та інші.

Під-час дослідження поняття чи явища першим кроком мусимо зрозуміти сутність поняття «гудвіл». До сьогодні не існує єдиного визначення цього поняття, як в нормативних актах, так і в наукових джерелах. Найбільш точні на наш погляд тлумачення представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Поняття категорії «гудвіл»

Джерело	Визначення поняття «гудвіл»
Податковий кодекс України (ст. 14.1.40) [1]	Гудвіл - нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо.
Уманців Г.В. [2]	Гудвіл – нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між балансовою вартістю активів підприємства та його звичайною вартістю як цілісного майнового комплексу, що виникає внаслідок використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів (робіт, послуг), нових технологій тощо.
Сагова С. В. [3]	Гудвіл – це позитивна чи негативна різниця між вартістю придбання підприємства в цілому і сукупною вартістю його чистих активів, кожен з яких на дату придбання оцінено за справедливою вартістю.

Джерело: складено автором на основі [1], [2], [3].

Важливою особливістю є те, що гудвіл виникає та обчислюється лише при купівлі-продажу та реорганізації підприємства та має чітку вартісну ознаку. В той же час, гудвіл неможливо відділити від підприємства, адже він є частиною репутації компанії і формується протягом всього часу існування підприємства.

Вартість гудвілу не підлягає амортизації і не враховується під час визначення витрат платника податку, щодо активів якого виник такий гудвіл [1].

Важається, що основою гудвілу є інтелектуальний капітал підприємства котрий включає в себе:

1. Людський капітал, який складається з кваліфікації працівників, цінностей компанії, оптимізації та автоматизації робочих процесів, внутрішнього мікроклімату, ставлення до працівників тощо.

2. Технологічний капітал включає програмне забезпечення, патенти, ліцензії, торгівельні марки.

3. Споживацький капітал - ділова репутація та зв'язки із споживачами, який характеризується такими якостями, як ступінь проникнення, відповідальність та чесність, постійність, упевненість у тому, що споживачі і надалі віддаватимуть перевагу цьому підприємству. Більша частина ринкової вартості компанії в сучасній економіці створюється саме завдяки ефективному використанню інтелектуального капіталу.

Зважаючи на визначення поняття «гудвіл» та дослідження його структури пропонуємо наступні шляхи підвищення вартості гудвілу на підприємстві:

1. Підвищення кваліфікації робітників, автоматизація праці, впровадження корпоративної культури.

2. Удосконалення товару чи послуги, шляхом залучення нових технологій.

3. Використання ефективної реклами, як спосіб залучення нових клієнтів та створення постійних. Також це допоможе залучити нових контрагентів та збільшити позитивний гудвіл.

Таким чином гудвіл є досягненням підприємства, що накопичується протягом періоду «життя» компанії. Він виникає при придбанні, об'єднанні підприємств або ж створюється самостійно на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 05.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 03.03.2023).

2. Уманців Г. В. Облік гудвілу при придбанні підприємства / Г.В. Уманців // Дебет-Кредит. – 2001. – № 14. – С. 50 – 53.

3. Сагова С. В. Особливості обліку гудвілу / С. В. Сагова // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; відп. ред. А. М. Мороз. – К.: КНЕУ, 2009. – Вип. № 14. – С. 291-298.

УДК 657.422.1 : 336.71

РИЗИКИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙ З ГОТІВКОЮ ТА ЕЛЕКТРОННИМИ ГРОШАМИ

Москаленко.Я.О.

*студент 3 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дубініна М.В.

*д.е.н., професор
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

Протягом останніх двох століть зростання технологічного розвитку вплинуло на банківський сектор і методи оплати, які люди використовують для здійснення операцій з готівкою та електронними грошима. З одного боку, це зробило банкінг більш зручним та доступним, з іншого – поставило під загрозу безпеку операцій.

Ризики при здійсненні операцій з готівкою починаються з того моменту, коли гроші виходять з рук однієї людини і переходять до іншої. Злочинці завжди шукали способи, як вкрати гроші, тому транспортування готівки може бути небезпечним. З іншого боку, електронні гроші вносять додаткові ризики. Хакери можуть використовувати різні способи для злому банківської системи і отримання доступу до електронних грошей. Крім того, злочинці можуть використовувати шахрайства, щоб отримати доступ до інформації про банківські рахунки та паролі.

Також існує ризик, що люди можуть бути обмануті під час використання електронних платежів. Наприклад, мережеві шахраї можуть використовувати фішингові атаки, щоб вивести гроші з банківських рахунків. Це може призвести до втрати великої кількості грошей та особистих даних.

У більшості випадків, банки мають різні механізми безпеки, щоб запобігти таким ризикам. Наприклад, банки можуть використовувати різні форми ідентифікації, такі як використання паролів, PIN-кодів та біометричних даних для доступу до банківських рахунків та здійснення операцій. Також використовуються різні методи шифрування, щоб захистити банківські дані від злочинців.

За останні десятиліття багато банків та інших фінансових установ перейшли на використання онлайн-платформ для здійснення операцій з електронними грошима. Це дозволяє клієнтам здійснювати операції з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету, а також робить процес оплати більш зручним та швидким. Однак, це також відкриває нові можливості для кіберзлочинців, які можуть використовувати шкідливі програми та інші технології, щоб отримати доступ до банківських даних та грошей.

На сьогоднішній день, фінансові установи вкладають значні зусилля у підвищення безпеки операцій з готівкою та електронними грошима. Багато банків використовують двофакторну автентифікацію та інші механізми захисту для запобігання шахрайству та злому. Крім того, існують різні стандарти та протоколи, які регулюють безпеку електронних платежів, такі як PCI DSS та EMV.

У підсумку, операції з готівкою та електронними грошима мають свої ризики, проте банки та інші фінансові установи роблять значні зусилля для підвищення безпеки. Клієнти також повинні використовувати різні методи захисту, такі як складні паролі та двофакторну автентифікацію, щоб зменшити ризики шахрайства та злому. Крім того, важливо виконувати заходи безпеки на своєму комп'ютері та мобільному пристрої, щоб уникнути вірусів та інших шкідливих програм.

Незважаючи на всі зусилля фінансових установ та клієнтів, ризики шахрайства та злому не можуть бути повністю усунені. Це означає, що важливо завжди бути уважним та обережним під час здійснення операцій з готівкою та електронними грошима. Необхідно перевіряти сайти та додатки на безпеку, не ділитися своїми особистими даними з невідомими особами та вживати заходів безпеки під час здійснення платежів.

У світі, де зростає популярність електронних грошей та безготівкових платежів, безпека є ключовим фактором для клієнтів та фінансових установ. Щоб зменшити ризики, необхідно постійно вдосконалювати технології та методи захисту, а також забезпечувати належну освіту та інформаційну підтримку для клієнтів. Тільки так можна забезпечити безпеку та довіру у сфері фінансів та платежів.

Навіть у сучасних умовах з ефективною технологією, що зменшує ризики, все ще є потреба у фізичних грошах для незначних операцій та для тих, хто не використовує

електронні платежі. Однак, операції з готівкою також мають свої ризики. Крадіжки грошей, підробка банкнот, ризики відвідування банківських інститутів та інших відділень з великою кількістю готівки є загрозами, з якими доводиться стикатися.

У цілому, ризики при здійсненні операцій з готівкою та електронними грошима є значними, тому важливо дотримуватися всіх заходів безпеки та перевіряти кожен операцію на правильність та безпеку. Також важливо забезпечувати належну освіту та інформаційну підтримку для клієнтів щодо здійснення безпечних операцій з готівкою та електронними грошима. Лише так можна забезпечити безпеку та довіру у фінансовій сфері та платежах.

Список використаних джерел

1. Богдан Івасів. Історія виникнення та перспективи розвитку електронних грошей / Івасів Богдан. // Світ фінансів. – 2008. – №2. – С. 157–160.
2. Дерев'янка Світлана. Сутність електронних грошей та операцій з ними / Світлана Дерев'янка. // Економічний дискурс. – 2014. – №2. – С. 268–272

УДК 004.42

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ПРОГРАМИ «ДЕБЕТ ПЛЮС» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Недбайло І.І.

*студентка 4 курсу, 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Потривасва Н.В.

*д.е.н., професор
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

Сучасний світ славиться бурхливим потоком розвитку цифрових технологій, які поступово удосконалюються і приносять все більше користі людству. Одним з таких процесів розвитку є ефективно впровадження та застосування цифрових програм у

різних галузях діяльності. Таким чином, галузь обліку є однією з великої кількості сфер діяльності, що застосовують різноманітні шляхи та напрямки полегшення ручної праці.

Велика кількість облікових процесів потребує швидкої та уважної роботи людини, що займає дуже багато часу та не є коректним на великих підприємствах й організаціях. Тому, експерти постійно намагаються знайти шляхи вирішення складних питань, аби полегшити працю людини та забезпечити їй більше вільного часу.

Дослідження та винахідливість розробників принесло чимало користі. На сьогоднішній день всі організації, підприємства та установи при веденні обліку використовують ту чи іншу автоматизовану облікову програму, яка є актуальною і значно полегшує роботу бухгалтера. У всьому світі існує неймовірна кількість таких цифрових програм, але кожна країна винаходить власну програму, яка буде максимально зручною для її працівників, а кожне підприємство застосовує ту програму, яка буде найбільш зручною. Однією з таких автоматизованих програм, яку широко застосовують при веденні обліку в Україні, є «Дебет Плюс». Комплексна автоматизація бухгалтерського обліку за допомогою програми «Дебет Плюс» - це можливість вести весь облік в одній програмі з готовими типовими налаштуваннями проводок, документів та звітів [1, с. 13].

Дана програма є добре опрацьованою та зосереджена для автоматизованого ведення обліку в бюджетних організаціях, відділах освіти, органах місцевого самоврядування, підприємствах різних сфер діяльності, закладів охорони здоров'я, малих підприємств тощо.

Програмний комплекс «Дебет Плюс» складається з декількох підсистем, що доповнюють одна одну [2]:

- Адміністратор комплексу;
- Зведення бухгалтерського балансу;
- Облік банківських операцій;
- Облік касових операцій;
- Облік товарно-матеріальних цінностей;
- Облік заробітної плати;
- Облік основних засобів.

Кожна підсистема містить спеціально призначені для неї первинні документи, розрахункові документи, довідники тощо. Спеціально обрана підсистема ведення обліку дозволяє безпомилково обирати та заповнювати потрібні документи.

При веденні розрахунків чи формуванні залишків, відповідно до обраної підсистеми, програма автоматично формує всі необхідні документи для відображення тієї чи іншої інформації, а також, дозволяє автоматично підраховувати суми проведення.

Щодо формування документів, то програма «Дебет Плюс» передбачає автоматичне формування таких документів, як [3]:

- форми звітності 1, 2;
- звіт за формою 1-НС;
- оборотні відомості по всіх рахунках і аналітиці;
- виписки по будь-якому рахунку;
- «Головну книгу»/Журнал-головну;
- оборотні, шахові та звітні баланси підприємства;
- автоматизований порядок закриття рахунків.

Так, використання даної автоматизованої програми в умовах воєнного стану є максимально зручним варіантом, адже однією з його функціональних можливостей є робота на комп'ютерах із різними операційними системами, а також здатність працювати із телефону. Це є значною перевагою, оскільки постійні перебої електроенергії заважають вчасно та швидко виконувати роботу. Дана програма є гнучкою у налаштуванні під потреби й особливості будь-якої установи, що також є однією з важливих переваг роботи даної автоматизованої системи.

Отже, сучасна діяльність в умовах воєнного стану потребує виконання сучасних вчинків, аби полегшити роботу та забезпечити більш безпечні умови праці шляхом виконання робочих обов'язків не тільки на робочому місці, а й в домашніх умовах. Впровадження й ефективне застосування програми «Дебет Плюс» є визначним поштовхом у розвитку автоматизації обліку всіх сфер діяльності. Застосування даної програми передбачено в будь-яких установах, підприємствах та організаціях, що ведуть

бухгалтерський облік. Просте застосування з будь-яких пристроїв (комп'ютерів чи смартфонів) є важливою перевагою в умовах воєнного стану. Дана програма дозволяє працювати дистанційно та в безпечному місці.

Список використаних джерел:

1. Гаєвська А. Бухгалтерський облік для сільськогосподарських підприємств за допомогою програмного комплексу «Дебет Плюс». *Актуальні проблеми теорії і практики бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й оподаткування в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку*: збірник наукових праць VI міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2021 р., м. Кам'янець-Подільський). Кам'янець-Подільський, 2021. С. 12-15.

2. Загальні відомості про бухгалтерську програму: структура системи «Дебет Плюс». URL : [<https://debet.com.ua/struktura-systemy-debet-plyus>]. (Дата звернення: 12. 03.2023).

3. Сучасний бухгалтерський облік у програмі «Дебет Плюс». Одна програма для автоматизації різних галузей господарства: Дебет-Кредит. URL : [<https://news.dtkr.ua/debet-kredit/partner-news/68397-sucasnii-buxgalterskii-oblik-u-programi-debet-plyus>]. (Дата звернення: 12.03.2023).

УДК 339.138

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Прокопів Ю.О.

*студентка 3 курсу, групи 3421
спеціальність «Облік та оподаткування»*

Науковий керівник: Бурлан С.А.

*к. е. н., доцент, професор
кафедри «Облік і економічний аналіз»
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова;
сертифікований аудитор
м. Миколаїв*

Війна в Україні спричинила масу проблем для українського бізнесу. Серед ключових з них варто виділити: обмежені ресурси, малу кількість замовлень, проблеми з логістикою, нестачу кадрів, фінансів та сировини. Складні сучасні

умови виступили свого роду каталізаторами діджиталізації українського бізнес-середовища.

Цифрова трансформація загалом може здійснювати оптимізацію процесів в таких глобальних напрямках як документообіг, аналіз даних та організаційна діяльність.

За допомогою соціальних мереж, SSM просування, запуску та оптимізації рекламної кампанії на різних платформах можна вирішити проблему локалізації бізнесу, розширити його присутність на ринку.

Також діджиталізація дозволяє ефективно планувати та управляти обмеженими ресурсами підприємства., що може сприяти зменшенню кількості бізнес-процесів, кадрів і витрат.

Ну і звичайно, однією з ключових переваг цифровізації є покращення комунікації з клієнтами. Впровадження ІТ – рішень дозволяє детальніше окреслити цільову аудиторію, знайти нові методи співпраці з нею, накопичити, проаналізувати цифровими інструментами статистичні дані і отримати чіткі вимоги, вподобання споживачів.

Діджиталізація має безліч переваг, які так чи інакше впливають на дохід, фінансові результати та діяльність підприємство в цілому. До них можна віднести: високий рівень конкурентоспроможності, лояльне відношення клієнтів, зручність, зниження загальних витрат, зростання обсягів продажу, економія часу, спрощення оброблення та передавання великої кількості інформації, поява нових спеціалістів, можливість працювати поза офісом, покращення комунікацій зі споживачами, підвищення продуктивності, збільшення доходу [1].

У зв'язку з повномасштабним наступом Росії на територію України з весни 2022 року діджиталізація стала єдиним порятунком для більшості вітчизняних підприємств. Безліч фірм повинні були перевести свій бізнес в режим онлайн, щоб зберегти доходи та не збанкрутувати. Деякі компанії змогли це зробити без величезних перешкод та вкладів (ІТ-сфера, банки). Але все-таки більшість стикнулася з такими проблемами як:

- відсутність чіткої стратегії та плану;
- недостатні фінансові можливості для проведення цифрової трансформації;
 - відсутність кваліфікованого персоналу для підтримки інструментів діджиталізації;
- недовіра з боку споживачів до нових технологій.

В Україні діджиталізація бізнес-процесів ще малорозвинена та стикається з певними бар'єрами, хоча в умовах війни саме така трансформація може стати визначальним фактором розвитку підприємств та усього суспільства в цілому.

Хоч пандемія і пришвидшила діджиталізацію, але війна, до того ж, змушує український бізнес адаптуватися до іноземних ринків. В цьому компаніям допоможе сучасний діджитал маркетинг, оскільки дуже важливо, щоб під час війни бізнес продовжував працювати і до нього залучалися нові клієнти та кошти із-за кордону.

Аналізуючи сучасні тренди діджиталізації, для українського бізнесу можна запропонувати такі технології для обробки даних та їх аналізу: хмарні обчислення, промислові мережі, сховища даних, автоматизовані системи управління та системи SCADA, MES, APS, ERP. Серед розумних продуктів та сервісів - використовувати платформи IoT, Digital Twins, штучний інтелект та, як варіант, Blockchain [2].

Також в Україні вже активно функціонує ERP-система, різні канали email-розсилки, Google Analytics та, звичайно, соціальні мережі [2].

Отже, діджиталізація бізнес-середовищ в Україні почалося ще три роки тому, під час пандемії COVID-19. Але у 2022-2023 роках, в умовах повномасштабного вторгнення країни-агресора, рівень діджиталізації українських компаній знову зріс, і на цей раз більш швидкими темпами.

Список використаних джерел:

1. Драбенко Т. Б., Бойчук Н. Я. – Діджиталізація бізнес-процесів підприємств в умовах пандемії COVID-19. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230464>
2. Шевченко О. Л. , Стрілець А.Ю. – Цифровізація бізнес-процесів під час війни. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/272085>

УДК 657.004

РОЛЬ ХМАРНИХ СХОВИЩ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДАНИХ

Случак В.О.

*аспірант кафедри статистики та економічного аналізу
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м.Київ*

Зміна ролі інформації є ключовою у становленні інформаційного суспільства. На сьогоднішньому етапі, вона стає інструментом, об'єктом та результатом праці. Ця зміна у значенні інформації в системі управління породжує нові вимоги щодо її збереження та захисту від втрати конфіденційності, змін або знищення.

Значна частина управлінської інформації формується в системі бухгалтерського обліку. Крім використання для поточних потреб сфери управління, облікова інформація, що була згенерована, отримана та збережена, є важливим джерелом даних для проведення аналізу. Це в свою чергу дає можливість не тільки констатувати досягнуте, але й знайти можливі варіанти покращення використання ресурсів та здійснити стратегічне планування.

Необхідність вдосконалення наявних та розробки нових підходів до розуміння значення і сутності інформації (включаючи обліково-аналітичну інформацію) впливає з важливості та цінності цієї інформації, а також з необхідності забезпечення безпеки інформації та інформаційної безпеки суб'єктів господарювання.

Концепція безпеки інформації відображає ставлення до інформації як до об'єкта, який вимагає захисту.

Інформаційна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій;

несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації. [1]

Інформаційна безпека підприємства повинна забезпечувати захищеність життєво важливих інтересів компанії та запобігати можливій шкоді, яка може виникнути внаслідок використання неповної, несвоєчасної, недостовірної інформації, негативного зовнішнього впливу на інформацію, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації.

Особливість облікової інформації полягає у необхідності операцій з великими обсягами даних та регулярного отримання звітів у визначені законодавством терміни. Це ставить перед нами вимоги до збереження облікових та аналітичних даних.

Хмарні сховища є одним із варіантів зберігання інформаційної бази підприємства. Однак, у ситуаціях агресивних воєнних дій, обстрілів та бомбардувань, також є важливим мати можливість зберігати дані додатків, які є необхідними для діяльності підприємства.

Для забезпечення безпеки даних можна обрати виділене робоче середовище, яке знаходиться у захищених та підготовлених дата-центрах з обов'язковим резервним живленням, доступом та захистом від втрати даних та з копіюванням на додаткові пристрої. Прикладами таких робочих середовищ є VPS, VDS та виділений сервер. Також важливо передбачити можливість встановлення та налаштування прикладного програмного забезпечення, яке підприємство використовує у своїй нормальній діяльності, наприклад, офісний пакет чи операційна система.

Список використаної літератури:

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007р. No537-V. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537/2007> (дата звернення: 07.02.2023)

УДК 338:439.5:637.21

МІНІМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ АГРОСЕКТОРА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Татоян К.В.

*студентка 3 курсу, 302-О групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник : Гурська Л.Л.,

викладач

Внутрішній структурний підрозділ «Ірпінський фаховий коледж

Національного університету біоресурсів і

природокористування України»

м. Ірпінь

Багато років український агропромисловий комплекс посідав провідні позиції серед експортерів продовольчої продукції у світі. Експорт сільськогосподарської продукції становив 40 % від загального експорту України в 2021 році.

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України негативно вплинуло на економіку нашої країни, зокрема на її аграрний сектор, ставши справжнім випробуванням для українських аграріїв. Чинна модель розвитку аграрного сектора виявилася надзвичайно вразливою, оскільки заснована на ефектах масштабу та деформованій структурі сільськогосподарського виробництва. Лише за перші місяці війни збитки аграрного сектора досягли більше 4,3 млрд. доларів (15% капіталу країни). Найбільшу частину втрат фіксували через знищення чи пошкодження сільськогосподарських угідь та, як наслідок, незібраний врожай. Через окупацію територій зменшилися посівні площі на 3,5 млн. гектарів, а також виник дефіцит робочої сили, пального, обладнання та устаткування, коштів та руйнування логістичних маршрутів [1]. Відбулося значне зростання собівартості більшості виробничих процесів, серед основних рушіїв якого – здорожчання енергоресурсів, іншої сировини, логістики, подорожчання імпортованих складових частин через девальвацію гривні, вищі ризики, зумовлені воєнним часом. Це сформувало потужні інфляційні тренди – зі зростанням річного

показника інфляції до понад 30 %. Підсилено їх було впливом девальвації на рівень цін експортоорієнтованої продукції – в міру розблокування можливостей її експорту [2].

Більшість експертів визнає, що аграрний тил не менш важливий для країни, а вчасне проведення посівної 2023 року — одна зі стратегічних цілей.

Війна спричинила швидкі законодавчі зміни, тож кожному бізнесу, зокрема і аграрному необхідно володіти повноцінною інформацією про закони, які діють сьогодні на території України. Онлайн-платформа державного аграрного реєстру відкрита для реєстрації українських аграріїв з метою прямої взаємодії між державою та сільгоспвиробниками. Агровиробники, зареєстровані в реєстрі аграріїв, можуть подати заявку на отримання державних субсидій, цільових субсидованих кредитних програм та позик. З метою підтримки аграрного бізнесу уряд здійснив низку заходів: мінімізував бюрократичні процедури, надав дозвіл до використання сільськогосподарської техніки без реєстрації, спростив імпорту посівних матеріалів, надає гранти для створення тепличного господарства та садівництва, введено нульову ставку акцизного податку та знижено розмір ПДВ на пальне до 7%. Кредитування здійснюється в рамках програми «Доступні кредити 5–7–9 %» зі спеціальними умовами графіка погашення кредиту для агробізнесу. Аграрії залучають кредити розміром від 100 тис. до 90 млн грн., відсотки становлять від 0% до 9% залежно від категорії кредиту та суб'єкта підприємництва. Лідером за обсягом кредитування стала Київська область – 10 млрд 328 млн грн. Найбільші обсяги кредитів за цей час надали: «ПриватБанк», «Райффайзен Банк», «Ощадбанк», «Укргазбанк». Було запропоновано альтернативні логістичні мережі для експорту, через блокаду портів та введено податкові канікули, якими передбачено зміни щодо сплати за землю державної та комунальної форм власності в період дії воєнного стану. Також в рамках державного проєкту «Робота» передбачені безповоротні гранти до 8 млн. грн. на створення та розвиток переробних підприємств для агросфери. Головною вимогою для одержувачів є створення не менш як 25 робочих місць для населення

регіону. Поповнити обігові кошти чи запуснути інвестиційний проєкт можуть запуснути галузі, які розглядаються фондом розвитку підприємництва як пріоритетні та стратегічно важливі, аграрна галузь є саме такою. Експерти аграрного ринку вважають, що найбільш доцільним методом нарощувати дохід агровиробника є експорт продуктів переробки, а не сировини.

Завдання аграрного сектору України – забезпечити достатній обсяг врожаю, щоб пом'яштити ризики для продовольчої безпеки всередині країни та зберегти виробничий потенціал, що знадобиться для відбудови країни у післявоєнний час. Для того, щоб подолати ключові проблеми аграрного сектора України в умовах війни та в післявоєнний період необхідно здійснити наступні заходи:

- залучити висококваліфікований персонал в аграрний сектор: менеджерів, ІТ спеціалістів, науковців та вузькопрофільних аграрних спеціалістів;
- зменшити бюрократичні бар'єри для розвитку аграрних підприємств;
- підвищити якість безпечності продукції відповідно до стандартів ЄС;
- адаптація виробництва аграрного сектору України до вимог ЄС;
- технологічний розвиток та діджиталізація аграрного сектору;
- створити умови для переходу аграрного сектору до сталого виробництва.

Ефективний аграрний український бізнес в умовах війни це вміння адаптувати управління, швидко аналізувати чинники ризику й оперативно ухвалювати рішення. У складних економічних умовах, незважаючи на всі труднощі і військову агресію, аграрний сектор став галуззю української економіки, яка має передумови для розвитку і може стати локомотивом для відновлення всієї національної економіки за умови забезпечення відповідної державної аграрної політики та фінансової підтримки.

Список використаних джерел:

1. Огляд збитків від війни в сільському господарстві України. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/06/Damages_report_issue1_ua-1.pdf
2. Підсумки 2022 року та очікування щодо 2023 року URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidsumky-2022-roku-ta-ochikuvannya-shchodo-2023-roku>

УДК 657.422.1 : 336.71

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Федоренко В.О.

*магістр 1 р.н., 2 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Миськів Л.П.

*к.е.н., ст.викладач Національний
університет біоресурсів і
природокористування України,
м. Київ*

В сучасних умовах для кваліфікованого бухгалтера – надзвичайно важливим є вміння організувати ведення обліку та роботу бухгалтерії з використанням сучасних інформаційних технологій. До функцій бухгалтера включаються обов'язки, пов'язані з впровадженням комп'ютерної інформаційної системи підприємства, її підтримання в актуальному стані, забезпечення її постійного розвитку та пристосування до особливостей діяльності підприємства. Бухгалтер на підприємстві відповідає не лише за правильність реєстрації та обробки облікової інформації, а й за вибір технологій ведення обліку, формування чітких та зрозумілих інструкцій щодо ведення обліку за кожним напрямком, які будуть використані як основа для технічного завдання для побудови комп'ютерної інформаційної системи підприємства.

Використання комп'ютерних облікових програм дозволяє підвищити оперативність ведення обліку, збільшити рівень його деталізації, посилити контроль за достовірністю та правильністю облікової інформації на всіх етапах її обробки. З іншого боку комп'ютеризація ведення обліку дозволяє зменшити трудомісткість виконання окремих операцій, усунути дублювання інформації при веденні обліку окремих операцій, звільнити бухгалтера від розрахункової роботи.

Зважаючи за безперечні переваги автоматизованого ведення обліку, порівняно з паперовим способом не слід забувати про негативні сторони автоматизації, які

підвищують вимоги до кваліфікації облікових працівників, обумовлюють значні витрати на впровадження автоматизованої облікової системи, викликають необхідність зміни структури управління підприємством, нових кадрів та навчання вже працюючого персоналу, що зумовлює нові витрати та може викликати певні проблеми в діяльності підприємства.

Перевагами використання електронної обробки інформації для обліку та оподаткування оплати праці в системі управління є:

- електронні системи можуть автоматизувати процеси обліку та оподаткування оплати праці, що знижує час на обробку даних та дозволяє уникнути помилок. Наприклад, розрахунок заробітної плати може бути автоматизований за допомогою програмного забезпечення, яке обчислює зарплату на основі введених даних про години роботи, окладу та утримань (ПДФО та ВЗ), а також нарахованого ЄСВ.;

- електронні системи можуть знизити кількість помилок, які можуть бути зроблені при обробці даних вручну. Це може зменшити кількість помилок в звітах, що може допомогти уникнути штрафних санкцій та знизити витрати на корекцію помилок.

- електронні системи дозволяють отримувати доступ до інформації з будь-якого місця та в будь-який час, що може бути особливо корисним для дистанційної роботи та роботи з віддаленими командами. Крім того, доступ до даних може бути забезпечений захищеними паролями та іншими методами захисту, що дозволяє зберігати конфіденційну інформацію в безпеці.

Проте, використання будь-якого програмного забезпечення має декілька недоліків, найбільшим з яких є високий ризик безпеки даних. Збір та зберігання конфіденційної інформації про наприклад карткові рахунки працівників може стати цілком для кібератак та крадіжки даних. Недостатній захист інформації бази даних щодо електронного документального забезпечення розрахунково-платіжних відомостей, відомостей на виплату зарплати на карткові рахунки, платіжних доручень, списання з банківського рахунку, видаткових касових ордерів (виплата зарплати через касу) може призвести до витоку конфіденційної інформації, порушення законодавства та шкоди репутації компанії.

Зокрема, на нашу думку, електронна обробка економічної інформації може вимагати більше часу та зусиль у процесі навчання працівників з новими системами та програмами. Варто зазначити, що не всі працівники можуть бути готові до швидкого переходу на нову систему, що може призвести до зниження продуктивності роботи на початкових етапах впровадження нового програмного продукту.

Таким чином, порівнюючи переваги та недоліки використання сучасних програмних продуктів необхідно зазначити, що зважаючи на процес діджиталізації в Україні, ведення обліку розрахунків за виплатами працівникам потребує професійного підходу та нових підходів до вивчення та впровадження програмного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Шевченко Н. О. Особливості електронного обліку та оподаткування оплати праці в системі управління / Н. О. Шевченко // Економічні науки. – 2017. – Вип. 160. – С. 103-107.
2. Голуб В. М. Віртуальний бухгалтер як альтернатива фахівцям з обліку / В. М. Голуб // Економіка підприємства. – 2018. – № 1 (83). – С. 25-29.
3. Кірієнко О. В. Оподаткування оплати праці в умовах електронної комерції / О. В. Кірієнко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки та практики. – 2017. – № 1. – С. 53-59.
4. Клименко В. С. Електронний облік в системі управління підприємством / В. С. Клименко // Економіка та держава. – 2017. – № 8. – С. 94-98.

УДК 657.6

АУДИТ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ

Яременко Є.Р.

студентка 3 курсу, 1 групи

спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: Сахно Л.А.

к.е.н., доцент,

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного,

м. Запоріжжя

У сучасному світі коли майже вся інформація компаній знаходиться на цифрових носіях та у хмарних сховищах головним, для успішного та

стабільного ведення бухгалтерського обліку, оподаткування та бізнесу загалом, потрібен надійний захист ІТ-сервісів компанії. Тому одним з головних напрямів контролю і модернізації повинна бути саме ІТ-інфраструктура підприємства, яка повинна відповідати вимогам та стандартам сучасного ринку, а також бути настільки оптимізованою технічно, щоб не викликати постійну потребу в її налаштуванні та ремонті.

Оскільки технологічний прогрес рухається з неймовірною швидкістю, то фірмам потрібно постійно слідкувати й відповідати ринку, а саме впроваджувати нові та вдосконалювати власні ІТ-сервіси, що допоможе оптимізувати витрати і отримати більше прибутку. А керівнику компанії потрібно чітко визначати напрям та перспективність інвестицій у вдосконалення власних ІТ-сервісів, бо як вже зазначалось, прогрес у розвитку ІТ-технологій йде дуже швидко, тому вкладати кошти потрібно раціонально, адже може статись таке, що актуальні на сьогодні технології вже завтра можуть бути застарілими. Саме тому з'явився аудит ІТ-Інфраструктури, що допомагає підприємствам з користю використовувати власні кошти, швидше та якісніше вести бухгалтерський облік, фінансову звітність, контролювати та аналізувати діяльність компанії.

Аудит ІТ-Інфраструктури – це комплекс робіт з обстеження та аналізу основних компонентів ІТ-інфраструктури компанії на відповідність сучасним технологіям, потребам вашого бізнесу для визначення можливостей подальшої оптимізації й модернізації [1].

Аудит дозволяє перевірити, наскільки ефективною є існуюча ІТ-інфраструктура, знайти способи найкращого використання наявних ресурсів, надати конкретні рекомендації щодо усунення недоліків та зрозуміти необхідність модернізації. Що не менш важливо, це те що якісний ІТ-аудит дозволяє виявити слабкі місця і спланувати розвиток облікових та інформаційних систем не тільки на найближчий час, а й на роки вперед. Наприклад, встановлення, налаштування та супровід загальновідомої ІС

також вимагає попереднього ІТ аудиту.

Аудит ІТ інфраструктури дозволяє: підвищити ефективність використання ІТ інфраструктури, оптимізувати інвестиції в її модернізацію; розробити ефективну стратегію розвитку ІТ інфраструктури компанії; проконтролювати ефективність роботи; провести виявлення та аналіз ризиків; провести виявлення помилок і неправильної роботи функціональних систем; провести аналіз витрат і виявити необхідність модернізації бізнес-процесів; провести аналіз необхідності впровадження нових технологій на основі структури, яка є; підвищити прибутковість і рентабельність підприємства [2].

Отже, можна дійти висновку, що результатом проведення аудиту ІТ-інфраструктури є актуальна оцінка стану та ефективності роботи поточного ІТ-комплексу, визначення його слабких та сильних сторін, а також надання рекомендації по налаштуванню, використанню та пропозиції щодо необхідної модернізації. Іншими словами аудит ІТ-інфраструктури – це комплексний виважений підхід до організації, модернізації, оптимізації ІТ-сервісів, а саме програм обліку, оподаткування та баз даних компанії. Усе це дозволяє зекономити гроші, час та нерви працівників підприємства та її керівників.

Список використаних джерел:

1. Що таке аудит ІТ-інфраструктури і чому цього не треба боятися, а надто - вам це потрібно. URL: <https://techexpert.ua/what-is-an-audit-of-the-it-infrastructure/> (дата звернення: 15.03.2023).

2. Аудит ІТ-інфраструктури. URL: <https://www.sibis.com.ua/services/sozдание-it-infrastruktury/it-infrastructure-audit/> (дата звернення: 15.03.2023).

УДК 004.891.2:339

РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Яроцька К.М.,

*студентка 4курсу, 2групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Кучмійова Т. С.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри
інформаційних систем і технологій
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

Штучний інтелект (ШІ) - це галузь комп'ютерних наук, яка займається створенням програм і алгоритмів, що дозволяють комп'ютерам здійснювати завдання, які раніше потребували людської інтелектуальної діяльності. Це можуть бути завдання з розпізнавання образів, мовленнєвих запитів, автоматизованого прийняття рішень, аналізу даних та інших. Штучний інтелект може здійснюватися за допомогою нейронних мереж, генетичних алгоритмів, еволюційного програмування та інших методів.

На сьогодні, розвиток ШІ знаходить застосування в різних галузях, таких як медицина, транспорт, фінанси, промисловість, енергетика, торгівля та інші. ШІ може допомогти в покращенні ефективності виробництва, підвищенні якості продукції, зменшенні витрат, оптимізації логістики, розвитку нових продуктів та послуг, а також в інших аспектах підприємницької діяльності.

Штучний інтелект є однією з найбільш перспективних технологій, яка здатна змінити та поліпшити ефективність багатьох процесів в економіці. Розвиток штучного інтелекту у сфері економіки може мати значний вплив на багато аспектів бізнесу та економіки загалом. Ось кілька способів, які ШІ вже використовують або можуть використовувати у майбутньому:

1. Аналітика та передбачення: ШІ може використовуватися для збору та аналізу великої кількості даних, що дозволяє зробити точніші передбачення щодо тенденцій та ризиків у бізнесі.

2. Автоматизація та оптимізація: ШІ може бути використаний для автоматизації рутинних завдань, таких як облік фінансів та операцій з клієнтами. Це звільнить людей від рутинних завдань та дозволить їм сконцентруватися на більш складних та стратегічних питаннях.

3. Підвищення ефективності: ШІ може допомогти підвищити ефективність діяльності бізнесу.

4. Створення нових можливостей: ШІ може допомогти створювати нові можливості у бізнесі та економіці. Наприклад, він може допомогти виявити нові ринки або створити нові продукти та послуги, що може допомогти збільшити прибуток та розвиток компаній.

Штучний інтелект може бути використаний у сфері маркетингу та реклами. За допомогою аналізу даних, отриманих з різних джерел, ШІ може допомогти підприємствам прогнозувати поведінку споживачів та розробляти більш ефективні стратегії маркетингу та реклами. Крім того, ШІ може бути використаний для персоналізації маркетингових кампаній та забезпечення більш точної маркетингової комунікації зі споживачами.

Так, розвиток штучного інтелекту може створювати деякі виклики та проблеми, зокрема:

- Втрата робочих місць: застосування ШІ може призвести до автоматизації багатьох процесів, що може призвести до зменшення кількості робочих місць. Він замінює багато рутинних процесів для працівників, це може призвести до втрати робочих місць на які люди роками навчалися.

- Етичні питання: зростаючий розвиток ШІ породжує нові етичні проблеми, пов'язані зі збором та використанням персональних даних, безпекою та захистом інформації, автономією та відповідальністю рішень, які приймає ШІ.

- Нерівність: доступ до ШІ та відповідних технологій може бути неоднаковим, що може призвести до збільшення рівня нерівності в суспільстві.

- Безпека: ШІ може бути підвернута кібератакам та хакерським атакам, що може створити значні ризики для бізнесу та суспільства в цілому.

- Якість даних: точність та якість даних, на основі яких працює ШІ, може бути недостатньою або спотвореною, що може призвести до неточних результатів та помилок в прийнятті рішень.

- Залежність від технологій: залежність від ШІ може стати дедалі більшою, що може призвести до зменшення ручного контролю та можливостей вирішувати проблеми вручну, а також до залежності від технологій та вендорів, що надають послуги штучного інтелекту.

Штучний інтелект у сфері економіки може бути застосований в різних галузях, наприклад, у фінансах, логістиці, маркетингу, управлінні виробництвом, обробці даних та інших. Однією з переваг застосування ШІ є можливість автоматизації та оптимізації процесів, що дозволяє підвищувати ефективність та знижувати витрати на виробництво. В області фінансів застосування ШІ дозволяє автоматизувати процеси видачі кредитів, оцінки ризиків, планування фінансових стратегій та інших фінансових операцій. Однак, розвиток ШІ також може створювати деякі виклики та проблеми, зокрема, пов'язані з безпекою та приватністю даних, етикою та соціальною відповідальністю. Також, автоматизація процесів може привести до зменшення кількості робочих місць та підвищення безробіття.

Отже, розвиток ШІ у сфері економіки має як свої переваги, так і виклики, і важливо забезпечити етичні та соціально відповідальні рішення щодо його застосування.

Список використаних джерел:

1. Піжук, О. І. (2019). Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. Економіка, управління та адміністрування, 3(89), 41–46. [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-41-46](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-41-46) (дата звернення 03.03.2023)
2. Життя у іншому вимірі: штучний інтелект та його вплив на людство // Everest-AIReview. – 2019. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.everest.ua/wpcontent/uploads/2019/01/Everest-AIReview-%E2%84%965.pdf>. (дата звернення 06.03.2023)
3. Про розвиток штучного інтелекту в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://financeworld.com.ua/pro-rozvitok-shtuchnogo-intelektu-v-ukra%D1%97ni/> (дата звернення 06.03.2023)

**Секція 5. Контроль діяльності суб'єктів господарювання в умовах
кризових явищ**

УДК 336

**ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ: ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

Антонюкова Л.В.

студентка I курсу

спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Лопатовська О.О.,

викладач кафедри фінансів, обліку та аудиту

Хмельницький кооперативний

торговельно-економічний інститут,

м. Хмельницький

Українські банки переживають нестабільний період у зв'язку з високим рівнем ризику та нестачею капіталу. Ці фактори суттєво впливають на фінансову стійкість банківської системи в цілому.

Дослідження науковців питання фінансової стійкості українських банків показують, що ця проблема є актуальною та потребує негайних заходів для її вирішення. Одним з основних чинників, який впливає на фінансову стійкість українських банків, є високий рівень неповернутих кредитів. За даними Національного банку України, у 2021 році кількість неповернутих кредитів становила більше 50 мільярдів гривень [1]. Це свідчить про низьку якість кредитного портфеля банків та неефективність їхньої стратегії ризик-менеджменту. Крім того, дослідження показують, що українські банки стикаються з проблемою недостатньої капіталізації. Національний банк України встановив мінімальну норму достатності капіталу на рівні 10%, проте деякі банки не можуть досягти цього рівня та перебувають у стані кризи [2].

З іншого боку, дослідження також вказують на можливі перспективи для зміцнення фінансової стійкості українських банків. Наприклад, використання

новітніх технологій може допомогти банкам підвищити ефективність своєї діяльності та залучати нових клієнтів. Зокрема, зменшення ризиків та збільшення доходів може бути досягнуто шляхом диверсифікації кредитного портфеля та залученням додаткового капіталу.

Аналіз досліджень науковців показує, що фінансова стійкість українських банків є складною та багатогранною проблемою, яка потребує комплексного підходу та негайних заходів для її вирішення. Для зміцнення фінансової стійкості українських банків необхідно вирішити проблему неповернутих кредитів, підвищити ефективність стратегії ризик-менеджменту, збільшити капіталізацію банків та використовувати новітні технології для покращення їхньої діяльності. Такі заходи можуть допомогти українським банкам стати більш конкурентоспроможними та забезпечити стабільність фінансової системи країни.

Перш за все, проблема фінансової стійкості українських банків пов'язана з високим рівнем неплатоспроможності вкладників. Це свідчить про низький рівень довіри до банківської системи та слабкий контроль за кредитним портфелем банків. Також варто зазначити, що більшість банків в Україні мають недостатній рівень капіталу, що є однією з головних причин високого рівня ризику в банківській системі [3].

З іншого боку, в Україні існує потенціал для зміцнення фінансової стійкості банків. Перш за все, це пов'язано з покращенням регулювання та нагляду за діяльністю банків, що зменшить ризики неплатоспроможності та підвищить довіру до банківської системи. Також важливо розвивати кредитну культуру в Україні та сприяти розвитку малих та середніх підприємств, що підвищить рівень доходів населення та зменшить ризики для банків.

Українські банки повинні активно діяти для зміцнення своєї фінансової стійкості. Вони можуть використовувати різноманітні методи для зменшення ризиків та збільшення капіталу [2]. Для початку, банки можуть підвищити ефективність своєї діяльності, зменшивши витрати та підвищивши прибутковість. Вони також можуть залучати додатковий капітал, здійснювати ребрендинг та

розширювати свої послуги.

Одним із важливих методів для зміцнення фінансової стійкості банків є диверсифікація кредитного портфеля. Це означає, що банки мають розширювати свої кредитні послуги та залучати нових клієнтів з різними рівнями доходів та ризиками. Також важливо відмітити, що диверсифікація портфеля може допомогти зменшити ризик дефолту.

Іншим важливим методом для зміцнення фінансової стійкості банків є зміна стратегії ризик-менеджменту [1]. Банки повинні забезпечувати високу якість кредитного портфеля та відстежувати зміни ризиків, що можуть виникнути у майбутньому. Важливо також забезпечувати високу якість управління ризиками та контролювати його рівень. Однією з перспектив для зміцнення фінансової стійкості банків є використання нових технологій. Наприклад, використання блокчейну та інших технологій може допомогти забезпечити більш ефективну та безпечну обробку фінансових операцій. Крім того, використання інноваційних технологій може допомогти банкам залучати нових клієнтів та підвищувати їх конкурентоспроможність на ринку.

У підсумку, фінансова стійкість українських банків може бути зміцнена за допомогою різних стратегій, таких як диверсифікація кредитного портфеля, зміна стратегії ризик-менеджменту та використання нових технологій. Кожен з цих методів має свої переваги та може допомогти банкам підвищити їх фінансову стійкість, зменшити ризики та підвищити конкурентоспроможність на ринку. Однак, варто зазначити, що кожен банк повинен вибрати свою власну стратегію в залежності від його потреб та умов ринку на якому він працює.

Список використаних джерел:

1. Козловський В. А., Мельник, Ю. В., & Дубровіна, М. В. Фактори впливу на фінансову стійкість банків України. *Економіка та держава*. 2021. С. 57-63.
2. Даниліна В. М., Шевчук, І. В., & Ковальчук, І. В. Фінансова стійкість банків України: динаміка, проблеми та шляхи покращення. *Фінанси України*. 2020. С. 42-57.
3. Остапчук О. В. Фінансова стійкість банків України: аналіз проблем та шляхів покращення. *Банківська справа*. 2022. С. 23-30.

УДК 657.6

АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВИМОГИ ДО НЕЇ

Гарапко М.М.

студент 3 курсу,

спеціальності «Фінанси банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Грубінка І.І.

к.е.н. викладач

Відокремлений структурний підрозділ

«Мукачівський фаховий коледж НУБіП України»,

м. Мукачево

Аудит є обов'язковою частиною функціонування економіки будь-якої країни. Для вирішення непорозумінь між податковими і керівними структурами, що представляють інтереси власників щодо підвищення ефективності виробництва, державного контролю уже було недостатньо, адже він захищав лише інтереси держави. Це стало поштовхом до виникнення незалежного контролю, який дістав назву аудиту (від. лат. audio – той, хто вислуховує), тобто такого, що вислуховує звіти посадових осіб. Аудитори потрібні й незацікавленій стороні – суду, арбітражу, які відстоювали справедливість.

На мою думку, аудит є незалежною експертизою фінансової звітності комерційних підприємств з метою підтвердження її достовірності для державних податкових органів і власників. Мета аудиту – сприяння ефективності роботи, раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у підприємницькій діяльності для отримання максимального прибутку.

Основними завданнями аудиту є:

- 1) надання консультаційних послуг з питань обліку, аналізу, права, менеджменту, маркетингу, фінансів;
- 2) виявлення і попередження (профілактика) порушень у фінансово-господарській діяльності підприємств;
- 3) оцінка ефективності внутрішнього контролю;
- 4) реальність визначення фінансових результатів;

5) перевірка фінансової звітності, розрахунків, декларацій та інших документів для встановлення їх достовірності й відповідності здійснених господарських і фінансових операцій чинному законодавству тощо

Фінансовий аудит (аудит фінансової звітності) передбачає оцінку достовірності фінансової інформації, яка представлена у фінансовій звітності. Проводиться сторонніми аудиторами, що наймаються підприємствами (фірмами).

Аудит на відповідність призначений для виявлення дотримання підприємством певних правил, норм, законів, інструкцій, договірних зобов'язань, які впливають на результати операції або звіти. Якщо такі правила встановлені адміністрацією, то аудит на відповідність проводиться внутрішніми аудиторами. Коли ж вимоги встановлені кредиторами, то цей вид аудиту проводиться разом з аудитом фінансової звітності. Аудит на відповідність вимогам, встановленим державними актами, проводиться сторонніми аудиторами. Результати перевірки повідомляються державному органу.

Операційний аудит використовують для перевірки процедур та методів функціонування підприємства, для оцінки продуктивності та ефективності.

Загальний аудит передбачає перевірку підприємств, установ та організацій незалежно від їх організаційно-правових форм та видів власності.

На етапі завершення аудиту аудитор складає аудиторський звіт про результати аудиторської перевірки та аудиторський висновок.

Аудиторський звіт про результати аудиторської перевірки — це документальне відображення аудитором виявлених порушень, помилок та відхилень від чинного законодавства та встановлених стандартів здійснення господарської діяльності, ведення обліку та складання звітності, а також проведена аудитором оцінка стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності на певну дату. Інформація, що наводиться в аудиторському звіті, має бути більш детальною, надійною і компетентною, а також незалежною, об'єктивною і правдивою.

Аудиторський висновок — це офіційний документ, засвідчений підписом та

печаткою аудитора (аудиторської фірми), який складається в установленому порядку за наслідками проведеного аудиту і містить у собі висновки стосовно повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

Зміст цього документа залежить від конкретних обставин та результатів перевірки. В зв'язку з цим форма аудиторського висновку може бути довільною, але обов'язково в ньому мають бути такі розділи:

- 1) заголовок;
- 2) вступ;
- 3) масштаб перевірки;
- 4) висновок аудитора стосовно питання, яке перевіряється;
- 5) дата аудиторського висновку;
- 6) адреса аудиторської фірми;
- 7) підпис під аудиторським висновком.

Отже, аудит в Україні стає однією з важливих галузей науки і практики. Він значно розширює і якісно поліпшує традиційні форми контролю. З розвитком ринкової інфраструктури зростає потреба в об'єктивній кількісній та якісній оцінці господарських явищ і фактів при визначенні їх відповідності встановленим критеріям та надання зацікавленим користувачам достовірної інформації про об'єкти господарської діяльності підприємства. В цьому вбачається основна мета аудиту.

Список використаних джерел:

1. Пилипенко І. І. 15 років аудиту в Україні: досвід захисту інтересів суспільства і держави / І. І. Пилипенко, В. О. Шевчук // Аудитор України. – 2017. – № 6 (134). – С. 16 – 20.
2. Редько О. Ю. Якість аудиторських послуг: філософія та міфологія // Бухгалтерський облік і аудит. – 2019. – № 1. – С. 46–54.

УДК 336.225

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Герасимчук Ю.В.

*магістрантка 1 курсу, групи ООМ-10
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Лайчук С.М.

*к.е.н., доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир*

Необхідною умовою функціонування ефективною податкової системи є податковий контроль, який забезпечує зв'язок платників податків з органами державного управління, що наділені особливими податковими правами та повноваженнями. З початком повномасштабного вторгнення на територію України господарюючі суб'єкти стикнулись з багатьма проблемами. Більшість підприємств призупинили свою діяльність, а контролюючі органи в свою чергу призупинили процес взаємодії із ними. Також зупинені документальні, фактичні та камеральні перевірки, які були розпочаті до 24 лютого 2022 року та не були завершеними, на період по останній день календарного місяця (включно) у якому завершиться дія воєнного стану. Таке зупинення перериває термін перевірки та не потребує прийняття будь-яких додаткових рішень контролюючим органом.

Проте з часом, адаптувавшись до ситуації, підприємства стали розпочинати свою діяльність, що відповідно вимагало контролю за всіма вимогами податкового законодавства України.

Для надання впевненості, що податковий облік ведеться відповідно до законодавчих вимог, керівництво підприємств застосовує податковий аудит. Однією із важливих цілей проведення податкового аудиту є підготовка звітності підприємства до перевірки контролюючими органами, в даному випадку працівниками Державної фіскальної служби.

Існують наступні види аудиту податкової звітності:

- 1) регулярний – аудит, що проводиться з однаковим інтервалом часу на постійній основі, тобто щомісячно, щоквартально та щорічно;
- 2) всеосяжний – проведення перевірки всього податкового обліку, а не окремої її частини (податку та/або збору);
- 3) цілеспрямований – аудит проводиться конкретно до певного предмету обліку на перевірку наявності можливих податкових ризиків та відповідності законодавчим нормам.

Стосовно проведення податкового аудиту у воєнний стан, то тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану, для платників податків та органів Державної податкової служби зупиняється перебіг строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на орган Державної податкової служби. Інформація про дану норму міститься в Законі № 2118-IX [від 07.03.2022 року](#), який доповнив пп. 69.9 підрозділу 10 розділу XX “Перехідні положення” [Податкового Кодексу України](#).

Отже, як бачимо, війна на території України внесла деякі корективи стосовно діяльності підприємств та відповідно контролюючих органів, але не припинила їх діяльність, оскільки вони поступово відновлюють свою роботу в допустимих межах. Що стосується податкового аудиту, то, на нашу думку, після закінчення війни багато суб’єктів господарювання потребуватимуть його проведення для недопущення штрафних санкцій чи іншого покарання під час перевірки контролюючими органами.

УДК 657.6-021.121:338.124.4

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЗА ЕФЕКТИВНІСТЮ УПРАВЛІННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Гончарова Д.І.

*студентка ІІм-о групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Іванова Н.А.

к.е.н., доцент

*Уманський національний університет садівництва,
м. Умань*

З розвитком сучасних виробничих відносин в аграрних підприємствах постає проблема конфлікту інтересів власників і керівників, що потребує впровадження ефективної системи контролю. Однією з найважливіших форм контролю є аудит, який забезпечує виявлення недоліків у функціонуванні підприємства та допомагає вирішити проблеми, пов'язані з керівництвом і управлінням.

Незважаючи на те, що внутрішній аудит може не бути обов'язковим для сільськогосподарських підприємств в Україні, він все ж може надати цінні переваги з точки зору покращення фінансових та операційних показників, виявлення зон ризику та підвищення довіри й впевненості зацікавлених сторін. Оскільки аграрна галузь стає все більш складною та конкурентоспроможною, впровадження ефективного внутрішнього аудиту й забезпечення дотримання законів і нормативних актів стане ще більш важливим для довгострокового успіху цих підприємств.

В аграрних підприємствах однією з найбільших проблем внутрішнього аудиту є відсутність висококваліфікованих фахівців. Для ефективного проведення аудиту необхідна наявність спеціалістів із достатнім рівнем знань та практичним досвідом роботи в галузі сільського господарства. Але отримання таких фахівців може бути складною задачею, особливо у сільських регіонах.

Ще однією проблемою є відсутність стандартизованого підходу до проведення внутрішнього аудиту в аграрних формуваннях. Кожне підприємство може мати свої особливості, які вимагають індивідуального підходу до аудиту. Однак це може призвести

до відсутності єдиної методології та стандартів, що ускладнить порівняння результатів аудиту на різних підприємствах.

Для внутрішнього аудиту в сільськогосподарських підприємствах проблемою є також визначення об'єкта аудиту. Це пов'язано зі складністю визначення вартості сільськогосподарських культур та інших матеріальних цінностей, а також з визначенням ризиків, пов'язаних зі специфікою галузі.

Крім того, внутрішній аудит не замінює зовнішній аудит, який проводить незалежна аудиторська компанія. Внутрішній аудитор може перебувати під впливом керівництва підприємства і не в змозі забезпечити повну об'єктивність в оцінці фінансового стану підприємства. Тому зовнішній аудит є важливим етапом оцінки фінансової діяльності підприємства.

Отже, організація внутрішнього аудиту в аграрних підприємствах є важливим елементом управління та контролю за діяльністю підприємства. Однак, для досягнення максимальної ефективності необхідно вирішити проблеми, пов'язані з кваліфікацією аудиторів, фінансуванням та визначенням об'єкту аудиту, зокрема вартості сільськогосподарської продукції та ризиками, пов'язаними зі специфікою галузі.

УДК 657.1

ПОРІВНЯННЯ ХАРАКТЕРИСТИК КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ

Грищук Г.В.

*здобувач наукового ступеню доктора філософії
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Калюга Є.В.

д.е.н., професор

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ*

Контроль є багатоаспектним явищем і має розглядатись як система спостереження та перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта

управління прийнятим управлінським рішенням з метою виявлення відхилень і невідповідності, їх причин та виконавців у процесі його проведення. Аудит є складовою частиною контролю.

В економічній літературі проблеми сутності, ролі та місця контролю й аудиту в системі управління на рівні підприємств розглядались багатьма науковцями. Серед яких Бардаш С.В., Бутинець Ф.Ф., Вдовенко Н.М., Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Іщенко Я.П., Калюга Є.В., Кірейцев Г.Г., Коцупатрій М.М., Кузик Н.П., Маргасова В.Г., Марчук У.О., Савчук В.К., Садовська І.Б., Слюсаренко В.Є., Сук Л.К., Ярмоленка В.П. та ін.

В Україні перші зародки контролю припадають на ХІХ ст., коли головним його завданням було контролювати казенні кошти та майно. Але потреба у підвищенні ролі контролю бере свій початок у 1990-х роках після оголошення незалежності держави. У 1993 році прийнято Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу», що стало інтенсивним імпульсом у розвитку державного фінансового контролю [3, с. 83]. На сьогодні в Україні існує два види державного фінансового контролю, який здійснюється від імені різних гілок влади. Державна аудиторська служба координується Кабінетом Міністрів України та реалізує політику у сфері державного фінансового контролю, який спрямований на оцінку ефективного, законного, цільового використання та збереження державних фінансових ресурсів, активів, досягнення економії бюджетних коштів. А Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до державного бюджету та їх використанням.

Поряд із державним фінансовим контролем, становленню та подальшому розвитку аудиторської діяльності сприяли перехід від командно-адміністративної системи до ринкових умов господарювання. У цей період незалежний аудиторський контроль став гарантом засвідчення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності приватних підприємств. Тому в Україні аудит як складова контролю почав формуватися на початку 1990-х років, після того, як тенденції формування ринкової економіки набули невідворотного

характеру – спочатку як незалежний аудит, тобто вид фінансового контролю, спрямований перш за все на захист інтересів власників підприємства, а також на підвищення ефективності їх фінансово-господарської діяльності. Вітчизняний ринок аудиторських послуг набув офіційного статусу у 1993 році із прийняттям Закону України «Про аудиторську діяльність» [3, с. 83], яким регулювалась робота незалежних аудиторів та аудиторських фірм. На сьогодні їх діяльність регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [1].

У ринкових умовах незалежний аудит є однією з основних форм фінансового контролю діяльності підприємств. В Україні, як і у більшості країн Європейського Союзу, незалежний аудит є не обов'язковим для середніх, малих і мікропідприємств, що обумовлює важливість проведення внутрішнього контролю за господарською діяльністю. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] встановлено, що підприємства самостійно розробляють систему внутрішнього контролю відповідно до визначених потреб. Проте, важливо відзначити особливості та відмінності між незалежним аудитом і внутрішнім контролем, які здійснюються заради однієї мети, але мають різні завдання. Під аудитом розуміють незалежну перевірку бухгалтерського обліку з метою формування Аудиторського звіту про його достовірність, відповідність законодавству, фінансовій звітності та вимогам облікової політики. Тобто він передбачає не тільки контрольні заходи, а й формулювання пропозицій по раціоналізації господарської діяльності для збільшення прибутку. У той же час, внутрішній контроль передбачає аналіз фінансових показників з метою їх поліпшення, відстеження ефективності та доцільності витрат для їх раціоналізації та скорочення.

Отже, аудит виконує роль кінцевої перевірки, **тоді як** внутрішній контроль – попередньої. Крім того, аудит і внутрішній контроль розрізняються процедурами виконання, термінами і уповноваженими особами. На великих підприємствах рекомендовано проводити незалежний аудит один раз на рік, на середніх, малих і мікропідприємствах – один раз на три роки, а внутрішній контроль – безперервно

для забезпечення їх ефективної діяльності. Це дозволить своєчасно інформувати керівництво про необхідність проведення коригуючих та попереджувальних заходів у господарській діяльності з метою прийняття ефективних управлінських рішень та недопущення помилок в подальшому.

Список використаних джерел:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Слюсаренко В.Є. Аудит: сучасний стан та перспективи розвитку на Україні : монографія. Ужгород, «УжНУ», 2014. 200 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9339/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%D1%81%D0%BB%D1%8E%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE1.pdf>

УДК 657.1

**ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЛЯ
ЗАПОБІГАННЯ ПОМИЛКАМ ТА ШАХРАЙСТВУ**

Драганова В.С.

*студентка 5 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник: Чебан Ю.Ю.

к.е.н, доцент

кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

Керівники або власники підприємства можуть опинитись в ситуації, коли підлеглі працівники або менеджери допускаються суттєвих помилок, які шкодять фірмі, або здійснюють шахрайські дії у власних інтересах. Особливо актуальною дана проблема є для великих підприємств, де працюють багато працівників, є багато відповідальних осіб та менеджерів, а вище керівництво не може

безпосередньо проконтролювати діяльність своїх підлеглих на всіх рівнях. Також актуальним є питання для власників підприємств, які не здійснюють управління самостійно, що збільшує ризик шахрайства вищого керівництва.

Помилки можуть призвести до суттєвого викривлення даних у реєстрах обліку та звітності, що робить систему обліку необ'єктивним джерелом прийняття управлінських рішень. До того ж, якщо помилки стосуються зобов'язань перед державою або іншими суб'єктами, то вони можуть потягнути за собою додаткові втрати. Щодо шахрайства, то воно більш проблемне: є наслідком зловживання, здатне принести значні прямі збитки, підірвати репутацію компанії [1].

Однією з функцій систем обліку та внутрішнього контролю є мінімізація помилок та можливостей для шахрайства, розробка інструментарію для попередження та своєчасного виявлення даних явищ.

Інструменти обліку та внутрішнього контролю, спрямовані на протидію помилкам та шахрайству мають бути заснованими на наступних принципах:

- 1) принцип ефективності – визначення оптимального обсягу та структури витрат ресурсів на певний бізнес-процес і відслідковування відхилень від неї;
- 2) принцип законності – ретельне опрацювання юридичних особливостей питань корпоративного шахрайства, збір доказів та притягнення шахрая до відповідальності мають бути проведені законним шляхом;
- 3) принцип безперервності – контроль напрямів діяльності, у яких можливі критичні помилки або бізнес-шахрайство, на постійній основі;
- 4) принцип незалежності – служба або спеціалісти, що займаються контролем, мають бути незалежними від працівників та служб, щодо яких здійснюється контроль;
- 5) принцип невідворотності контролю та відповідальності – всі працівники мають усвідомлювати, що їх діяльність буде перевірено, а їх самих, у разі виявлення порушень, буде притягнуто до відповідальності;

б) принцип гласності – результати розгляду підлягають розголосу всередині підприємства, що дозволяє пропрацювати помилки та попередити потенційне шахрайство [2].

Механізм протидії шахрайству та помилкам має включати в себе наступні складові та інструменти:

1) організаційний механізм – розробка організаційної системи, що мінімізує помилки, є прозорою і доступною, дає можливість будь-якому працівнику виявити порушення та повідомити відповідальним менеджерам про проблему, створення чіткої системи відповідальності керівників та працівників за конкретні напрями роботи;

2) правовий механізм – інструмент внутрішнього розслідування мають бути законними, включати адекватне притягнення порушника до відповідальності;

3) економічний механізм – створення організації обліку, звітності і контролю таким чином, щоб мінімізувати потенційні вигоди шахрая [2].

Вкрай важливою є реакція на виявлене порушення. Керівництву або власникам слід визначитись щодо прийняття рішень про:

- 1) дисциплінарне стягнення;
- 2) передачу справи до поліції та суду;
- 3) політику розголошення результатів розслідування;
- 4) заходи, що попередять подібні порушення [3].

Отже, використання інструментів обліку і контролю є важливим елементом запобігання помилкам і шахрайству менеджерів і працівників. Якісна організація обліку та контролю здатна забезпечити вчасне виявлення та попередження шахрайства.

Список використаних джерел:

1. Михальчишина Л.Г., Калашник В.В. Внутрішній аудит у запобіганні помилок і шахрайства на підприємстві. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2012. № 2 (64). С. 96–99.
2. Марушко Н.С., Горбан І.М. Механізм протидії шахрайству інструментами внутрішнього контролю. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 1 (24). С. 209–216.

УДК 657.422.1 : 336.71

КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Кучерук А.В.

*студентка 3 курсу, 4 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Мельянцева Л.В.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
м. Київ*

Контроль та нагляд з боку держави за діяльністю господарюючих суб'єктів, за дотриманням ними норм і приписів законодавства, правил та стандартів, якістю виробленої продукції та наданих послуг є одним з важливих заходів у реалізації завдань та функцій держави. Основною метою, з якою здійснюється контроль та нагляд з боку держави за господарською діяльністю, є захист життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища. При чому, тим контроль ефективніше досягає своєї мети, чим досконаліший, прозоріший та зрозуміліший для всіх порядок його здійснення. Слід зазначити, що система державного нагляду та контролю в Україні на сьогоднішній день перебуває в процесі становлення. Однією з першочергових проблем державного нагляду та контролю в Україні є недосконалість нормативно-правової бази. Головним недоліком чинного законодавства у сфері державного нагляду та контролю за господарською діяльністю є те, що правове регулювання цих відносин значною мірою здійснюється за допомогою відомчих та інших підзаконних актів. Для багатьох контролюючих органів закони визначають лише повноваження, а підстави та спосіб здійснення контрольної діяльності прописується у підзаконних актах.

Держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у таких сферах:

- збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин;
- за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності;
- фінансових, кредитних відносин, валютного регулювання та податкових відносин;
- за додержанням суб'єктами господарювання кредитних зобов'язань перед державою і розрахункової дисципліни, додержанням вимог валютного законодавства, податкової дисципліни;
- цін і ціноутворення - з питань додержання суб'єктами господарювання державних цін на продукцію і послуги;
- монополізму та конкуренції - з питань додержання антимонопольно-конкурентного законодавства;
- земельних відносин - за використанням і охороною земель;
- водних відносин і лісового господарства - за використанням та охороною вод і лісів, відтворенням водних ресурсів і лісів;
- виробництва і праці - за безпекою виробництва і праці, додержанням законодавства про працю; за пожежною, екологічною, санітарно-гігієнічною безпекою; за дотриманням норм і правил, якими встановлено обов'язкові вимоги щодо умов здійснення господарської діяльності;
- споживання - за якістю і безпечністю продукції та послуг;
- зовнішньоекономічної діяльності - з питань технологічної, економічної, екологічної та соціальної безпеки.

Незважаючи на складну воєнно-політичну і соціально-економічну ситуацію в Україні, події які відбуваються мають прямий вплив на організацію контролю діяльності та господарювання суб'єктів, тому це питання потребує особливої уваги та вимагає пошуку шляхів їх вирішення.

В умовах кризових явищ контроль за діяльністю суб'єктів господарювання набуває особливого значення, адже від нього у значній мірі залежить ефективність

функціонування як усієї національної економіки, так і окремих її сегментів. Із запровадженням воєнного стану в Україні зростає відповідальність працівників обліку та контролерів за збереження і захист паперових та електронних носіїв обліково-контрольної інформації від ворожих атак; відображення на відповідних носіях інформації (з фото- та відеопідтвердженням) даних про знищені, пошкоджені або викрадені російськими загарбниками основні засоби, виробничі запаси, кошти; складання форм фінансової, податкової, статистичної й управлінської звітності у встановлені терміни; забезпечення нарахувань і сплати податків та зборів або їх відтермінування згідно з чинним податковим законодавством України тощо. Водночас, контроль за діяльністю суб'єктів господарювання мав би здійснюватись у звичному режимі, якщо не виникнуть відповідні форс-мажорні обставини, тоді керівництво суб'єкта господарювання має ухвалити управлінське рішення, що адекватне навколишній оперативній обстановці.

Органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами.

Незаконне втручання та перешкоджання господарській діяльності суб'єктів господарювання з боку органів державної влади, їх посадових осіб при здійсненні ними державного контролю та нагляду забороняються.

Органи державної влади і посадові особи зобов'язані здійснювати інспектування та перевірки діяльності суб'єктів господарювання неупереджено, об'єктивно і оперативно, дотримуючись вимог законодавства, поважаючи права і законні інтереси суб'єктів господарювання.

За існуючої системи державного нагляду та контролю органами державної влади та посадовими особами за суб'єктами господарювання, наявне закріплення повноважень контролюючих органів нормативними документами. Дане закріплення чітко конкретизує права та обов'язки державного органу та слугує інформаційною базою для прийняття ефективних управлінських рішень

керівництвом країни.

Суб'єкт господарювання має право на одержання інформації про результати інспектування і перевірок його діяльності не пізніш як через тридцять днів після їх закінчення, якщо інше не передбачено законом. Дії та рішення державних органів контролю та нагляду, а також їх посадових осіб, які проводили інспектування і перевірку, можуть бути оскаржені суб'єктом господарювання у встановленому законодавством порядку.

Список використаних джерел:

1. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: [моногр.] / О.О. Терещенко. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.
2. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
URL: https://minjust.gov.ua/m/str_24659

УДК: 657.1

**БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВА: МЕХАНІЗМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА
ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ**

Кучерук А.В.,

здобувачка вищої освіти 3 курсу, 1 групи спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Піхняк Т.А.,

доцентка кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н, доцентка Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова м. Хмельницький

В сучасних умовах господарювання, в умовах ринкової економіки, з банкрутством може зіткнутися будь-який суб'єкт господарювання. Важливим кроком на такому етапі є аналіз ймовірності настання та вчасна розробка механізму його запобігання. Саме тому дана тема є актуальною в умовах сьогодення.

В сучасній науковій літературі існує багато визначень поняття «банкрутство»,

проте нам найбільше імпонує визначення Базилінської О.Я., яка трактує це поняття так: «банкрутство – це неспроможність підприємства платити за своїми борговими зобов'язаннями та виконувати зобов'язання перед бюджетом». На нашу думку, саме таке визначення найбільш повною мірою розкриває сутність банкрутства на підприємстві [1].

Банкрутство може бути двох видів: зовнішнє та внутрішнє. Зовнішнє банкрутство обумовлюється впливом макроекономічних показників, веденням неправильної фінансової політики, інфляційними процесами в країні, недосконалістю законодавчої бази тощо. Внутрішнє банкрутство характеризується, безпосередньо, неправильним вибором ведення облікової політики підприємства, недосконалістю матеріально-технічної бази, невизначеністю підприємства в умовах ринкової економіки тощо.

На практиці виділяють декілька явищ, за допомогою яких можна передбачити настання банкрутства, а саме:

- зменшення частки власного капіталу;
- недостатність коштів для погашення кредиторської заборгованості;
- стрімке зниження дебіторської заборгованості;
- спад виробництва;
- ненормативне значення показників ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості тощо.

Для оцінки ймовірності настання банкрутства використовують різні методи та моделі, за допомогою яких можна визначити перспективи розвитку господарської діяльності будь-якого підприємства.

Найвідомішою моделлю для визначення ймовірності настання банкрутства є п'ятифакторна модель економіста Е. Альтамана, яка має такий вигляд:

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 0,999X_5, \quad (1)$$

де x_1 – відношення власного оборотного капіталу до всього активів;

x_2 – відношення нерозподіленого прибутку до всього активів;

x_3 – відношення прибутку до виплати відсотків до всього активів;

x_4 – відношення власного капіталу до зобов'язань;

x_5 – відношення чистого доходу до всього активів.

Таким чином, розрахунок даного показника дозволяє нам визначити стан підприємства за шкалою (табл.1).

Таблиця 1

Шкала значень критерію за моделлю Е. Альтмана

Розрахований індекс	Ймовірність настання банкрутства
1,8	Дуже висока
1,81-2,6	Висока
2,61-2,9	Низька
2,91-3,0	Дуже низька

Джерело: [2]

Тож зіставивши отриманий результат із шкалою у табл.1 ми можемо зробити певні висновки щодо ймовірності настання банкрутства на тому чи іншому підприємстві.

Досить часто для уникнення банкрутства використовують механізм санації, тобто комплекс заходів, які спрямовані на подолання неплатоспроможності і відновлення прибутковості підприємства протягом довготривалого періоду. При виборі саме такої стратегії найбільше застосовується механізм реорганізації, тобто проводяться заходи організаційного, технічного, економічного, правового та інших характерів, які спрямовуються на оздоровлення підприємства, збільшення рівня рентабельності, покращення платоспроможності, підвищення показників фінансової стійкості та, в першу чергу, досягнення високого рівня конкурентоспроможності.

Для виходу підприємства з кризового стану пропонуємо використовувати такі заходи: отримання пільг та знижок від держави, заохочення інвесторів, переведення заборгованості з короткострокової у довгострокову, випуск цінних паперів.

При дотриманні даних рекомендацій підприємство з легкістю зможе подолати банкрутство та досягти стабільності всіх економічних показників, які використовуються при аналізі фінансового стану підприємства.

Отже, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок про те, що настання банкрутства може бути спричинене різними факторами, в першу чергу, неправильним веденням господарської діяльності, недостатньою кваліфікацією працівників в сфері управління, зниженням платоспроможності тощо. Проте, завжди можна попередити настання банкрутства та запобігти його впливу на підприємство. Тому на практиці використовуються різні методи та прийоми задля його подолання, найвідомішою є модель Е. Альтмана.

Список використаних джерел:

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 328 с.
2. Моделі Альтмана - двофакторна, п'ятифакторна (Z-модель, Z-рахунок). URL: https://finance-m.info/bankruptcy_model_altman_z_score.html

УДК 657: 004

**АУДИТ ФІНАНСОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Лебедько А.В.

студентка 1 курсу

ступеня вищої освіти «Магістр,

1 групи, спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Кузик Н.П.

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України,

м. Київ

Враховуючи те, що воєнний стан є надзвичайним станом й характеризується підвищеними ризиками для бізнесу та фінансової системи, проведення аудиту фінансово-розрахункових операцій набуває особливого значення й нестандартних підходів. Аудит в умовах воєнного стану є необхідним і надзвичайно важливим інструментом контролю за фінансовою

діяльністю підприємств і організацій, який допомагає забезпечити особливу довіру до фінансових звітів і розрахунків. На відміну від попередніх років, аудит фінансової звітності в цілому і фінансово-розрахункових операцій, зокрема, є важливим засобом збереження безперервності, а можливо, й відносної стабільності діяльності суб'єктів господарювання в умовах військових дій.

Перш за все, необхідно відзначити, що аудит фінансово-розрахункових операцій в умовах воєнного стану – це процес аудиту, метою якого є перевірка фінансових операцій і розрахунків у контексті та під впливом військових дій на території України. Основним завданням аудиту є визначення ризиків фінансових втрат та виявлення можливостей запобігання незаконних доходів, видатків, корупції на збагачення [1].

Перед початком перевірки фінансово-розрахункових операцій в умовах воєнного стану необхідно провести аналіз ризиків та виявити потенційні загрози фінансовим операціям. Для цього слід враховувати особливості військових дій, такі як підвищені ризики корупції та зловживань довірою людей, зниження економічної активності, зміни фінансових потоків, обмеження пересування та інші фактори, які можуть вплинути на фінансову стабільність [2].

Умови воєнного стану, як правило, збільшують ризик фінансових втрат і шахрайства [3]. Для цього аудит фінансово-розрахункових операцій має бути спрямований на перевірку таких питань, як:

- 1) контроль за витратами. В умовах воєнного стану військові витрати можуть зрости в рази, а, відповідно, зростає ризик шахрайства та корупції. Цей аудит допомагає виявити порушення фінансових процедур і несанкціоновані витрати.

- 2) контроль за достовірністю показників фінансової звітності. Умови воєнного стану можуть призвести до подання недостовірної звітності та спотворення фінансової інформації у звітах. Підприємства можуть приховувати

витрати та доходи, тим самим знижуючи довіру до своєї діяльності, знижуючи прозорість та інформативність фінансової звітності. Аудит допомагає перевірити ці дані та визначити їх достовірність.

3) розкриття злочинів. Воєнний стан може стати фактором зростання злочинності та корупції. Недобросовісні компанії заробляють на перепродажі гуманітарної допомоги, а також під виглядом зборів на допомогу Збройним Силам України, про що ми неодноразово мали можливість чути й читати із засобів масової інформації. Незалежний аудитор допомагає виявляти порушення фінансових процедур і фінансові злочини, наприклад, такі як відмивання грошей чи використання незаконних доходів.

4) ідентифікація ризиків. Умови воєнного стану можуть призвести до підвищення ризиків для фінансових операцій та розрахунків. За допомогою процедур аудиту можна визначити потенційні ризики й вжити заходів щодо їх запобігання.

Після ідентифікації ризиків та їх аналізу з метою виявлення потенційних загроз необхідно вжити наступних заходів:

- виділити фінансові процеси, які мають найбільший ризик у воєнний період, і зосередитися на них.

- оцінити ризики й виявити недоліки. Після збору необхідної інформації аудитор оцінює ризики, які можуть виникнути внаслідок здійснення фінансових операцій та розрахунків в умовах воєнного стану. Визначення цих ризиків допомагає аудитору зосередитися на ключових питаннях і виявити можливі слабкі місця у фінансовій діяльності організації. Аудитор також оцінює ефективність системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку підприємства-клієнта та розробляє заходи на замовлення клієнта щодо забезпечення безпеки фінансових операцій в умовах воєнного стану.

- здійснити аналіз даних. Після проведення оцінки ризиків та виявлення недоліків аудитор проводить аналіз та оцінку даних, щоб зрозуміти, підтвердити достовірність і точність фінансової звітності підприємства-

клієнта.

- сформувати незалежну думку у звіті аудитора. Звіт може містити також опис виявлених недоліків, рекомендації щодо їх усунення, а також висновки щодо ефективності систем контролю та заходів щодо забезпечення безпеки фінансових операцій в умовах воєнного стану. Інформація зі звіту може бути використаною для поліпшення фінансової діяльності організації та підвищення її ефективності в умовах воєнного часу.

Отже, аудит фінансово-розрахункових операцій в умовах воєнного стану є важливим елементом управління ризиками та забезпечення стабільності фінансових операцій. Організації та підприємства мають бути зацікавленими у проведенні аудиту фінансової звітності в цілому і, фінансово-розрахункових операцій, зокрема. Це забезпечить довіру до фінансових операцій і зменшить ризики фінансових злочинів та корупції. Суб'єктам господарювання слід приділяти особливу увагу аудиту в умовах воєнного стану та забезпечувати його ефективність і надійність, адже це забезпечить їхню хорошу репутацію. Також важливо зазначити, що проведення перевірок в умовах воєнного стану може бути ускладнене через відсутність електронних систем обліку та контролю, а також через обмежений доступ до деяких документів та інформації, втрата деякої інформації через військові дії. Тому перевірка має проводитись доступними засобами та методами, а також з урахуванням специфіки умов воєнного конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Діяльність під час воєнного стану: північник директора та бухгалтера. Uteka. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-spetsvypusky-dlia-romertsiiinykh-pidpriemstv-92-deyatelnost-vo-vremya-voennogo-polozheniya-putevoditel-direktora-i-buxgaltera> (дата звернення 09.03.2023).
2. Особливості проведення перевірок під час воєнного стану. ЮРЛІГА. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/214598_osoblivost-provedennya-perevrok-pd-chas-vonnogo-stanu (дата звернення 11.03.2023).
3. Як війна впливає на фінзвітність: роз'яснення Аудиторської палати. «Дебет-Кредит». Бухгалтерські новини. URL: <https://news.dtkk.ua/accounting/reposts/75705-iaak-viina-vplivaje-na-finzvithnist-roziasnennia-auditorskoyi-palati> (дата звернення 12.03.2023)

УДК 648.03.241

ОРГАНИ ДЕРЖАВОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Лященко Я.Ф.

Студентка групи ФК-31

Спеціальності «Фінанси банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Грубінка І.І.

к.е.н., викладач

Відокремлений структурний підрозділ

«Мукачівський фаховий коледж НУБІП України»,

м. Мукачево

Державний контроль господарської діяльності – один із інструментів забезпечення законності у взаєминах господарюючих структур між собою, громадянами та державою.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний контроль – робота уповноважених центральних органів виконавчої влади, їх регіональних органів, державних колегіальних органів, органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади АРК в межах повноважень, які передбачених законом – органи державного нагляду, щодо запобігання та виявлення порушенням вимог законодавства господарюючими суб'єктами та забезпечення інтересів громадян, зокрема щодо: належної якості товарів; робіт та послуг; дозволеного рівня небезпеки громадян; захисту навколишнього природного середовища.

Контроль господарської діяльності з боку держави – це процесуальна незалежна форма діяльності виконавчих органів, яка відрізняється однорідністю процедур виконання, типовою структурою, а також є самостійним провадженням в структурі вітчизняного адміністративного процесу.

Основною метою здійснення контролю та нагляду держави за господарською діяльністю, безумовно, є захист життя і здоров'я кожного громадянина, а також охорона навколишнього середовища. Вважається, що чим прозоріший,

досконаліший та зрозуміліший для всіх алгоритм здійснення державного контролю, тим ефективніше він досягає своєї мети.

Державний нагляд (контроль) здійснюється за принципами: пріоритетності безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування і розвитку суспільства; середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами і цілями у сфері господарської діяльності; підконтрольності і підзвітності органу державного нагляду (контролю) відповідним органам державної влади; рівності прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання; гарантування прав суб'єкту господарювання; об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю); наявності підстав, визначених законом, для здійснення державного нагляду (контролю); відкритості, прозорості, плановості й системності державного нагляду (контролю); неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю); невтручання органу державного нагляду (контролю) у статутну діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону; відповідальності органу державного нагляду (контролю) та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства; дотримання умов міжнародних договорів України; незалежності органів державного нагляду (контролю) від політичних партій та будь-яких інших об'єднань громадян.

Органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами. Незаконне втручання та перешкоджання господарській діяльності суб'єктів господарювання з боку органів державної влади, їх посадових осіб при здійсненні ними державного контролю та нагляду забороняються.

Нагляд і контроль зі сторони держави за діяльністю суб'єктів господарювання, за дотриманням ними приписів та норм законодавства, правил і стандартів, якості виробленої продукції, а також наданих послуг – є одним із важливих заходів в реалізації завдань і функцій держави.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII.
URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/08-19>
(дата звернення: 14.03.2023).
2. Слободяник Ю. Б. Формування системи державного аудиту в Україні : монографія / Ю. Б. Слободяник. – Суми : ФОП Наталуха А. С., 2014. – 321 с.

УДК 657.4

**СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПУБЛІЧНИХ
ЗАКУПІВЕЛЬ**

Митрофанова Ю.В.

*студентка 5 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Чебан Ю.Ю.

к.е.н, доцент

кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

Система публічних закупівель є важливим інструментом забезпечення бюджетних установ товарами, роботами та послугами, що є необхідними для їхньої діяльності. Діяльність, пов'язана із публічними закупівлями, була і залишається сьогодні важливою сферою у використанні і розподілі бюджетних коштів. Ефективність останнього проведення та відповідність результатів публічних закупівель очікуванням держави та суспільства залежить від дотримання законодавства з боку замовників та учасників. Мінімізацію та запобігання порушенням, а також безпосереднє оптимальне та ефективне використання бюджетних коштів може і має забезпечити система контролю закупівель.

Так, законом України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII, який є основним законодавчо-нормативним актом у регулюванні і контролі сфери

публічних закупівель, передбачено здійснення державного та громадського контролю закупівель [1].

Відповідно до статті 7 вищезазначеного нормативного документу контроль закупівель здійснюють такі суб'єкти:

1) Міністерство економіки України – є уповноваженим органом, регулює публічні закупівлі, видає підзаконні акти та накази, забезпечує діяльність електронної системи закупівель Prozorro, звітує про контроль у сфері публічних закупівель;

2) Державна казначейська служба України – здійснює перевірку закупівлі перед здійсненням платежу з казначейського рахунку замовника;

3) Рахункова палата – здійснює фінансовий аудит та аналіз ефективності проведення закупівель, попередній аналіз звіту про контроль у сфері публічних закупівель;

4) Антимонопольний комітет України – є органом оскарження публічних закупівель;

5) Державна аудиторська служба України – здійснює перевірки бюджетних установ та процедуру моніторингу закупівель;

6) Банки – під час оплати за договорами про закупівлю перевіряють наявність звіту про результати проведення закупівлі шляхом його перегляду в Prozorro;

7) Громадяни і громадські організації – мають право переглядати інформацію про закупівлі через електронну систему закупівель та інформувати державні органи, що здійснюють контроль;

8) Правоохоронні органи – вживають дії щодо порушників законодавства у рамках своїх компетенцій, у разі виявлення ознак адміністративного або кримінального правопорушення [1, 2].

Якщо аналізувати здійснення контролю за відношенням до часу проведення закупівель, то окреслені у законодавчо-нормативному документі суб'єкти контролю забезпечують виконання всіх його видів, але не рівномірно.

Суть попереднього контролю полягає у тому, щоб мінімізувати порушення заздалегідь, до проведення закупівельної діяльності, на етапі погодження кошторису та планування закупівель. Такий контроль має попереджувальний характер, спрямований на те, щоб порушення не сталось. Його здійснюють внутрішні служби та керівництво замовника, які визначають потреби установи та складають кошторис та вищі розпорядники бюджетних коштів, які кошторис затверджують [3]. Водночас, на нашу думку участь на цій ділянці контролю суб'єктів контролю (відповідно до законодавства) занадто мінімізована їхніми функціональними обов'язками, які прописані у відповідних нормативних актах, що регламентують їхню діяльність.

Поточний контроль спрямований на запобігання та виправлення порушень під час закупівлі, поки вона не завершена. Прикладами поточного контролю є процедура моніторингу або оскарження. Під час дії таких процедур, закупівля може бути тимчасово призупинено, поки не будуть усунені порушення. На даному етапі до контролю можуть долучатись учасники закупівлі (які ініціюють процедуру оскарження) та громадськість (які можуть поскаржитись до ДАСУ та ініціювати процес моніторингу). [3]. Разом з тим, на нашу думку, не вся закупівельна діяльність підлягає можливостям контролю у вигляді моніторингу та (або) оскарження, а важлива роль громадськості занадто обмежена технічними та дозволеними законодавчо важелями впливу.

Наступний контроль є спрямованим на перевірку закупівлі після її проведення або контроль закупівельної діяльності в цілому після завершення звітного періоду. Державна аудиторська служба, Рахункова палата, Казначейство, Міністерство економіки України мають зобов'язання та повноваження на різні перевірки та аналіз окремих закупівель або закупівельної діяльності [3]. Але, на нашу думку основною метою контролю взагалі, і наступного зокрема, є прийняття певних рішень за його результатами. Тому результати наступного контролю мають не лише узагальнюватися у різних звітах різних суб'єктів контролю, але й бути

основою для удосконалення процесу закупівель та забезпечення функціонування його принципів.

Отже, контроль закупівель є важливим процесом, який затверджено на законодавчому рівні, містить особливості і відповідні ознаки. За період останніх років контроль у сфері публічних закупівель має результативні ознаки, про що звітують суб'єкти контролю. Разом з тим, для забезпечення і дотримання всіх принципів закупівель, нами визначено певні напрями його удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі : закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення: 13.03.2023).
2. Русін В.М. Контроль у сфері публічних закупівель. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8454> (дата звернення: 13.03.2023)
3. Оврамець Ю.О. Система державного та громадського контролю публічних закупівель. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 2. С. 112-117.

УДК 657

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Островська О.В.

студентка 4 курсу

спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: Лопатовська О.О.,

викладач кафедри фінансів, обліку та аудиту

Хмельницький кооперативний

торговельно-економічний інститут,

м. Хмельницький

Одним із найважливіших показників господарської діяльності підприємства, який потребує постійного аналізу та контролю, є витрати, зокрема оптимізація їх структури та вмале управління ними.

Управління витратами можна охарактеризувати як процес контролю за

плануванням, формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства в результаті фінансово-господарської діяльності.

Метою планування витрат є їх оптимізація задля забезпечення раціонального використання ресурсів підприємства, досягнення необхідних обсягів доходів, прибутку та рентабельності. У процесі планування витрат вирішується низка завдань, основними з яких є [1]:

- розрахунок вартості необхідних ресурсів для забезпечення безперебійної діяльності підприємства;
- розрахунок собівартості виробництва кожного виду продукції та її рентабельності;
- визначення загальної суми витрат на виробництво планових обсягів продукції.

Відзначимо, що розрахунки планових витрат окремих виробів, товарної і валової продукції здійснюють з метою обрахунку потреби в оборотних коштах, планування обсягів доходу від операційної діяльності, розміру прибутку, визначення економічної ефективності виробу та виробництва в цілому та з метою ефективною політики формування цін.

Витрати підприємства на виробництво продукції характеризують ефективність використання фінансових, матеріальних та трудових, ресурсів. Вони відображають якісні зміни в господарській діяльності підприємства. Будь-які нововведення в техніці, технології, організації праці й виробництва, а також в управлінні впливають на рівень витрат підприємства [1].

Послідовність етапів управління витратами суб'єкта господарювання схематично зображено на рис. 1.

Рис. 1. Етапи управління витратами підприємства [сформовано автором]

Зазначені перші п'ять етапів являють собою процес прийняття рішення або планування, кінцевий результат якого відображається на п'ятому етапі - реалізації прийнятого рішення. Останні два етапи відображають процес управління прийнятими рішеннями, який складається з оцінки та коригування фактичних результатів з метою реалізації обраної альтернативи [2]. Реалізуючи прийняте рішення здійснюється порівняння планових та фактичних показників та проводиться оцінка їх ефективності. Тому, важливим елементом планування є визначення альтернативи та вибір найкращого варіанту, який відповідає стратегії та цілям компанії. Заходи з оптимізації витрат дозволять забезпечити дотримання режиму економії фінансових ресурсів, підвищення продуктивності праці, скорочення непродуктивних витрат, що, в свою чергу, дозволить збільшити величину прибутку підприємства та підвищити показники рентабельності.

Список використаних джерел:

1. Давидович І.Є. Управління витратами: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 320 с.
2. Фролов С.М., Колісник Г.М. Планування витрат діяльності підприємства. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 6 (110). С. 159-171.

УДК 657.6(075.8)

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ЗАПОБІГАННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Поліщук А.І.

*студентка 5 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Сирцева С.В.

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

Організація внутрішнього контролю є одним з найважливіших інструментів управління сільськогосподарськими підприємствами. Особливо важливим є контроль за бухгалтерським обліком, оскільки неправильний облік може призвести до фальсифікації фінансової звітності, що може негативно відобразитися на фінансовому стані підприємства.

Внутрішній контроль – це система контрольних процедур, план організації і методи управління об'єктом з метою ефективного проведення бізнесу, захисту активів, запобігання помилок, акуратності облікових перевірок і своєчасного представлення фінансової інформації. Контроль – це процес, що забезпечує досягнення цілей організації [1].

Організація внутрішнього контролю передбачає встановлення внутрішніх правил і процедур для забезпечення точності та достовірності бухгалтерського

обліку, а також системи контролю за їх виконанням. Основні етапи організації внутрішнього контролю включають:

1. Визначення обсягу та видів операцій, що підлягають контролю.
2. Встановлення правил та процедур, які необхідно виконувати під час здійснення цих операцій.
3. Визначення компетенційних осіб, які відповідають за виконання процедур та за контроль їх виконання.
4. Розроблення системи моніторингу за виконанням процедур та за контролем над їх виконанням.

Порядок організації і ведення бухгалтерського обліку регламентуються чинними законодавчо-нормативними документами, яких дотримуються також при проведенні внутрішньогосподарського контролю. Головними з них є: 1) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-ХІУ; 2) План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 № 1591; 3) Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків та інші [2].

До основних методичних прийомів контролю бухгалтерського обліку, звітності та фінансового стану належать: аналітичне та структурне групування показників балансу; узагальнення даних; порівняння даних балансу та звіту про фінансові результати; систематизація даних у вигляді аналітичних таблиць; порівняння наявних власних оборотних коштів з їхніми нормативами й обсягами іммобілізації; розрахунково-аналітичні методи визначення показників оборотності оборотних коштів; оцінка динаміки і складу дебіторської та кредиторської заборгованості; балансовий і розрахунковий методи визначення показників фінансової стійкості; узагальнення результатів внутрішньогосподарського контролю у вигляді аналітичних таблиць, графіків (діаграм) [2].

Бухгалтерські помилки виникають в результаті неправильного відображення на

рахунках бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій. При цьому особливо виділяють помилки, що призводять до заниження або завищення об'єктів оподаткування, внаслідок яких спотворюються результати фінансово-господарської діяльності організації, відображаються у звітності і в підсумку неправильно обчислюються податки. Переважна частина подібних спотворень повинна бути виявлена і усунена системою внутрішньогосподарського контролю [3].

Застосування ефективної системи внутрішнього контролю може допомогти у запобіганні фальсифікації бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах. Вона дозволяє вчасно виявляти можливі помилки або зловживання, здійснені співробітниками, і приймати необхідні заходи для їх усунення. Це дозволяє підприємству забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності, що, у свою чергу, створює довіру серед інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Організація внутрішнього контролю є необхідною не тільки для запобігання фальсифікації бухгалтерського обліку, а й для забезпечення ефективної роботи підприємства в цілому. Завдяки систематичному контролю можна вчасно виявляти проблеми та недоліки в роботі підприємства і приймати заходи для їх вирішення. Це дозволяє підвищувати ефективність роботи, зменшувати ризики та забезпечувати стабільний розвиток.

Для підвищення ефективності внутрішнього контролю необхідно використовувати автоматизовані системи обліку та контролю. Такі системи можуть забезпечити автоматичний контроль за виконанням процедур, а також збереження всієї інформації про здійснені операції.

Отже, організація внутрішнього контролю є необхідною для забезпечення точності та достовірності бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах, а також для забезпечення ефективної роботи підприємства в цілому. Розроблення та впровадження системи внутрішнього контролю повинно стати пріоритетним завданням керівництва сільськогосподарського підприємства.

Список використаних джерел:

4. Годована Л.Г. Внутрішній контроль та внутрішній аудит, схожість та відмінність. *Житомирський державний технологічний університет*. 2015. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/139/1/21.pdf>
5. Замула І.В. Танасієва М.М. Внутрішній контроль. *Навчальний посібник Державного університету "Житомирська політехніка"*. 2021. С. 263-287. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7959/Замула.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Мельник З.Ю. Викривлення інформації у звітності: помилки та фальсифікація. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. - 2015. - Вип. 10(3). - С. 209-213. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_10\(3\)_50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_10(3)_50)

УДК 657.1

УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ КРИЗИ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

Струкало А. С.

студентка 2 курсу, 22-О групи спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Матвійчук Л. А.

викладач-методист

Відокремлений структурний підрозділ

«Рівненській фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України»

м. Рівне

Управління суб'єктом господарювання в умовах кризи є однією з найбільш актуальних тем для сучасної економіки. Кризові явища, такі як економічні кризи, політична нестабільність, природні катастрофи та пандемії, можуть значно ускладнити управління суб'єктом господарювання та призвести до втрати прибутків, репутації та навіть банкрутства.

Однією з найбільш серйозних проблем управління суб'єктом господарювання в умовах кризи є втрата попиту на товари та послуги. У складних економічних умовах споживачі змінюють свої покупчі звички та намагаються зменшити свої витрати, що може привести до зменшення обсягів продажу та збитків для суб'єкта

господарювання.

Ще однією серйозною проблемою є нестача фінансових ресурсів. Кризові явища можуть призвести до зменшення обсягів продажу та збільшення витрат на виробництво та інші витрати. Це може призвести до того, що суб'єкт господарювання не зможе забезпечити своєчасну виплату заробітної плати, оплати податків та інших платежів, що може призвести до санкцій з боку державних органів.

Умови кризи можуть:

- призвести до зменшення прибутку, що в свою чергу може вимагати скорочення робочих місць, втрати досвідченого персоналу та зменшення ефективності роботи підприємства;
- призвести до збільшення конкуренції на ринку, що може вплинути на прибутковість підприємства та вимагати від керівництва додаткових зусиль для збереження своєї позиції;
- вимагати скорочення витрат та оптимізації виробничих процесів. Проте, це може вплинути на якість продукції та сервісу, що може призвести до втрат клієнтів та погіршення іміджу підприємства [1].

Для успішного управління суб'єктом господарювання в умовах кризи, необхідно розв'язувати ці проблеми. Деякі рішення, які можуть допомогти вирішити ці проблеми [1]:

1. Перегляд бізнес-стратегії. Суб'єкт господарювання повинен знайти нові способи розвитку бізнесу в умовах кризи, наприклад, розширити асортимент продукції або змінити цінову політику.
2. Раціоналізація витрат. Суб'єкт господарювання повинен виявити можливості зменшення витрат на виробництво та збут продукції (застосувати економію енергії, використовувати більш дешеві сировинні матеріали або зменшити витрати на маркетинг).

3. Розвиток нових продуктів та послуг. Суб'єкт господарювання може розробити нові продукти або послуги, які відповідають новим потребам споживачів в умовах кризи.
4. Пошук нових ринків збуту. Суб'єкт господарювання може знайти нові ринки збуту своєї продукції або послуг, наприклад, експорт продукції в інші країни або залучення нових клієнтів в інших сегментах ринку.
5. Підтримка співробітників. Суб'єкт господарювання, наприклад, може ввести гнучкий графік роботи, забезпечити безпеку на робочому місці.

Контроль, як функція антикризового управління суб'єктом господарювання відіграє важливе значення. Він здійснює спостереження, перевірку законності, доцільності, раціональності процесів формування і використання фінансових ресурсів на всіх рівнях антикризового управління для оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень і результатів їх виконання, щоб досягти на цій основі виходу з кризи [2].

Можна визначити наступні принципи контролю: системність контролю; повнота охоплення об'єктів контролем; превентивність контрольних дій; самодостатність контролю; ефективність; відповідальність.

За допомогою контролю можна виявити та подолати негативні процеси та явища, які мають місце у функціонуванні підприємства, саме контроль повинен пояснити походження досліджуваних кризових явищ, вказати на причини їх виникнення, саме він сприяє розробці та прийняттю ефективніших антикризових рішень, коригує поведінку підконтрольного об'єкта, слідкує за здійснення антикризового процесу відповідно до розробленої антикризової програми та підвищенням результативності антикризового впливу [2].

Управління суб'єктом господарювання в умовах кризи вимагає від керівництва компанії широкого спектру компетенцій та навичок. Крім знань з менеджменту та економіки, важливо мати досвід роботи в кризових ситуаціях, аналітичні здібності та вміння приймати рішення в умовах невизначеності та швидких змін. Для успішного подолання кризових ситуацій необхідно використовувати різноманітні інструменти та методи управління.

Список використаних джерел:

1. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890.pdf> (дата звернення: 15.03.2023).
2. Крамар О.В. Контроль як функція антикризового управління фінансовими ресурсами підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 5, т. 2. С. 169-172. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_5_2/pdf/169-172.pdf (дата звернення: 15.03.2023).

УДК 005.584:657.471:334

КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА І ЙОГО РОЛЬ В УХВАЛЕННІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Терещенко А.Ю.,

магістр

Науковий керівник: Боярова О.А.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

Важливою складовою управління витратами, без якої неможлива повноцінна реалізація інших управлінських функцій, є контроль, який забезпечує перевірку і порівняння фактичних показників споживання ресурсів та здійснених витрат у процесі діяльності підприємства та їх планованих показників.

Завдання контролю витрат передбачають:

- систематичне відстеження динаміки витрат і факторів, що на неї впливають через моніторинг;
- виявлення відхилень фактичних показників рівня витрат від їх запланованих значень;

•аналіз відхилень, обґрунтування необхідності здійснення регулюючих заходів під час виконання планових завдань, участь в їх розробленні.

Як зазначає Прохорова В. В. є різні об'єктивні чинники щодо впровадження контролю в системі управління витратами підприємства, зокрема:

1. зміна зовнішнього середовища, яке висуває додаткові вимоги до системи управління підприємством, а саме в розрізі формування його витрат;

2. перехід акценту з контролю за виконанням планових показників формування витрат на аналіз майбутньої величини собівартості продукції;

3. збільшення швидкості реакції на зміни зовнішнього середовища та підвищення гнучкості підприємства;

4. потреба в безперервному аналізі змін, який впливає на величину витрат, які відбуваються в зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства;

5. необхідність правильної системи дій щодо забезпечення безперервної діяльності підприємства й запобігання форс-мажорних ситуацій;

6. вдосконалення системи управління підприємством, яка вимагає створення механізму координації всередині системи управління [4].

Доказове управління витратами підприємств є засобом отримання позитивної економічної перспективи. Управління витратами – це більше, ніж розробка заходів для зниження витрат. Воно спрямоване на налагодження процесу формування витрат виробництва та реалізації з метою максимізації прибутку та рентабельності підприємства [1].

Слід зазначити, що заходи в рамках управління витратами є переважно стратегічними, оскільки більша частина суттєвого впливу на величину витрат реалізується лише через певний проміжок часу з моменту прийняття відповідного рішення [1].

Чітко налагоджений облік витрат є необхідною умовою прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат підприємства, що виконує управлінський облік. Як правило, управлінський облік

відноситься до чинників оперативного контролю, але інформація управлінського обліку також використовується для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Для забезпечення ефективного управління прийняття управлінських рішень має базуватися на якісній системі діагностики стану та якісному прогнозуванні її наслідків, що неможливо без використання певних економіко-математичних методів і моделей [3].

Слід зауважити, що концепцію контролю в системі управління витратами необхідно розглядати як багатоаспектний процес, і накладається він на організаційну структуру підприємства [4].

У цьому аспекті проблема контролю в управлінні витратами підприємства виникає в тому, що його не можна розглядати як плоску (звичайну) технологію, оскільки зачіпаються різні системи інтересів і функцій процесу управління витратами підприємства [2].

Підсумовуючи вище сказане, слід зазначити, що контроль витрат є необхідним інструментом, який дозволяє налагодити взаємозв'язки між кращими управлінськими структурами, уніфікує всі сторони управлінської діяльності, дозволяє підвищити якість та управлінські рішення підприємства. Для підприємств в цілому найважливішим об'єктом контролю витрат повинен бути виробничий процес, в якому зосереджено виробничі витрати, також необхідно здійснювати контроль накладних витрат.

Список використаних джерел:

1. Пустова І. В. Методи управління витратами в сучасних умовах: ефективність застосування, переваги та недоліки / І. В. Пустова // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 11. – С. 39–42.
2. Остапенко Т. М. Інформаційне забезпечення контролінгу витрат / Т. М. Остапенко // Проблеми економіки. – 2013 – № 4. – С. 375–383.
3. Моссаковський В. Про управлінський облік // Бухгалтерський облік і аудит. - 2006. - № 10.
4. Прохорова В. В. Контролінг в управлінні витратами підприємств : монографія / В. В. Прохорова, Н. В. Сабліна. – Харків : УкрДАЗТ, 2010. – 256 с.

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС КРИЗИ

Хоменко А.А.

*студентка 3 курсу, 1 групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник: Дроботя Я.А.

к.е.н, доцент

*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

Сучасний розвиток більшості вітчизняних підприємств досить ускладнений тією економічною та політичною ситуацією, що склалася в державі, а тому підприємства повинні акцентувати увагу на питанні фінансового оздоровлення. Санація – сукупність усіх можливих заходів, які сприяють фінансовому оздоровленню підприємства [2, с. 10].

Метою фінансової санації підприємства є попередження чи усунення загрози банкрутства, забезпечення найбільш ефективного використання потенціалу з ціллю адаптації до нових умов господарювання та створення передумов для відновлення конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі (рис. 1) [2, с. 12].

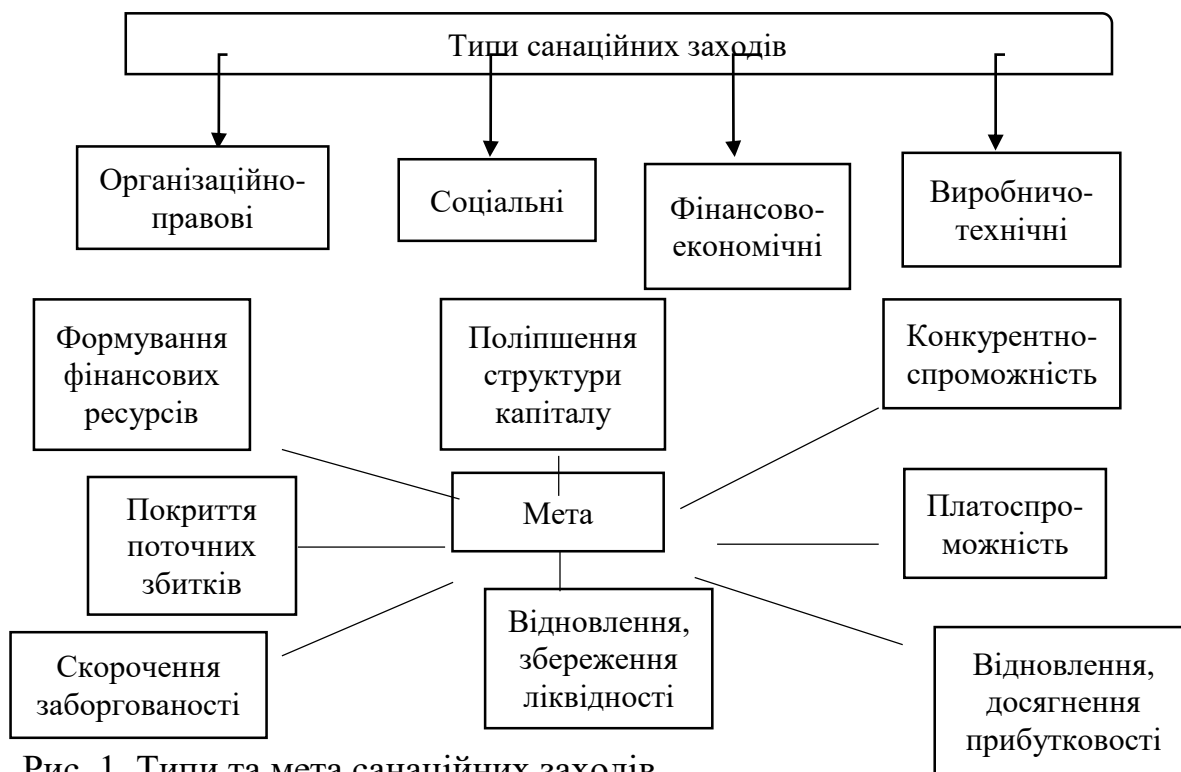

Рис. 1. Типи та мета санаційних заходів

Підприємству, згідно українського законодавства, варто здійснювати процес санації у таких випадках [1]:

- у разі порушення справи про банкрутство кредиторами даного підприємства;
- у разі ініціативи самих власників підприємства;
- згідно рішення суду.

Варто відзначити, що санація може мати як примусовий, так і добровільний характер, бути судовою або ж досудовою, тривалою або ж прискореною [1, 2].

Оздоровлення з використанням санаційних заходів передбачає використання таких методів [2]:

- випуск нових облігацій чи акцій з ціллю мобілізації грошового капіталу;
- збільшення субсидій і банківських кредитів;
- перетворення короткострокової заборгованості у довгострокову;
- злиття підприємства з більш потужною компанією.

Санаційні заходи здійснюються за певним планом [1]:

- окреслення обсягів фінансових ресурсів потрібних для досягнення стратегічних цілей;
- оцінка відносно ефективності санаційних заходів;
- окреслення графіків та методів мобілізації відносно фінансового капіталу;
- окреслення строків санації та термінів оздоровлення підприємства;
- техніко-економічне обґрунтування відносно санації.

Вважаємо, що синергія санаційних заходів – шлях виходу із кризи, шлях забезпечення ліквідності та платоспроможності, скорочення операційного і фінансового циклів підприємства та забезпечення його прибутковості.

Список використаних джерел:

1. Новик І. В. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. №10. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2021/85.pdf (дата звернення: 10.03.2023).
2. Полінкевич О. М., Лещук В. П. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 416 с.

УДК 338.439.636

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Ямчинська Л.В.

*студентка 1 курсу
ступеня вищої освіти «Магістр, 1-групи
спеціальності «Облік і оподаткування»*

Науковий керівник : Кузик Н.П.

*к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України,
м. Київ*

Для здійснення виробничої діяльності аграрним підприємствам, як і будь-яким іншим, необхідні основні засоби та інші необоротні активи. Забезпеченню їх раціонального використання та збереженості сприяє належно організований внутрішньогосподарський контроль. Його основними завданнями є: контроль використання діючих виробничих потужностей, дотримання нормативних строків освоєння та введення в дію основних засобів, визначення ефективності використання.

Важлива роль у внутрішньогосподарському контролі належить інвентаризації. Перед інвентаризацією основних засобів, як правило, проводять підготовчу роботу, а саме: перевіряють наявність і стан інвентарних карток або книг, технічних паспортів, іншої технічної документації, наявність документів на основні засоби, здані або прийняті підприємством в оренду, на зберігання чи тимчасове користування. Після цього перевіряють фактичну наявність основних засобів по кожному місцезнаходженню і матеріально відповідальних особах при обов'язковій їх участі.

Варто зауважити на існуванні специфічних об'єктів основних засобів, наявність яких є характерною для підприємств аграрного бізнесу. Зокрема, вимагають особливої уваги підходи до проведення інвентаризації довгострокових біологічних активів рослинництва та тваринництва, земельних ділянок. У цьому контексті необхідно мати на

увазі, що у складі основних засобів обліковуються на субрахунку 107 «Тварини» – тварини, які не пов’язані із сільськогосподарською діяльністю; а на субрахунку 108 «Багаторічні насадження та плодоносні рослини» – багаторічні насадження, які не пов’язані із сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносні рослини [1]. А тому при здійсненні їх інвентаризації варто складати окремі інвентаризаційні описи, розмежовуючи основні засоби, які не пов’язані із сільськогосподарською діяльністю і довгострокові біологічні активи, які належать до сільськогосподарських (крім плодоносних рослин) і які обліковуються за рахунком 16 «Довгострокові біологічні активи» та представляють окремий об’єкт обліку і контролю – біологічні активи.

Основні засоби надходять у підприємство в порядку капітальних інвестицій у нове будівництво, реконструкцію і модернізацію діючих об’єктів, придбання техніки і обладнання у постачальників, одержання в оренду окремих видів майна на договірних умовах. Основні засоби збільшуються також в наслідок надходження їх в результаті виготовлення на власному підприємстві, переведення молодняка в основне стадо, закладки і вирощування багаторічних насаджень, затрат на капітальні інвестиції в земельні ресурси господарства. А тому вважаємо за необхідне спрямовувати внутрішньогосподарський контроль, причому в поточному режимі, на виконання договірних зобов’язань щодо повноти постачання, обсягів робіт, строків їх виконання, якості, ціни та вартості об’єктів.

Наразі, в умовах воєнних дій, актуальним питанням для аграрних підприємств, які знаходились або знаходяться в зоні бойових дій чи поблизу є контрольні процедури щодо основних засобів, які були пошкоджені, знищені або ж викрадені окупантами. Керуючись вимогами п.п. 41-43 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом Мінфіну України від 30.09.2003 р. № 561 [2], у якому йдеться про те, що для визначення непридатності основних засобів до використання, можливості їх використання іншими підприємствами, неефективності або недоцільності їх поліпшення (ремонт, модернізації тощо) та оформлення відповідних первинних документів керівнику підприємства необхідно створити спеціальну комісію. Повертаючись до питання інвентаризації варто зауважити, що вона буде необхідна, як

обов'язкова і проводитиметься на день встановлення таких фактів (за можливості) [3]. Акт результатів інвентаризації і наказ керівника стануть для бухгалтера підставою при списанні знищених (пошкоджених чи вкрадених) основних засобів з попередньо оформленим актом списання основних засобів. До акту на списання необхідно додати акт про технічний стан об'єкту, а також висновок експертної комісії про неможливість використання об'єкта за первісним призначенням або неможливість (недоцільність) проведення ремонту. Отже, для суб'єктів внутрішньогосподарського контролю основних засобів у випадку їх знищення в умовах війни процедури контролю будуть зовсім нетрадиційними. Для правомірного списання основних засобів, знищених в умовах бойових дій необхідно буде зібрати докази та провести ще низку відповідних заходів: офіційно підтвердити факт пожежі або руйнування об'єкту основних засобів через звернення до ДСНС; зафіксувати кримінальне правопорушення та факту знищення чи пошкодження майна, звернувшись до правоохоронних органів; провести обстеження та скласти акти про пошкодження майна, звернувшись до органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади; здійснити самостійно усі можливі заходи щодо фіксації фактів пошкодження об'єктів основних засобів (фото- та відеофіксація); провести експертизу та отримати оцінку пошкодженого чи зруйнованого майна.

Наведені заходи підтверджують, що зміст завдань внутрішньогосподарського контролю основних засобів змінюються внаслідок війни, що дозволяє зробити висновок про важливість внутрішньогосподарського контролю.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99 (дата звернення: 14.03.2023).
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MF03270> (дата звернення 13.03.2023).
3. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Мінфіну України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 15.03.2023).

Наукове видання

Збірник містить матеріали

**«Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах
воєнного стану». Збірник тез доповідей VII Всеукраїнської студентської
науково-практичної онлайн-конференції
(м. Київ, 23 березня 2023 р.) / За заг. ред.
Гуцаленко Л.В. Київ: НУБіП України, 2023 р.,
[Електронний ресурс]**

Комп'ютерне макетування – Л.П. Миськів

**Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 14,20
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
03041, Київ, вул. Героїв Оборони, 11**

3 41

УДК 657.1:336.22:33.021